

67862

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İSTANBUL'UN AYAZMALARI VE
BALIKLI AYAZMA

Mimar Aynur ÖRETMEN

F.B.E. Mimarlık Anabilim Dalı Rölöve-Restorasyon Programında
hazırlanan

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı: Yrd. Doç.Dr.Nadide SEÇKİN

Nadide
Yrd. Doç. Dr.
Nadide Seçkin

M. Sönmez
Doç. Dr.
Melika Sönmez

A. Ayarhan
Doç. Dr. İsmet Ayarhan

İSTANBUL, 1997

İÇİNDEKİLER	iv
ÖNSÖZ	ix
ÖZET	x
SUMMARY	xi
1. BÖLÜM- GİRİŞ	1
Çalışmanın Amacı, Kapsamı, Yöntemi	1
2. BÖLÜM- AYAZMALARIN TARİHSEL OLUŞUM SÜRECİ	5
3. BÖLÜM- İSTANBUL AYAZMALARI	9
3.1- Mevcut Olmayan Ayazmalar	9
3.2- Mevcut Olan Ayazmalar	17
3.2.1 - 1 Ayia Anna Ayazması	24
3.2.2 - 2 Ayia Ekaterini Ayazması	24
3.2.3 - 3 Ayia Ekaterini Ayazması	25
3.2.4 - 4 Ayia Evangelismu Ayazması	25
3.2.5 - 5 Ayia Evdokia Ayazması	26
3.2.6 - 6 Ayia Fotini Ayazması	27
3.2.7 - 7 Ayia Kiryaki Ayazması	27
3.2.8 - 8 Ayia Kiryaki Ayazması	28
3.2.9 - 9 Ayia Kiryaki Ayazması	28
3.2.10- 10 Ayia Kiryaki Ayazması	29
3.2.11- 11 Ayia Kiryaki Ayazması	29
3.2.12- 12 Ayia Marina Ayazması	30
3.2.13- 13 Ayia Marina Ayazması	31
3.2.14- 14 Ayia Paraskevi Ayazması	31
3.2.15- 15 Ayia Paraskevi Ayazması	32
3.2.16- 16 Ayia Paraskevi Ayazması	32
3.2.17- 17 Ayia Paraskevi Ayazması	33
3.2.18- 18 Ayia Paraskevi Ayazması	33
3.2.19- 19 Ayia Paraskevi Ayazması	34
3.2.20- 20 Ayia Paraskevi Ayazması	34
3.2.21- 21 Ayia Paraskevi Ayazması	35
3.2.22- 22 Ayia Paraskevi Ayazması	35
3.2.23- 23 Ayia Paraskevi Ayazması	36
3.2.24- 24 Ayia Paraskevi Ayazması	36
3.2.25- 25 Ayia Paraskevi Ayazması	37
3.2.26- 26 Ayia Paraskevi Ayazması	38
3.2.27- 27 Ayia Trias Ayazması	38
3.2.28- 28 Ayia Vlaherna Ayazması	39

3.2.29-	29	Ayia Zoni Ayazması	39
3.2.30-	30	Ayias Analipseos Ayazması	40
3.2.31-	31	Ayii Anargiri Ayazması	40
3.2.32-	32	Ayii Apostoli Ayazması	41
3.2.33-	33	Ayion Taksiarhon Ayazması	41
3.2.34-	34	Ayios Andonios Ayazması	42
3.2.35-	35	Ayios Andonios Ayazması	42
3.2.36-	36	Ayios Atanasios Ayazması	43
3.2.37-	37	Ayios Dimitrios Ayazması	43
3.2.38-	38	Ayios Eftimios Ayazması	44
3.2.39-	39	Ayios Fanurios Ayazması	45
3.2.40-	40	Ayios Haralambos Ayazması	45
3.2.41-	41	Ayios Haralambos Ayazması	46
3.2.42-	42	Ayios Haralambos Ayazması	46
3.2.43-	43	Ayios Haralambos Ayazması	47
3.2.44-	44	Ayios Ioannis Ayazması	47
3.2.45-	45	Ayios Ioannis Ayazması	48
3.2.46-	46	Ayios Ioannis Ayazması	48
3.2.47-	47	Ayios Ioannis Ayazması	49
3.2.48-	48	Ayios Ioannis Ayazması	49
3.2.49-	49	Ayios Ioannis Ayazması	50
3.2.50-	50	Ayios Ioannis Prodromos Ayazması	50
3.2.51-	51	Ayios Ioannis Prodromos Ayazması	51
3.2.52-	52	Ayios Ioannis Prodromos Ayazması	51
3.2.53-	53	Ayios Ioannis Prodromos Ayazması	52
3.2.54-	54	Ayios Ioannis Prodromos (Studios) Ayazması	52
3.2.55-	55	Ayios Metamorphosis Ayazması	53
3.2.56-	56	Ayios Minas Ayazması	53
3.2.57-	57	Ayios Minas Ayazması	54
3.2.58-	58	Ayios Nikitas Ayazması	54
3.2.59-	59	Ayios Nikolaos Ayazması	55
3.2.60-	60	Ayios Nikolaos Ayazması	55
3.2.61-	61	Ayios Nikolaos Ayazması	56
3.2.62-	62	Ayios Nikolaos Ayazması	56
3.2.63-	63	Ayios Nikolaos Ayazması	57
3.2.64-	64	Ayios Onufrios Ayazması	57
3.2.65-	65	Ayios Pandeleimon Ayazması	58
3.2.66-	66	Ayios Pandeleimon Ayazması	58
3.2.67-	67	Ayios Sebastianos Ayazması	59
3.2.68-	68	Ayios Teodoros Ayazması	60
3.2.69-	69	Ayios Therapon Ayazması	60
3.2.70-	70	Ayios Vasilios Ayazması	61
3.2.71-	71	Ayios Vasilios Ayazması	61
3.2.72-	72	Ayios Yeorgios Ayazması	62
3.2.73-	73	Ayios Yeorgios Ayazması	62
3.2.74-	74	Kimisis Tis Theotoku (Meryem`in Ölümü) Ayazması	63

3.2.75-	75 Panayia Ayazması	63
3.2.76-	76 Panayia Ayazması	64
3.2.77-	77 Panayia Ayazması	64
3.2.78-	78 Panayia Ayazması	65
3.2.79-	79 Panayia (Hodegetria) Ayazması	65
3.2.80-	80 Panayia (Sulu Manastır) Ayazması	66
3.2.81-	81 Profitis İlias Ayazması	66
3.2.82-	82 Profitis İlias Ayazması	67
3.2.83-	83 Profitis İlias Ayazması	67
3.2.84-	84 Soteris (Kumluca) Ayazması	68
3.2.85-	85 Tessarakonda Martiron (Kırk Azizler) Ayazması	68
3.2.86-	86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması	69
	FOTOĞRAFLAR	70

4. BÖLÜM- KATALOG SİSTEMİ VE KATALOGUN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1-	Katalog	136
4.1.1-	1 Ayia Anna Ayazması	137
4.1.2-	7 Ayia Kiryaki Ayazması	139
4.1.3-	8 Ayia Kiryaki Ayazması	142
4.1.4-	11 Ayia Kiryaki Ayazması	144
4.1.5-	12 Ayia Marina Ayazması	145
4.1.6-	13 Ayia Marina Ayazması	146
4.1.7-	14 Ayia Paraskevi Ayazması	147
4.1.8-	17 Ayia Paraskevi Ayazması	148
4.1.9-	18 Ayia Paraskevi Ayazması	150
4.1.10-	23 Ayia Paraskevi Ayazması	152
4.1.11-	24 Ayia Paraskevi Ayazması	153
4.1.12-	30 Ayias Analipseos Ayazması	156
4.1.13-	33 Ayion Taksiarhon Ayazması	159
4.1.14-	37 Ayios Dimitrios Ayazması	161
4.1.15-	45 Ayios İoannis Ayazması	167
4.1.16-	47 Ayios İoannis Ayazması	169
4.1.17-	49 Ayios İoannis Ayazması	170
4.1.18-	59 Ayios Nikolaos Ayazması	173
4.1.19-	62 Ayios Nikolaos Ayazması	174
4.1.20-	63 Ayios Nikolaos Ayazması	176
4.1.21-	67 Ayios Sebastianos Ayazması	178
4.1.22-	71 Ayios Vasilios Ayazması	180
4.1.23-	73 Ayios Yeorgios Ayazması	181
4.1.24-	75 Panayia Ayazması	184
4.1.25-	77 Panayia Ayazması	185
4.1.26-	78 Panayia Ayazması	186
4.1.27-	81 Profitis İlias Ayazması	188
4.1.28-	82 Profitis İlias Ayazması	189

4.2- Kataloğun Değerlendirilmesi	191
4.2.1- Ayazma Adı	191
4.2.2- İsim Günü	192
4.2.3- Semtlere Dağılımı	192
4.2.4- Konum Özellikleri	193
4.2.5- Günümüzdeki Durumları	194
4.2.6- Yönetim	195
4.2.7- Su Ögesi	196
4.2.8- Plan Özellikleri	197
4.2.9- Taşıyıcı Sistem	198
4.2.10- Kaplama Malzemeleri	198
4.2.10.1- Döşeme	198
4.2.10.2- Duvar	199
4.2.10.3- Tavan	199
4.2.10.4- Merdiven	200
4.2.10.5- Dış Cephe	200
4.2.10.6- Çatı	201
4.2.11-Cephe Özellikleri	201
4.2.11.1- Pencereleler	201
4.2.11.2- Kapılar	202
4.2.12- İç Mekan Özellikleri	203
5. BÖLÜM- 86 ZOODOHU PİĞİ BALIKLI AYAZMASI	206
5.1- Tarihçe	206
5.2- Konumu	209
5.3- Yapının Genel Tanımı	210
5.3.1- Plan Özellikleri	210
5.3.2- Cephe Özellikleri	212
5.3.2.1- Kütle Özellikleri	212
5.3.2.2- Kapı ve Pencere Biçimlenişi	214
5.3.2.3- Çatı ve Saçak Düzeni	214
5.3.3- Taşıyıcı Sistem	215
5.3.3.1- Temeller	215
5.3.3.2- Duvarlar	215
5.3.3.3- Döşeme	216
5.3.3.4- Tavan	216
5.3.3.5- Kemerler	216
5.3.4- Diğer Mimari Elemanlar	216
5.3.4.1- Kapılar	216
5.3.4.2- Pencereleler	217
5.3.4.3- Döşeme Kaplamaları	218
5.3.4.4- Duvar Kaplamaları	218
5.3.4.5- Tavan Kaplamaları	218
5.3.4.6- Merdivenler	218
5.5- Koruma ve Değerlendirme	219

FOTOĞRAFLAR	240
6. BÖLÜM- SONUÇ VE ÖNERİLER	264
7- KAYNAKLAR	266
8- ÖZGEÇMİŞ	

ÖNSÖZ

İki kıtanın ve uygarlığın birleştiği noktada yer alan ve geçmişi iki bin sene öncesine dayanan İstanbul, üç büyük imparatorluğa (Roma-Bizans-Osmanlı) başkentlik yapmış, bugüne kadar farklı toplumların, kültürlerin, dinlerin ve inaçların bir yelpazesini oluşturmuştur.

İstanbul'daki ayazmaları konu alan bu çalışmada ; bu yelpazenin üzerinde bugüne kadar çok kapsamlı bir çalışma yapılmamış ve bu yüzden eksik kalmış bir parçasını biraz olsun tamamlayabilmek, bilinenleri de güncelleştirmek, koruma çalışmalarına ve gelecekteki araştırmalara bir kaynak oluşturabilmek amaçlanmıştır.

Rölöve ve Restorasyon programındaki Yüksek Lisans eğitimim süresi içinde, bir önceki projemde çalışma fırsatı bulduğum ve tez danışmanım olma şansını da bana tanıyan, ilgisi ve yönlendirmesi ile önemli katkılarından dolayı sayın Yrd. Doç. Dr. Nadide SEÇKİN'e ; ayazma tespitleri için yaptığımız bütün gezilerde bana eşlik eden, hoşgörü ve sabırla benden desteğini ve zamanını esirgemeyen sevgili eşim Fikret ÖRETMEN'e ve bilgisayarda yazılarımın hazırlanmasındaki büyük katkılarından dolayı kızkardeşim Fatma Özcan'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca ayazmalarda çalışma yapmama olanak sağlayan sayın Patrik Vekili Metropolit FİLİPPOS'a, araştırmalarımnda bana yardımcı olan sayın Panayot Özkurkutis'e, sayın Papaz Meletios Sakkulidis'e, ve sayın Avukat Vasil Kalamaris'e teşekkür ederim.

Haziran,1997

Mimar
Aynur ÖRETMEN

ÖZET

İlk Roma Hıristiyan İmparatoru olan Büyük Konstantinus, imparatorluğunun merkezini İstanbul'da kurduğu gibi daha sonradan Ortodoks Patrikliği'ni de burada oluşturmuştur. İstanbul, fetihten sonra da Hıristiyan Ortodoksların dini merkezi olma özelliğini sürdürmüştür. Bu çalışmamın kapsamında, İstanbul'da bulunan ve Ortodokslarca kutsal sayılan su kaynakları ve bunlara ait yapılar olan ayazmalar incelenmiştir. Bunlar arasında Bizans döneminden kalanlar olduğu gibi, çoğunluğu Osmanlı döneminde, özellikle 19.yy.'da ortaya çıkmış ayazmalar bulunmaktadır. 19.yy. başı Rum Ortodoks toplumunun mimari faaliyetlerinde önemli gelişmelerin başladığı dönemdir. Bu dönemde kiliselerin onarım ve restorasyonuna ilişkin girişimler arttığı gibi ayazmaların sayısında da büyük artış olur.

İstanbul'daki ayazmaları konu alan bu çalışma, bir tespit, tasnif ve katalog çalışması niteliğindedir. Öncelikle ayazmaların İstanbul içindeki dağılımı ve bunlara ilişkin tespit ve tasnif çalışmaları yapılmıştır.

Çalışmanın birinci bölüm olan giriş bölümünde, konunun amacı, kapsamı ve yöntemleri hakkında bilgiler verilmiş; kullanılan kaynakların, çalışmayı nasıl yönlendirdiği açıklanmıştır.

İkinci bölümde, ayazmanın tanımı yapılarak, ayazmaların tarihsel oluşum süreci ve yayılışları hakkında bilgiler verilerek; İstanbul'daki inşa tarihleri Bizans dönemine indirilen ayazmalara değinilmiştir.

Üçüncü bölüm olan İstanbul Ayazmaları; günümüzde mevcut olmayan ve mevcut olan ayazmalar olarak iki ayrı alt bölümde ele alınmıştır. Günümüzde mevcut olmayan ayazmalar bölümünde, bu ayazmalara ait kaynaklardan elde edilen bilgiler verilmiştir. Günümüzde mevcut olan ayazmalar bölümünde, hem bu ayazmalar hakkında kaynaklardan elde edilen bilgilere, hem de tespit çalışmaları sırasında elde edilen bilgilere ve fotoğraflara yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde; günümüzde mevcut olan ayazmalardan 28 tanesi için hem mimari çizimlerle, hem de fotoğraflarla desteklenmiş ayrıntılı kataloglar düzenlenmiş ve bunların değerlendirmesi yapılmıştır.

Beşinci bölümde; çalışmaya ayrıntılı bir örnek oluşturması için Zoodohu Piği Balıklı Ayazması incelenmiş ve rölövesi hazırlanmıştır.

Sonuç ve önerilerin yer aldığı altıncı bölümde ise; günümüzde Ortodoks cemaatin azalması, suların kirlenmesi, şahıs mülkü olmaları ve diğer çeşitli nedenlerle kapatılmaları gibi sorunlarla karşı karşıya olan ayazmaların her geçen sene azaldığına dikkat çekilmiştir.

SUMMARY

Konstantinus the Great, first emperor of the Roman Christian Empire, set up the center of the empire and also constituted Orthodox Patriarchate in İstanbul. After conquest, İstanbul continued to being religious center of the Christian Orthodoxes, too.

In thesis, springs which are regarded as holiness for Orthodoxes, and related buildings "Holly Spring Waters" are examined. Some of them were remained from Byzantine Empire period of time but, the greater part of them were came into lighth in Ottoman Empire in 19th century. Imported developments were started in architectural activities of Greek Orthodox community inthe beginning of the 19th century. At that time, workings about reparings and restoration of Churchs and additionally number of the "Holly Spring Waters" were increased.

This study is a form of stabilization, classification and catalogue workings about "Holly Spring Waters". Previously, distributions of the "Holly Spring Waters" in İstanbul and stabilization and classification workings related them are examined.

In introduction part, information about aim, content and methods of subject are given and how the used references are oriented to study is explained.

In part II, "Holly Spring Water" is defined and information about historical formation period and spreading of them are given. "Holly Spring Waters" which were constructed during Byzantine Empire, are mentioned.

In part III, "Holly Spring Waters" in İstanbul are considered in two sections: Existent and non-existent in nowadays. In non-existent "Holly Spring Waters" section, informations which were collected from prepared references, are given. In existent "Holly Spring Waters" section, additionally, informations which were obtained during stabilization works and photographs are presented.

In part IV, detailed catalogues that are supported by photographs and architectural drawings for 28 of the existing "Holly Spring Waters" are prepared and examined.

In part V, for a detailed example, "Zoodohu Piği Balıklı Ayazması" is examined and architectural drawings of it is prepared.

In part VI, as a result, reducing in the number of the "Holly Spring Waters" because of decreasing of the number of Orthodox Community, pollution of the waters, being personal possessions, etc., is taken into consideration.

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı, Kapsamı, Yöntemi

Fetihten sonra da Hıristiyan Ortodoksların dini merkezi olan İstanbul, bunun etkilerini ve izlerini bugün de sürdürmektedir.

"İstanbul'un Ayazmaları"nı konu alan bu çalışmamda, geçmişten bugüne ayazma olgusu ve tarihsel gelişimine kısaca değinerek, daha önce üzerinde kapsamlı bir çalışma yapılmamış İstanbul'daki ayazmaların bir tespitini ve tasnifini yaparak, bugünkü durumunu ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Çalışmaya, İstanbul Ansiklopedisi, Ayia, Ayii, Ayios maddeleri için, 1947 yıllarında Hakkı Göktürk'ün yapmış olduğu ayazmalar araştırması ile başlanmıştır. Bu maddede Hakkı Göktürk, yaklaşık 158 adet ayazmayı alfabetik olarak sıralamış ve o günkü durumlarına ait açıklamalar yapmıştır.

Ancak bu listede; o tarihlerde de bu ayazmaların bir kısmının mevcut, bir kısmının ise metruk ya da mevcut olmadığı açıklanmaktadır. O tarihten sonra, bu konuda yapılmış bir başka kapsamlı ve güncelleştirilmiş çalışma olmadığından, öncelikle bu listenin güncelleştirilmesi ve bugünkü durumlarının tespiti gerekiyordu.

Bu nedenle çalışmaya bu liste yerlerinde taranarak başlanmıştır. Hakkı Göktürk'ün açıklamalarında metruk ve kullanılmaz diye tanımladığı bazı ayazmaların da, belki bugün kullanıma geçirilmiştir diye araştırmasına başlanmasına rağmen, yaklaşık 10 adetlik bir taramadan sonra bunun mümkün olmadığı, aksine Hakkı Göktürk'ün araştırdığı yıllarda mevcut ve kullanılabilir olan bazı ayazmaların da günümüzde metruk ya da kaybolmuş oldukları belirlendiğinden; 1947'lerde metruk olduğu belirtilen ayazmaların taranmasından vazgeçilmiştir.

Ayrıca Hakkı Göktürk'ün bu listesi taranırken, patrikhaneden ve gidilen ayazmalardaki papazlardan alınan bilgilerle, bu listeden başka 15 adet ayazma daha yerinde tespit çalışmalarıyla bu listeye eklenmiş ve araştırması yapılmıştır. En son olarak Düden

Bugüne İstanbul Ansiklopedisi`nde "ayazma" maddesinde yer alan Bizans`tan kalan ayazmalarla ilgili verilen bilgiler doğrultusunda 3 adet ayazma daha bu listeye eklenerek İstanbulda'ki toplam ayazma sayısı 176 adet olarak belirlenmiştir.

Bu son liste, yapılan tespit çalışmalarından sonra iki ayrı bölümde isimlere göre alfabetik olarak ele alınmış ve numaralandırılmıştır. Günümüzde mevcut olmayan ayazmaların listesi Y-1`den başlayarak sıralanırken, bugün mevcut olan ayazmalar 1`den başlayarak sıralanmaktadır. Böylece diğer bütün bölümlerde de, her ayazma için alfabetik olarak sıralanmış listedeki bu ayazma numaraları kullanılmıştır.

Adalar dışındaki bütün İstanbul Ayazmaları bugün mevcut olsun olmasın, çalışmamın bu listeleri kapsamı içinde yer almaktadır. Ancak, bugün mevcut olmayan ayazmalar ayrı bir bölüm ve numaralandırma ile verilerek; asıl tespit, tasnif ve katalog çalışmaları bugün mevcut olan ayazmalar üzerinde yürütülmüştür.

Çalışma sırasında, İstanbul sınırlarının büyüklüğü ve ayazmaların idaresinin farklı yönetimlere bağlı olmasından dolayı, Adalar bu çalışma kapsamı dışında tutulmuştur (Çizim: 1.1). Ayrıca Ermeni Kiliseleri içinde yer alan 34 Ayios Andonios ve 80 Panayia (Sulu Manastır) Ayazmaları Ermeni Patrikhanesi`ne, Türk Ortodoks Kiliseleri içinde yer alan 31 Ayii Anargiri ve 35 Ayios Andonios Ayazmaları Türk Ortodoks Patrikhanesi`ne ve 56 Ayios Minas Ayazması da Kudüs Patrikhanesi`ne bağlıdır.

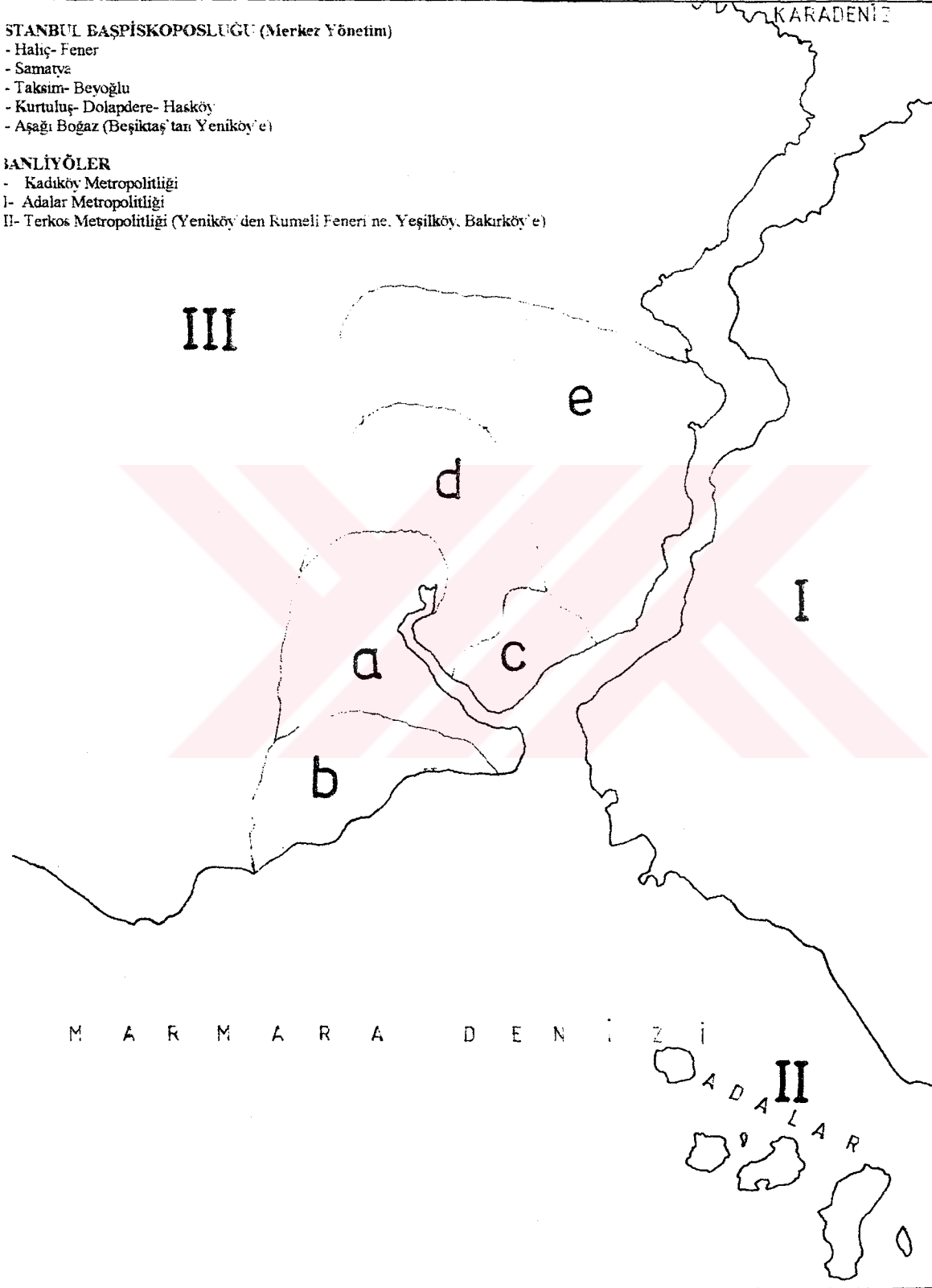
Yapılan tespit ve tasniflerden sonra, ayazmalarda karşılaşılan çalışma zorluklarından dolayı 28 adet ayazma üzerinde katalog çalışması yapılabilmiş ve bu kataloglar değerlendirilerek sonuca varılmaya çalışılmıştır. Son olarak da bir örnek oluşturmak amacıyla Zoodohu Piği Balıklı Ayazması incelenmiş, rölövesi alınarak tek yapı ölçeğinde bir inceleme ve değerlendirme çalışması yapılmıştır.

Çalışmamızda kullanılan diğer iki kaynaktan biri olan Kömürcüyan'ın "XVII.Asırda İstanbul" kitabında; Samatya`daki Panayia (Sulu Manastır), Soterios (Kumluca) Ayazması, Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, Ayios Pandleimon (Bakırköy), Ayia Paraskevi (Hasköy), Ayios Yeorğios Ayazması (Ortaköy), Ayios Dimitrios (Kuruçeşme) ve Profitis İlias (Arnavutköy) Ayazması olmak üzere, bu 8 adet ayazma listemizde görülmektedir.

Ancak isimlerini vermeden sadece semtlerini belirttiği bazı ayazmaların, listedemizdeki hangi ayazmalar olduğu belirlenememiştir. Bunlar; Kalatarya `da, Sütluce`de, Beşiktaş`da, Çengelköy`de, İstavrozköy`de, Kuzguncuk`ta ve Kadıköy`de ayazma ya da ayazmalar olduğu belirtilmiş ancak bu ayazmaların isimleri verilmemiştir.

İncicyan`ın "XVIII. Asırda İstanbul" Kitabında da, Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, Soteris (Kumluca) Ayazması, Samatya'da Panayia (Sulu Manastır), Ayios Yeorğios (Ortaköy), Ayios Dimitrios (Kuruçeşme), Ayios Nikolaos (Kuruçeşme), Arnavutköy'deki Profitis İliās, Ayia Kiryaki, Ayia Paraskevi ve Ayios Onufrios, Yeniköy'deki Ayios Haralambos ve Ayia Paraskevi ve Kuzguncuk'taki Ayios Pandleimon Ayazması olmak üzere bu 13 adet ayazma da listemizde görülmektedir.

Yine Kömürcüyan`da olduğu gibi, ayazmanın isimleri verilmeden semtleri belirtilmiş ayazmalar da vardır. Bunlar; Kalatarya`da, Karataş`ta, Paşabahçe`de, İstavrazköy`de ayazma olduğu belirtilmiş, ancak bu ayazmaların isimleri verilmemiştir. Ayrıca yine Sarıyer`de Kestanesuyu, Fındıksuyu, Gümüşsuyu ve Hünkarsuyu`nun da eski ayazma suları olduğu belirtilmektedir.

Çizim: 1.1- Ayazmaların İdarelerinin Bağlı Olduğu Yönetimler

2. BÖLÜM

AYAZMALARIN TARİHSEL OLUŞUM SÜRECİ

Ayazmalar, Hristiyanlık dünyasında Ortodokslarca şifa verdiği kabul edilen ve bu nedenle kutsal sayılmış ya da sonradan kutsanan su kaynakları üzerine inşa edilmiş binalardır. Yunanca "kutsal yer" anlamında olan "hagiasma" sözcüğünden dilimize yerleşmiştir. Genellikle bulunduğu bölgenin halkı tarafından saygı duyulan aziz veya azizeye ithaf edilmiştir. Şifa dağıtıcı özelliklerinden ötürü Ortodoksların önemli ziyaretgahlarından sayılan ayazmalar, adını aldıkları, başka bir deyişle ithaf edildikleri aziz veya azizenin Ortodoks takvimine göre isim günlerine rastlayan zamanlarda kalabalık halk toplulukları tarafından ziyaret edilmektedirler. Bu isim günlerinde, ayazmanın bağlı olduğu veya ona en yakın bulunan kilisenin kıdemli din adamı tarafından yönetilen ayinler yapılır. Ziyaretçiler bu suları şifa bulmak niyetiyle içerler, vücutlarının hasta olan yerlerine derman olsun diye sürerler, şişelerine doldurup evine götürürler. Ayrıca bu suların canlılara manevi bir güç aşıladığına da inanılmaktadır. Bunun yanı sıra bu aziz veya azizeye dileklerde bulunulur, onun ikonası önünde mumlar dikilerek adaklar adanır. Ayazmalar yalnızca bu özel günler için değil, her zaman için ziyaret edilebilirler (Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, C.1:472).

Su arkaik dönemlerden beri insan hayatında çok önemli bir yer tutmaktadır. O yıllarda su, temizliği sağlayan, kutsal bir yere girmek ve orada dua etmek isteyen insanların temizliğini sağlayan bir gerekliliktir. O dönemde mabetlerin girişinde içinde kutsanmış su bulunan bir kap bulunurdu. Katoliklerin kiliselerinde hala böyle bir alışkanlık devam etmekte ve bu kap bulundurulmaktadır. Bugün olduğu gibi eski yıllarda da rahipler suyu kutsanmış su haline getirirlerdi. Kutsal olan yerlere girmek isteyen herhangi biri ilk önce elini yıkamak mecburiyetindeydi. Eski Yunan'da Zeus'a eller yıkanmadan hiç bir şey kurban edilmezdi. Bu geleneği Musevi'ler de sürdürmüşlerdir.

Ayazma olgusunun başlangıç tarihi kesin bilinmemekle beraber kutsal su olayının Hristiyanlığa girişi İsa'nın vaftiz töreniyle başlar. Her yıl 6 Ocak tarihinde kutlanan "Suların Kutsanması Bayramı"nda (İsa'nın Vaftizi) bu daha da belirgin görülmektedir.

Hristiyan dininin yayılması ile, bugün de özel bir tören ile kutlanan "Suların Kutsanması" töreni de yerleşmiştir. Ortodoks Kilisesi suyu inananlara, Tanrı'nın kutsayıcı ve hayati

gücü olarak, Kutsal Ruhun esinleyici vasıflarıyla vermektedir.

Hristiyan aleminin ilk ayazması Filistin'in Emaus bölgesinde bulunmaktadır (Emmaus dispalistis). Putperestlik döneminden Hristiyanlık dönemine geçildiğinde her kaynak bir aziz veya azizenin ismini taşımaya başlamıştır. İlk Hristiyanlık döneminde mabetlerde bulunan bu kaynaklara "AYIAZMATİRİA" adı veriliyordu (Acemoğlu, 1990:12).

Bizanslılar, 1453 yılında İstanbul'un fethinden sonra, bugüne kadar bizim kullandığımız "Ayazma" kelimesine daha farklı anlam veriyorlardı. Onlar "LUMATA" veya "LUTRA" ismini veriyorlardı. Bu ismi, insan aklının ermediği ve herhangi bir yolla kutsanan ve bir şekilde mucize yaratabileceğine inandığı her türlü varlığa veriyorlardı. Aynaroz'da (Yunanistan) Atos Dağı manastırlarındaki keşişler ise ayazmaya "ışıklı hale gelmek (aydımlanmak)" demişlerdir (Acemoğlu, 1990:12).

Bizans İmparatorluğunun yıkılışından sonra ayazmaların sayısında bir artma görülmektedir. Bu artış özellikle İstanbul ve çevresinde ve bazı durumlarda az da olsa Anadolu ve Trakya'nın bazı şehirlerinde görülür.

İstanbul'un fethinden evvel şehir birçok defa kuşatma altında bulunduğundan ve su ikmali sur dışındaki kaynaklardan karşılanamadığından, bu su kaynakları kullanılıyordu. Daha sonraki yıllarda Hristiyanlar ve başka dine mensup olanlar bazı kaynakların (ayazmaların) şifa dağıtıcı özelliklerine de inanmaya başladılar. Düzenlenen birçok panayır ve yüzlerce ayazma inananların suya verdikleri önemin en büyük göstergesidir.

Miliopulos isimli araştırmacı, 15. yüzyıl sonrasında görülen ayazmaların çoğunlukla manastır veya eski yıkık kilise yakınlarında kurulduğundan bahseder, fakat kilisenin bulunduğu yerde ayazma da var diye bir kural da bulunmamaktadır. Birçok ayazma bir inancın ürünüdür. Bir önemli nokta da, o yıllarda çok sık yangınlar çıkardı. Bu yangınlarda değerli ve kutsal eşyaları kurtarma düşüncesiyle (ikona, buhurdanlık, haç) ayazmaların kuyularına atılırdı. Aynı şey barbar istilalarında ve ikonoklasma döneminde de yapıldı. Yıllar sonra bu türlü afetlere maruz kalan insanlar aynı yerlere dönmeyip, onların harap olmuş yöre ve evlerine başkaları yerleşmeye başlamışlar ve bu kuyuların içinde buldukları ikonalara göre o su kaynağını "Ayazma" olarak adlandırmışlardır.

İstanbul'da, bilinen ayazmalar içinde ortaçağa ait, yani Bizans döneminde inşa edilmiş

olan ayazmaların sayısı fazla değildir. İstanbul'un sağlam durumundaki en eski Bizans kilisesi olan Studios Manastırı Kilisesi yanındaki bu komplekse ait ayazma (Ayios İoannis Prodromos Ayazması), kilisenin güneydoğu köşesine bitişik ve batıdan bir sarnıca komşu vaziyette inşa edilmiştir. Yakın bir tarihte bir yangında tahrip olmuş olan bu ayazma şarap atölyesi olarak kullanılmakta idi (Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, C.1:472).

Sarayburnu'nda, sahil surlarının yakınındaki Panayia (Hodegetria) Ayazması, işgal yıllarında Fransızlar tarafından bulunmuştur. Yan duvarların mermer levhalarla kaplı olan bu ayazmanın oldukça yakınında, İncili Köşk'ün kemer altına rastlayan yerdeki Soterios Ayazması (Kumluca) basamaklarla inilen dikdörtgen planlı bir mahzenden ibareibarettir (Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, C.1:472).

Salkımsöğütte, Sur-ı Sultani dibinde, sağlığı koruyan bir aziz olarak bilinen Therapon 'a ithaf edilmiş Ayios Therapon Ayazması da kısa bir merdivenli koridorun nihayetinde yer alan dikdörtgen planlı ana mekandan meydana gelir.

İlk inşa tarihi Bizans dönemine indirilen bir başka ayazma da II.Teodosius surlarının hemen dışında, Mevlanakapı'nın yakınında bulunan Zoodohu Piği Balıklı Ayazması'dır. Adı "Yaşam Bağışlayan Kaynak" anlamına gelen ve Meryem'e ithaf edilmiş olan bu ayazma, Meryem'in şifa veren kudretini temsil etmektedir. Türk döneminde "Balıklı Ayazma" diye ünlenen bu ayazma, halen Balıklı Manastırı kompleksi içinde yer alan ve ziyaret edilen bir ayazmadır.

Büyük Bizans ayazmalarından bir başkası, İstanbul'un Bizans döneminde önemli bir bölgesi olan Vlaherna, Haliç surları ile kara surlarının birleştiklere yere yakın ve surların iç kısmında yer alan, Ayia Vlaherna Kilisesi içindeki Meryem'e ithaf edilmiş, Panayia Ayazması'dır.

Bu ayazmalar dışında, İstanbul'daki ayazmaların pek çoğunun yapımıyla ilgili erken tarihler öne sürülürse de, bunların çoğu geç tarihli Rum ayazmalarıdır. Özellikle Osmanlı döneminde 1808-1861 yılları arasında ayazmaların sayılarında bir hayli artış olmuştur (Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, C.1:472).

İstanbul'daki ayazmalar hakkında çok ayrıntılı bir çalışma yoktur. Sadece, İstanbul Ansiklopedisi için 1947 yıllarında Hakkı Göktürk'ün hazırlamış olduğu oldukça eski

sayılabilecek katalog çalışmasından başka bir yenisinin yapılmadığı bilinir. Bu ayazmalardan bir kısmı da Hakkı Gokturk'un listeyi hazırladığı tarihlerde (1947) yok olmuş durumdaydı (Dünden Bugüne İşstanbul Ansiklopedisi, C.1:472).

3. BÖLÜM

İSTANBUL AYAZMALARI

Kaynaklardan ve yerinde yapılan tespit çalışmalarından elde edilen bilgilerle İstanbul'da toplam 176 adet ayazma olduğu belirlenmiştir. Bu toplam liste, 158 tanesi Hakkı Göktürk'ün İstanbul Ansiklopedisi için 1947'lerde yapmış olduğu çalışmadan; 3 tanesi Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi'nden, 15 tanesi de yerinde yapılan tespit çalışmaları sırasında elde edilen bilgilerle oluşturulmuştur.

Hakkı Göktürk'ün 158 adet ayazma üzerine yapmış olduğu çalışmasında verilen bilgilerde, daha o dönemde 62 adet ayazmanın zaten yok olmuş olduğu belirtilmektedir. Geriye kalan diğer 96 adet ayazmanın yerinde yapılan tespit çalışmalarında ise, 28 adet ayazmanın daha o günden günümüze geçen zaman süresinde yok olduğu belirlenmiştir.

Böylece 176 adet ayazmanın, günümüzde mevcut olmayan ayazma sayısı 90 adet, mevcut olanlar ise 86 adet olarak tespit edilmiştir.

Toplam 176 adet olan ayazmaların, İstanbul'un her iki yakasındaki dağılımı ise şöyledir: 133 adeti Avrupa yakasında ; bunların 75'i mevcut, 58 tanesi yok olmuş; 43 adeti Anadolu yakasında; bunların sadece 11'i mevcut, 32 tanesi yok olmuş;

3.1- Mevcut Olmayan Ayazmalar

Mevcut olmayan ayazmaların, İstanbul'da semtlere göre dağılımı çizim: 3.1'dedir.

Bu ayazmaların isimlerine göre alfabetik listesi aşağıdadır:

NO	ADI	SEMTİ	1947'DE MEVCUT
Y- 1	Ayia Efimia	Beylerbeyi	
Y- 2	Ayia Efimia	Fener	
Y- 3	Ayia Efimia	Haydarpaşa	
Y- 4	Ayia Fotini	Arnavutköy	
Y- 5	Ayia Fotini	Büyükdere	X

Y- 6	Ayia Fotini	Florya	
Y- 7	Ayia Fotini	Yeniköy	X
Y- 8	Ayia Irini	Çevizlik	
Y- 9	Ayia Irini	Pendik	
Y- 10	Ayia Marina	Çengelköy	
Y- 11	Ayia Marina	Fener	
Y- 12	Ayia Paraskevi	Anadoluhisarı	
Y- 13	Ayia Paraskevi	Arnavutköy	
Y- 14	Ayia Paraskevi	Baltalimanı	X
Y- 15	Ayia Paraskevi	Belgratkapı	
Y- 16	Ayia Paraskevi	Beşiktaş	
Y- 17	Ayia Paraskevi	Beykoz	
Y- 18	Ayia Paraskevi	Beylerbeyi	
Y- 19	Ayia Paraskevi	Fener	X
Y- 20	Ayia Paraskevi	Kireçburnu	X
Y- 21	Ayia Paraskevi	Kadıköy	
Y- 22	Ayia Paraskevi	Karaköy	X
Y- 23	Ayia Paraskevi	Kartal	
Y- 24	Ayia Paraskevi	Küçükçekmece	
Y- 25	Ayia Paraskevi	Kumkapı	X
Y- 26	Ayia Paraskevi	Kuruçeşme	
Y- 27	Ayia Paraskevi	Maltepe	
Y- 28	Ayia Paraskevi	Merdivenköy	
Y- 29	Ayia Paraskevi	Merdivenköy	
Y- 30	Ayia Paraskevi	Mevlanakapı	X
Y- 31	Ayia Paraskevi	Pendik	
Y- 32	Ayia Paraskevi	Sütlüce	
Y- 33	Ayia Paraskevi	Veliefendi	X
Y- 34	Ayia Paraskevi	Yeşilköy	
Y- 35	Ayia Paraskevi	Yesilköy	X
Y- 36	Ayia Teodosia	Fener	X
Y- 37	Ayia Trias	Maltepe	X
Y- 38	Ayia Vlaherna	İstinye	
Y- 39	Ayü Anargiri	Çengelköy	
Y- 40	Ayü Apostoli	Fındıklı	X

Y- 41	Ayion Trion Ierarhon	Çengelköy	
Y- 42	Ayios Andonios	Beylerbeyi	X
Y- 43	Ayios Dimitrios	Çengelköy	
Y- 44	Ayios Dimitrios	Kumkapı	X
Y- 45	Ayios Haralambos	Çengelköy	
Y- 46	Ayios Haralambos	Küçükçekmece	
Y- 47	Ayios Ioannis	Bebek	
Y- 48	Ayios Ioannis	Beşiktaş	
Y- 49	Ayios Ioannis	Paşabahçe	
Y- 50	Ayios Ioannis	Samatya	X
Y- 51	Ayios Ioannis	Topcular	X
Y- 52	Ayios Ioannis	Üsküdar	
Y- 53	Ayios Ioannis	Yenişehir	X
Y- 54	Ayios Ioannis	Yeşilköy	
Y- 55	Ayios Ioannis Kalivitis	Kadınca	X
Y- 56	Ayios Ioannis O Teologos	Baltalimanı	
Y- 57	Ayios Ioannis Prodomos	Pendik	
Y- 58	Ayios Ioannis Prodomos	Samatya	
Y- 59	Ayios Ioannis Prodomos	Tarabya	
Y- 60	Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni	Büyükdere	
Y- 61	Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni	Çengelköy	
Y- 62	Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni	Paşabahçe	
Y- 63	Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni	Tarabya	X
Y- 64	Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni	Yeniköy	
Y- 65	Ayios Mamas	Yeşilköy	
Y- 66	Ayios Minas	Balat	
Y- 67	Ayios Minas	Bebek	X
Y- 68	Ayios Minas	Kumkapı	
Y- 69	Ayios Nikitas	Büyükdere	X
Y- 70	Ayios Nikolaos	Beykoz	
Y- 71	Ayios Nikolaos	Fener	
Y- 72	Ayios Nikolaos	İstinye	
Y- 73	Ayios Nikolaos	Kumkapı	X
Y- 74	Ayios Nikolaos	Paşabahçe	
Y- 75	Ayios Onufrios	Paşabahçe	

Y- 76	Ayios Pandleimon	Ayazağa	
Y- 77	Ayios Pandleimon	Bakırköy	
Y- 78	Ayios Pandleimon	Emirgan	
Y- 79	Ayios Pandleimon	Hasköy	X
Y- 80	Ayios Pandleimon	Pendik	
Y- 81	Ayios Pandleimon	Topkapı	
Y- 82	Ayios Stefanos	Kartal	
Y- 83	Ayios Therapon	Çubuklu	
Y- 84	Ayios Therapon	Pendik	X
Y- 85	Ayios Therapon	Sarıyer	
Y- 86	Ayios Therapon	Yeniköy	X
Y- 87	Ayios Therapon	Yeniköy	X
Y- 88	Ayios Yeorğios	Baltalimanı	
Y- 89	Ayios Yeorğios	Kızıltoprak	X
Y- 90	Ayios Yeorğios	Üsküdar	

Bu ayazmaların semtlere göre dağılımı ise şöyledir:

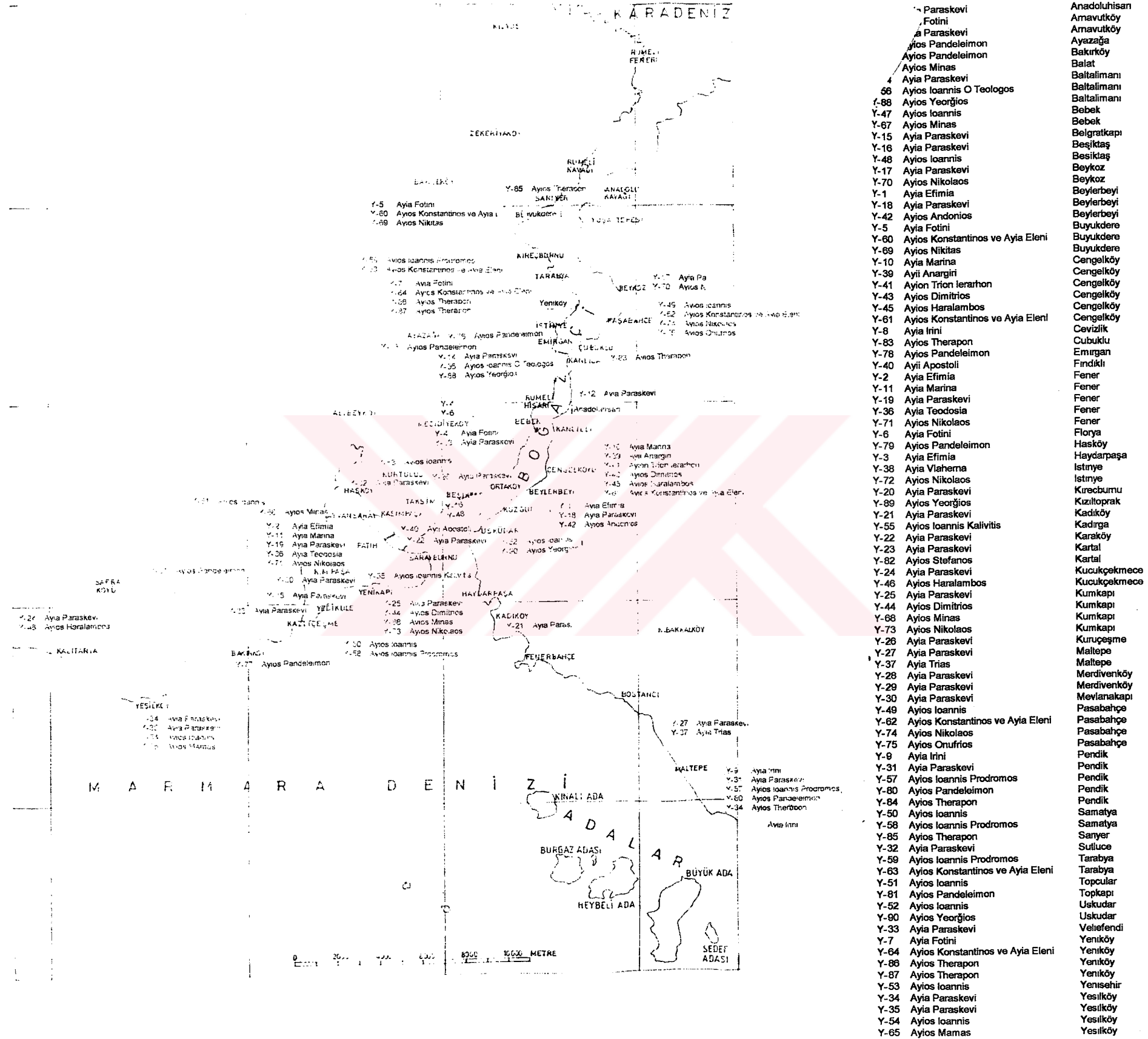
NO	ADI	SEMTİ	1947'DE MEVCUT
Y- 12	Ayia Paraskevi	Anadoluhisarı	
Y- 4	Ayia Fotini	Arnavutköy	
Y- 13	Ayia Paraskevi	Arnavutköy	
Y- 76	Ayios Pandleimon	Ayazağa	
Y- 77	Ayios Pandleimon	Bakırköy	
Y- 66	Ayios Minas	Balat	
Y- 14	Ayia Paraskevi	Baltalimanı	X
Y- 56	Ayios Ioannis O Teologos	Baltalimanı	
Y- 88	Ayios Yeorğios	Baltalimanı	
Y- 47	Ayios Ioannis	Bebek	
Y- 67	Ayios Minas	Bebek	X
Y- 15	Ayia Paraskevi	Belgratkapı	
Y- 16	Ayia Paraskevi	Beşiktaş	
Y- 48	Ayios Ioannis	Beşiktaş	
Y- 17	Ayia Paraskevi	Beykoz	

Y- 70	Ayios Nikolaos	Beykoz	
Y- 1	Ayia Efimia	Beylerbeyi	
Y- 18	Ayia Paraskevi	Beylerbeyi	
Y- 42	Ayios Andonios	Beylerbeyi	X
Y- 5	Ayia Fotini	Büyükdere	X
Y- 60	Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni	Büyükdere	
Y- 69	Ayios Nikitas	Büyükdere	X
Y- 10	Ayia Marina	Çengelköy	
Y- 39	Ayii Anargiri	Çengelköy	
Y- 41	Ayion Trion Ierarhon	Çengelköy	
Y- 43	Ayios Dimitrios	Çengelköy	
Y- 45	Ayios Haralambos	Çengelköy	
Y- 61	Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni	Çengelköy	
Y- 8	Ayia Irini	Cevizlik	
Y- 83	Ayios Therapon	Çubuklu	
Y- 78	Ayios Pandeileimon	Emirgan	
Y- 40	Ayii Apostoli	Fındıklı	X
Y- 2	Ayia Efimia	Fener	
Y- 11	Ayia Marina	Fener	
Y- 19	Ayia Paraskevi	Fener	X
Y- 36	Ayia Teodosia	Fener	X
Y- 71	Ayios Nikolaos	Fener	
Y- 6	Ayia Fotini	Florya	
Y- 79	Ayios Pandeileimon	Hasköy	X
Y- 3	Ayia Efimia	Haydarpaşa	
Y- 38	Ayia Vlaherna	İstinye	
Y- 72	Ayios Nikolaos	İstinye	
Y- 20	Ayia Paraskevi	Kireçburnu	X
Y- 89	Ayios Yeorgios	Kızıltoprak	X
Y- 21	Ayia Paraskevi	Kadıköy	
Y- 55	Ayios Ioannis Kalivitis	Kadırga	X
Y- 22	Ayia Paraskevi	Karaköy	X
Y- 23	Ayia Paraskevi	Kartal	
Y- 82	Ayios Stefanos	Kartal	
Y- 24	Ayia Paraskevi	Küçükçekmece	

Y- 46	Ayios Haralambos	Küçükçekmece	
Y- 25	Ayia Paraskevi	Kumkapı	X
Y- 44	Ayios Dimitrios	Kumkapı	X
Y- 68	Ayios Minas	Kumkapı	
Y- 73	Ayios Nikolaos	Kumkapı	X
Y- 26	Ayia Paraskevi	Kuruçeşme	
Y- 27	Ayia Paraskevi	Maltepe	
Y- 37	Ayia Trias	Maltepe	X
Y- 28	Ayia Paraskevi	Merdivenköy	
Y- 29	Ayia Paraskevi	Merdivenköy	
Y- 30	Ayia Paraskevi	Mevlanakapı	X
Y- 49	Ayios Ioannis	Paşabahçe	
Y- 62	Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni	Paşabahçe	
Y- 74	Ayios Nikolaos	Paşabahçe	
Y- 75	Ayios Onufrios	Paşabahçe	
Y- 9	Ayia Irini	Pendik	
Y- 31	Ayia Paraskevi	Pendik	
Y- 57	Ayios Ioannis Prodromos	Pendik	
Y- 80	Ayios Pandleimon	Pendik	
Y- 84	Ayios Therapon	Pendik	X
Y- 50	Ayios Ioannis	Samatya	X
Y- 58	Ayios Ioannis Prodromos	Samatya	
Y- 85	Ayios Therapon	Sarıyer	
Y- 32	Ayia Paraskevi	Sütlüce	
Y- 59	Ayios Ioannis Prodromos	Tarabya	
Y- 63	Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni	Tarabya	X
Y- 51	Ayios Ioannis	Topcular	X
Y- 81	Ayios Pandleimon	Topkapı	
Y- 52	Ayios Ioannis	Üsküdar	
Y- 90	Ayios Yeorgios	Üsküdar	
Y- 33	Ayia Paraskevi	Veliefendi	X
Y- 7	Ayia Fotini	Yeniköy	X
Y- 64	Ayios Konstantinos ve Ayia Eleni	Yeniköy	
Y- 86	Ayios Therapon	Yeniköy	X
Y- 87	Ayios Therapon	Yeniköy	X

Y- 53	Ayios Ioannis	Yenişehir	X
Y- 34	Ayia Paraskevi	Yeşilköy	
Y- 35	Ayia Paraskevi	Yeşilköy	X
Y- 54	Ayios Ioannis	Yeşilköy	
Y- 65	Ayios Mamas	Yeşilköy	

Mevcut olmayan ayazmaların, İstanbul'un her iki yakasındaki dağılımını incelediğimizde Anadolu yakasında 32 adet, Avrupa yakasında ise 58 adet ayazma yok olmuştur. Bunların semtlere göre bu dağılımına baktığımızda;
Çengelköy'ün 6 adet,
Pendik ve Fener'in 5'er adet,
Kumkapı, Paşabahçe, Yeniköy ve Yeşilköy'ün 4'er adet,
Baltalımanı ve Beylerbeyi ve Büyükdere'nin 3'er adet ayazma ile, en çok ayazması yok olan semtler olduğu görülmektedir.

Çizim: 3.1- Mevcut Olmayan Ayazmaların, İstanbul'da Semtlere Göre Dağılımı

3.2- Mevcut Olan Ayazmalar

Mevcut olan ayazmaların, İstanbul'da semtlere göre dağılımı çizim: 3.2'dedir.

Bu ayazmaların isimlerine göre alfabetik listesi ve alındıkları kaynaklar aşağıdadır:

A: Yerinde yapılan tespit çalışmaları (15 adet)

B: Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi (3adet)

C: İstanbul Ansiklopedisi (Hakkı Gökçürk'ün Çalışması) (68 adet)

NO	ADI	SEMTİ	A	B	C
1	Ayia Anna	Fener			X
2	Ayia Ekaterini	Kadıköy			X
3	Ayia Ekaterini	Moda			X
4	Ayia Evangelismu	Yenişehir			X
5	Ayia Evdokia	Langa			X
6	Ayia Fotini	Yeşilköy			X
7	Ayia Kiryaki	Arnavutköy			X
8	Ayia Kiryaki	Kireçburnu			X
9	Ayia Kiryaki	Pasabahçe			X
10	Ayia Kiryaki	Salmatomruk	X		
11	Ayia Kiryaki	Tarabya			X
12	Ayia Marina	İstinye			X
13	Ayia Marina	Tarabya			X
14	Ayia Paraskevi	Arnavutköy			X
15	Ayia Paraskevi	Beşiktaş			X
16	Ayia Paraskevi	Beykoz	X		
17	Ayia Paraskevi	Büyükdere			X
18	Ayia Paraskevi	Hasköy			X
19	Ayia Paraskevi	Kadıköy			X
20	Ayia Paraskevi	Kasımpaşa			X
21	Ayia Paraskevi	Kazlıçeşme	X		
22	Ayia Paraskevi	Küçüksu			X
23	Ayia Paraskevi	Kumkapı			X
24	Ayia Paraskevi	Tarabya			X

25	Ayia Paraskevi	Tekfur Sarayı		X
26	Ayia Paraskevi	Yeniköy		X
27	Ayia Trias	Mevlanakapı		X
28	Ayia Vlaherna	Arnavutköy		X
29	Ayia Zoni	Eğrikapı		X
30	Ayias Analipseos	Samatya	X	
31	Ayii Anargiri	Galata		X
32	Ayii Apostoli	Bebek		X
33	Ayion Taksiarhon	Balat		X
34	Ayios Andonios	Balat		X
35	Ayios Andonios	Galata		X
36	Ayios Atanasios	Kurtuluş		X
37	Ayios Dimitrios	Kuruçeşme		X
38	Ayios Eftimios	Fener		X
39	Ayios Fanurios	Yenişehir		X
40	Ayios Haralambos	Cibali		X
41	Ayios Haralambos	Fener		X
42	Ayios Haralambos	Kurtuluş		X
43	Ayios Haralambos	Yeniköy		X
44	Ayios Ioannis	Arnavutköy		X
45	Ayios Ioannis	Bebek		X
46	Ayios Ioannis	Langa		X
47	Ayios Ioannis	Tarabya		X
48	Ayios Ioannis	Üsküdar		X
49	Ayios Ioannis	Yenimahalle		X
50	Ayios Ioannis Prodromos	Fener		X
51	Ayios Ioannis Prodromos	Kadırga		X
52	Ayios Ioannis Prodromos	Kalamış		X
53	Ayios Ioannis Prodromos	Salmatomruk		X
54	Ayios Ioannis Prodromos (Studios)	Yedikule	X	
55	Ayios Metamorphosis	Samatya	X	
56	Ayios Minas	Fener		X
57	Ayios Minas	Samatya		X
58	Ayios Nikitas	Egrikapı		X
59	Ayios Nikolaos	Balat		X

60	Ayios Nikolaos	Kasımpaşa		X
61	Ayios Nikolaos	Kuruçeşme		X
62	Ayios Nikolaos	Samatya		X
63	Ayios Nikolaos	Topkapı		X
64	Ayios Onufrios	Arnavutköy		X
65	Ayios Pandleimon	Çengelköy		X
66	Ayios Pandleimon	Kuzguncuk		X
67	Ayios Sebastianos	Edirnekapı	X	
68	Ayios Teodoros	Langa		X
69	Ayios Therapon	Sirkeci		X
70	Ayios Vasilios	Kumkapı		X
71	Ayios Vasilios	Edirnekapı	X	
72	Ayios Yeorğios	Kumkapı		X
73	Ayios Yeorğios	Ortaköy		X
74	Kimisis Tis Theotoku (Meryem'in Ölümü)	Vefa	X	
75	Panayia	Belgratkapı		X
76	Panayia	Koca. M. Paşa	X	
77	Panayia	Yeniköy	X	
78	Panayia	Ayvansaray		X
79	Panayia (Hodegetria)	Sarayburnu		X
80	Panayia (Sulu Manastır)	Samatya	X	
81	Profitis Ilias	Arnavutköy	X	
82	Profitis Ilias	Balat	X	
83	Profitis Ilias	Üsküdar	X	
84	Soteris (Kumluca) Ayazması	Sarayburnu		X
85	Tessarakonda Martiron (Kırk Azizler)	Beşiktaş	X	
86	Zoodohu Piği Balıklı Ayazması	Silivrikapı		X

Bu ayazmaların semtlere göre dağılımı ise şöyledir:

NO	ADI	SEMTİ	A	B	C
7	Ayia Kiryaki	Arnavutköy			X
14	Ayia Paraskevi	Arnavutköy			X
28	Ayia Vlaherna	Arnavutköy			X
44	Ayios Ioannis	Arnavutköy			X

64	Ayios Onufrios	Arnavutköy		X
81	Profitis Ilias	Arnavutköy	X	
78	Panayia	Ayvansaray		X
33	Ayion Taksiarhon	Balat		X
34	Ayios Andonios	Balat		X
59	Ayios Nikolaos	Balat		X
82	Profitis Ilias	Balat	X	
32	Ayii Apostoli	Bebek		X
45	Ayios Ioannis	Bebek		X
75	Panayia	Belgratkapı		X
15	Ayia Paraskevi	Beşiktaş		X
85	Tessarakonda Martiron (Kırk Azizler)	Beşiktaş	X	
16	Ayia Paraskevi	Beykoz	X	
17	Ayia Paraskevi	Büyükdere		X
40	Ayios Haralambos	Cibali		X
65	Ayios Pandleimon	Çengelköy		X
67	Ayios Sebastianos	Edirnekapı	X	
71	Ayios Vasilios	Edirnekapı	X	
29	Ayia Zoni	Eğrikapı		X
58	Ayios Nikitas	Eğrikapı		X
1	Ayia Anna	Fener		X
38	Ayios Eftimios	Fener		X
41	Ayios Haralambos	Fener		X
50	Ayios Ioannis Prodromos	Fener		X
56	Ayios Minas	Fener		X
31	Ayii Anargiri	Galata		X
35	Ayios Andonios	Galata		X
18	Ayia Paraskevi	Hasköy		X
12	Ayia Marina	İstinye		X
8	Ayia Kiryaki	Kireçburnu		X
2	Ayia Ekaterini	Kadıköy		X
19	Ayia Paraskevi	Kadıköy		X
51	Ayios Ioannis Prodromos	Kadırga		X
52	Ayios Ioannis Prodromos	Kalamış		X
20	Ayia Paraskevi	Kasımpaşa		X

60	Ayios Nikolaos	Kasımpaşa		X
21	Ayia Paraskevi	Kazlıçeşme	X	
76	Panayia	Koca. M. Paşa	X	
22	Ayia Paraskevi	Küçükusu		X
23	Ayia Paraskevi	Kumkapı		X
70	Ayios Vasilios	Kumkapı		X
72	Ayios Yeorğios	Kumkapı		X
36	Ayios Atanasios	Kurtuluş		X
42	Ayios Haralambos	Kurtuluş		X
37	Ayios Dimitrios	Kuruçeşme		X
61	Ayios Nikolaos	Kuruçeşme		X
66	Ayios Pandeileimon	Kuzguncuk		X
5	Ayia Evdokia	Langa		X
46	Ayios Ioannis	Langa		X
68	Ayios Teodoros	Langa		X
27	Ayia Trias	Mevlanakapı		X
3	Ayia Ekaterini	Moda		X
73	Ayios Yeorğios	Ortaköy		X
9	Ayia Kiryaki	Pasabahçe		X
86	Zoodohu Piği Balıklı Ayazması	Silivrikapı		X
69	Ayios Therapon	Sirkeci		X
10	Ayia Kiryaki	Salmatomruk	X	
53	Ayios Ioannis Prodomos	Salmatomruk		X
30	Ayias Analipseos	Samatya	X	
55	Ayios Metamorphosis	Samatya	X	
57	Ayios Minas	Samatya		X
62	Ayios Nikolaos	Samatya		X
80	Panayia (Sulu Manastır)	Samatya	X	
79	Panayia (Hodegetria)	Sarayburnu		X
84	Soteros (Kumluca) Ayazması	Sarayburnu		X
11	Ayia Kiryaki	Tarabya		X
13	Ayia Marina	Tarabya		X
24	Ayia Paraskevi	Tarabya		X
47	Ayios Ioannis	Tarabya		X
25	Ayia Paraskevi	Tekfur Sarayı		X

63	Ayios Nikolaos	Topkapı		X
48	Ayios Ioannis	Üsküdar		X
83	Profitis Ilias	Üsküdar	X	
74	Kimisis Tis Theotoku (Meryem'in Ölümü)	Vefa	X	
54	Ayios Ioannis Prodromos (Studios)	Yedikule		X
26	Ayia Paraskevi	Yeniköy		X
43	Ayios Haralambos	Yeniköy		X
77	Panayia	Yeniköy	X	
49	Ayios Ioannis	Yenimahalle		X
4	Ayia Evangelismu	Yenişehir		X
39	Ayios Fanurios	Yenişehir		X
6	Ayia Fotini	Yeşilköy		X

Mevcut olan 86 adet ayazmanın, İstanbul'un her iki yakasındaki dağılımını incelediğimizde; Anadolu yakasında 11 tane ayazma, Avrupa yakasında ise 75 tane ayazma bulunmaktadır.

Bunların semtlere göre dağılımına baktığımızda:

Arnavutköy'ün 6 adet,

Fener ve Samatya'nın 5'er adet,

Balat ve Tarabya'nın 4'er adet,

Kumkapı, Langa ve Yeniköy'ün 3'er adet

ayazma ile, en çok ayazması olan semtler olduğu görülmektedir.

3.2.1- 1 Ayia Anna Ayazması

Katalog No: 1 (Bkz. Böl.4.1.1)

Resim No: (Bkz. Böl.4.1.1)

İsim Günü: 9 Eylül

Yönetim: Haliç- Fener

Bulunduğu Yer: Fener, Firketeci Sokak.

Konumu: Panayia Kilisesi avlusunda, kiliseden ayrı kagir bir yapı.

Günümüzdeki Durumu:

Yapıya iki kanatlı demir bir kapıdan girilerek, mekana taş basamaklı dört rıht ile inilir. Kapıdan girince solda dar bir Iero (apsis) ve önünde ahşap ikonostasis yer almaktadır. Yine kapıdan girişte karşı duvarda, sağda bir hücre, solda da önü ahşap bir kapakla kapatılmış bir başka bir hücre; bu kapalı hücrenin yanında ise tek musluklu, ayaklı mermer bir çeşme vardır. Kilisedeki bir yetkiliden su kaynağının sarnıç olduğu öğrenilmiştir. Duvarlarda ikonalar ve ortada ayaklı bir kandil vardır.

Mekanın tavanı tonoz olup, duvarlar ve tavan sıvalı, döşeme ise mozaiktir. Sadece giriş cephesi olan ayazmada, bu cephede iki de pencere bulunmaktadır. Pencere ahşap doğramalı ve dıştan demir parmaklıdır. Giriş kapısı ve pencereler içten kemerli, dış cepheden lentoludur. Dış cephede, pencerelerin lentosu üzerinde kemerli boşluklar bırakılmıştır. Yapı dıştan da sıvalı olup üzeri kiremit örtülüdür (Ocak 1996).

3.2.2- 2 Ayia Ekaterini Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: -----

İsim Günü: 25 Kasım

Yönetim: Kadıköy Metropolitliği

Bulunduğu Yer: Kadıköy, Cevizlik.

Konumu: Ayia Trias Kilisesi içinde, kiliseyle aynı kotta, nartekside yer almaktadır.

Günümüzdeki Durumu:

Mabedin narteksinde ayna taşı mermer, iki musluklu mermerden bir su haznesidir, önünde ayaklı bir mermer tekne vardır. Ayna taşında Ayia Ekaterini 'nin yağlıboya bir ikonası vardır. Bu ayazmanın kendi suyu yoktur. Moda'daki Ayia Ekaterini ayazmasından suyu getirilerek su haznesine dökülür; ismini de bu nedenle almıştır. Yapılan tespit gezisinde, bu ayazmanın fotoğraflarının çekilmesine izin verilmemiştir (Şubat 1996).

İstanbul Ansiklopedisi'nde, ayazmanın 1938 senesinde birkaç hayırsever tarafından yaptırıldığı belirtilmektedir (Göktürk, 1961:1538).

3.2.3- 3 Ayia Ekaterini Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.1; 3.2; 3.3

İsim Günü: 25 Kasım

Yönetim: Kadıköy Metropolitliği

Bulunduğu Yer: Moda, Moda Caddesi

Konumu: Cadde üzerindeki Koço'nun gazinosunun altında.

Günümüzdeki Durumu:

Demir bir kapıdan girilerek, beton basamaklarla inilen tek mekanlı bir ayazmadır. Ayazmanın su kaynağı, üzeri mermer kaplı bir set haline getirilmiş bir tonozun altında olup suyu oldukça derindir. Kapıdan girişte karşı duvar boyunca ve sağ yan duvarda ahşap, camlı dolapların içinde çok sayıda gümüşlü ikonalar vardır. İçi oldukça bakımlı olan ayazmanın, üzerinde 1950 tarihi yazan 2 musluklu mermer bir teknesi vardır ve günümüzde sık ziyaret edilen ayazmalardandır (Aralık 1995).

3.2.4- 4 Ayia Evangelismu Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.4; 3.5; 3.6; 3.7

İsim Günü: 25 Mart

Yönetim: Kurtuluş

Bulunduğu Yer: Yenişehir, Hacı İlbey Sokak.

Konumu: Ayia Evangelismu Kilisesi'nde, kilisenin bitişiğinde

Günümüzdeki Durumu:

Kilise ile aynı aksta, hemen bitişiğinde yer alan yapıya iki kanatlı demir bir kapıdan girilir. Dikdörtgen planlı mekanda, girişin karşısında İero ve önünde de ahşap İkonostasis yer almaktadır. Yine girişin sağında demir parmaklıklarla çevrili dört musluklu mermer bir su haznesi ve mermer teknesi vardır.

Mekanın tavanı kubbe olup, duvarlar ve tavan sıvalı, döşeme taş kaplamadır. Kagir olan yapıda kullanılan malzeme taş olup, dış cephede taş örgü sistemi olduğu gibi bırakılmış, sıva yapılmamıştır. Pencere bulunmayan yapıda, giriş kapısı kemerli olup, kemer kısmında bulunan camlı doğrama içeriği aydınlatmaktadır (Kasım 1995).

3.2.5- 5 Ayia Evdokia Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.8, 3.9

İsim Günü: 6 Ocak

Yönetim: Samatya

Bulunduğu Yer: Langa, Katip Kasım Mahallesi, Asker Sokak.

Konumu: Yol kotunun altında, apartmanın bodrum katında.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, apartmanın alt katında yer alan bir dükkanın içinden, beton merdivenlerle inilen tonoz tavanlı, dikdörtgen planlı bir mekandır..Ancak ayazma karanlık, içini su basmış, rutubetli ve kullanılmaz bir durumda olduğundan mekanın içine girilememiştir. (Ekim 1995).

İstanbul Ansiklopedisi'nde bu ayazma hakkında verilen bilgide; ayazmanın yerin altında olduğu, tavanı tonoz olup bir tepe penceresi ile aydınlatılan bir mekan ve bu mekanın sol tarafında bulunan kemerli ve iki kanatlı demir bir kapıdan girilen yine tonoz tavanlı olup

bir tepe penceresi ile aydınlatılan ve içerisinde bir kuyu bulunan asıl ayazma mekanından oluştuğu ve ayazmanın kullanıldığı belirtilmektedir (Göktürk, 1961:1538-39).

3.2.6- 6 Ayia Fotini Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: -----

İsim Günü: 21 Mayıs

Yönetim: Terkos Metropolitliği

Bulunduğu Yer: Yeşilköy, Çamözü Sokak, No:11/1

Konumu: Bina altında

Günümüzdeki Durumu

Mevcut olduğu patrikhaneden öğrenilmiş, ancak yerinde tespit imkanı bulunamamıştır (1996).

3.2.7- 7 Ayia Kiryaki Ayazması

Katalog No: 2 (Bkz. Böl. 4.1.2)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.2)

İsim Günü: 7 Temmuz

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Arnavutköy, Elçi Sokak.

Konumu: Bir apartmanın arka bahçesinde, toprak kotunun altında.

Günümüzdeki Durumu

Ayazmaya, iki kanatlı demir bir kapıdan girilir; hiç penceresi yoktur. Dikdörtgen planlı, tonoz bir mekan ve kapıdan girince karşı duvarda sağda dar, tonoz bir dehlizi vardır. Döşeme karo mozaik, duvarlar ve tavan sıvadır. Ayazma kullanılmadığından oldukça bakımsız ve sıvaları dökük bir durumdadır. Üst örtü toprak olduğundan, bitki kökleri duvarlarda ve tavanda tahribat yapmıştır. Kullanılmamasına rağmen içerde ayaklı kandil, mumluk ve bağış kutusu halen mevcuttur. Çok bakımsız ve pis olduğundan dehlize girilememiştir (Ekim 1995) .

İstanbul Ansiklopedisi'nde tonoz dehlizin 13 metre uzunlukta olduğu ve dehlizin sonunda sağda duvar altında derin bir kuyu olduğu belirtilmektedir (Göktürk, 1961:1540).

3.2.8- 8 Ayia Kiryaki Ayazması

Katalog No: 3 (Bkz. Böl. 4.1.3)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.3)

İsim Günü: 7 Temmuz

Yönetim: Terkos Metropolitliği

Bulunduğu Yer: Kireçburnu, Sahil Yolu

Konumu: Müstakil yapı

Günümüzdeki Durumu

Ayazma; bahçe içinden tek kanatlı demir bir kapı ile girilerek, bahçe kotundan dört riht ile inilen; tek mekanlı ve dehlizli kagir bir yapıdır. Düz olan mekanın tavanının ortasında, çatı arasının görüldüğü bir boşluk bırakılmıştır. Ayazmanın hiç penceresi yoktur. Kapıdan girince karşı duvarda, orta aks üzerinde, kemerli bir setin arkasında içi su dolu, dibe doğru daralan tonoz bir dehliz uzanmaktadır. Yine bu duvarda, dehliz girişinin her iki yanında, kemerli birer niş vardır. Döşemesi karo mozaik olan ayazmada, tavan ve nişlerin hizasından itibaren duvarlar ve dış cephe sıvadır. Döşeme ile niş hizası arası duvarlar ise seramik kaplıdır. Duvarlarında ikonolar asılı olan ayazma, halen kullanılmaktadır (Ekim 1995).

3.2.9- 9 Ayia Kiryaki Ayazması

Katalog No: ---

Resim No: 3.10, 3.11

İsim Günü: 7 Temmuz

Yönetim: Kadıköy Metropolitliği

Bulunduğu Yer: Paşabahçe'de Mustafa Kemal Parkı 'nda

Konumu: Parkın içinde, toprak kotu altında

Günümüzdeki Durumu

Tespit gezilerinde, ayazmanın kapısı kilitli olduğundan içi gezilememiştir. Üst örtüsü toprak olan ayazmaya, iki kanatlı kemerli demir bir kapıdan girilir. Tonoz tavanlı, dikdörtgen planlı bir yapıdır (Aralık 1995).

İstanbul Ansiklopedisi'nde, kapıdan girince karşıda sağda bir insanın ancak geçebileceği boyutlarda tonoz bir dehliz ve dehlizin sonunda tuğla bir setin arkasında derin ve uzun bir su bulunduğu belirtilmektedir (Göktürk, 1961:1540-41).

3.2.10- 10 Ayia Kiryaki Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.12

İsim Günü: 7 Temmuz

Yönetim: Haliç- Fener

Bulunduğu Yer: Salmatomruk, Neşter Sokak.

Konumu: Panayia Kilisesi'nde, kilisenin narteksinde, soldadır.

Günümüzdeki Durumu

Ayazmanın kendi suyu yoktur. Mermer bir su haznesi ve duvarlarda zengin ikonalar vardır. İkonaların varolmasından dolayı, içerden fotoğraf çekilmesine izin verilmemiştir. Yine aynı kilisede, naosun güneybatısında beş riht ile inilen Ayios İoannis Prodromos Ayazması vardır (Bkz. Böl. 3.2.53).

3.2.11- 11 Ayia Kiryaki Ayazması

Katalog No: 4 (Bkz. Böl. 4.1.4)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.4)

İsim Günü: 7 Temmuz.

Yönetim: Terkos Metropolitliği

Bulunduğu Yer: Tarabya, Tarabya Deresi Sokak.

Konumu: Müstakil Yapı

Günümüzdeki Durumu

Tarabya'da, Tarabya Deresi Sokağı'ndan gidilen, vadide bahçeler arasında, büyük çınar ağacının dibinde, dikdörtgen planlı kagir bir yapıdır. Çatı örtüsü, iki yöne eğimli şaptır. Yapıya tek kanatlı demir bir kapıdan girilir. Giriş cephesinde orta aksta dik elips şeklinde küçük bir pencere ve sağ yan cephede kare şeklinde küçük bir pencere vardır. Sadece isim günleri açık olan ayazmaya girilememiştir (Ekim 1995).

İstanbul Ansiklopedisi'nde, kapıdan girilince sol tarafta bir kuyusu bulunduğu belirtilmektedir (Göktürk, 1961:1541).

3.2.12- 12 Ayia Marina Ayazması

Katalog No: 5 (Bkz. Böl. 4.1.5)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.5).

İsim Günü: 17 Temmuz

Yönetim: Terkos Metropolitliği

Bulunduğu Yer: İstinye, İstinye Değirmeni Sokak,

Konumu: Şahıs mülkü olan 1 no'lu boş arsanın içinde, toprak kotu altında.

Günümüzdeki Durumu

Bakımsız ve kullanılmaz durumda olan bir ayazmadır. Ayazma; moloz taştan yapılmış, dikdörtgen planlı, çatısı toprak, tavanı putrelli döşeme olan bir yapıdır. Girişe göre sağ duvarda üç adet kemerli niş vardır. Orta nişde, içinde ayazmanın su kaynağının bulunduğu su dolu tonoz ve önünde beton tekne bulunmaktadır. Girişe göre sol duvarda ise üzerinde doğraması bulunmayan küçük bir pencere boşluğu vardır. Yine giriş kapısı da bir boşluk olup doğraması yoktur. Ayazmanın içini su basmış ve pislik içinde olduğundan zemini görülememektedir (Ekim 1995).

İstanbul Ansiklopedisi'nde, ayazmanın giriş kapısında Rumca bir kitabe olduğundan söz edilmektedir (Göktürk, 1961:1542). Ancak günümüzde bu kitabe artık mevcut değildir.

3.2.13- 13 Ayia Marina Ayazması

Katalog No: 6 (Bkz. Böl. 4.1.6).

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.6).

İsim Günü: 17 Temmuz

Yönetim: Terkos Metropolitliği

Bulunduğu Yer: Tarabya, Kalaycı Nuri Sokak.

Konumu: Müstakil Yapı

Günümüzdeki Durumu

Tek kanatlı demir bir kapıdan girilen, kare planlı, üzeri kiremit örtülü, kulübe görünümünde, kagir bir yapıdır. Giriş cephesinde, orta aksta yer alan kapının her iki yanında, birer küçük demir parmaklıklı penceresi vardır. Kapının üzerinde ayazmanın adı ve 1916 tarihi yazılıdır. Tespit gezilerinde, ayazma kapısı kilitli olduğundan içi görülememiştir (Ekim 1995).

İstanbul Ansiklopedisi'nde, ayazmanın su kaynağının, kapıdan girilince sağ köşedeki kuyu olduğu belirtilmektedir (Göktürk, 1961:1542).

3.2.14- 14 Ayia Paraskevi Ayazması

Katalog No: 7 (Bkz. 4.1.7)

Resim No: (Bkz. 4.1.7)

İsim Günü: 26 Temmuz

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Arnavutköy, Satış Meydanı

Konumu: Ayia Paraskevi Kilisesi avlusunda, kiliseden ayrı.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, dikdörtgen planlı, tonoz tavanlı, çatısı kiremit örtülü, kagir bir yapıdır. Yapıya; ahşap doğramalı, camlı bir ön girişten sonra çift kanatlı demir bir kapıyla girilir. Girişin tam karşısında İero (apsis) ve önünde ahşap bir ikonostasis yer almaktadır. Yine girişin karşısında, sol köşede, ahşap ikonostasis önünde iki musluklu, ayaklı mermer bir çeşme

vardır. Demir giriş kapısının her iki yanında, taş söveli iki pencere bulunmaktadır. Sağ ve sol cephede bulunan üçer pencere ise sövesiz kemerli pencerelerdir. Arka cephede tek pencere vardır ve o da sövesiz ve kemerlidir. Yapının içten ve dıştan duvarları ve tavanı sıvalı olup, döşemesi karo mozaiktir (Ocak 1996).

İstanbul Ansiklopedisi'nde, iki musluklu mermer çeşmeye suyun, üstü tonoz örtülü bir sarnıçtan el tulumbası ile çekildiği ve sarnıçtaki suyun da kilisenin karşısında bulunan bir başka Ayia Paraskevi Ayazması'ndan geldiği belirtilmiştir (Göktürk, 1961:1543).

Ocak 1996'daki tespit gezilerinde, suyun alındığı bu ayazmanın artık mevcut olmadığı belirlenmiştir (Bölüm 3.1'deki mevcut olmayan ayazmalar listesinde Y-13 nolu ayazma). Sarnıç ise ayazmanın su kaynağı olarak günümüzde de mevcuttur.

3.2.15- 15 Ayia Paraskevi Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: Resim: 3.13; 3.14

İsim Günü: 26 Temmuz

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Beşiktaş, Çırağan Caddesi.

Konumu: Panayia Kilisesi içinde, narteksin solunda.

Günümüzdeki Durumu

Tavanı ahşap, zemini mermer döşelidir. İçerisinde ağzı yekpare taştan oyulmuş bir kuyu üzerinde mermer bir kapak vardır. Kuyunun yanında, 1945'de yapılmış, biri mevcut olmayan üç musluklu mermer bir çeşmesi ve dar uzun mermer bir teknesi vardır. Duvarında, mermer plaka üzerine konulmuş, çerçevesi bronz ve gümüşle işlenmiş Ayia Paraskevi'nin bir ikonası vardır.

3.2.16- 16 Ayia Paraskevi Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: -----

İsim Günü: 26 Temmuz

Yönetim: Kadıköy

Bulunduğu Yer: Beykoz

Konumu: Ayia Paraskevi Kilisesi'nde

Günümüzdeki Durumu

Beykoz'da, aynı isimli kilisede olduğu, Topkapıda'ki Ayios Nikolaos Kilisesi'nin papazından öğrenilmiş, ancak yerinde tespit imkanı bulunamamıştır(1996).

3.2.17- 17 Ayia Paraskevi Ayazması

Katalog No: 8 (Bkz. Böl. 4.1.8)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.8)

İsim Günü: 26 Temmuz

Yönetim: Terkos Metropolitliği

Bulunduğu Yer: Büyükdere, Danişmend Sokak.

Konumu: Ayia Paraskevi Kilisesi Avlusunda

Günümüzdeki Durumu

Kilisenin avlusunda, avlu kotundan girilen, üzeri toprak, kagir bir yapıdır. Avlu kotundan kemerli, tek kanatlı demir bir kapıdan girilen tonoz tavanlı mekandan; önce dokuz rıht, sonra tekrar iki rıht inilerek, avlu alt kotundaki asıl ayazma mekanına inilir. Bu mekan, tonoz tavanlı ve dikdörtgen planlıdır. Mekanın sonunda derin bir niş içinde, duvarda Ayia Paraskevi'nin mermer kabartma bir tasviri ve mermer bir kapakla örtölmüş, ayazmanın su kaynağı olan kuyusu vardır. Ayazmanın avlu giriş kapısının hemen yanında, ahşapla kapatılarak iptal edilmiş kemerli bir pencere vardır. Ancak günümüzde avlu kotundan olan giriş kullanılmamakta, yapılan ilave bir merdivenle kilisenin narteksinden inilmektedir (Ekim 1995).

3.2.18- 18 Ayia Paraskevi Ayazması

Katalog No: 9 (Bkz. Böl. 4.1.8)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.8)

İsim Günü: 26 Temmuz

Yönetim: Kurtuluş

Bulunduğu Yer: Hasköy, Çıksalın Bayırı, Ayazma Altı Sokak.

Konumu: Müstakil Yapı, dehlizli.

Günümüzdeki Durumu

Günümüzde kullanılmayan ayazma, oldukça bakımsız bir durumda olup, çatı ve üst döşeme örtüsü tamamen kaybolmuştur. Ayazmaya, sokak kotundan üç rıht çıkılarak tek kanatlı demir bir kapıdan girilir. Ayazmanın giriş cephesinde, üzerinde doğrama bulunmayan bir pencere boşluğu vardır. Döşeme karo mozaik olup karşı duvarda, sağda beton bir tekne vardır. Giriş kapısının hemen karşısında ise, nihayetinde tepenin altından gelen su kaynağının bulunduğu, oldukça dar olan tonoz dehlizin girişi vardır (Ekim 1996).

3.2.19- 19 Ayia Paraskevi Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.15; 3.16; 3.17

İsim Günü: 26 Temmuz

Yönetim: Kadıköy Metropolitliği

Bulunduğu Yer: Kadıköy, Mühürdar ve Yasa Caddesi köşesi.

Konumu: Ayia Efimia Kilisesi'nde, kilisenin narteksinde.

Günümüzdeki Durumu

Kilisenin narteksinde, girişin sağ tarafında, altı musluklu mermer bir su haznesi ve mermer, ayaklı bir tekneden oluşmaktadır. Kendi suyu olmayıp, okunmuş (kutsanmış) su kullanılmaktadır (Aralık 1995).

3.2.20- 20 Ayia Paraskevi Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.18; 3.19; 3.20; 3.21; 3.22; 3.23; 3.24; 3.25

İsim Günü: 26 Temmuz

Yönetim: Kurtuluş

Bulunduğu Yer: Kasımpaşa, Bahriye Caddesi, Söğüdüzü Sokağı.

Konumu: Müstakil Yapı

Günümüzdeki Durumu

Odun depolarının arkasında sıkışıp kalmış, bakımsız, iki mekandan oluşan kagir bir ayazmadır. Ayazmaya, derme çatma, baraka gibi çevrelenmiş bir avludan girilmektedir. Ayazmanın yan yana olan her iki mekanı da avluya bakmakta ve hem içten hem de avludan ayrı ayrı girişleri bulunmaktadır. Soldaki mekanda, üzerine motor takılmış mermer bilezikli bir kuyu ve beş musluklu mermer bir su teknesi vardır. Yine bu mekanda ahşap korkuluklarla çevrelenmiş, içinde iki ayaklı kandilin bulunduğu bir bölüm bulunmaktadır. Bu mekanın, avludan girilen iki kanatlı ve ahşap doğramalı kemerli bir kapısı ile yine kemerli ve ahşap doğramalı bir penceresi vardır. Bu mekandan, içeriden kemerle geçilen ikinci bölüm ise dikdörtgen planlı bir mekan olup, ayaklı bir kandili ve karşı duvardaki pencerenin altında mermer bir çeşmesi vardır. Her iki mekanın da tavanı düz olup, duvarları ve tavanı sıva, döşeme karo mozaiktir (Ocak 1996).

3.2.21- 21 Ayia Paraskevi Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.26; 3.27

İsim Günü: 26 Temmuz

Yönetim: Samatya

Bulunduğu Yer: Kazlıçeşme

Konumu: Ayia Paraskevi Kilisesi içinde.

Günümüzdeki Durumu

Kilisenin içinde, girişin solunda mermer bilezikli bir su kuyusudur. Mermer bir su haznesi vardır (Ocak 1996).

3.2.22- 22 Ayia Paraskevi Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.28; 3.29

İsim Günü: 26 Temmuz

Yönetim: Kadıköy

Bulunduğu Yer: Küçüksu

Konumu: Ayia Paraskevi Kilisesi bitişiğinde.

Günümüzdeki Durumu

Kilisenin bitişiğinde, kilise ile aynı aksta, dikdörtgen planlı kagir bir yapı olduğu belirlenmiş, kapısı kilitli olduğundan, içini görme imkanı bulunamamıştır (Aralık 1995).

3.2.23- 23 Ayia Paraskevi Ayazması

Katalog No: 10 (Bkz. Böl. 4.1.10)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.10)

İsim Günü: 26 Temmuz

Yönetim: Samatya

Bulunduğu Yer: Kumkapı, Düzgün Sokak, 17 no'lu evin bahçesinde.

Konumu: Toprak kotu altında

Günümüzdeki Durumu

Ayazmaya giriş, sokak kotundan merdivenlerle inilen evin bahçesindedir. Tonoz tavanlı ayazmanın ön cephesi ahşap doğramalı camekan, döşemesi karo mozaik, üst örtüsü ise topraktır. Tek cephesi olan ayazmaya, iki kanatlı ahşap doğramalı, camlı kapıdan girilir. Kapının girişinde solda mermer bir çeşme ve onun yanında, üzeri alüminyum doğrama ile kapatılmış, ön yüzü kabartma çiçek motifleriyle süslü kuyu bulunmaktadır. Karşı duvarda duvar boyunca iki tahta raf ve üzerlerinde ikonalar vardır. Yine girişte sağda rafların önünde ayaklı bir kandil durmaktadır. Sağ duvarda küçük bir de niş bulunmaktadır (Ekim 1995).

3.2.24- 24 Ayia Paraskevi Ayazması

Katalog No: 11 (Bkz. Böl. 4.1.11)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.11)

İsim Günü: 26 Temmuz

Yönetim: Terkos Metropolitliği

Bulunduğu Yer: Tarabya, Tarabya- Yeniköy Yolu

Konumu: Ayia Paraskevi Kilisesi avlusunda, kiliseden ayrı.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kare planlı tek mekandan oluşan, tonoz tavanlı kagir bir yapıdır. Ayazmaya, taş söveli ve kemerli, iki kanatlı demir bir kapıdan dört riht inilerek girilir. Giriş kapısının her iki yanında birer adet ve sol yan cephede üç adet olmak üzere, beş adet taş söveli ve kemerli, ahşap doğramalı ve demir parmaklıklı penceresi vardır. Kapıdan girişte sağ duvarda yer alan kemerli derin niş içinde, üzeri alüminyum doğrama ile kapatılmış, ayazmanın kaynak suyunun toplandığı bölüm vardır. Bu bölümün üzerinde, niş boyunca dört musluklu mermer su haznesi yer almaktadır. Girişin karşısındaki duvarda, sağda ise depo olarak kullanılan bölüme giriş vardır. Duvarlarda ikonalar, ortada ise ayaklı bir kandil vardır (Ekim1995).

3.2.25- 25 Ayia Paraskevi Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.30; 3.31; 3.32; 3.33

İsim Günü: 26 Temmuz

Yönetim: Haliç- Fener

Bulunduğu Yer: Tekfur Sarayı, Ulubathı Hasan Sokak.

Konumu: Panayia Kilisesi avlusunda, kiliseden ayrı, toprak kotu altında

Günümüzdeki Durumu

Kilisenin apsis tarafında, kilisenin bahçe duvarına bitişik olarak üzeri oluklu levha ile örtülmüş taş basamaklarla inilen, toprak kotu altında tonoz tavanlı iki mekandan oluşan kagir bir yapıdır. Merdivenden inildiğinde girilen ilk mekanda, girince sağda, 1966 tarihli iki musluklu mermer bir su haznesi ve mermer bir teknesi vardır. Diğer mekan ise ayazmanın doğal kaynak suyunun geldiği mekandır. İçerisi oldukça rutubetli olan ayazma, tespit gezisi sırasında her iki mekanını da kaynak suyu yükselerek, su basmış durumdaydı (Ekim 1995).

3.2.26- 26 Ayia Paraskevi Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.34

İsim Günü: 26 Temmuz

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Yeniköy, Taze Ceviz Sokağı.

Konumu: Bahçe duvarı önünde, müstakil yapı.

Günümüzdeki Durumu

Bir bahçe duvarının önünde, üzeri kiremit örtülü, demir parmaklıklarla çevrili, önünde bir çınar ve ıhlamur ağacı olan kagir bir yapıdır. Tespit gezilerinde, sadece isim günleri açık olduğu öğrenilen ayazmaya, kilitli olduğundan içine girme imkanı bulunamamıştır (Ocak 1996).

3.2.27- 27 Ayia Trias Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.35; 3.36

İsim Günü: 2 Haziran

Yönetim: Samatya

Bulunduğu Yer: Mevlanakapı, Kozlu Süryani Mezarlığı.

Konumu: Mezarlığın içinde, toprak kotu altında.

Günümüzdeki Durumu

Ayazmaya, mezarlığın içinden taş basamaklarla inilir. Dikdörtgen planlı, tonoz tavanlı tek mekandan oluşan ayazmaya, hemen merdivenlerin bitiminde yer alan iki kanatlı demir bir kapıdan girilir. Üst örtüsü toprak olan ayazmanın, iç duvarları sıva, döşemesi betondur. Kapıdan girişte sol duvarda, dört köşe set haline getirilmiş taş bilezikli kuyusu vardır. Sadece isim günleri açık olduğu öğrenilen ayazmanın içi boş ve oldukça bakımsızdır (Kasım 1995).

3.2.28- 28 Ayia Vlaherna Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.37; 3.38; 3.39; 3.40

İsim Günü: 7 Nisan

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Arnavutköy, Yağhane Çıkmazı'nda, Haşhaşların bahçesinde.

Konumu: Müstakil yapı.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, tavanı düz döşeme iki mekan ve ahşap doğramalı camekanlı bir ön girişten oluşmaktadır. Ahşap doğramalı, camlı iki kanatlı bir kapıdan girilen ön girişin üzeri kiremit kaplı, diğer iki mekanın üzeri ise eğimli betondur. Ön girişten girilen ilk mekanda, karşı duvarda ahşap çerçeveli niş içinde ikonalar, yine karşı duvarda solda yerde küçük kemerli bir niş, sağ duvarda ise duvara tespit edilmiş kandil ve mumluk bulunmaktadır. Diğer mekanda ise, girince sol duvarda tek musluklu, beton ayaklı, demir bir boruyla suyunun kuyudan geldiği öğrenilen, mermer bir çeşme vardır (Ekim 1995).

3.2.29- 29 Ayia Zoni Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: ----

İsim Günü: 31 Ağustos

Yönetim: Haliç- Fener

Bulunduğu Yer: Eğrikapı, Tandır Sokak.

Konumu: Panayia Kilisesi'nde

Günümüzdeki Durumu

Tespit gezisi sırasında, kilise Ocak 1996 başında yangın geçirmiş olduğundan içine girilmesine izin verilmemiştir (Ocak 1996).

3.2.30- 30 Ayias Analipseos Ayazması

Katalog No: 12 (Bkz. Böl. 4.1.12)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.12)

İsim Günü: 1 Haziran

Yönetim: Samatya

Bulunduğu Yer: Samatya, Akıncı Sokak, No:7

Konumu: Ayias Analipseos Kilisesi bitişiğinde.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kilisenin apsis duvarı ile bahçenin köşe duvarları arasında yer alan tek mekandan oluşmaktadır. Ayazmanın duvarlarını, batıdan kilisenin apsis duvarı, doğu ve güneyden ise kilisenin bahçe duvarları oluşturmaktadır. Kuzeyden ana girişi oluşturan cephe demir doğramalı camekandır. Ayazmanın kullanılmayan diğer girişi ise, ayazmanın batı cephesinden, kilisenin beden duvarı ile kilisenin bahçe duvarı arasındadır. Bu giriş de demir doğramalı camekandır. Ayazmanın kuzeyden olan giriş kapısı iki kanatlı demir kapı, diğer kapı ise tek kanatlı demir kapıdır. Ayazmanın, güney duvarı önünde mermer bilezikli bir kuyusu, kilisenin apsis duvarında ise iki musluklu mermer bir su haznesi ve mermer bir teknesi vardır. Ayrıca içeride iki adet ayaklı kandil, duvarda asılı ikona ve ikonanın önünde ayaklı mumluk bulunmaktadır. Ayazmanın döşemesi karo mozaik, duvarları ve tavanı sıvadır. İçerden de iki yöne eğimli olan tavan döşemesinin demir doğrama bir strüktür ile oluşturulduğu yer yer dökük sıvadan anlaşılmaktadır, ancak çatı örtüsü görülememiştir (Aralık 1995).

3.2.31- 31 Ayii Anargiri Ayazması

Katalog No: ---

Resim No: ----

İsim Günü: 1 Temmuz- 1Kasım

Yönetim: Türk Ortodoks Patrikhanesi

Bulunduğu Yer: Galata

Konumu: Panayia Kilisesi'nde.

Tespit gezisi sırasında, ayazmanın mevcudiyeti belirlenmiş, ancak ayazmayı görme imkanı bulunamamıştır (Aralık 1995).

3.2.32- 32 Ayii Apostoli Ayazması

Katalog No: ---

Resim No: 3.41; 3.42

İsim Günü: 30 Haziran

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Bebek, İnşirah Sokak.

Konumu: Köşk bahçesinde, köşkün duvarı altında.

Günümüzdeki Durumu

Tespit gezisi sırasında, sadece isim günlü açık olduğu öğrenilen ayazmanın kapısı kilitli olduğundan içine girilememiştir (Ekim 1995).

İstanbul Ansiklopedisi'nde; ayazmanın oldukça dar, tavanı tonoz onbeş metre uzunlukta bir yer olduğu, suyun kaynağının dağın altında olup bir sarnıçta toplandığı belirtilmektedir (Göktürk, 1961:1555).

3.2.33- 33 Ayion Taksiarhon Ayazması

Katalog No: 13 (Bkz. Böl. 4.1.13)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.13)

İsim Günü: 8 Kasım

Yönetim: Haliç- Fener

Bulunduğu Yer: Balat, Ayan Sokak, No:25

Konumu: Ayion Taksiarhon Kilisesi avlusunda, kiliseden ayrı

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, iki mekandan oluşup, kırma çatı üzeri çinko kaplamalı ahşap karkas bir yapıdır. Kiliseye bakan cepheden iki kanatlı ahşap bir kapıyla girilen büyük mekanda, solda mermer bilezikli bir kuyu vardır. Kapının karşısındaki duvarda, yer hizasındaki dar

kemerli geçiş, diğer mekana açılmaktadır. Bu kemerli geçişin olduğu duvar kagir olup, üzerinde ikonalar asılıdır. Bu mekanın dōřemesi taş kaplama, duvarları sıva ve tavanı ahşap kaplamadır. Ayazmadaki tek pencere, bu mekandaki ahşap doğramalı ve dıştan demir parmaklıklı olan penceredir. Diğer mekana giriş ayazmanın arka cephesindedir, ancak kilitli olduğundan girilememiştir (Aralık 1995).

3.2.34- 34 Ayios Andonios Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.43; 3.44; 3.45; 3.46; 3.47; 3.48; 3.49; 3.50

İsim Günü: 17 Ocak

Yönetim: Ermeni Patrikhanesi

Bulunduğu Yer: Balat, Kamış Sokak.

Konumu: Surp Hıraşdagabet Ermeni Kilisesi içinde, kilisenin altında.

Günümüzdeki Durumu

Kilisenin narteksinden taş basamaklarla inilen, tonoz tavanlı tek mekanlı bir ayazmadır. Kapıdan girince karşı duvarda solda, mermerle kapatılmış kemerli nişin önünde, üç musluklu mermer bir çeşme vardır. Nişin içinde, kuyu olup, karşı duvarında taş kabartma bir tasvir yer almaktadır. Ayazmanın duvarlarında gümüş işlemeli ikonalar ve taş kabartma tasvirler yer almaktadır (Aralık 1995).

3.2.35- 35 Ayios Andonios Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: -----

İsim Günü: 17 Ocak

Yönetim: Türk Ortodoks Patrikhanesi

Bulunduğu Yer: Galata

Konumu: Ayios Nikolaos Kilisesi içinde

Günümüzdeki Durumu

Tespit gezisi sırasında, ayazmanın mevcudiyeti belirlenmiş, ancak ayazmayı görme

imkanı bulunamamıştır (Aralık 1995).

3.2.36- 36 Ayios Atanasios Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.51; 3.52

İsim Günü: 18 Ocak

Yönetim: Kurtuluş

Bulunduğu Yer: Kurtuluş, Omuzdaş Sokak.

Konumu: Ayios Atanasios Kilisesi'nde, kilisenin altında.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kilisenin altında olmakla beraber, arazinin eğiminden dolayı girişi, kilisenin arka avlu kotundandır. Ayazmanın duvarları ve tavanı renkli ve altın yaldızlı nakışlarla bezelidir. Mekana girişte sol duvar önüne yerleştirilmiş mermer bir havuza, kaynağı binaya oldukça uzak bir tepeden gelen su dolmaktadır. Bu havuzun önünde de dört musluklu mermer bir su haznesi ve mermer teknesi yer almaktadır. Mekanın tavanı dört sütun ve sütunlar ve duvarlar arası kemerlere oturan çapraz tonozlarla örtülüdür. Ayazmanın duvarlarında altın ve gümüşle bezenmiş ikonalar vardır (Aralık 1995)

3.2.37- 37 Ayios Dimitrios Ayazması

Katalog No: 14 (Bkz. Böl. 4.1.14)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.14)

İsim Günü: 26 Ekim

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Kuruçeşme, Alay Emimi Sokak, No:52

Konumu: Ayios Dimitrios Kilisesi bitişiğinde.

Günümüzdeki Durumu

Yol kotundan, iki kanatlı demir bir kapıyla önce ince uzun dikdörtgen planlı bir geçiş mekanına girilir. Bu mekandan, karşı duvarda solda yer alan kapıdan asıl ayazma mekanına girilirken, sağda yer alan taş basamaklı merdivenlerden kilise kotuna inilir.

Ayazma mekanına girişte, karşı duvarda dar bir lero (apsis) ve önünde ahşap ikonostasis yer almaktadır. Sol duvarda ise, dört adet mermer sütun ve sütunlar arası kemerlere oturan tonoz örtünün altında, üzeri alüminyum doğrama ile kapatılmış havuz bulunmaktadır. Havuzun üzerinde, duvarda Ayios Dimitrios'un gümüşle işlenmiş ikonası vardır. Sağ duvarda ise kilisenin içine bakan iki pencere bulunmaktadır. İkonostasisin yanındaki kemerli geçiştten, ayazmanın doğal su kaynağına kadar ulaşan tonoz dehlize girilir. Dehliz, kısmen tuğla örgü kısmen ise doğal kaya tabakası olarak, yer yer basamaklarla tepeye doğru yükselerek ilerlemektedir. Dehlizin sonu kayalık olup, önü alüminyum doğrama ile kapatılmış kayalık büyük çukura, kayalıkların arasından gelen su birikmektedir. Çukurun önünde bir musluk vardır. Ayazma mekanındaki havuza su, buradan demir borularla getirilmektedir. Dehlizin duvarlarında kalın çiviler, halkalar ve Ayios Dimitrios'un mermer üzerine kabartma at üstünde bir ikonu yanbaşıında bulunan küçük bir hücre içinde yatmış vaziyette küçük şekilde insan kabartması, kanalın başında sağ duvarda mermer üzerine kabartma Ayios Dimitrios'un at üstünde bir ikonu vardır. Pis su gideri olarak, sol duvar boyunca bir oluk bulunmaktadır. Dehlize, kilisenin avlu kotundan kemerli, demir kanatlı bir kapıyla daha giriş vardır (Ocak 1996).

3.2.38- 38 Ayios Eftimios Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: -----

İsim Günü: 1 Mayıs

Yönetim: Haliç-Fener

Bulunduğu Yer: Fener, İncebel Sokak, No:68

Konumu: Evin bahçesinde.

Günümüzdeki Durumu

Ocak 1996 tarihinde yapılan tespit gezisinde, ayazma kilitli olduğundan gezilememiştir.

İstanbul Ansiklopedisi'nde ayazmanın, evin altına rasthyan bir metre uzunlukta, bir metreye yakın genişlikte bir tonozun içinde, derin bir kuyu olduğu belirtilmektedir (Göktürk, 1961:1565-66).

3.2.39- 39 Ayios Fanurios Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.53; 3.54; 3.55; 3.56; 3.57;3.58

İsim Günü: 27 Ağustos

Yönetim: Kurtuluş

Bulunduğu Yer: Yenişehir, Teşrifatçı Sokak.

Konumu: Müstakil Yapı

Günümüzdeki Durumu

Sokak kotundan aşağıda bulunan ayazma mahalline, sokak kotunda bulunan demir kapıdan girilip merdivenlerden inilerek ulaşılır. Merdivenle, önce geniş bir hole inilir, buradan da merdivenlerin tam karşısında yer alan kemerli, iki kanatlı, ahşap doğramalı kapıyla ayazma mekanına girilir. Bu kapının hemen yanında hole bakan, yine kemerli ve ahşap doğramalı iki de pencere vardır. Dikdörtgen planlı olan ayazma mekanında, girince solda mermer bilezikli bir kuyu ve kuyunun yanında beş musluklu mermer bir su haznesi vardır. Girişin karşı duvarında orta aksda, yine kemerli, iki kanatlı ve ahşap doğramalı bir kapı daha vardır. Bu kapı ayazmanın arka bahçesine açılmaktadır. Kapının her iki yanında kemerli ve ahşap doğramalı birer de pencere vardır. Ayazmanın içi oldukça bakımlı olup, duvarlarda gümüşle işlenmiş ikonalar vardır.

3.2.40- 40 Ayios Haralambos Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.59; 3.60; 3.61; 3.62; 3.63

İsim Günü: 10 Şubat

Yönetim: Haliç- Fener

Bulunduğu Yer: Cibali, Ayakapı, Abdülezzel Paşa Caddesi.

Konumu: Ayios Nikolaos Kilisesi bitişiğinde

Günümüzdeki Durumu

Ayazmanın, cadde üzerinden bir girişi bulunmasına rağmen, günümüzde yol kotundan oldukça aşağıda kalmış olmasından dolayı kullanılmamaktadır. Ayazmaya, kilisenin

narteksinden girilmektedir. Tavanları tonoz iki küçük mekandan oluşan ayazmada, narteksten girilen ilk mekanda, karşı duvarın önünde, mermer bilezikli bir kuyu, sol duvarda ise kemerli bir niş bulunmaktadır. Yine karşı duvarda gümüşlü bir ikona asılıdır. Bu mekandan girilen diğer mekanda ise, karşı duvarın önünde, üzerinde 1927 tarihi yazılı üç musluklu mermer bir su haznesi vardır. Yine bu mekanda, kilisenin narteksine bakan, demir parmaklıklı ve kemerli bir pencere boşluğu bulunmaktadır (Ekim 1995).

3.2.41- 41 Ayios Haralambos Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.64; 3.65; 3.66; 3.67

İsim Günü: 10 Şubat

Yönetim: Rum Ortodoks Patrikhanesi

Bulunduğu Yer: Fener, Sadrazam Ali Paşa Caddesi.

Konumu: Rum Ortodoks Patrikhanesi avlusunda.

Günümüzdeki Durumu

Ayazmaya avludan, kütüphanenin yanındaki taraçanın altından kemerli bir kapıyla girilir. Penceresi bulunmayan mekanın tavanı tonoz olup, duvarları ve tavanı sıva, zemini karo mozaiktir. Kapıdan girince karşı duvarda, yerde, girişi kemerli tonoz mahal ayazmanın su kaynağıdır (Ekim 1995).

3.2.42- 42 Ayios Haralambos Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.68; 3.69; 3.70; 3.71

İsim Günü: 10 Şubat

Yönetim: Kurtuluş

Bulunduğu Yer: Kurtuluş, Kurtuluş Caddesi ile Sefa Meydanı Köşesi.

Konumu: Ayios Dimitrios Kilisesi avlusunda, kiliseden ayrı.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kilisenin apsis tarafında, kilisenin bahçe duvarına bitişik, taş duvar örgülü, çatısı

kiremit örtülü, tek mekanlı bir yapıdır. Ayazmaya avlu kotundan, iki kanatlı, kemerli, demir bir kapıdan altı rıht ile inilir. Girişin tam karşısında Iero (apsis) ve önünde ahşap ikonostasis yer almaktadır. Mekanın tavanı tonoz olup, tavan ve duvarlar sıva, döşeme taş kaplamadır. Tavanda Hz. İsa'nın bir tasviri vardır. Binanın dışında, sağ yan cephenin önünde, üzeri kapatılmış bir kuyusu vardır (Kasım 1995).

3.2.43- 43 Ayios Haralambos Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.72; 3.73; 3.74; 3.75

İsim Günü: 10 Şubat

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Yeniköy, Yeniköy Rum Mezarlığının içinde.

Konumu: Mezarlığın içinde, müstakil yapı.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, tek mekanlı kagir bir yapıdır. Su kaynağı girişin karşısında, toprak kotu altına denk gelen bir metrekare kadar genişlikte tonoz, içi su dolu mahaldir. Günümüzde ayazma oldukça bakımsız, içi boş ve kullanılmaz durumdadır (Ocak 1996).

3.2.44- 44 Ayios İoannis Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.76; 3.77; 3.78

İsim Günü: ?

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Arnavutköy, Arnavutköy- Kuruçeşme Caddesi.

Konumu: Ayios İoannis Kilisesi'nin içinde.

Günümüzdeki Durumu

Kilisenin narteksinde, ağzı yekpare mermer bir kuyudur. Kuyunun yanında 1968 tarihli, üç musluklu mermer bir su haznesi ve mermer bir teknesi vardır. Kuyudan motorla çekilen su, hazneye aktarılmaktadır (Ekim 1995).

3.2.45- 45 Ayios İoannis Ayazması

Katalog No: 15 (Bkz. Böl. 4.1.15)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.15)

İsim Günü: ?

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Bebek, Bebek Rum Mezarlığı

Konumu: Mezarlığın içinde müstakil yapı.

Günümüzdeki Durumu

Mezarlığın içinde, tek kanatlı demir bir kapıdan girilen, çatısı tek yöne eğimli beton, tek mekanlı, dehlizli, kagir bir yapıdır. Giriş kapısının karşısında, kemerli dar bir girişi olan dehliz iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm dikdörtgen planlı, tavanı tonoz içi su dolu bir mahal olup, karşı duvarındaki oldukça dar kemerle diğer tonoz bölüme geçilmektedir. Heriki bölümün de içi su doludur. Yapı bakımsız ve kullanılmaz durumda olduğundan içi boştur. Mekanın duvarları ve tavanı sıva, döşemesi karo mozaiktir. Ön cephesinde iki adet demir doğramalı, demir parmaklıklı penceresi vardır (Ekim 1996).

3.2.46- 46 Ayios İoannis Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: -----

İsim Günü: ?

Yönetim: Samatya

Bulunduğu Yer: Langa, Sepetçi Selim Sokak, No:16

Konumu: Evin bahçesinde, bahçe kotunun altındadır.

Günümüzdeki Durumu

Tespit gezisi sırasında, ayazmanın mevcudiyeti öğrenilmiş ancak, içini su basmış olduğundan içine girilememiştir (Ocak 1996).

3.2.47- 47 Ayios İoannis Ayazması

Katalog No: 16 (Bkz. Böl. 4.1.16)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.16)

İsim Günü: ?

Yönetim: Terkos Metropolitliği

Bulunduğu Yer: Tarabya, Bostan Sokak, No:14

Konumu: Müstakil Yapı

Günümüzdeki Durumu

Kayaların önüne yapılmış, üzeri iki yöne eğimli beton olan, tek mekanlı kagir bir yapıdır. Ayazmaya tek kanatlı demir bir kapıdan girilir. Kapının her iki yanında olmak üzere demir doğramalı iki de penceresi vardır. Mekanın tavanı tonoz olup, sağ ve sol yan duvarlar ve tavan sıvalı, döşeme karo mozaiktir. Ayazma, kayaların önüne yapıldığından arka duvar, doğal kaya dokusudur. Kapıdan girilince kapının yanında sol köşede tulumbalı bir kuyu, sağ köşede duvarda küçük bir hücre içinde mumları koymak için madeni bir raf ve ayaklı bir kandil bulunmaktadır. Kapının üzerinde 1895 tarihi yazılıdır (Ekim 1995)

3.2.48- 48 Ayios İoannis Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.79; 3.80; 3.81; 3.82; 3.83

İsim Günü: ?

Yönetim: Kadıköy

Bulunduğu Yer: Üsküdar, Paşa Limanı Caddesi.

Konumu: Bina bodrum katında, yol kotunun altında

Günümüzdeki Durumu

Bina ana giriş kapısından ayrı demir bir kapıyla yol kotundan girilip, mozaik basamaklarla tek mekanlı ve dehlizli olan ayazmaya inilir. Merdivenlerden inildiğinde sağda, girişi kemerli, giriş kısmı daha yüksek, arka kısmı daha alçak, derin ve uzun içi su dolu tonoz dehlizi vardır. Dehlizin daha yüksek olan giriş kısmında, karşı duvarda Ayios İoannis'in

yağlı boya bir ikonası vardır. Dehlizin iç döşeme kotu, mekanınkinden oldukça aşağıda olduğundan, su buradan kova ile çekilmektedir. Dehliz girişinin hemen yanında mermer bir su haznesi ve mermer bir teknesi vardır. Duvarlarda ikonalar ve duvara tespit edilmiş bir kandil bulunmaktadır (Şubat 1996).

3.2.49- 49 Ayios İoannis Ayazması

Katalog No: 17 (Bkz. Böl. 4.1.17)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.17)

İsim Günü: ?

Yönetim: Terkos Metropolitliği

Bulunduğu Yer: Yenimahalle, İbni Sina Sokak, No:10

Konumu: Ayios İoannis Kilisesi içinde.

Günümüzdeki Durumu

Ayazmaya, kilisenin narteksinden mermer basamaklarla inilir, narteksin alt kotundadır. Ayazma iki mekanlı ve dehlizlidir. Kilisenin narteksinden önce dokuz riht inildiğinde sahanlıkta, tam karşıda, girişi kemerli, kare planlı, tavanı düz mekan vardır. İçi boş olan mekanda, karşı duvarda küçük bir niş bulunmaktadır. Asıl ayazma mekanı olan diğer mekana ise, sahanlıktaki kemerli bir geçişten sonra tekrar dört riht inilerek ulaşılır. Tavanı tonoz olan bu mekanda, tavan yüksekliği, kemerli girişten dibe doğru alçalmaktadır. Mekanda, karşı duvarda kemerli bir niş içine yerleştirilmiş su haznesi ve üç musluklu mermer, ayaklı çeşmesi vardır. Döşemesi mermer olan mekanın, duvarları seramik, tavanı ise sıvadır. Dehliz, mekanın solunda olup kemerli bir girişi vardır ve tavanı tonozdur. Su buradan bir hortumla hazneye aktarılmaktadır (Aralık 1995).

3.2.50- 50 Ayios İoannis Prodromos Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: ----

İsim Günü: 7 Ocak

Yönetim: Haliç- Fener

Bulunduğu Yer: Fener, Sadrazam Ali Paşa Caddesi.

Konumu: Maraşlı Rum İlkokulu bahçesinde, Müstakil yapı.

Günümüzdeki Durumu

Tespit gezisi sırasında, mevcudiyeti öğrenilmiş, ancak kapısı kilitli olduğundan içine girilme imkanı bulunamamıştır (Ekim 1995).

3.2.51- 51 Ayios İoannis Prodromos Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.84; 3.85; 3.86; 3.87

İsim Günü: 7 Ocak

Yönetim: Samatya

Bulunduğu Yer: Kadırğa, Kadırğa Limanı Caddesi, No:66

Konumu: İşhanının bodrum katında.

Günümüzdeki Durumu

Kadırğa'da, Kadırğa Limanı Caddesi'nde 66 numaralı evin bahçesinde. Methal kısmı kiremit örtülü ahşap bir çatı, ayazma kısmı alçak kagir bir yapıdır; içinde derin bir kuyu vardır (Göktürk, 1961:1572).

Tespit gezisi sırasında, ayazmanın, yeni inşa edilen bir işhanının alt katında restore edilerek korunduğu belirlenmiştir. Binanın bodrum katındaki daire, tümüyle ayazma mekanı olarak düzenlenmiştir, ancak içerisi boştur. Ayazmanın su kaynağı, mekanın ortasındaki dikdörtgen planlı, tonoz tavanlı, taş basamaklarla inilen mahaldir. Bu mahalın içi basamaklara kadar yükselen suyla doludur (Aralık 1995).

3.2.52- 52 Ayios İoannis Prodromos Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: Resim: 3.88; 3.89

İsim Günü: 7 Ocak

Yönetim: Kadıköy

Bulunduğu Yer: Kalamış, Kalamış İskelesi Sokak.

Konumu: Ayios İoannis Hıristomos Kilisesi'nde, kilisenin narteksinde.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kilisenin narteksinde, girince solda, üç musluklu mermer bir su haznesi ve mermer, ayaklı bir çeşmeden oluşmaktadır. Mermer haznenin iki başında bulunan mermer sütunlara, mermerden üçgen bir alnlık oturmaktadır. Hazne ve çeşme oldukça ince işlemeli olup, üçgen alnlığın altında ve duvarlarda altın ve gümüşle bezenmiş ikonalar asılıdır. Ayazmanın asıl su kaynağı ise kilisenin içinde, kuzey beden duvarının içindedir (Ocak 1996).

3.2.53- 53 Ayios İoannis Prodromos Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.90

İsim Günü: 7 Ocak

Yönetim: Haliç- Fener

Bulunduğu Yer: Salmatomruk Araf Sokak.

Konumu: Panayia Kilisesi içinde.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kilisenin içinde, naosun güneybatısındadır. Kilise kotundan, demir parmaklıklarla çevrelenmiş mekana, beş taş basamaklı merdivenle inilir. Karşı duvarda kemerli bir nişi, nişin önünde yerde kuyusu vardır. Sol duvarda, duvara tespit edilmiş kandili, sağ duvarın önünde ise su haznesi bulunmaktadır (Ocak 1996).

3.2.54- 54 Ayios İoannis Prodromos (Studios) Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: -----

İsim Günü: 7 Ocak

Yönetim: -----

Bulunduğu Yer: Yedikule, İmparator Mahallesi, Mahsen Sokak, No:12.

Konumu: Studios Manastırı Kompleksinde.

Günümüzdeki Durumu

Studios Sarnıcı ve Ayazması 462-463 arasında inşa edildiği kabul edilen Studios Manastırının kilise dışında günümüze ulaşmış olan diğer parçalarını meydana getirmektedir. Ayazma günümüzde sirke- şarap imalathanesi olarak kullanılmaktadır. Ayazmanın orta kısmında, birbirinden uzaklıkları 1,40 metre olan, kısa ve kalın gövdeli iki granit sütun yer alır. Bunların üzerlerindeki başlıklar İyonik-impost tiptedir. Bugün üzerleri badanalanmış ve hayli yıpranmış durumdaki bu başlıkların yastık kısmında üsluplaştırılmış yapraklar, boyun bölgesinde ise küçük volütlere sahip impost kısmı yer alır (Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, C.7: 46-47).

3.2.55- 55 Ayios Metamorphosis Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.91; 3.92; 3.93; 3.94

İsim Günü: 6 Mart

Yönetim: Samatya

Bulunduğu Yer: Samatya, Büyük Kuleli Caddesi, No:10

Konumu: Ayios Yeorgios Kilisesi bitişiğinde

Günümüzdeki Durumu

Tek kanatlı ahşap bir kapıdan girilen ayazma, tek mekanlı kagir bir yapıdır. Giriş cephesinde ahşap doğramalı, demir parmaklıklı bir penceresi vardır. Mekana girince sol duvarda, 1949 tarihini taşıyan üç musluklu mermer bir su haznesi ve mermer bir su teknesi vardır. Döşemesi karo mozaik olup, duvarlar sıva, tavan ahşap kaplamadır (Aralık 1995).

3.2.56- 56 Ayios Minas Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: -----

İsim Günü: 11 Kasım

Yönetim: Kudüs Patrikhanesi

Bulunduğu Yer: Fener, Vodina Caddesi, No:53

Konumu: Ayios Yeorġios Metodi Kilisesi'nde

Günümüzdeki Durumu

Yapılan tespit gezisi sırasında, kilisenin Kudüs'teki patrikhaneye baġlı olduġu öğrenilmiş, kilise kapalı olduġundan, ayazmayı görme imkanı bulunamamıştır (Aralık 1995).

3.2.57- 57 Ayios Minas Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.95; 3.96; 3.97; 3.98

İsim Günü: 11 Kasım

Yönetim: Samatya

Bulunduġu Yer: Samatya, Bestekar Hakkı Bey Sokak, No:1.

Konumu: Ayios Minas Polikarpos Kilisesi içinde, kilisenin altında.

Günümüzdeki Durumu

Ayazmaya, kilisenin narteksinden, kuzeydoġu köşesinden taş basamaklarla inilir. Tek mekanı olan ayazmanın tavanı tonoz olup, duvarları ve tavanı sıva, döşemesi karo mozaiktir. Kapıdan girince sol duvarda üç musluklu mermer bir su haznesi ve yine aynı duvarın saġındaki, içe doġru giren bölümde kuyusu bulunmaktadır (Ocak 1996).

3.2.58- 58 Ayios Nikitas Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: -----

İsim Günü:

Yönetim: 15 Eylül

Bulunduġu Yer: Eğrikapı, Tandır Sokak, No:9

Konumu: Müstakil Yapı.

Günümüzdeki Durumu

Yapılan tespit gezisinde, ayazmanın kapısı kilitli olduġundan gezilememiştir (Ocak 1996).

3.2.59- 59 Ayios Nikolaos Ayazması

Katalog No: 18 (Bkz. Böl. 4.1.18)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.18)

İsim Günü: 6 Aralık

Yönetim: Haliç-Fener

Bulunduğu Yer: Balat, Ayani Sokak.

Konumu: Ayios Strati Kilisesi bitişiğinde.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kiliseye doğusundan, apsisin hemen yanından bitişiktir. Tek kanatlı ahşap bir kapıdan girilen ayazma, tek mekandan oluşan kagir bir yapıdır. Tavanı düz olan mekânın, duvarları ve tavanı sıva olup, döşemesi karo mozaik, çatısı ise eğimli betondur. Kapının sağında ve solundaki cephelerde, kemerli ve ahşap doğramalı birer pencere bulunmaktadır. Kapıdan girince, sağdaki pencerenin önünden kilisenin apsis duvarına dönen beton bir set ve pencere önünde su haznesi yer almaktadır. Duvarlarda gümüşle işlenmiş ikonalar, duvara tespit edilmiş bir kandil ve mumluk bulunmaktadır (Aralık 1995).

3.2.60- 60 Ayios Nikolaos Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.99; 3.100

İsim Günü: 6 Aralık

Yönetim: Kurtuluş

Bulunduğu Yer: Kasımpaşa, Bahriye Caddesi.

Konumu: Müstakil Yapı.

Günümüzdeki Durumu

Kasımpaşa'da, Bahriye Caddesi'nde; Yenişehir'e giden yol üzerindedir. Sağda bahçıvan Halil Ay'ın bostanı içerisinde yer almaktadır. Üstü çinko örtülü üç pencereye sahip bir kulübeden ibarettir. Kapısının üstünde 1932 tarihi yazılıdır; kapısı üstündeki yunanca kitabede de ancak şu satırlar okunabilmiştir: "Selamlar! Güneşin tatlı aydınlığını görenler hoş"

geldiniz ve hoşça gidiniz, ben acizleri için dua ediniz. Savatin oğlu Theoklistos burada yatıyor". Bu kitabenin ayazma kazıldığı zaman Ayios Nikolaos'un bir ikonu ile yerin altından çıktığı rivayet edilir. Bina 1932'de yapıldığı zaman üzerine konmuştur. İçerisinde bir kuyu olup yanına bir set yapılmış setin ortasında bir ağaç gövdesi vardır. Kuyunun ağzı dar olup bir kapağı vardır. Tavanında bir avize, sekizi küçük biri büyük yağ kandili asılıdır. Duvarları da bir kaç ikon ile tezyin edilmiştir (Göktürk, 1961:1579).

Yapılan tespit gezisinde, ayazmanın, arsanın içinde, demirci dükkanlarının arkasında terk edilmiş, bakımsız ve kullanılmaz durumda olduğu belirlenmiştir. Ayazma arsanın içinde tek mekanlı kagir bir yapı olup, çatısı iki yöne eğimli, oluklu levha döşenmiştir. Ayazmaya iki kanatlı demir bir kapıyla girilmekte, kapının her iki yanında birer demir parmaklıklı pencere bulunmaktadır. Kapının üzerinde 1932 tarihi yazılıdır. Su kaynağı, kuyudur (Aralık 1995).

3.2.61- 61 Ayios Nikolaos Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.101

İsim Günü: 6 Aralık

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Kuruçeşme, Kolej Yolu

Konumu: Kolej bahçesi altında.

Günümüzdeki Durumu

Yapılan tespit gezisinde, kapısı kilitli olduğundan ayazmayı görmek mümkün olamamıştır (Ekim 1995).

3.2.62- 62 Ayios Nikolaos Ayazması

Katalog No: 19 (Bkz. Böl. 4.1.19)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.19)

İsim Günü: 6 Aralık

Yönetim: Samatya

Bulunduğu Yer: Samatya, Mualli Fevzi Sokak, No: 3.

Konumu: Ayios Nikolaos Kilisesi bitişiğinde.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kiliseye batı yönünden bitişik olup, kilisenin beden duvarı ile bahçe duvarı arasında kalan mekandır. Ayazmanın hem avludan, hem de kilisenin içinden girişi vardır. Her iki kapısı da kemerli, taş söveli ve demir iki kanattan oluşmaktadır. Ayazmanın kuzey cephesinde, kemerli, taş söveli, ahşap doğramalı ve demir parmaklıklı bir penceresi, güney cephesinde de yine kemerli ve ahşap doğramalı bir penceresi vardır. Mekanın güney duvarında mermer bir su haznesi ve mermer bir teknesi bulunmaktadır.(Kasım 1996).

3.2.63- 63 Ayios Nikolaos Ayazması

Katalog No: 20(Bkz. Böl. 4.1.20)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.20)

İsim Günü: 6 Aralık

Yönetim: Samatya

Bulunduğu Yer: Topkapı, Karatay Sokak, No:1

Konumu: Ayios Nikolaos Kilisesi narteksinde.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kilisenin narteksinde solda, ahşap doğrama bir bölücü ile ayrılmış mekandır.. Mekana girildiğinde karşı duvarda üç musluklu mermer bir su haznesi ve mermer teknesi vardır. Hazne ile kilisenin beden duvarı arasında, ayazmanın mermer bilezikli kuyusu yer almaktadır. Kilise duvarı üzerinde ikonalar asılı olup, duvara tespit edilmiş bir kandili vardır. Narteks bölümü ahşap karkas ve çatısı kiremit örtülüdür. Döşeme taş kaplama, tavan ise ahşap kaplamadır. Ayazmanın, bir yönde duvarı olan kilise duvarı sıvalı, dışa bakan cephe duvarları ise ahşap kaplamadır. Taşıyıcı sistemi oluşturan ahşap dikmelerin arası pencere olup, ahşap söveli ve ahşap doğramalıdır (Kasım 1996).

3.2.64- 64 Ayios Onufrios Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.102

İsim Günü: 12 Haziran

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Arnavutköy, Dulkadiroğulları Sokağı.

Konumu: Müstakil yapı.

Günümüzdeki Durumu

Yapılan tespit gezisinde, kapısı kilitli olduğundan ayazmayı görme imkanı bulunamamıştır (Ekim 1995).

3.2.65- 65 Ayios Pandleimon Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.103; 3.104; 3.105; 3.106; 3.107; 3.108; 3.109

İsim Günü: 27 Temmuz

Yönetim: Kadıköy

Bulunduğu Yer: Çengelköy, Meserret Caddesi.

Konumu: Müstakil yapı.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, caddenin sonunda tepede olup, Ayazma Restaurant'ın bahçesinden ulaşılmaktadır. Ayazma, iki kanatlı demir bir kapıdan girilen dikdörtgen planlı tek mekan ve dehlizden oluşan kagir bir yapıdır. Mekanın tavanı tonoz olup, duvarlar ve tavan sıvalı, döşeme karo mozaiktir. Tavanda, İsa kompozisyonu yer almaktadır. Mekana girince solda, mermer söveli, kemerli girişi olan tonoz dehliz vardır.. Dehliz tonoz örtüsüyle mekanın içinde başlayıp, yapı sınırları dışına tepenin içine doğru sola kıvrılarak devam etmektedir. İçi su dolu olan dehlizin önünde mermer bir çeşme vardır. Mekanda, giriş kapısının karşısında, duvar boyunca ahşap ikonostasis, duvarlarda ikonalar, bir ayaklı kandil, mumluk bulunmaktadır (Şubat 1996).

3.2.66- 66 Ayios Pandleimon Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.110; 3.111; 3.112; 3.113; 3.114

İsim Günü: 27 Temmuz

Yönetim: Kadıköy

Bulunduğu Yer: Kuzguncuk, İcadiye Caddesi.

Konumu: Ayios Pandleimon Kilisesi'de, kiliseye bitişik.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, taş duvar örgülü dikdörtgen planlı, tavanı tonoz olan tek mekandan oluşmaktadır. Ayazmanın, hem caddeden avluya girişten, hem de kilisenin arka avlusundan olmak üzere iki girişi vardır. Cadde tarafından olan ana giriş kapısı olup, önünde demir doğrama, camlı bir ön giriş bölümü vardır. Ana giriş kapısı kemerli, içe açılan, ahşap doğramalı ve iki kanatlıdır. Giriş cephesinde iki, arka cephede bir adet penceresi vardır. Pencereleer içten kemerli, dıştan taş söveli, ahşap doğramalı birer penceresi vardır. Arka avluya açılan kapı ise içten kemerli, içe açılan demir iki kanat ve dışa açılan ahşap doğramalı iki kanattan oluşmaktadır. Çatısı örtüsü kiremit olan ayazmanın, dış duvarları sıvasız taş duvar olup, içerde duvarlar ve tavan sıvalıdır. Mekana girişte sağda duvarda, mermer kaplama üzerinde altı musluk ve mermer bir teknesi vardır. Yine mekana girişte karşı duvarda, mermer kaplama bir set Ozerinde ahşap camekan içinde gümüşle işlenmiş ikonalar, ortada ayaklı bir kandil vardır (Aralık 1995).

3.2.67- 67 Ayios Sebastianos Ayazması

Katalog No: 21 (Bkz. Böl. 4.1.21)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.21)

İsim Günü: 1 Ocak

Yönetim: Haliç Fener

Bulunduğu Yer: Edirnekapı, Prof.Naci Şensoy Caddesi, No:193.

Konumu: Ayios Dimitrios Kilisesi'ne bitişik.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma kiliseye kuzeybatı duvarından bitişik olup, tek mekanlı, üzeri kiremit örtülü kagir bir yapıdır. Ayazmanın avludan, güneybatı yönünden olan giriş kapısının iptal edilerek kapatılmış olduğu, dış cephedeki sıva izinden ve iç duvar üzerindeki izden

anlaşılmaktadır. Günümüzde, kilisenin içinden olan giriş kapısı kullanılan ayazmanın, girişin karşı duvarında ahşap doğramalı tek bir penceresi vardır. Mekana kemerli, iki kanatlı demir kapıyla girilir; döşemesi karo mozaik, duvarları sıva, tavanı ise ahşap konstrüksiyondur. Mekana girişte sağ köşede ayazmanın kuyusu, yine sağda karşı köşede ise memer bir su haznesi ve teknesi yer almaktadır. Duvarlarda gümüşle işlenmiş ikonalar asılıdır (Aralık 1995).

3.2.68- 68 Ayios Teodoros Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.115; 3.116; 3.117

İsim Günü: 8 Haziran

Yönetim: Samatya

Bulunduğu Yer: Langa, Alacami Sokak, No:10

Konumu: Ayios Teodoros Kilisesi avlusunda, kilseden ayrı.

Günümüzdeki Durumu

Ayazmaya, kilisenin avlusundan, üzeri kagir duvarla çevrelenmiş ve tek yöne eğimli çatıyla örtülmüş taş basamaklı merdivenlerden inilir. Zemini taş döşeli, tavanı tonoz uzun bir koridordan geçilerek, yine tavanı tonoz, zemini taş döşeli, dikdörtgen planlı ayazma mekanına girilir. Ağzı yekpare mermer bilezikli bir kuyusu ve altı musluklu mermer bir su haznesi ve teknesi vardır. İçerisi bakımsız olan ayazmada, bir ayaklı kandil ve duvarda ikonası bulunmaktadır (Ekim 1995).

3.2.69- 69 Ayios Therapon Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.118; 3.119; 3.120; 3.121; 3.122; 3.123

İsim Günü: 14 Mayıs

Yönetim: Haliç-Fener

Bulunduğu Yer: Sirkeci, Alemdar Caddesi

Konumu: Müstakil yapı

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, cadde üzerinde, Alayköşkü civarında, saray suruna bitişik, cephesi kesme taş kaplı iki katlı bir binanın altındadır. Taş söveli, iki kanatlı giriş kapısından beş basamaklı merdivenle inilir. İçinde yüksek mermer bilezikli bir kuyu ile kuyunun yanındaki duvarda, dört musluklu mermer bir su haznesi ve çok güzel taş işçiliği olan mermer, ayaklı bir çeşmesi vardır. Mekanın tavanı ahşap kaplama, döşemesi mermerdir. Ayazma oldukça bakımlı olup, altın ve gümüşle işlenmiş ikonalar vardır (Ocak 1996).

3.2.70- 70 Ayios Vasilios Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: -----

İsim Günü: 1 Ocak

Yönetim: Samatya

Bulunduğu Yer: Kumkapı, Kadırğa Limanı Caddesi.

Konumu: Ayia Kiryaki Kilisesi'nde

Günümüzdeki Durumu

Yapılan tespit gezisinde, ayazma kilitli olduğundan içini görme imkanı bulunamamıştır (Şubat 1996)

3.2.71- 71 Ayios Vasilios Ayazması

Katalog No: 22 (Bkz. Böl. 4.1.22)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.22)

İsim Günü: 1 Ocak

Yönetim: Haliç- Fener

Bulunduğu Yer: Edirnekapı, Hoca Çakır Caddesi, No:8

Konumu: Ayios Yeorgios Kilisesi'ne bitişik.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kiliseye güney duvarından bitişik olup, taş duvar örgülü, çatısı kiremit kaplı, tek

mekanlı bir yapıdır. Kemerli, taş söveli, tek kanatlı demir bir kapıdan girilen mekanda, sağ duvarda, içten kemerli, dıştan düz, taş söveli bir pencere vardır. Pencerenin altında yerde, taş bilezikli kuyusu, kuyunun yanında duvarda mermer kaplama üzerinde biri kopmuş iki musluk ve mermer bir teknesi vardır. Tavanı tonoz olan mekanın döşemesi taş kaplama, duvarları ve tavanı sıvadır. İçi oldukça bakımsız ve boş olan ayazmanın, kilise ile ortak olan duvarında kapatılarak iptal edilmiş bir kapı izi mevcuttur. (Aralık 1995).

3.2.72- 72 Ayios Yeorğios Ayazması

Katalog No: ----

Resim No:-----

İsim Günü: 23 Nisan

Yönetim: Smatya

Bulunduğu Yer: Kumkapı, Gerdanlık Sokak, No:4.

Konumu: Panayia Kilisesi avlusunda.

Günümüzdeki Durumu

Yapılan tespit gezisinde, ayazma kilitli olduğundan içini görme imkanı bulunamamıştır (Ekim 1995).

3.2.73- 73 Ayios Yeorğios Ayazması

Katalog No: 23 (Bkz. Böl. 4.1.23)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.23)

İsim Günü: 23 Nisan

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Ortaköy, Çevirmeci sokak, No:115

Konumu: Ortaköy Rum Ortodoks Mezarlığı içinde, Ayios Yeorğios Kilisesi altında.

Günümüzdeki Durumu

Ayazmaya kilisenin içinden, soldan, taş basamaklı on rıht ile inilir. Merdivenlerden, önce dikdörtgen planlı ve tavanı putrelli döşeme olan bir geçiş mekanına inilir. Bu mekandan,

soldaki duvarda yer alan kemerli geçiştin iki rıht inilerek asıl ayazma mekanına girilir. Bu mekanda, sağda, kısa tonoz bir dehlizden taş basamaklarla inilerek, ayazmanın su kaynağı olan sarnıca ulaşılmaktadır. Sarnıcmı suyu bu taş basamaklara kadar yükselmiştir. Dehlizin olduğu mekanda, sol duvarda iki kemerli niş olup, karşı duvarda taş bir set vardır. Her iki mekanın da içi boşdur. Günümüzde, kilise kotunda ikonostasionun yanında, sağ köşede yer alan mermer bir su haznesi ve teknesinin bulunduğu bölüm ve teknenin yanında yer alan motorla, aşağıdaki sarnıçtan çekilen su kullanılmaktadır (Ocak 1996).

3.2.74- 74 Kimisis Tis Theotoku (Meryem'in Ölümü) Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: -----

İsim Günü: 15 Ağustos

Yönetim: Haliç- Fener

Bulunduğu Yer: Vefa.

Konumu: Panayia Kilisesi'nde, kiliseden ayrı.

Günümüzdeki Durumu

Yapılan tespit gezisinde, ayazma kilitli olduğundan içi gezilememiştir (Aralık 1995).

3.2.75- 75 Panayia Ayazması

Katalog No: 24 (Bkz. Böl. 4.1.24)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.24)

İsim Günü: 15 Ağustos

Yönetim: Samatya

Bulunduğu Yer: Belgratkapı, Mektep Sokak, No:63-65.

Konumu: Panayia Kilisesi avlusunda, kiliseden ayrı.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kilisenin güneydoğusunda yer alıp, kilisenin bahçe duvarına bitişiktir. Ahşap karkas sistemde, çatısı kiremit örtülü, dikdörtgen planlı, tek mekanlı bir yapıdır. Yapıya

giriş, kiliseye bakan cepheden olup, yine bu cephede yer alan üç de penceresi vardır. Kapı ve pencereler , düz ahşap söveli ve ahşap doğramalıdır. Giriş kapısı ahşap doğramalı tek kanattır. Pencereler dışarıdan demir parmaklıklıdır. Kapıdan girince solda, giriş cephesi duvarı önünde dört musluklu mermer bir su haznesi ve mermer bir teknesi, teknenin önünde, yüksek taş bilezikli bir kuyusu vardır. Yine kapıdan girince soldaki duvarda, duvar boyunca ahşap ikonostasis yer almaktadır (Kasım 1996).

3.2.76- 76 Panayia Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.124; 3.125; 3.126

İsim Günü: 15 Ağustos

Yönetim: Samatya

Bulunduğu Yer: Koca Mustafa Paşa, Yapağı Sokak, No:3.

Konumu: Altı Mermer Panayia Kilise içinde.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kilisesinin narteksinde yer alan bir kuyu ve üzerinde 1963 tarihi yazılı üç musluklu mermer bir su haznesi ile mermer bir tekneden oluşmaktadır (Ekim 1995).

3.2.77- 77 Panayia Ayazması

Katalog No: 25 (Bkz. Böl. 4.1.25)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.25)

İsim Günü: 15 Ağustos

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Yeniköy, Salih Ağa Sokak, No:32.

Konumu: Müstakil yapı.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma dikdörtgen planlı kagir bir yapı olup, çatısı kiremit örtülüdür. Ayazmaya, tretuar kotundan aşağıda olan taş söveli, iki kanatlı demir kapıdan girilip, mozaik basamaklı dört rıhtla inilir. Kapının her iki yanında, yine taş söveli ve demir doğramalı birer de pencere

vardır. Mekanın tavanı düz olup, duvarlar ve tavan sıvalı, döşeme karo mozaiktir. Karşı sol köşede yine ana mekanın içinde yer alan; taş söveli kemerli bir girişle, daire planlı, kubbeli, içinde gümüşle işlenmiş ikonaların bulunduğu bir mahale girilir. Ayazmanın kendi suyu yoktur (Mayıs 1996).

3.2.78- 78 Panayia Ayazması

Katalog No: 26 (Bkz. Böl. 4.1.26)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.26)

İsim Günü: 15 Ağustos

Yönetim: Haliç- Fener

Bulunduğu Yer: Ayvansaray, Bostan Sokak, No:47

Konumu: Ayia Vlaherna Kilisesi İçinde.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kilisenin içinde, naosun güneyinde, ikonostasionun yanında yer alır. Tonoz tavanlı bir mekan ve mekanın arkasında bulunan tonoz dehlizden oluşur. Dehliz ve mekanın içi, dehlizden gelen kaynak suyuyla doludur. Ayazmanın kilise içine bakan cephesi mermer kaplı ve iki küçük mermer sütun üzerine atılmış geniş ve basık bir kemerden olup, sütunlar arasında mermer bir set, setin üzerinde beş musluklu su haznesi ile haznenin iki yanında yekpare mermerden oyulmuş iki büyük yuvarlak tekne vardır (Ekim 1995).

3.2.79- 79 Panayia (Hodegetria) Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: -----

İsim Günü: 15 Ağustos

Yönetim: -----

Bulunduğu Yer: Sarayburnu

Konumu: Hodegetria Manastırı Kompleksinde.

Günümüzdeki Durumu

Bugünkü Sarayburnu, Cankurtaran bölgesinde bulunan Hodegetria Manastırı ve Ayazması, orta ve geç Bizans döneminde Konstantinopolis'in en önemli ibadet yerlerinden biriydi. Hodegetria Manastırı, Ayasofya'nın güneydoğusunda, bugünkü Ahırkapı'ya yakın bir yerde, sahildeydi. 1923'te, Gülhane Hastanesi'nin bulunduğu yerde yapılan kazılarda ortaya çıkarılan heksagonal, önde kavisli portikosu, ortada bir havuzu olan ve hücrelerden oluşan yapının, manastırın ayazması olduğu ileri sürülmüştür (Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, C.4: 82).

3.2.80- 80 Panayia (Sulu Manastır) Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: ----

İsim Günü: 15 Ağustos

Yönetim: Ermeni Patrikhanesi

Bulunduğu Yer: Samatya

Konumu: Surp Kevork Ermeni Kilisesi avlusunda.

Günümüzdeki Durumu

Yapılan tespit gezisinde, kilisede tadilat yapıldığı belirtilerek çalışma yapılmasına izin verilmemiştir.

3.2.81- 81 Profitis İlias Ayazması

Katalog No: 27 (Bkz. Böl. 4.1.27)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.27)

İsim Günü: 20 Temmuz

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Arnavutköy, Sekmanlar Caddesi.

Konumu: Profitis İlias Kilisesi avlusunda.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kilisenin güneydoğusunda, bahçe duvarında, üst bahçe kotunun altında, cephesi mermer iki sütunlu olup önünde ızgaralı demir bir kapak bulunan tonoz su kaynağıdır. Tonoz kaynağın yanında, duvar üzerinde bir niş ve mermer kaplama üzerinde ikonası vardır (Ekim 1995).

3.2.82- 82 Profitis İlias Ayazması

Katalog No: 28 (Bkz. Böl. 4.1.28)

Resim No: (Bkz. Böl. 4.1.28)

İsim Günü: 20 Temmuz

Yönetim: Haliç- Fener

Bulunduğu Yer: Balat, Mahkeme Altı Caddesi.

Konumu: Profitis İlias Kilisesi avlusunda, kiliseden ayrı

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kilisenin kuzeyinde, dikdörtgen planlı, çatısı kiremit örtülü kagir bir yapıdır. Ön cephede iki, sağ ve sol yan cephelerde de ikişer adet olmak üzere toplam altı adet kemerli ve ahşap doğramalı penceresi vardır. Ayazma mekanına, avlu kotundan iki kauâli ahşap doğramalı bir kapıdan girilip, onbir rıht inilerek ulaşılır. Mekanın tavanı ahşap kaplama, duvarları sıva, döşemesi ise karo mozaiktir. Sağ duvarda, duvarın içine doğru tonoz bir mahal olup, mahalın sonunda bir set üzerinde ağzı taş bilezikli kuyu vardır. Mahalin girişinde, muslukları olmayan mermer bir su haznesi ve mermer bir çeşmesi vardır (Aralık1995).

3.2.83- 83 Profitis İlias Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.127; 3.128; 3.129; 3.130

İsim Günü: 20 Temmuz

Yönetim: Kadıköy

Bulunduğu Yer: Üsküdar, Yenimahalle, Hacı Murat Sokak.

Konumu: Profitis İlias Kilisesi avlusund, kiliseden ayrı.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, kilisenin avlusunda, bahçe duvarının içinde, üst cadde kotunun altındadır. İki kanatlı ahşap doğramalı kapıyla girilir; giriş cephesinde iki adet ahşap doğramalı penceresi vardır. Tek mekandan oluşan ayazmanın tavanı tonoz olup, duvarları ve tavanı sıva, döşemesi mermer kaplamadır. Girişin karşısında, duvarın dibinde Yüksek mermer bilezikli, üzerinde tulumbası olan bir kuyusu, girişin solundaki duvarda ise üç musluk ve önünde mermer bir teknesi vardır. Duvarlarında ikonalar asılıdır (Aralık 1995).

3.2.84- 84 Soterios (Kumluca) Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: -----

İsim Günü: ?

Yönetim:----

Bulunduğu Yer: Sarayburnu, İncili Köşk.

Konumu: İncili Köşk'ün kemer altında.

Günümüzdeki Durumu

Sarayburnu'nda, İncili Köşk'ün kemer altına rastlayan yerdeki bu ayazma, basamaklarla inilen dikdörtgen planlı bir mahzenden ibarettir. Bu ayazmanın isim günü kutlamaları Yunan ayaklanmasına kadar (1821) her yıl sürdürüldü. Çeşme ancak bu kıyıya gelebilenlere hizmet ediyordu. Ayazma 1921-1922 yıllarında Fransız işgal kuvvetleri tarafından yapılan kazılar sırasında tekrar meydana çıkarıldı (Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, C.7:2).

3.2.85- 85 Tessarakonda Martiron (Kırk Azizler) Ayazması

Katalog No: ----

Resim No: 3.131

İsim Günü: 9 Mart

Yönetim: Aşağı Boğaz

Bulunduğu Yer: Beşiktaş, Swiss Otel'in Bahçesi.

Konumu: Otelin bahçesinde, müstakil yapı.

Günümüzdeki Durumu

Ayazma, otelin bahçesinde, önü demir doğrama bir camekanla çevrili dar bir ön giriş ve gerisinde, döşeme kotu daha altta olan bir sarnıçtan meydana gelmektedir. Tespit gezisinde kapısı kilitli olduğundan içine girilememiştir (Ocak 1996).

3.2.86- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması

(Bkz. Böl. 5)

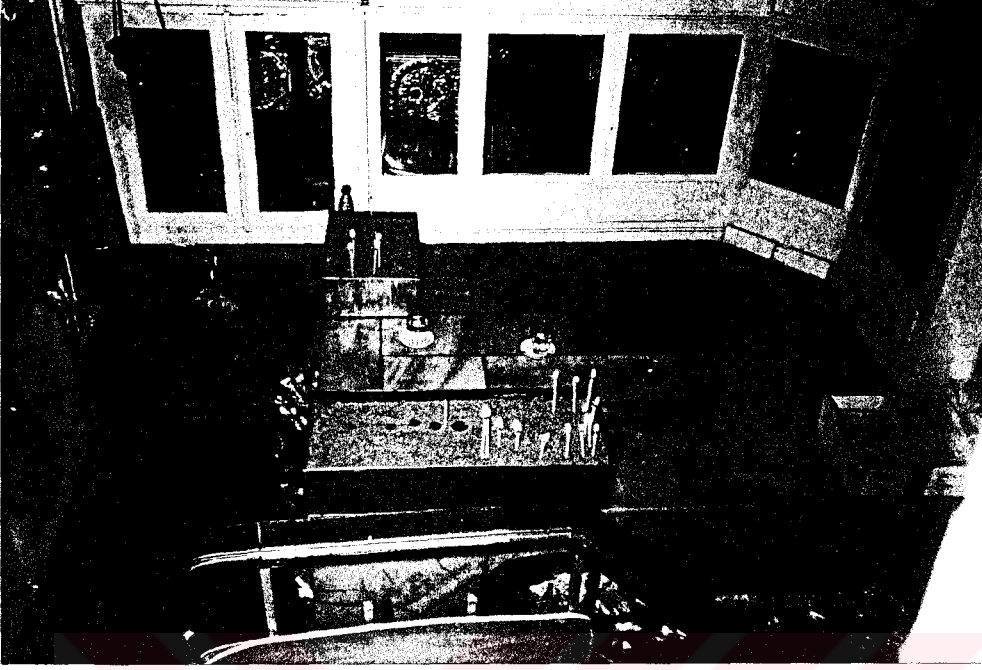

Resim 3.1 - 3 Ayia Ekaterini Ayazması

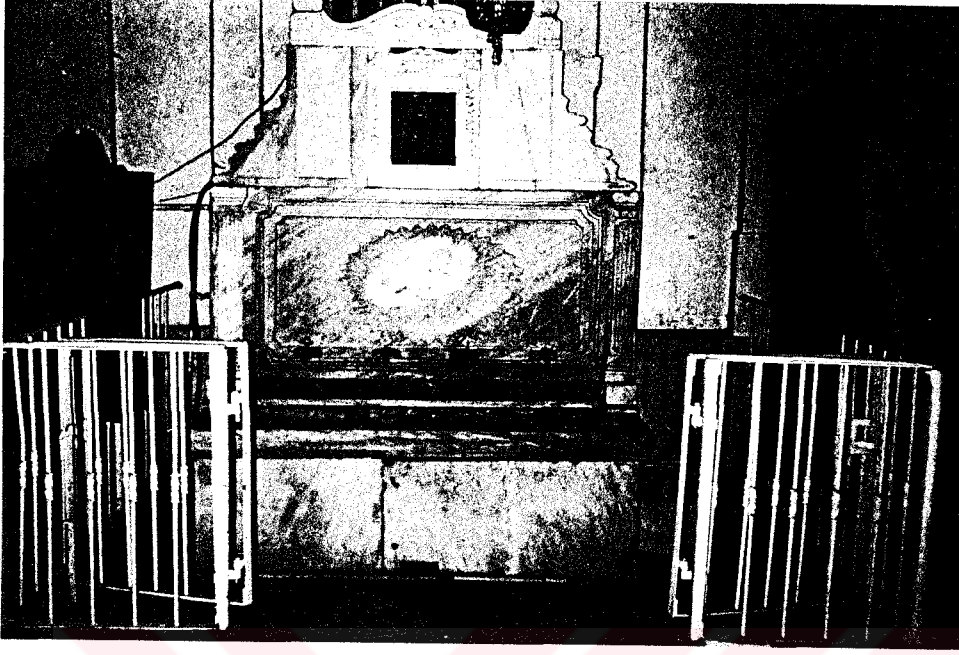
Resim 3.2 - 3 Ayia Ekaterini Ayazması

Resim 3.3 - 3 Ayia Ekaterini Ayazması

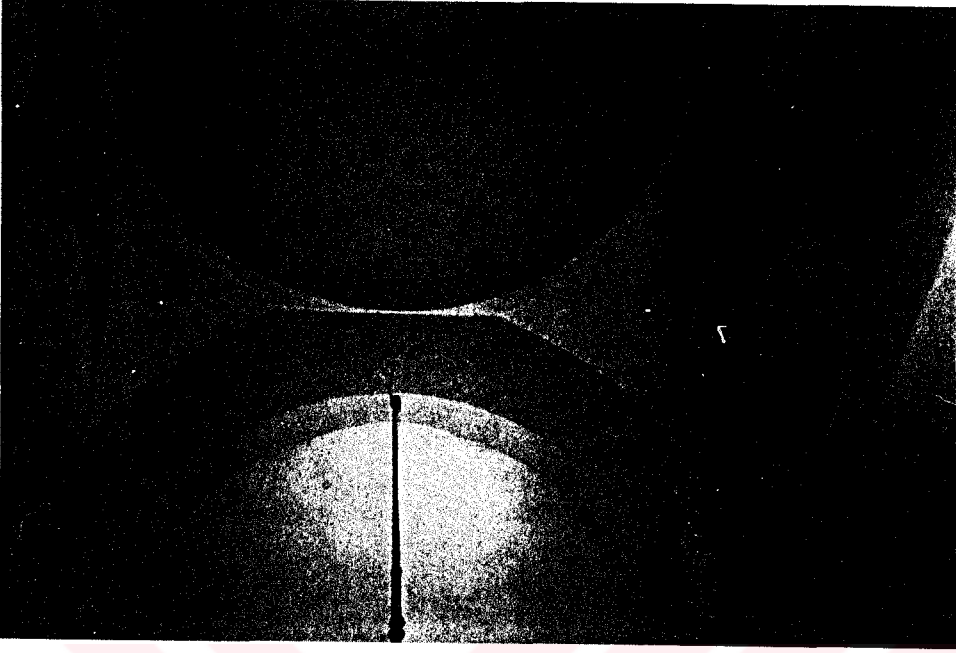
Resim 3.4 - 4 Ayia Evangelismu Ayazması

Resim 3.5- 4 Ayia Evangelismu Ayazması

Resim 3.6- 4 Ayia Evangelismu Ayazması

Resim 3.7 - 4 Ayia Evangelismu Ayazması

Resim 3.8- 5 Ayia Evdokia Ayazması

Resim 3.9 - 5 Ayia Evdokia Ayazması

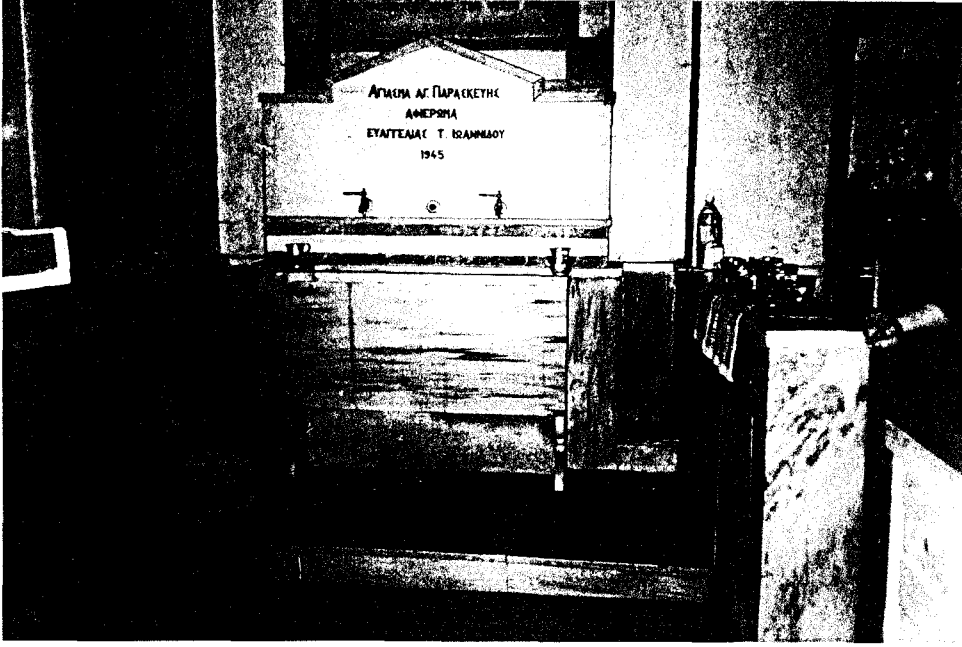
Resim 3.10- 9 Ayia Kiryaki Ayazması

Resim 3.11 - 9 Ayia Kiryaki Ayazması

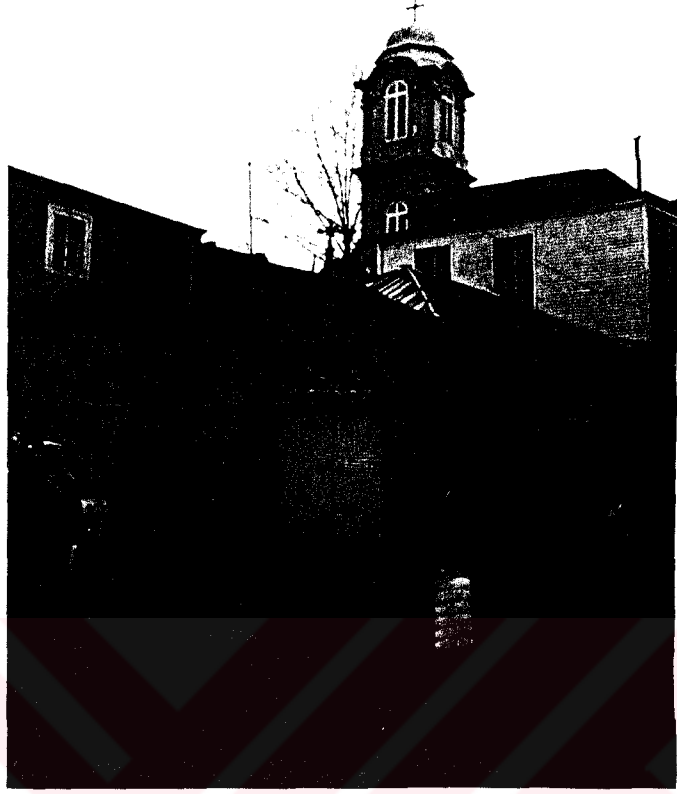
Resim 3.12- 10 Ayia Kiryaki Ayazması

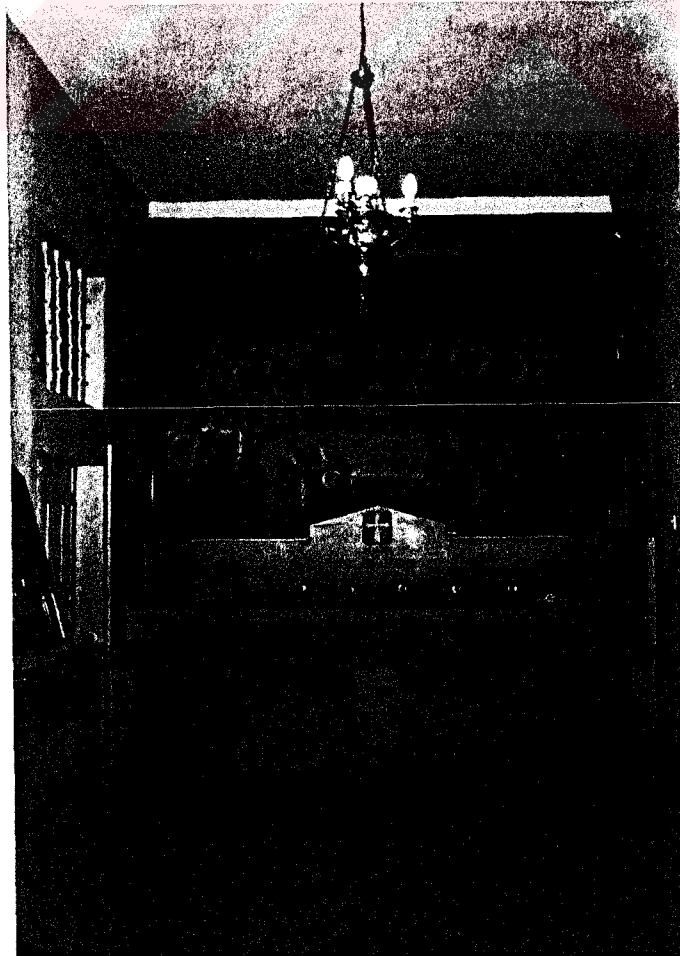
Resim 3.13- 15 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim 3.14- 15 Ayia Paraskevi Ayazması

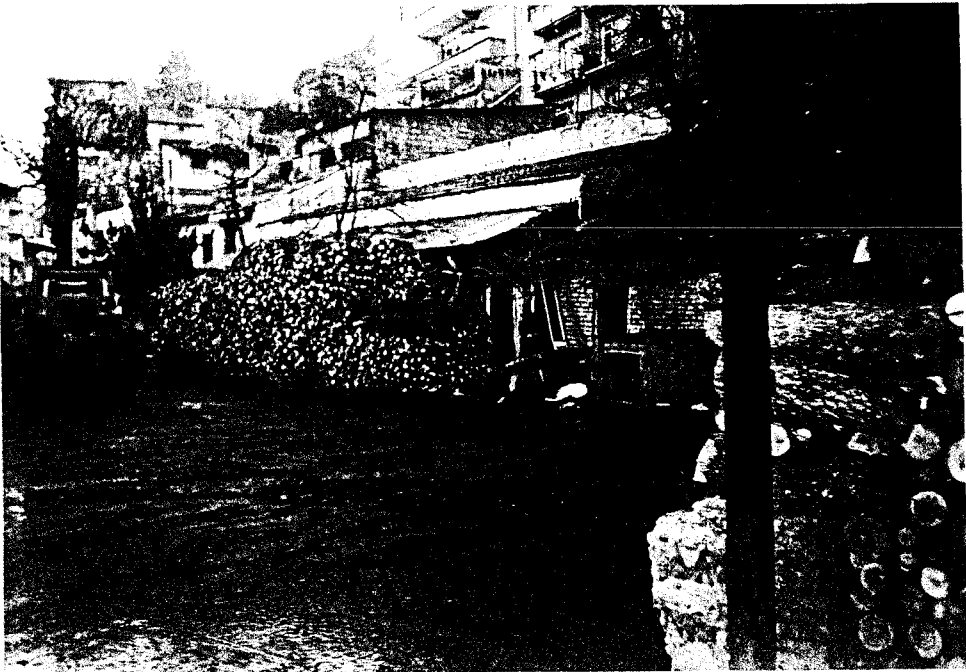
Resim 3.15- 19 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim 3.16- 19 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim 3.17- 19 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim 3.18- 20 Ayia Paraskevi Ayazması

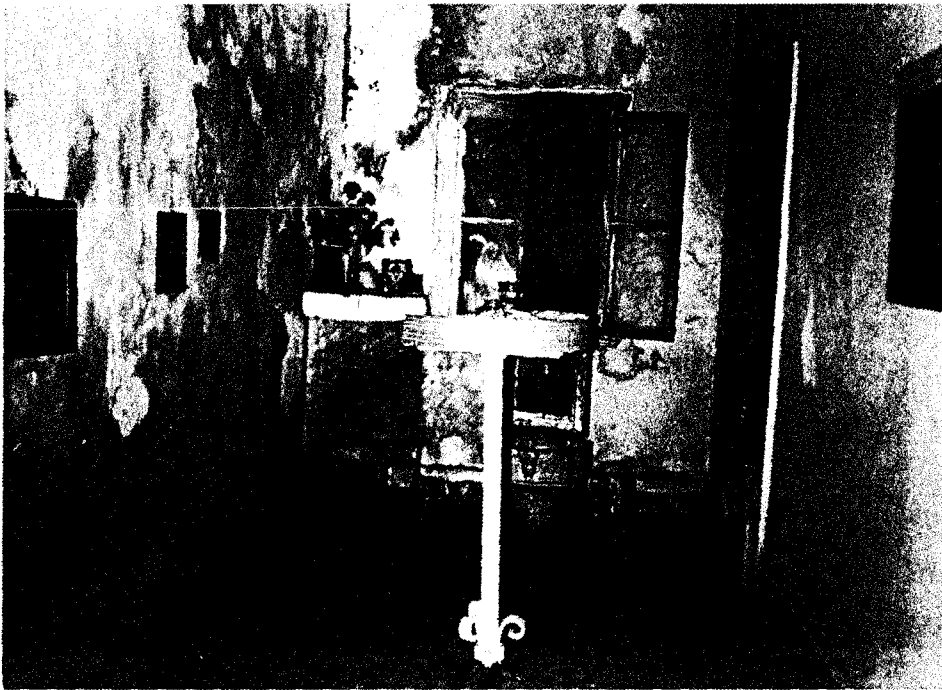
Resim 3.19- 20 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim 3.20- 20 Ayia Paraskevi Ayazması

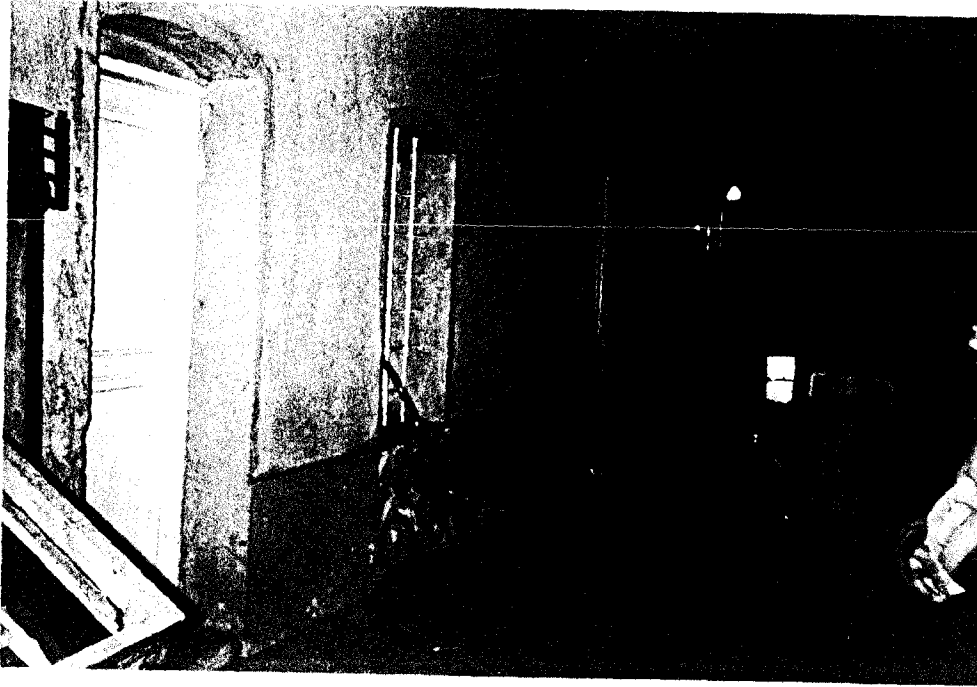
Resim 3.21 - 20 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim 3.22 - 20 Ayia Paraskevi Ayazması

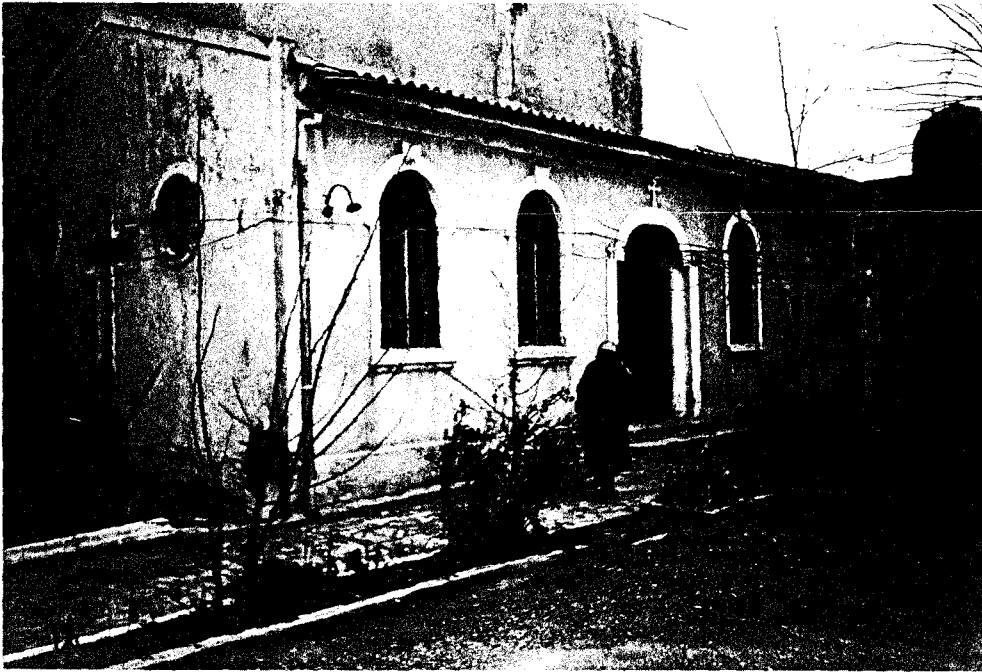
Resim 3.23 - 20 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim 3.24 - 20 Ayia Paraskevi Ayazması

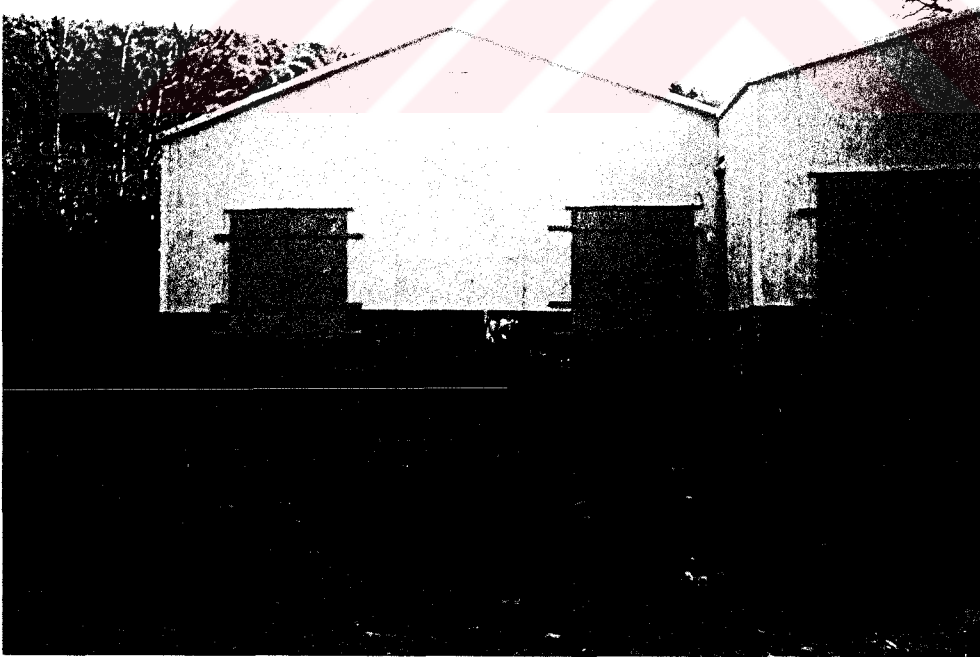
Resim 3.25 - 20 Ayia Paraskevi Ayazması

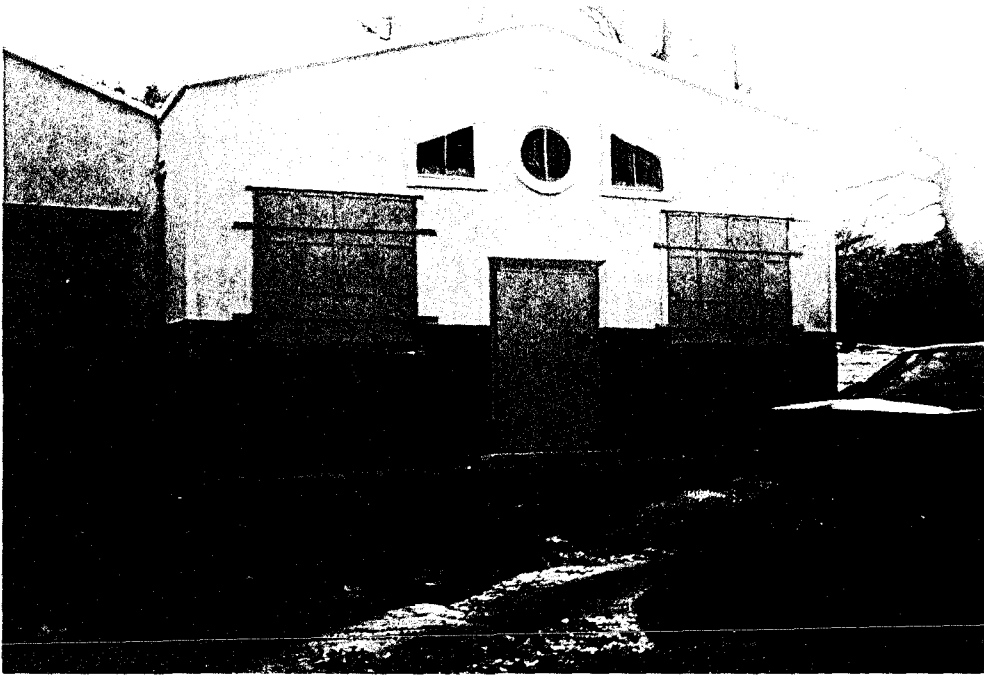
Resim 3.26- 21 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim 3.27 - 21 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim 3.28- 22 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim 3.29 - 22 Ayia Paraskevi Ayazması

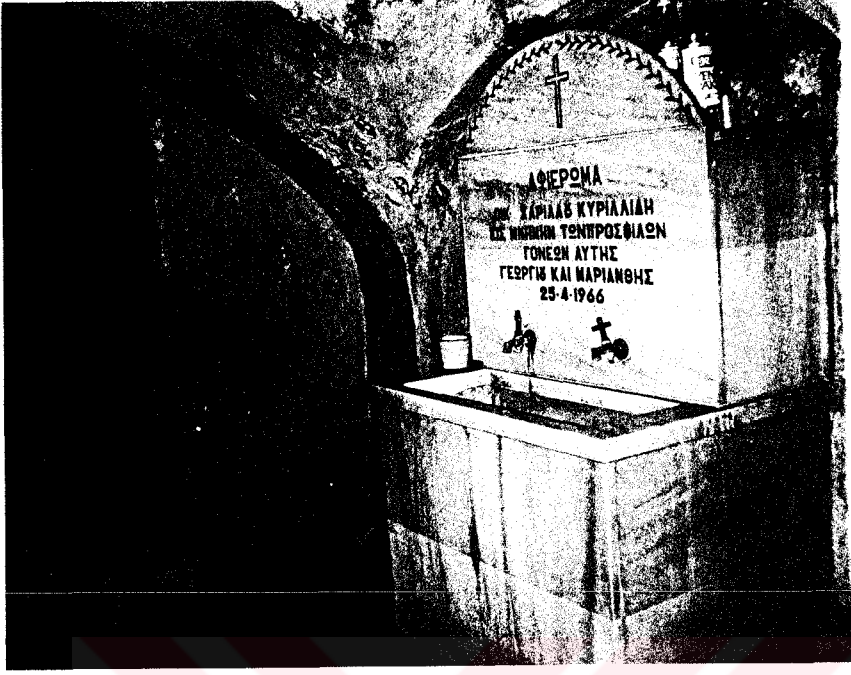
Resim 3.30 - 25 Ayia Paraskevi Ayazması

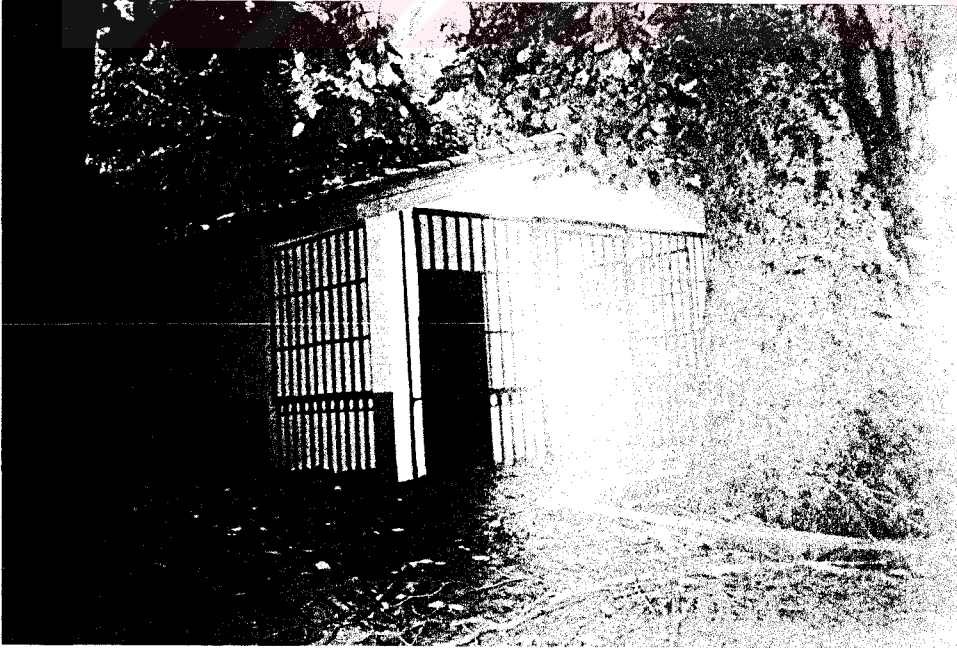
Resim 3.31- 25 Ayia Paraskevi Ayazması

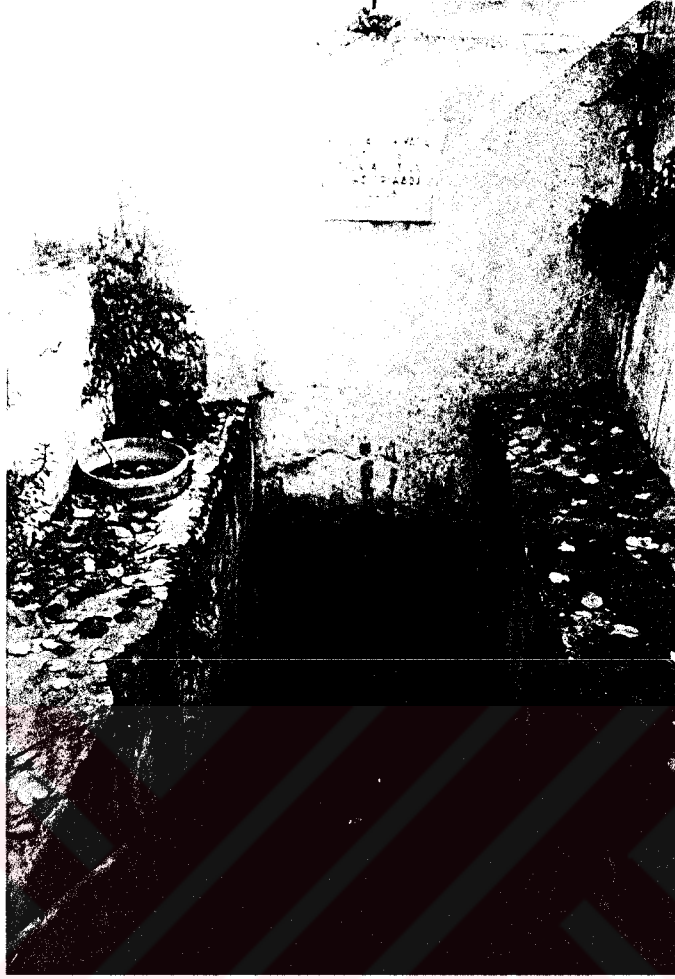
Resim 3.32 - 25 Ayia Paraskevi Ayazması

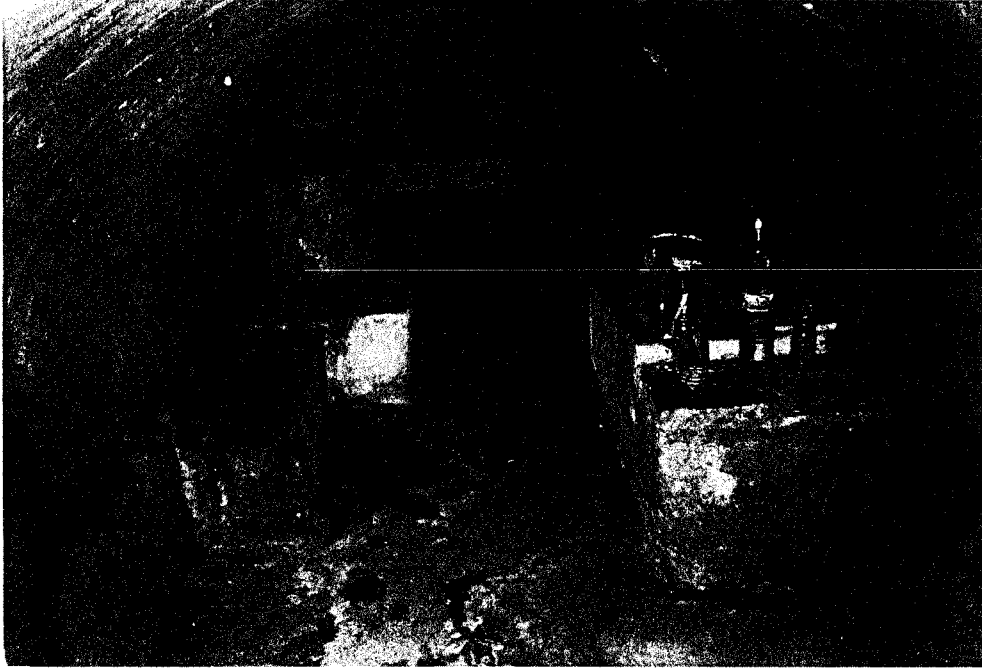
Resim 3.33 - 25 Ayia Paraskevi Ayazması

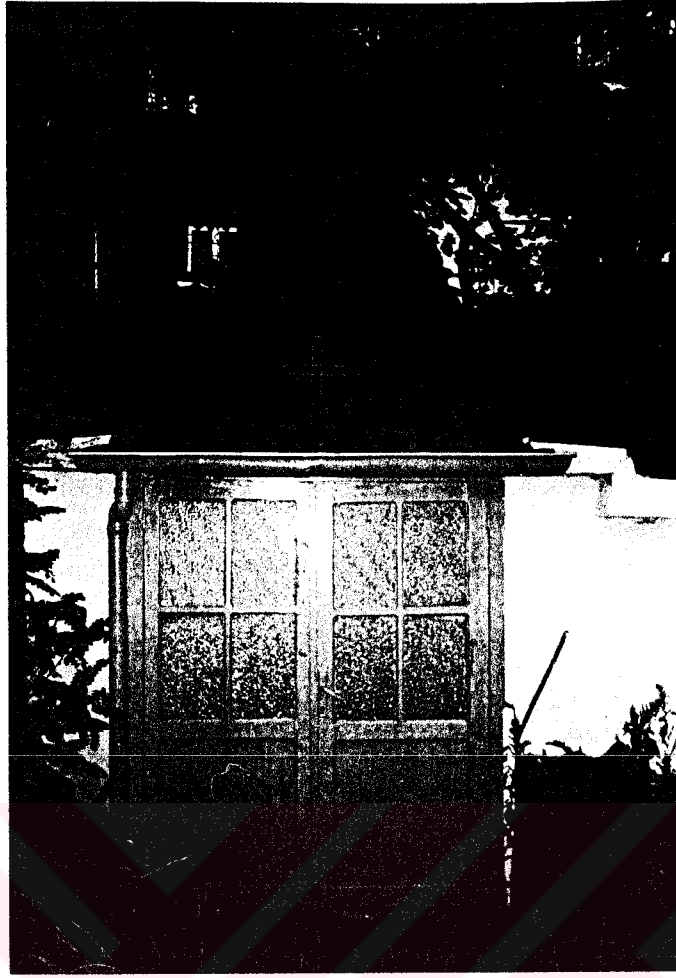
Resim 3.34 - 26 Ayia Paraskevi Ayazması

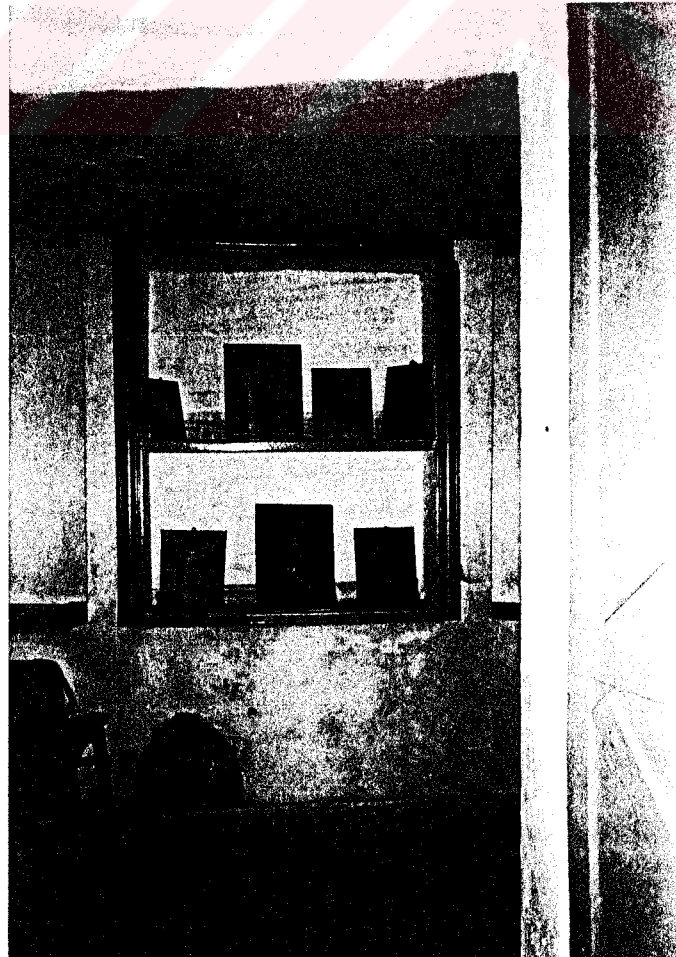
Resim 3.35 - 27 Ayia Trias Ayazması

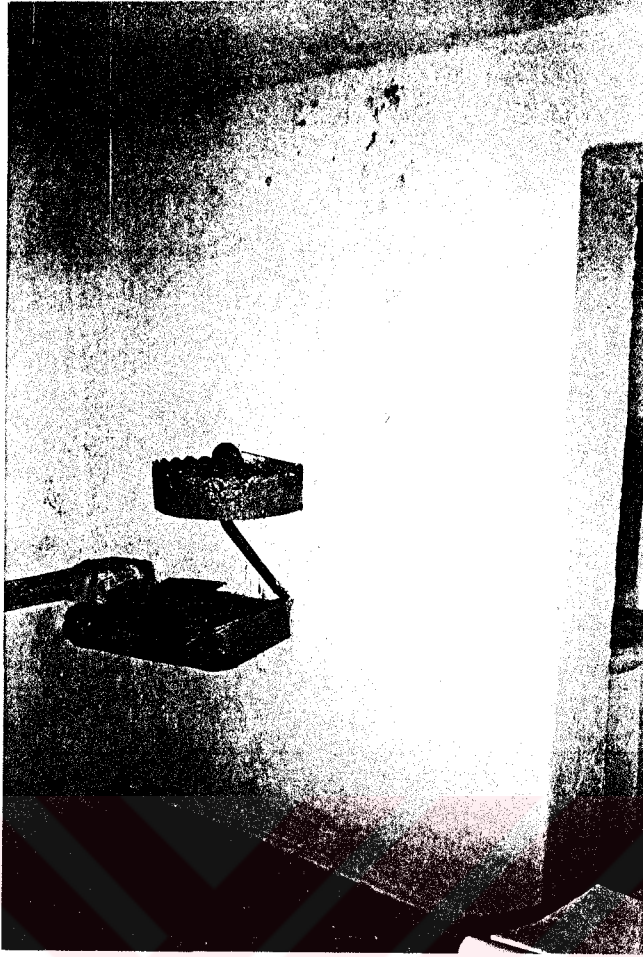
Resim 3.36 - 27 Ayia Trias Ayazması

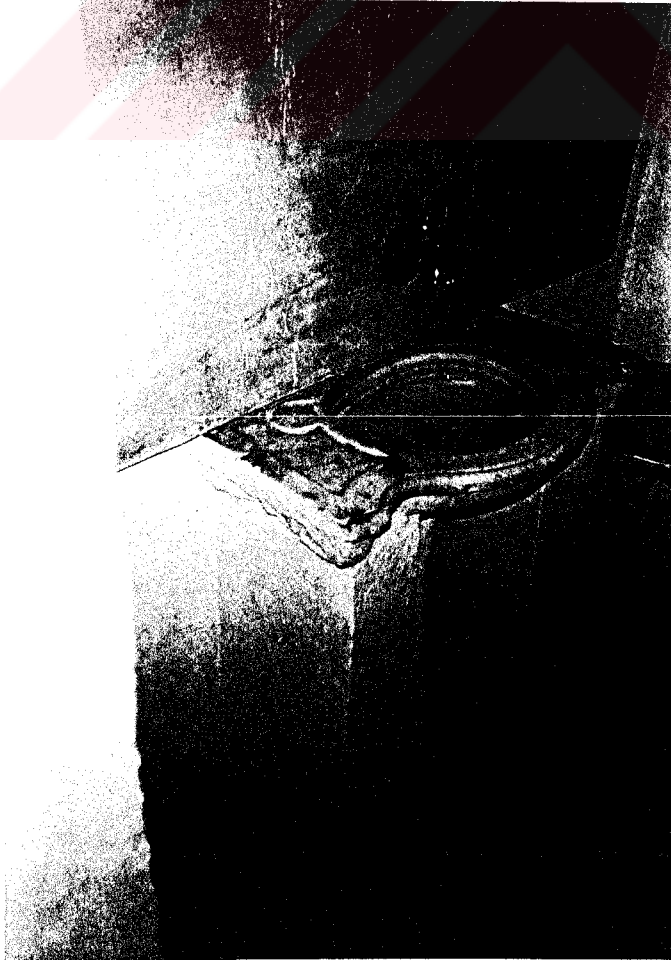
Resim 3.37 - 28 Ayia Vlaherna Ayazması

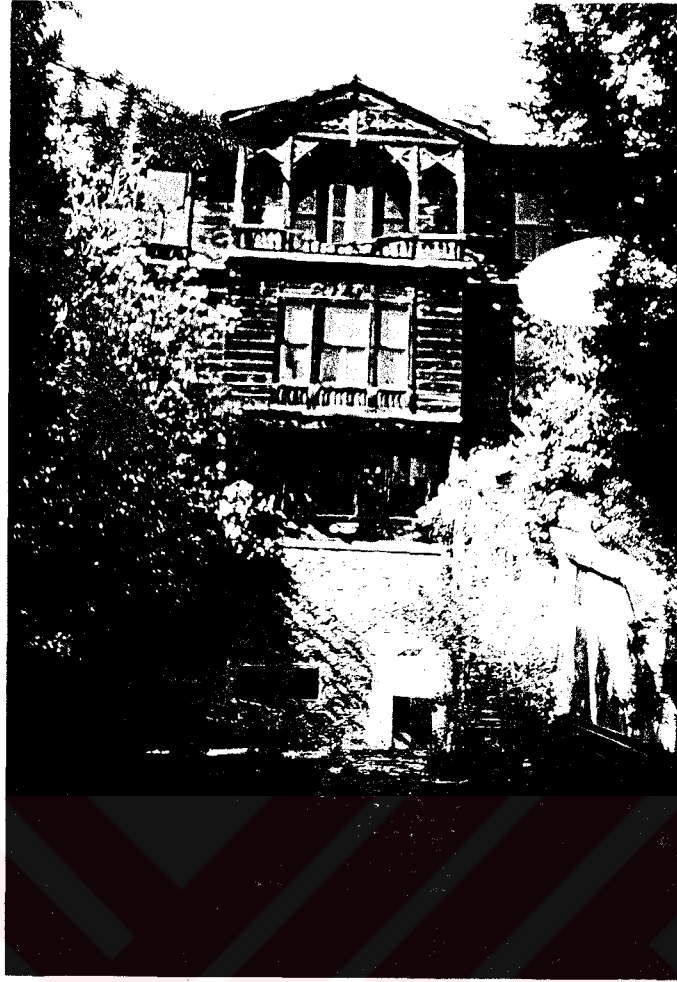
Resim 3.38- 28 Ayia Vlaherna Ayazması

Resim 3.39 - 28 Ayia Vlaherna Ayazması

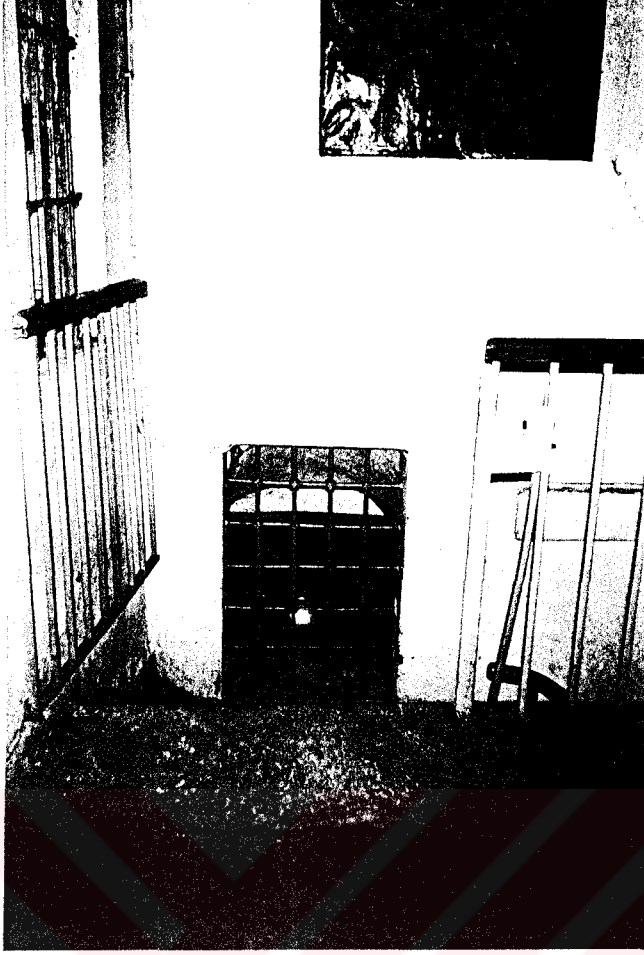
Resim 3.40 - 28 Ayia Vlaherna Ayazması

Resim 3.41- 32 Ayii Apostoli Ayazması

Resim 3.42- 32 Ayii Apostoli Ayazması

Resim 3.43 - 34 Ayios Andonios Ayazması

Resim 3.44 - 34 Ayios Andonios Ayazması

Resim 3.45- 34 Ayios Andonios Ayazması

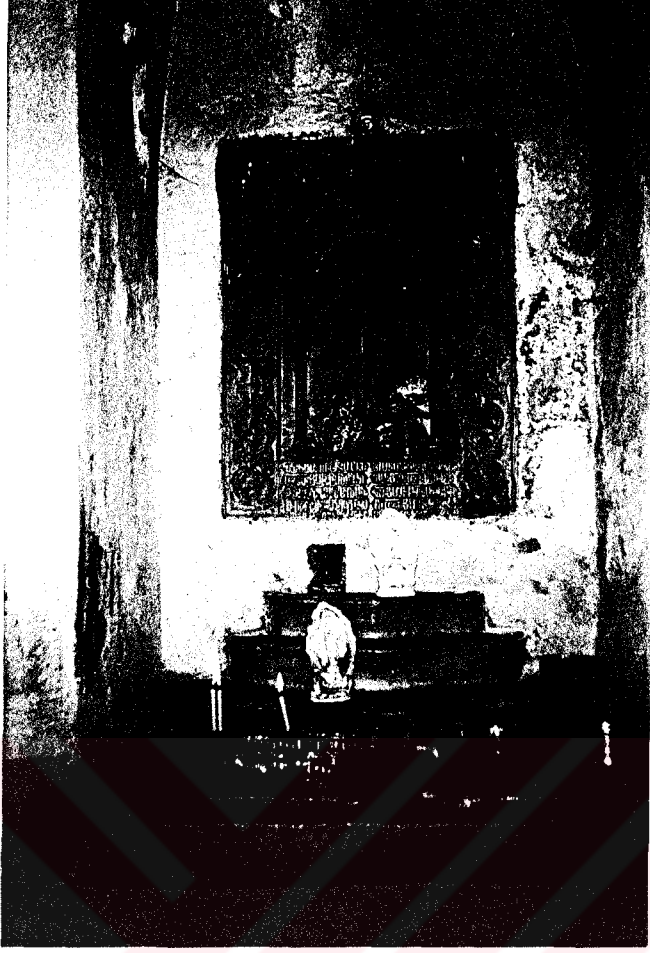
Resim 3.46- 34 Ayios Andonios Ayazması

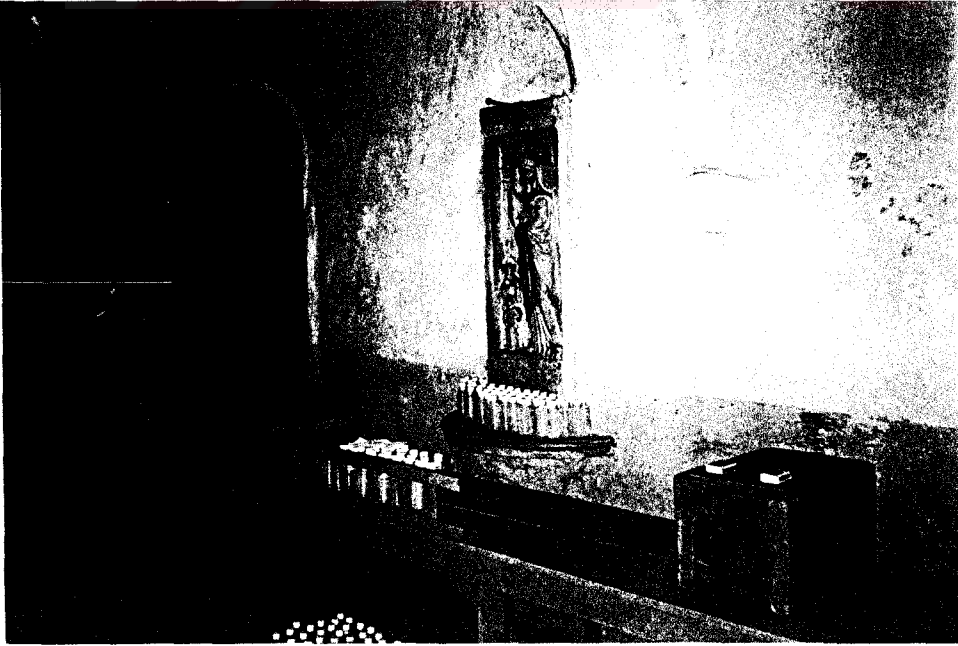
Resim 3.47- 34 Ayios Andonios Ayazması

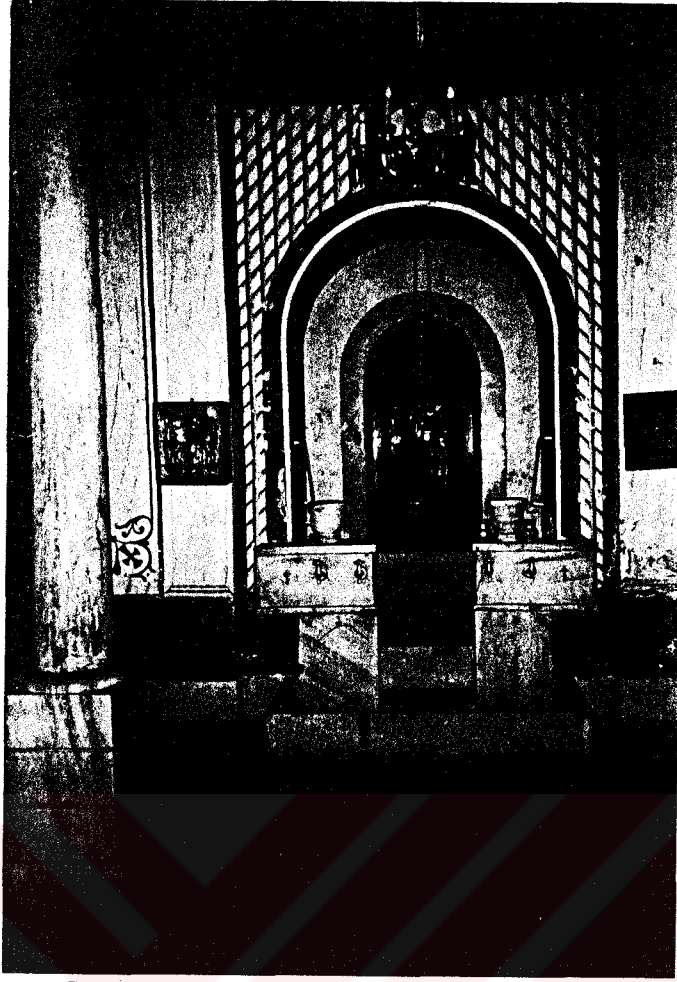
Resim 3.48- 34 Ayios Andonios Ayazması

Resim 3.49- 34 Ayios Andonios Ayazması

Resim 3.50- 34 Ayios Andonios Ayazması

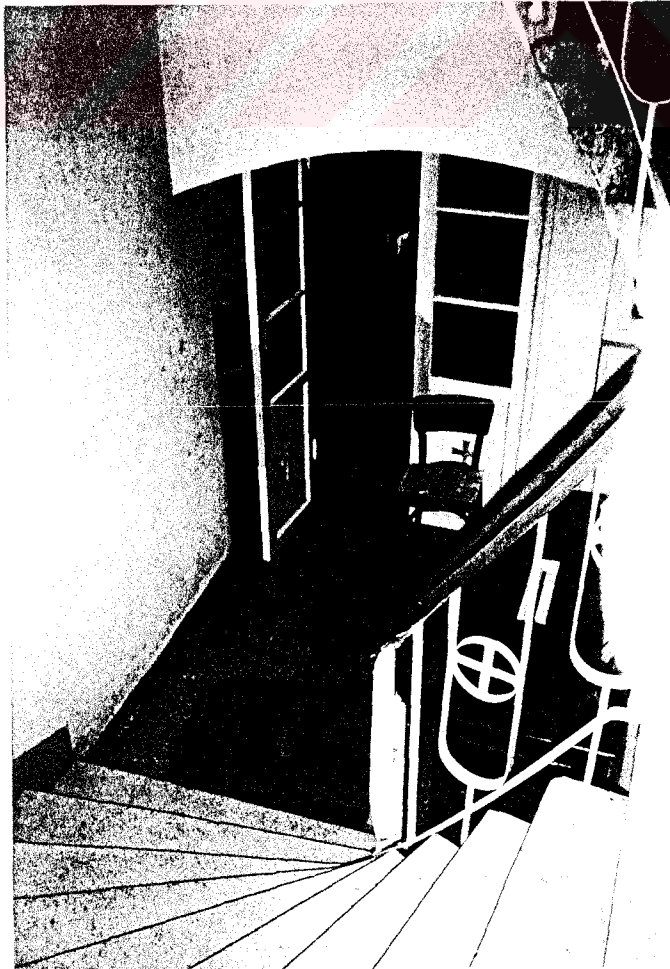
Resim 3.51- 36 Ayios Atanasios Ayazması

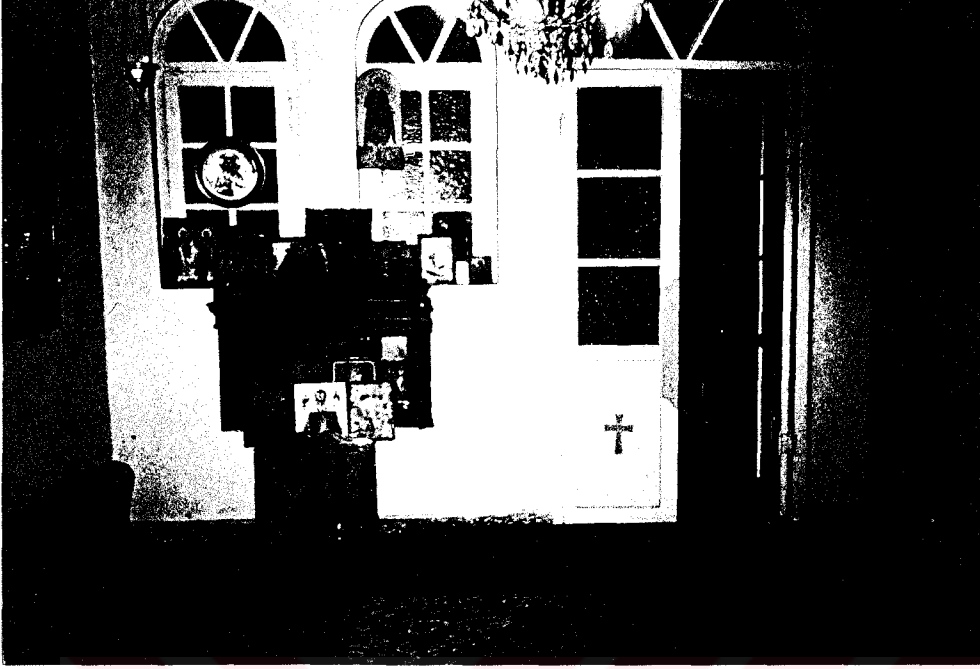
Resim 3.52- 36 Ayios Atanasios Ayazması

Resim 3.53- 39 Ayios Fanurios Ayazması

Resim 3.54- 39 Ayios Fanurios Ayazması

Resim 3.55- 39 Ayios Fanurios Ayazması

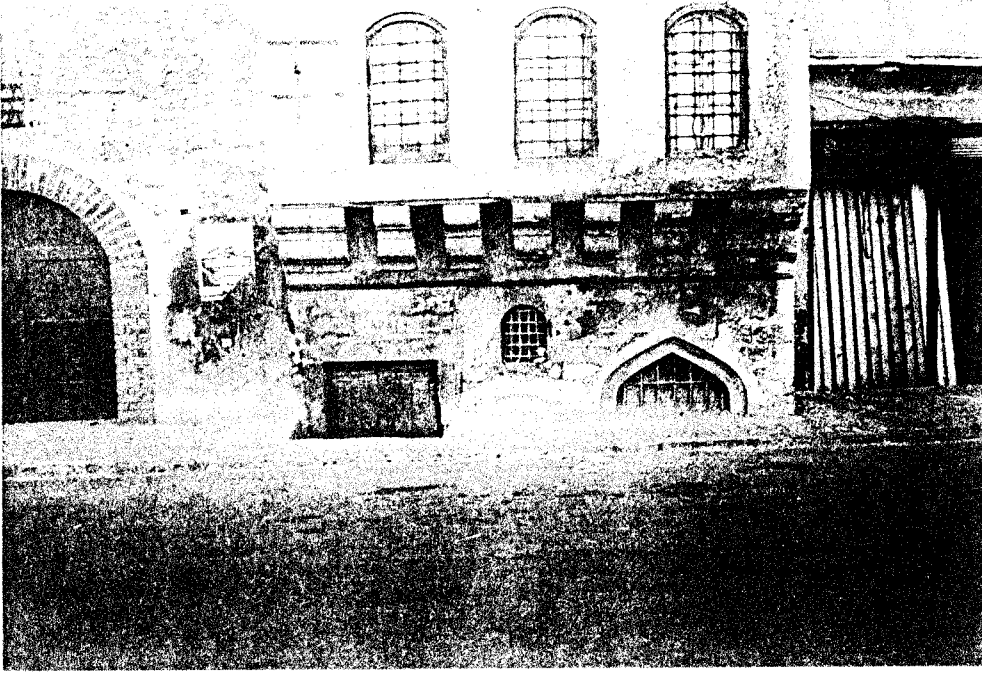
Resim 3.56- 39 Ayios Fanurios Ayazması

Resim 3.57- 39 Ayios Fanurios Ayazması

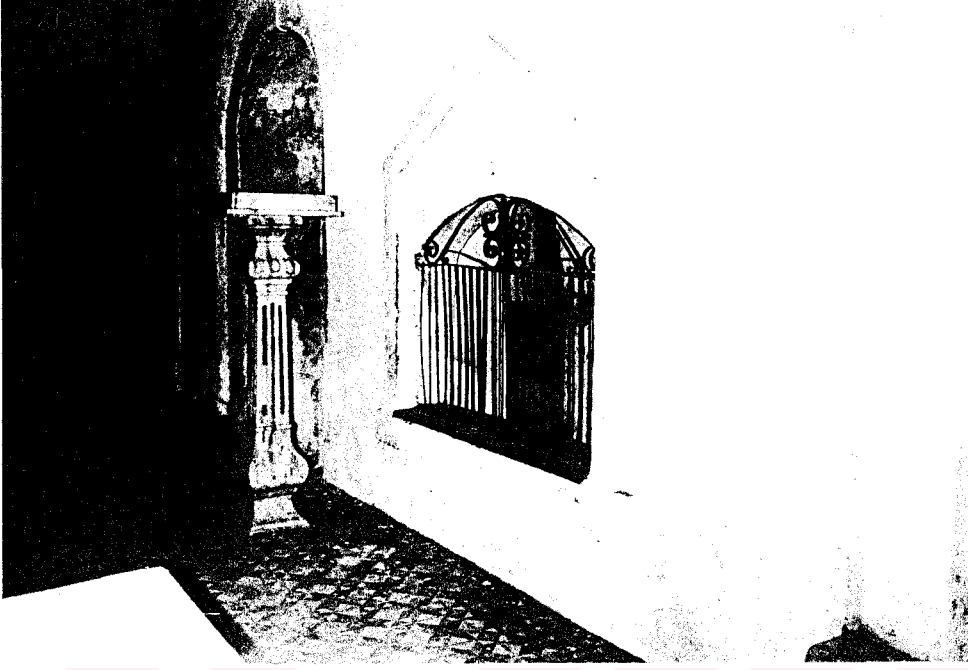
Resim 3.58- 39 Ayios Fanurios Ayazması

Resim 3.59- 40 Ayios Haralambos Ayazması

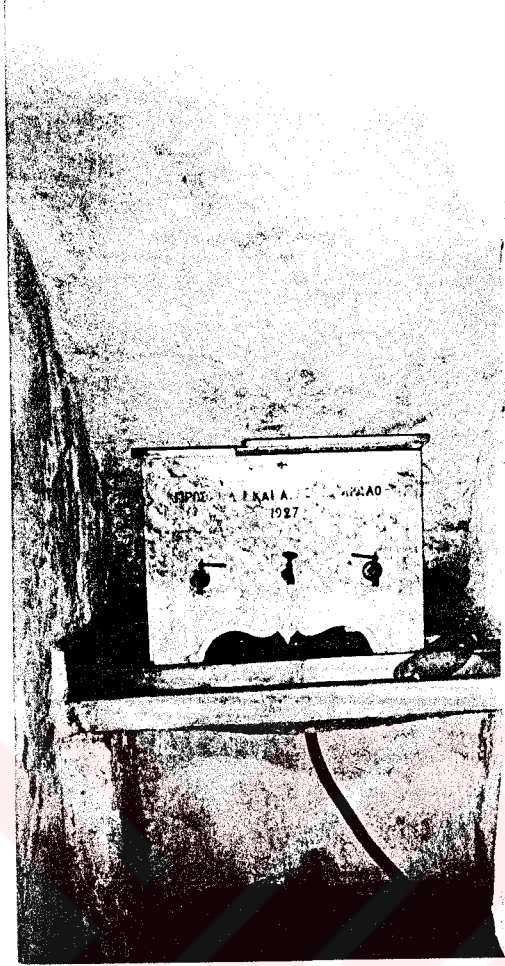
Resim 3.60- 40 Ayios Haralambos Ayazması

Resim 3.61- 40 Ayios Haralambos Ayazması

Resim 3.62- 40 Ayios Haralambos Ayazması

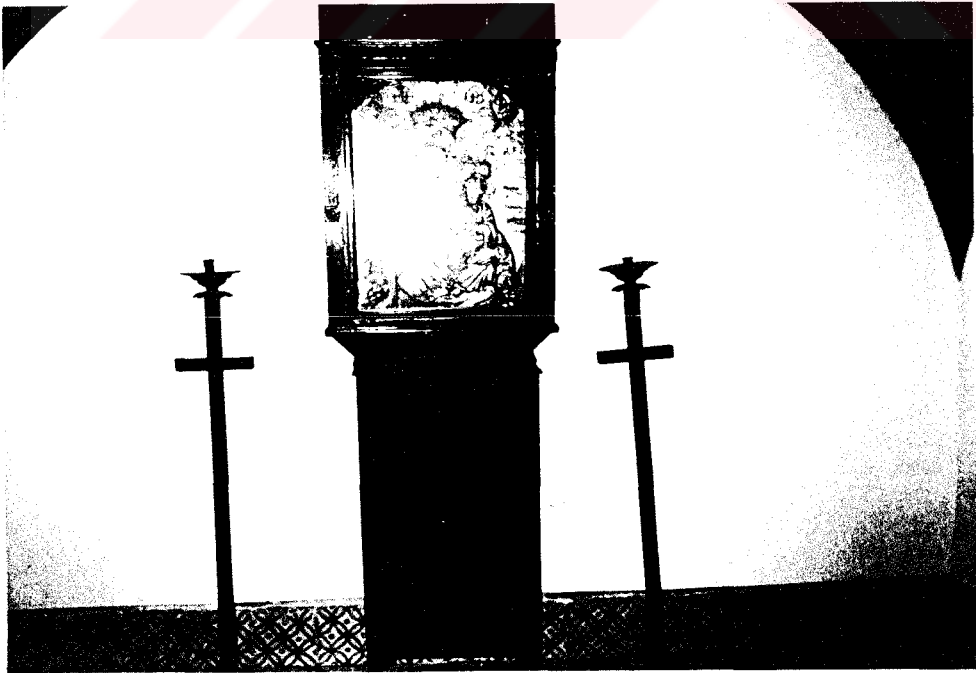
Resim 3.63 - 40 Ayios Haralambos Ayazması

Resim 3.64 - 41 Ayios Haralambos Ayazması

Resim 3.65 - 41 Ayios Haralambos Ayazması

Resim 3.66 - 41 Ayios Haralambos Ayazması

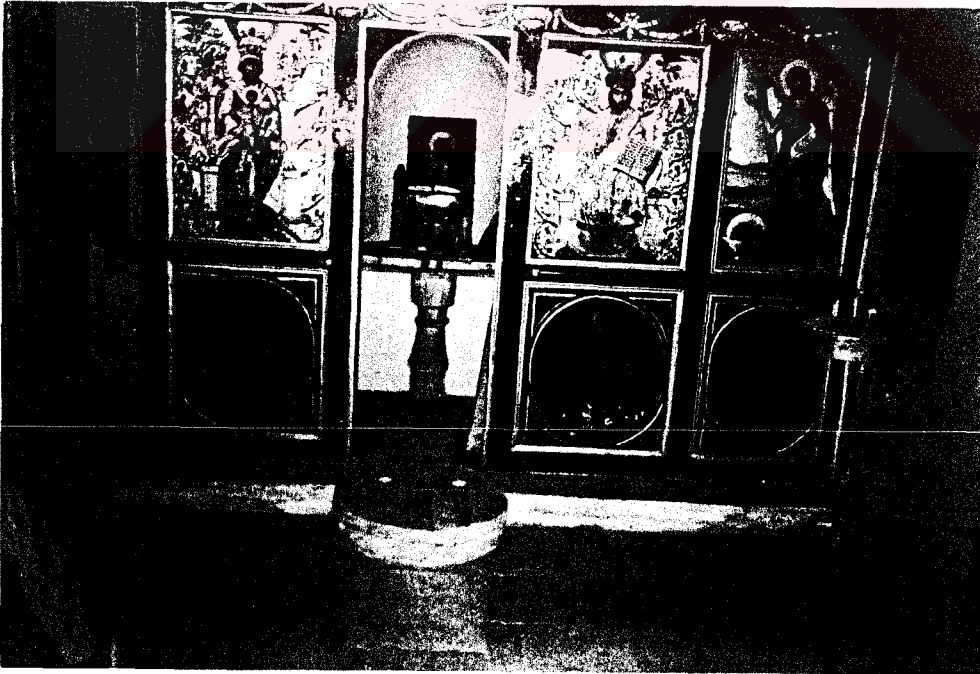
Resim 3.67- 41 Ayios Haralambos Ayazması

Resim 3.68- 42 Ayios Haralambos Ayazması

Resim 3.69- 42 Ayios Haralambos Ayazması

Resim 3.70- 42 Ayios Haralambos Ayazması

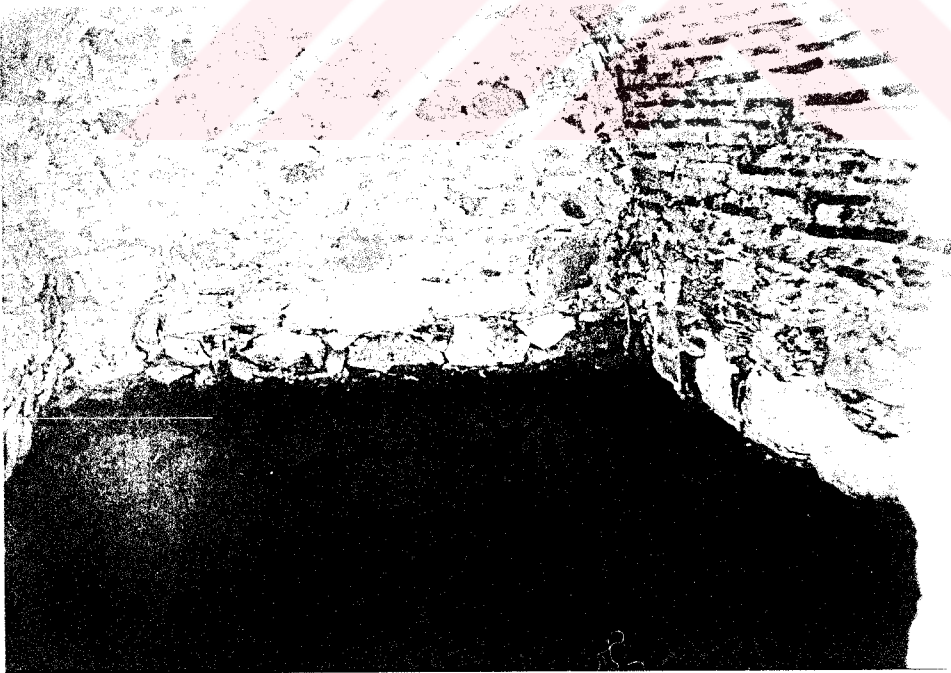
Resim 3.72- 42 Ayios Haralambos Ayazması

Resim 3.71- 43 Ayios Haralambos Ayazması

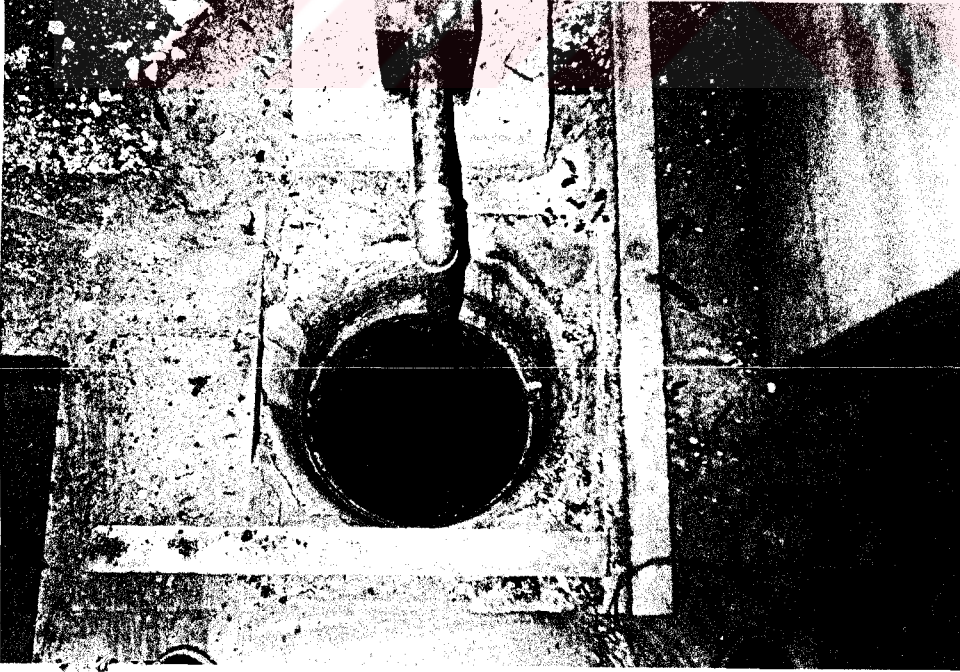
Resim 3.73- 43 Ayios Haralambos Ayazması

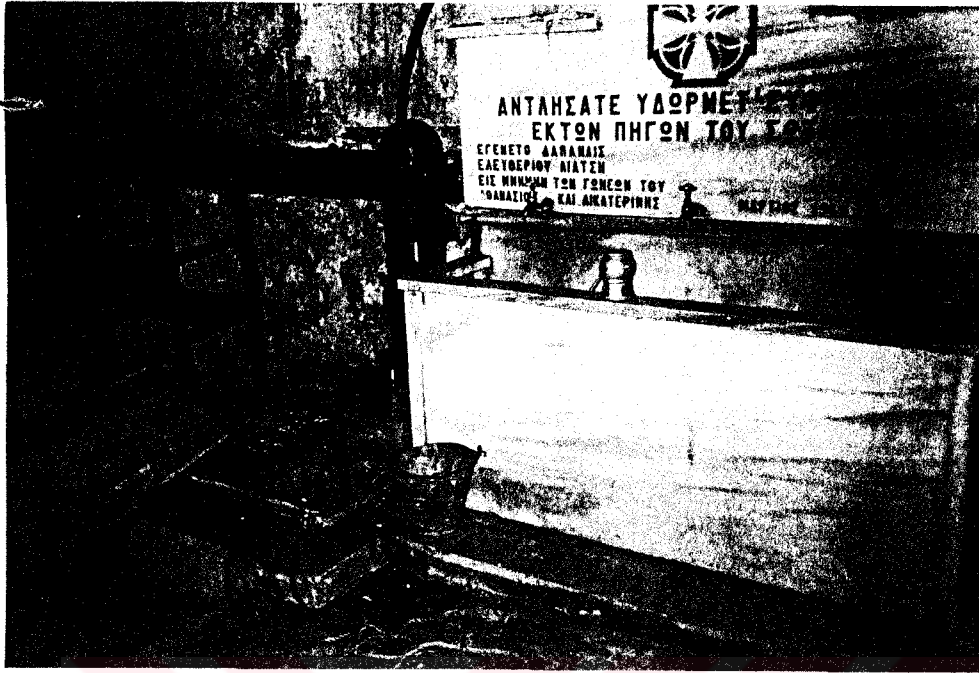
Resim 3.74- 43 Ayios Haralambos Ayazması

Resim 3.75- 43 Ayios Haralambos Ayazması

Resim 3.76- 44 Ayios Ioannis Ayazması

Resim 3.77- 44 Ayios İoannis Ayazması

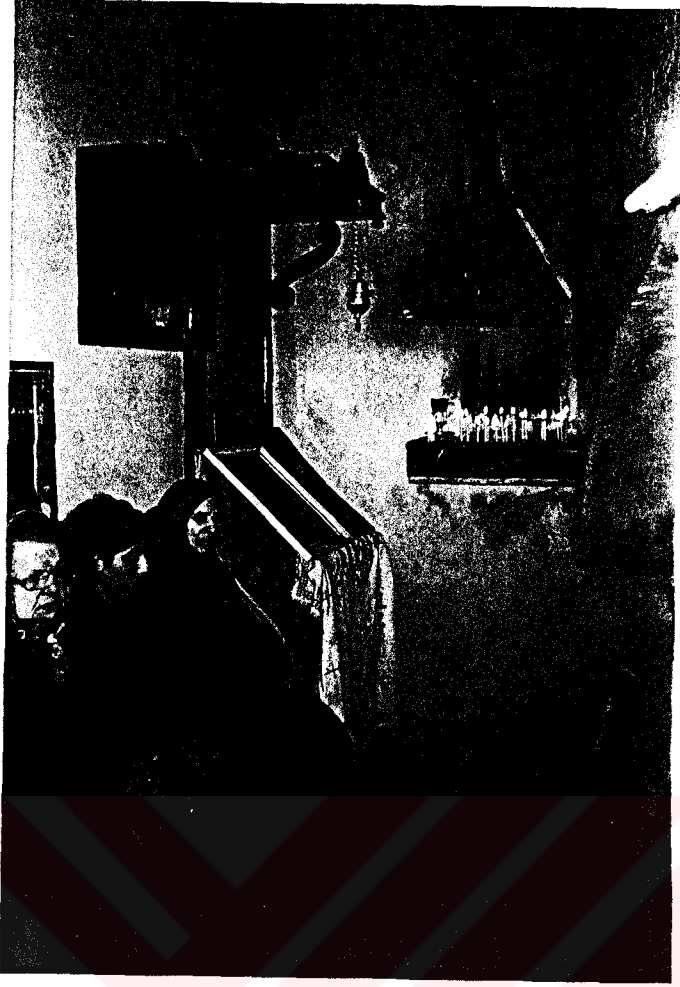
Resim 3.78- 44 Ayios İoannis Ayazması

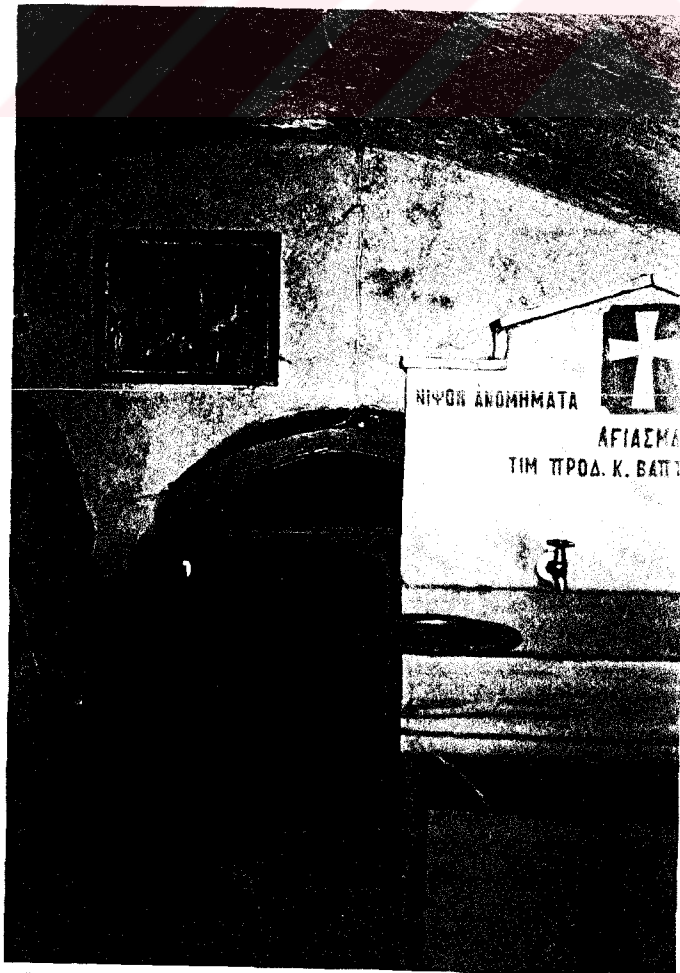
Resim 3.79- 48 Ayios İoannis Ayazması

Resim 3.80- 48 Ayios İoannis Ayazması

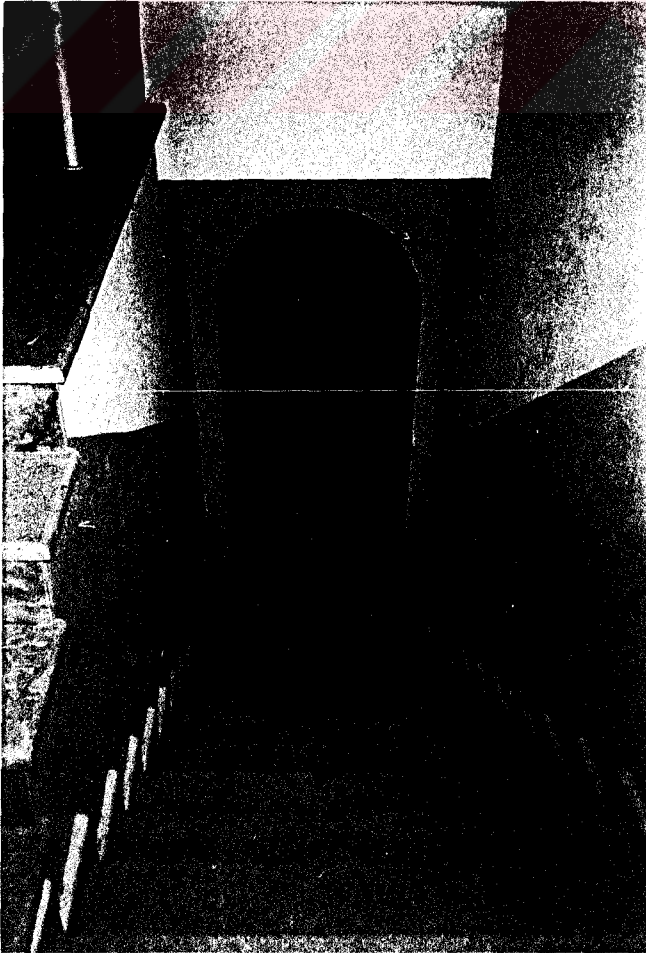
Resim 3.81- 48 Ayios İoannis Ayazması

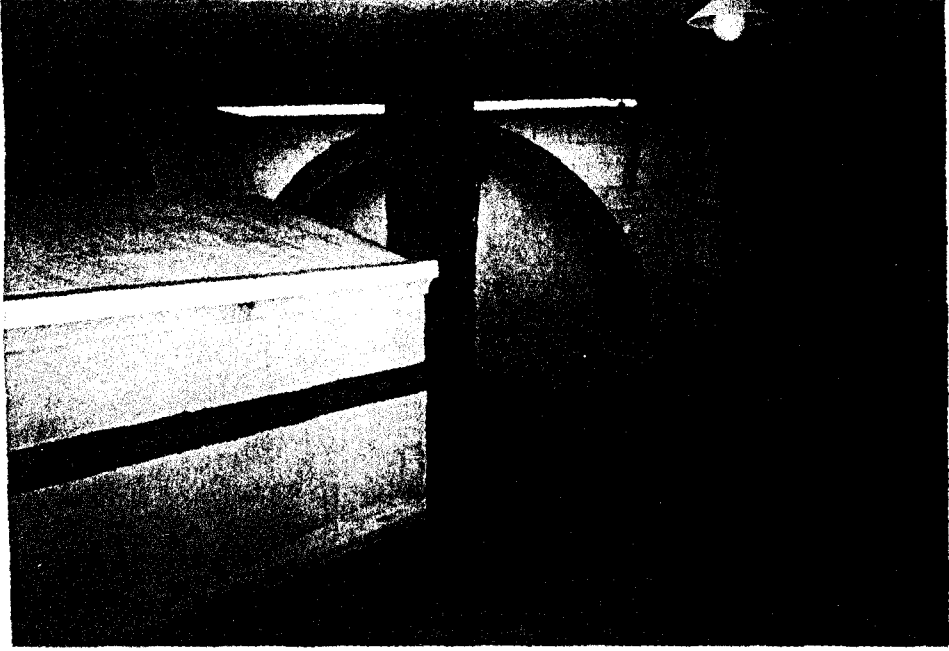
Resim 3.82- 48 Avios İoannis Avazması

Resim 3.83- 48 Ayios Ioannis Ayazması

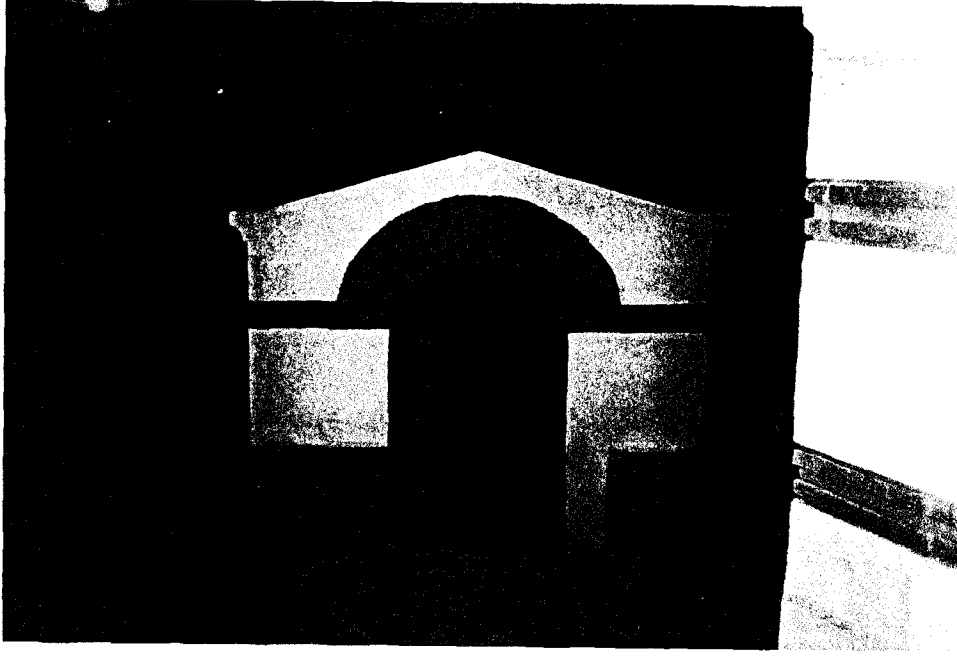
Resim 3.84- 51 Ayios Ioannis Drodromos A. 1990

Resim 3.85- 51 Ayios İoannis Prodromos Ayazması

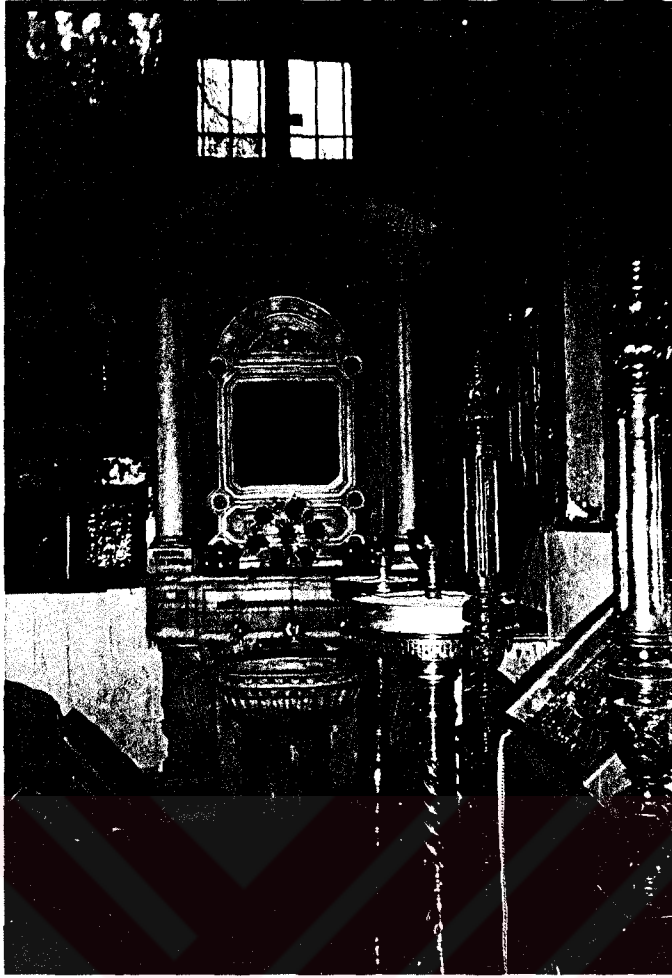
Resim 3.86 - 51 Ayios İoannis Prodromos Ayazması

Resim 3.87- 51 Ayios İoannis Prodromos Ayazması

Resim 3.88- 52 Ayios İoannis Prodromos Ayazması

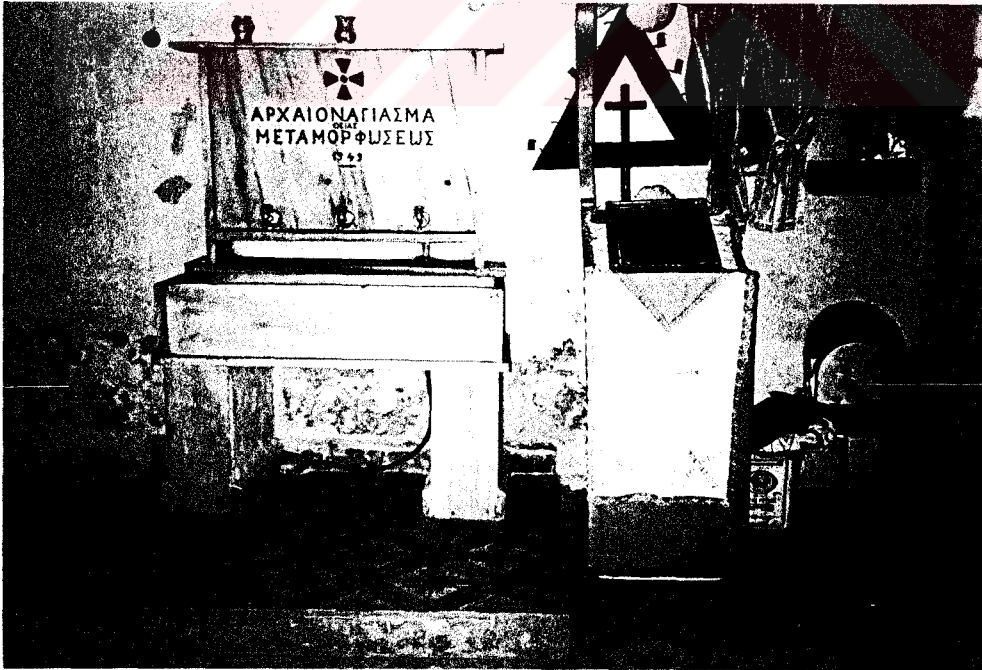
Resim 3.89- 52 Ayios İoannis Prodromos Ayazması

Resim 3.90- 53 Ayios İoannis Prodromos Ayazması

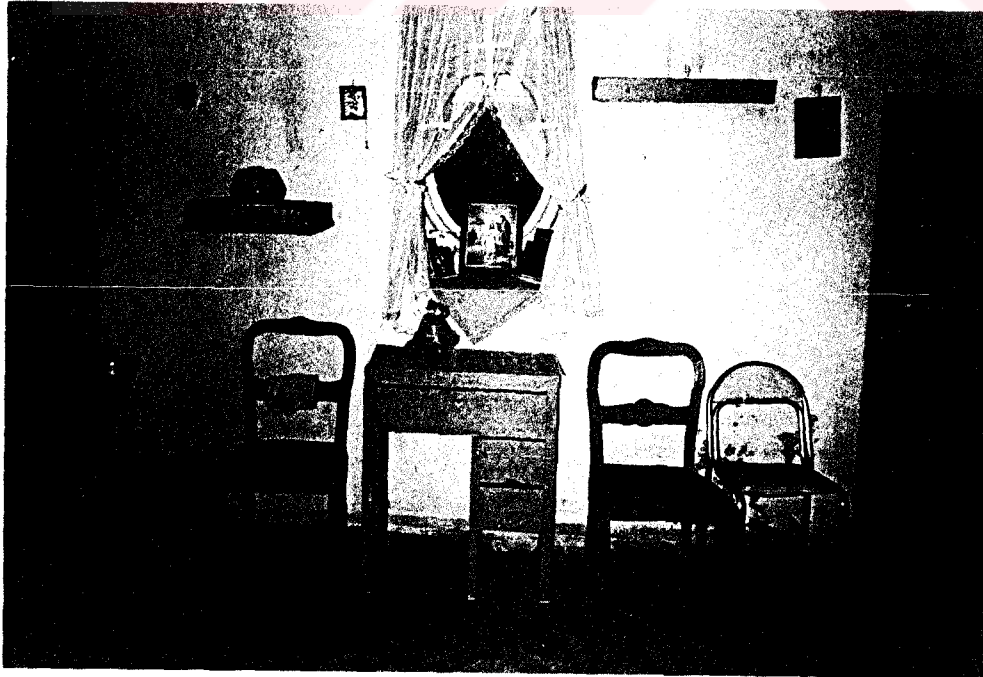
Resim 3.91- 55 Ayios Metamorphosis Ayazması

Resim 3.92- 55 Ayios Metamorphosis Ayazması

Resim 3.93- 55 Ayios Metamorphosis Ayazması

Resim 3.94- 55 Ayios Metamorphosis Ayazması

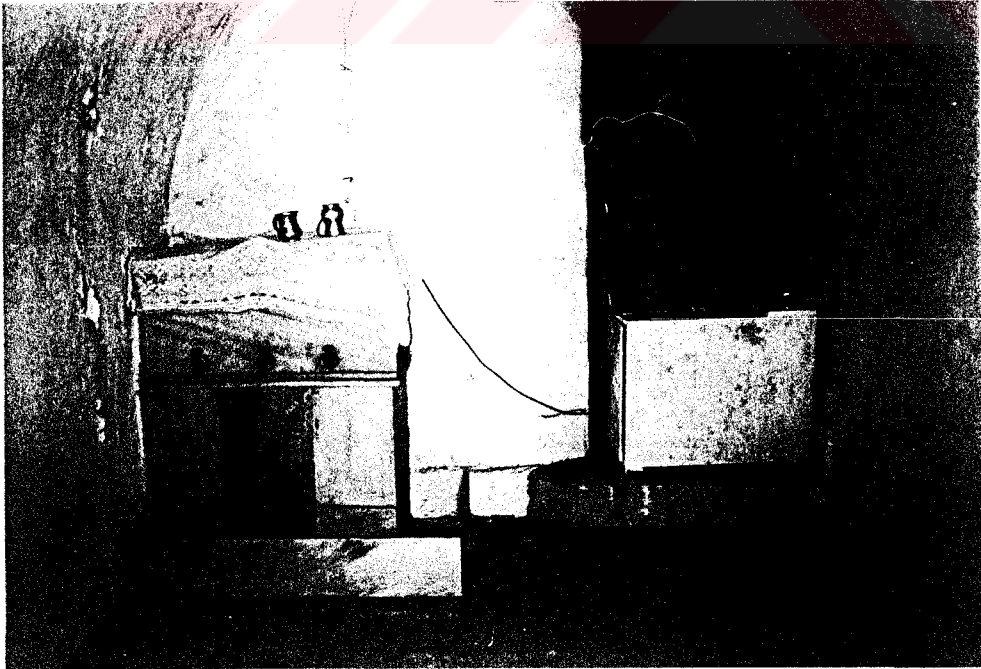
Resim 3.95- 57 Ayios Minas Ayazması

Resim 3.96- 57 Ayios Minas Ayazması

Resim 3.97- 57 Ayios Minas Ayazması

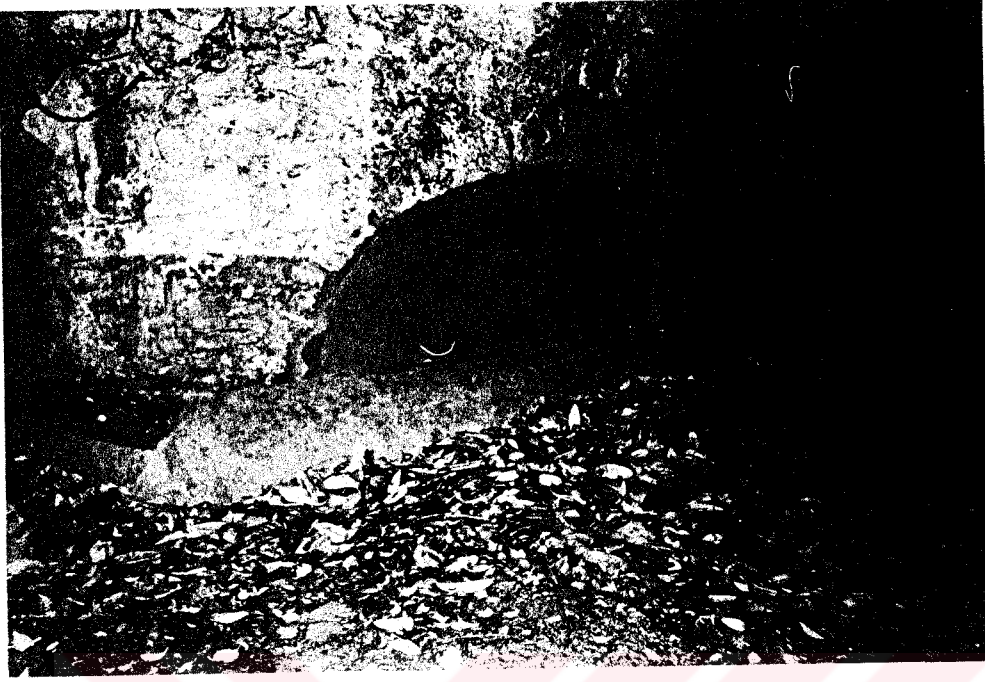
Resim 3.98- 57 Ayios Minas Ayazması

Resim 3.99- 60 Ayios Nikolaos Ayazması

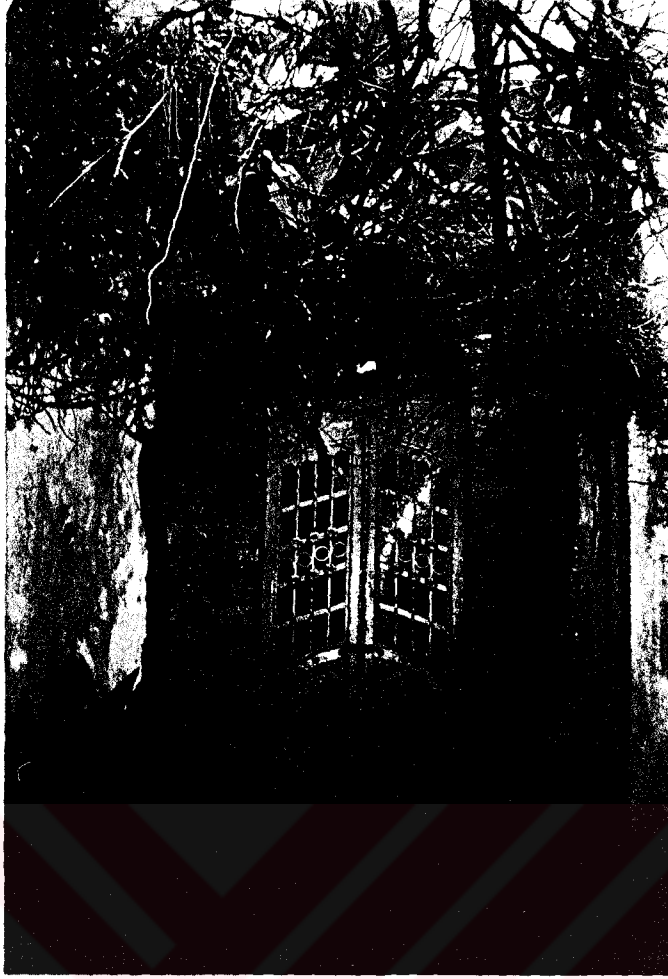
Resim 3.100- 60 Ayios Nikolaos Ayazması

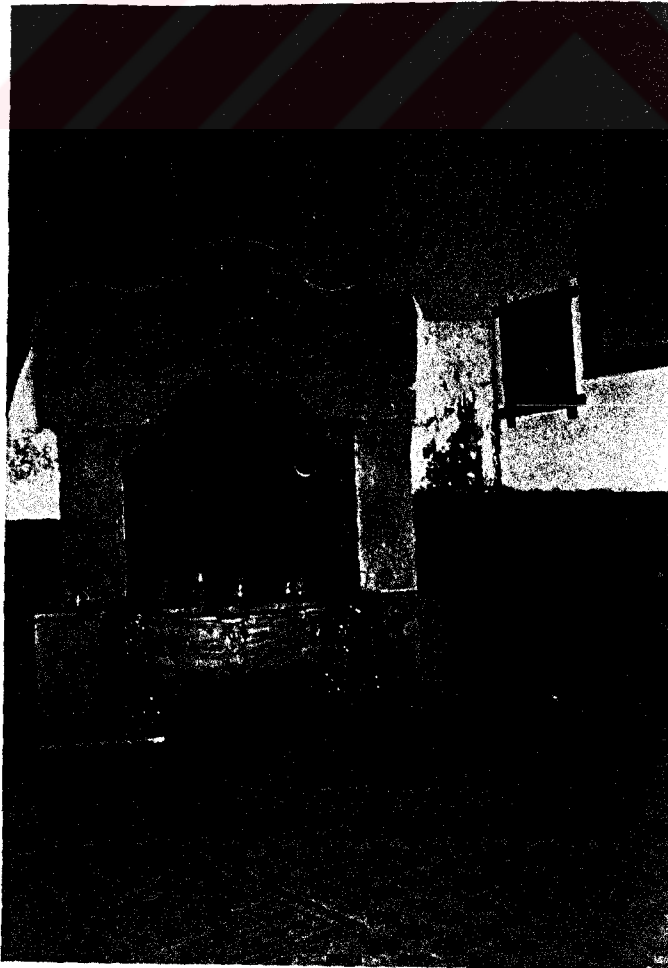
Resim 3.101- 61 Ayios Nikolaos Ayazması

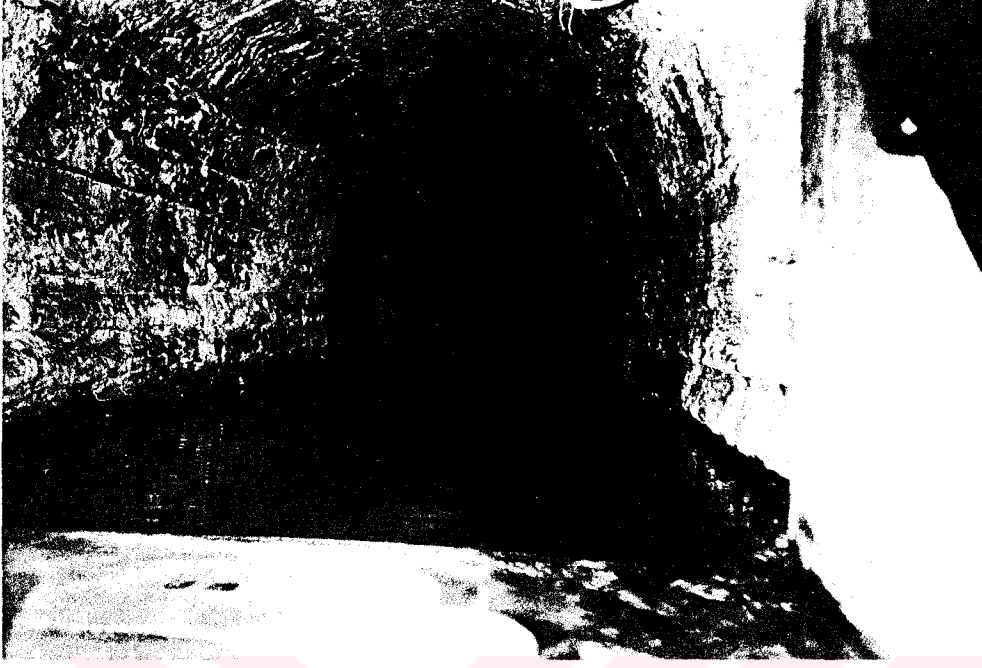
Resim 3.102- 64 Ayios Onufrios Ayazması

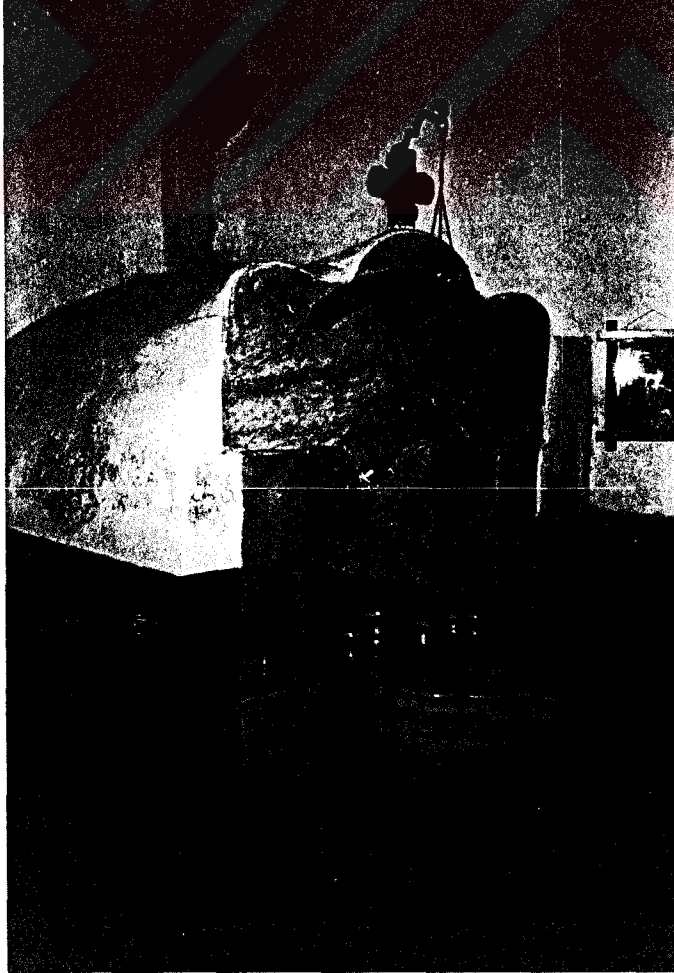
Resim 3.103 - 65 Ayios Pandeimon Ayazması

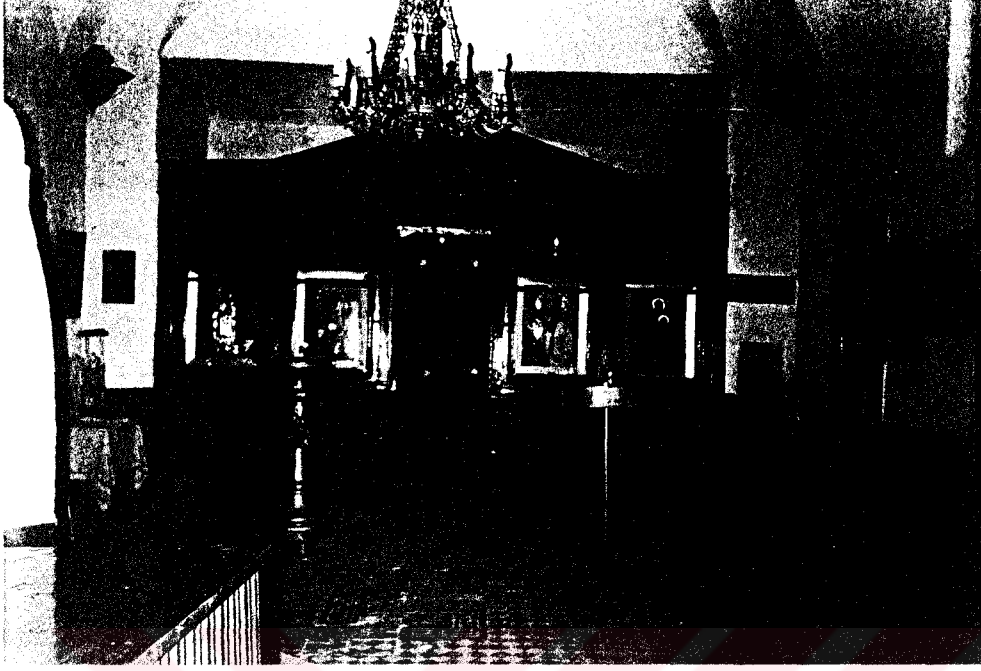
Resim 3.104 - 65 Ayios Pandeimon Ayazması

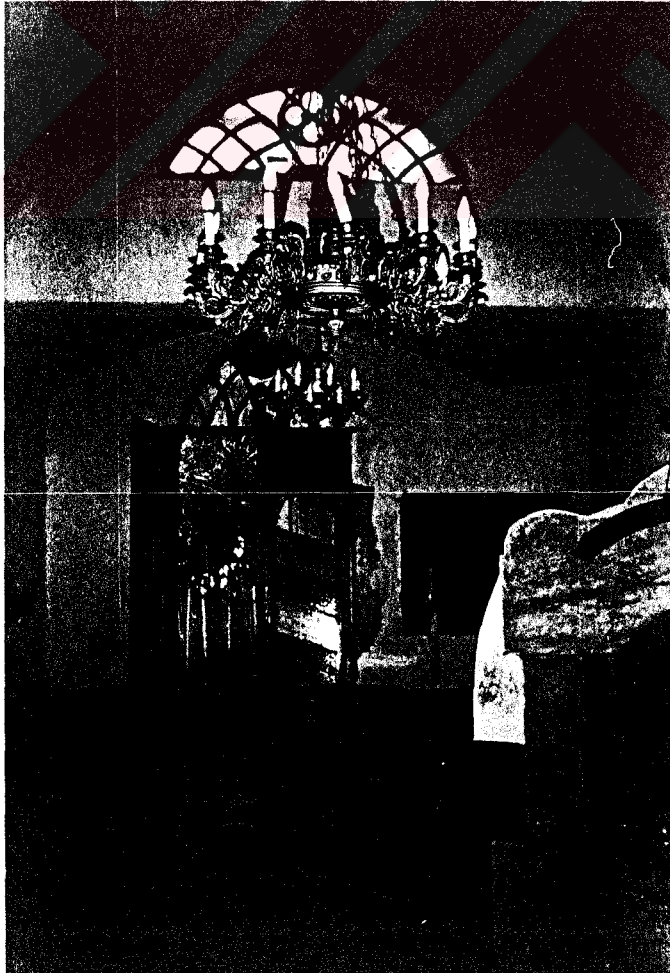
Resim 3.105- 65 Ayios Pandleimon Ayazması

Resim 3.106- 65 Ayios Pandleimon Ayazması

Resim 3.107- 65 Ayios Pandeimon Ayazması

Resim 3.108- 65 Ayios Pandeimon Ayazması

Resim 3.109- 65 Ayios Pandleimon Ayazması

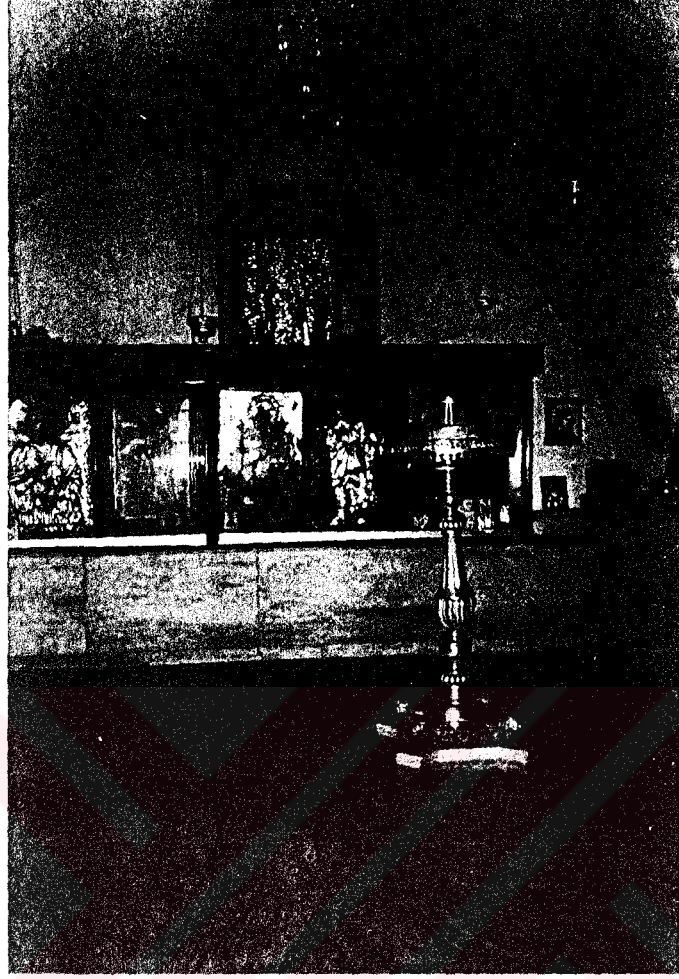
Resim 3.110- 66 Ayios Pandleimon Ayazması

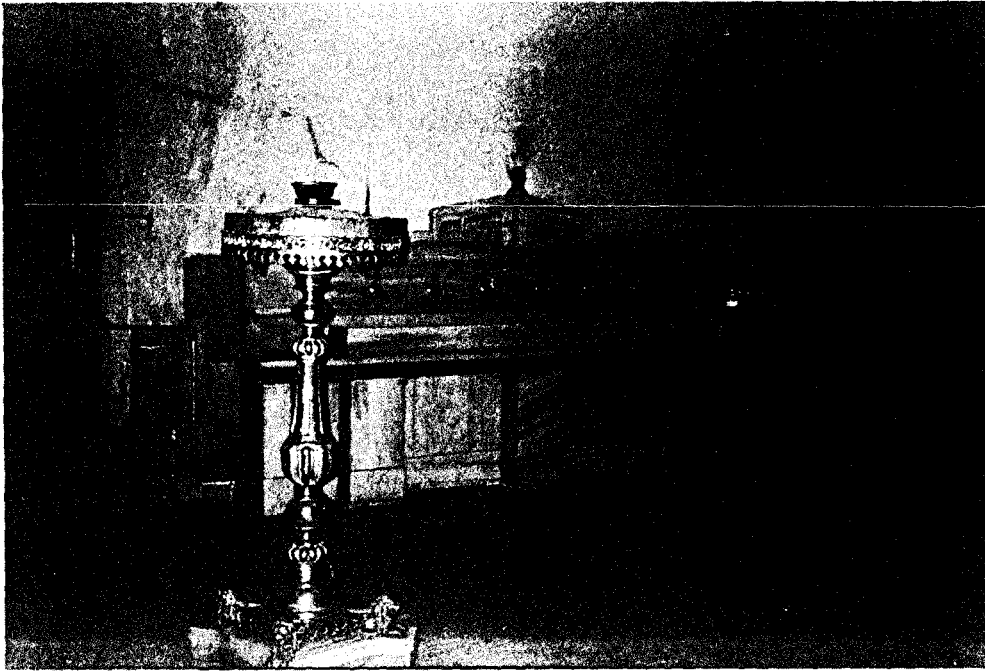
Resim 3.111- 66 Ayios Pandeimon Ayazması

Resim 3.112- 66 Ayios Pandeimon Ayazması

Resim 3.113- 66 Ayios Pandeimon Ayazması

Resim 3.114- 66 Ayios Pandeimon Ayazması

Resim 3.115- 68 Ayios Teodoros Ayazması

Resim 3.116- 68 Ayios Teodoros Ayazması

Resim 3.117- 68 Ayios Teodoros Ayazması

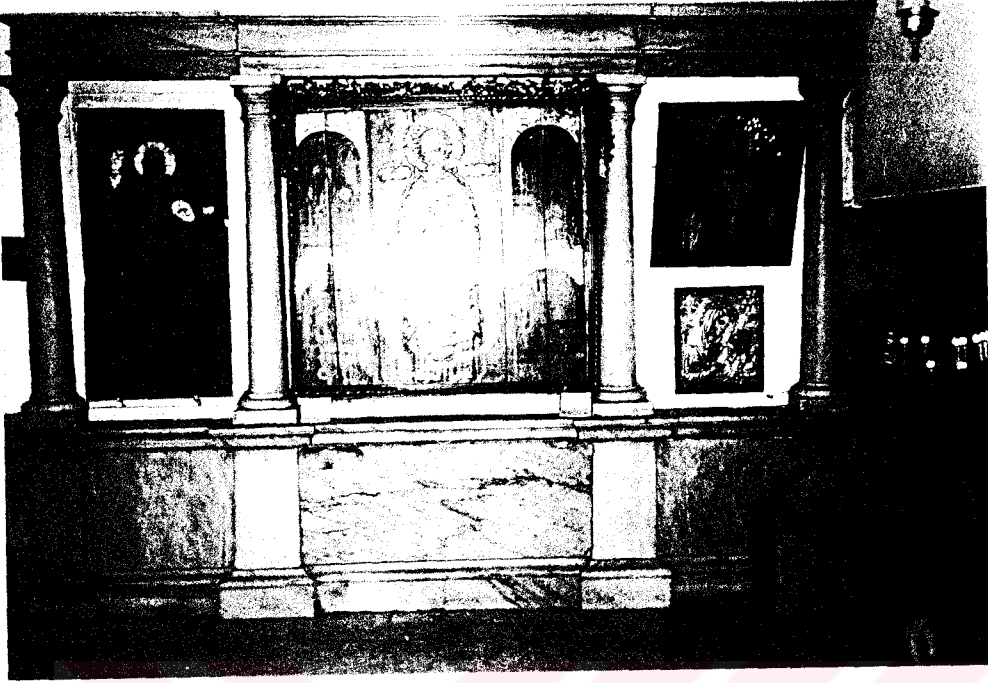
Resim 3.118- 69 Ayios Therapon Ayazması

Resim 3.119- 69 Ayios Therapon Ayazması

Resim 3.120- 69 Ayios Therapon Ayazması

Resim 3.121- 69 Ayios Therapon Ayazması

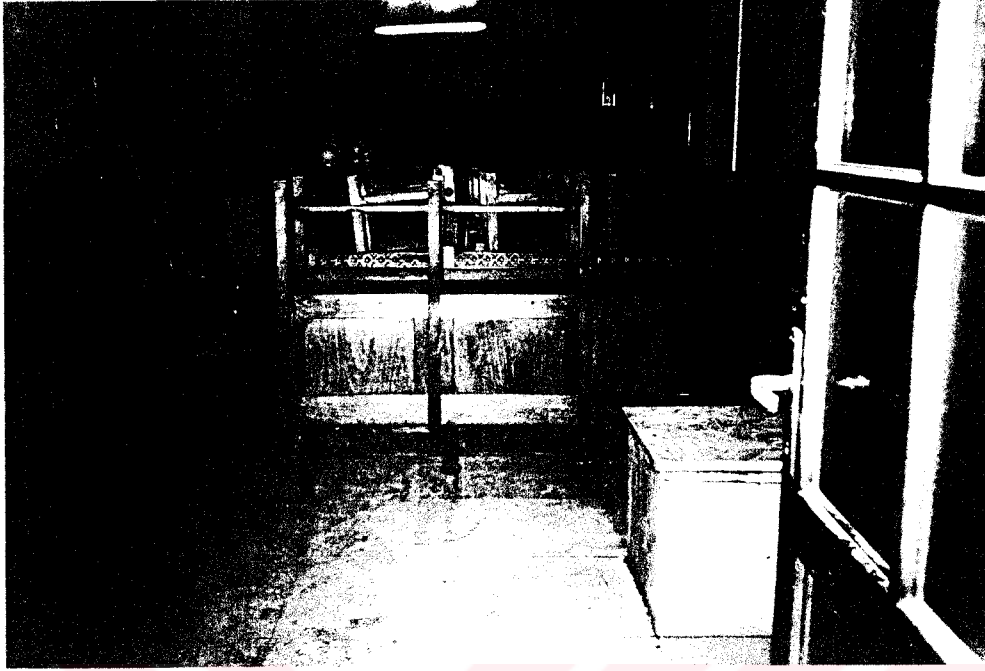
Resim 3.122- 69 Ayios Therapon Ayazması

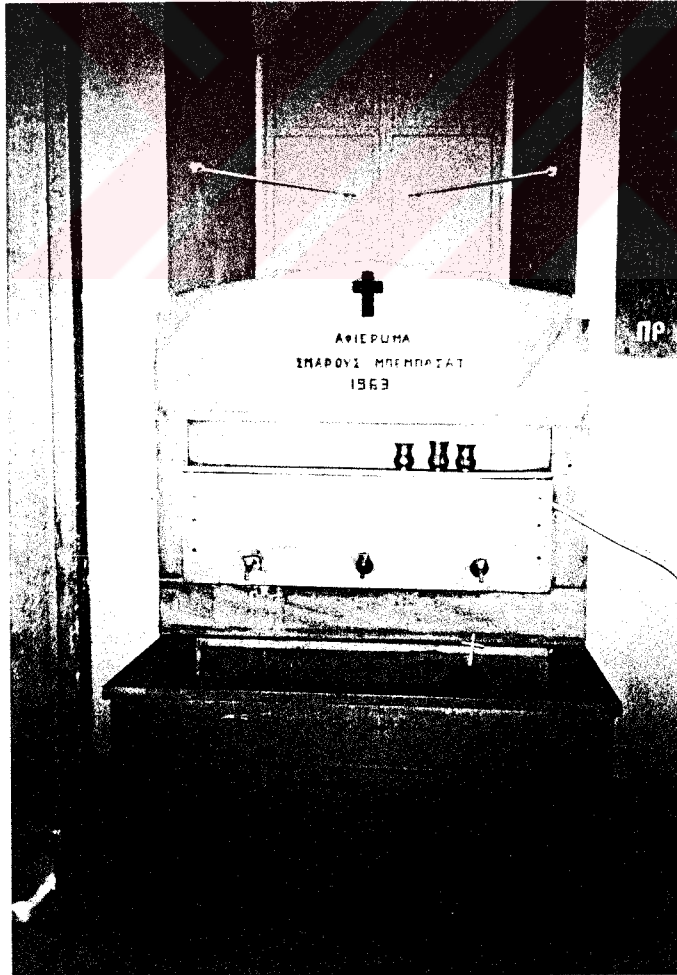
Resim 3.123- 69 Ayios Therapon Ayazması

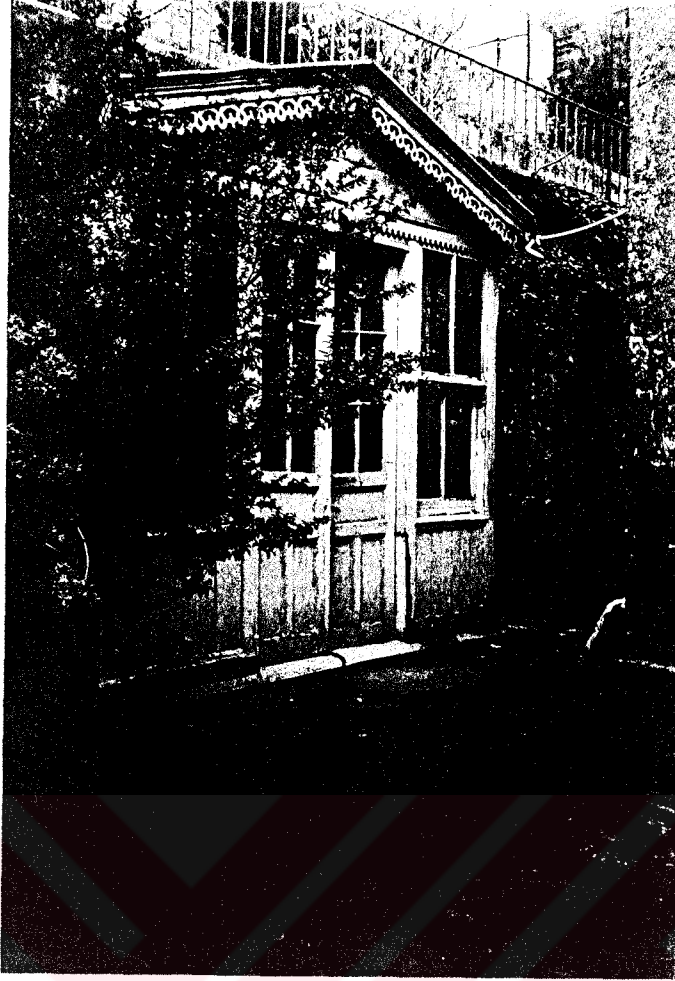
Resim 3.124- 76 Panayia Ayazması

Resim 3.125- 76 Panayia Ayazması

Resim 3.126- 76 Panayia Ayazması

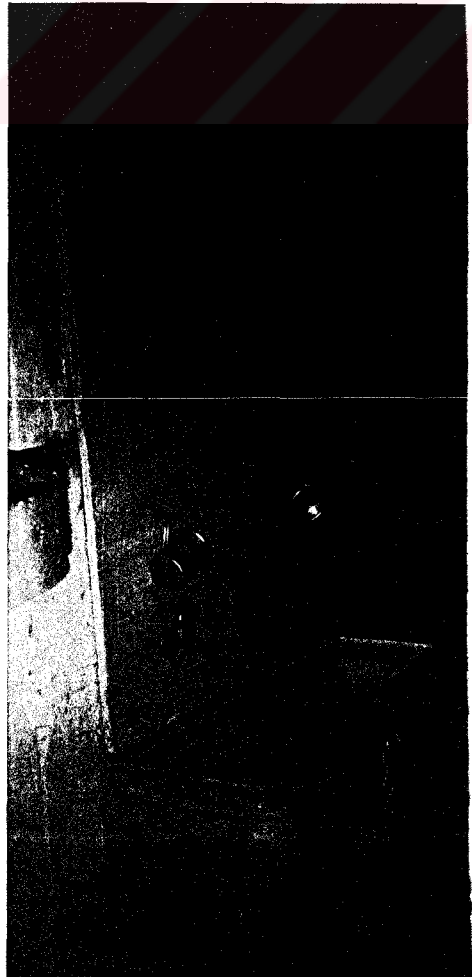
Resim 3.127- 83 Profitis İlias Ayazması

Resim 3.128- 83 Profitis İlias Ayazması

Resim 3.129- 83 Profitis İlias Ayazması

Resim 3.130- 82 Profitis İlias Ayazması

Resim 3.131- 85 Tessarakonda Martiron (Kırk Azizler) Ayazması

4. BÖLÜM- KATALOG SİSTEMİ VE KATALOĞUN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1- Katalog

Bu bölümde, günümüzde mevcut 86 adet olarak belirlenen ayazmalardan, 28 tanesi üzerinde katalog çalışması düzenlenmiştir. Katalog olarak hazırlanan ayazmalar, yine bölüm 3.2'deki ayazma isimlerine göre alfabetik olarak verilmiş sıra numaralarıyla sıralandırılmıştır.

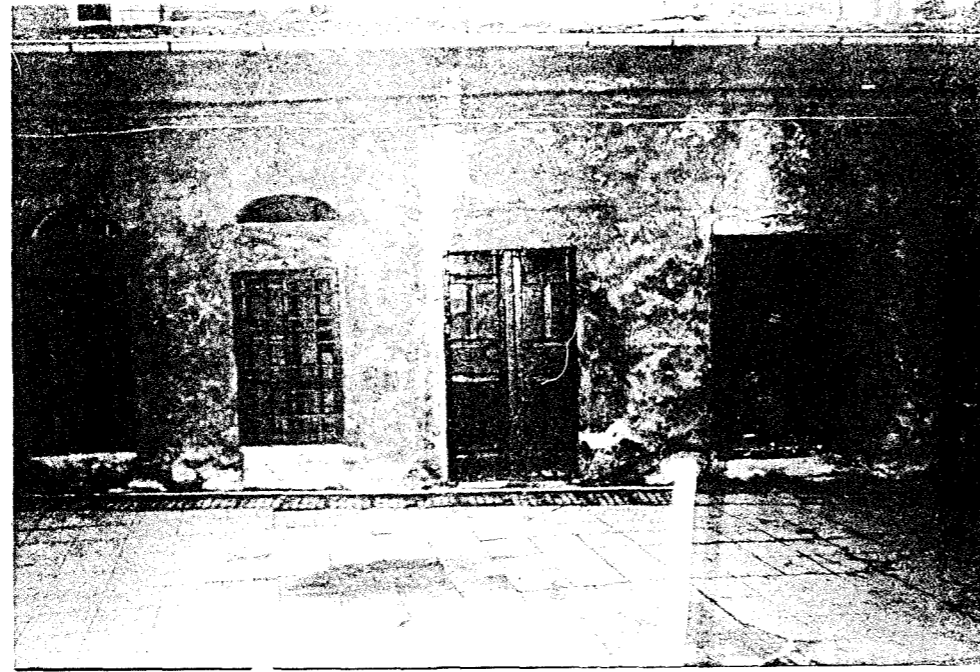

4.1.1- 1 Ayia Anna Ayazması

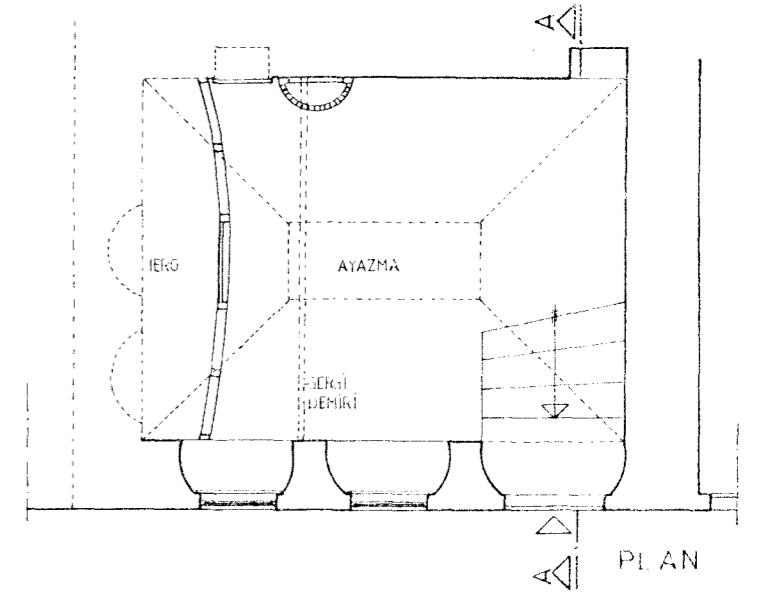
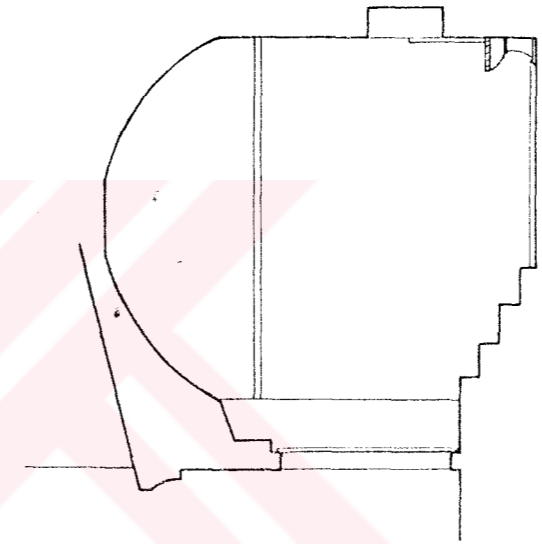
KATALOG NO: 1		AYAZMA NO: 1		AYAZMA ADI: Ayia Anna		İSİM GÜNÜ: 9 Eylül		GÖZLEM TARİHİ: 8.01.1996		RESİM NO: 4.1-4	
BULUNDUĞU YER: İlçe: Fatih		Semt: Fener		Mah./Sok.: Fırkateci Sok.		No:		ZİYARET GÜNLERİ:			
KONUMU		BUGÜNKÜ DURUMU		YÖNETİM		SUKAYNAĞI		SU HAZNESİ			
DİNİ YAPı GRUBU İÇİNDE: X		MÜSTAKİL YAPı: MEZARLIKTA:		İyi: Orta: X		Kötü:		Kuyu: Sarmış: X		Var: X	
Dini Yapı Grubu Adı: Panayia Kilisesi		Kullanılıyor: X		Kullanılmıyor:		KAYNAK:		Okunmuş Su: Yok: X		Yok:	
MİMARİ ÖZELLİKLER											
PLAN		MAUZEME		KAPLAMA		PENCERELEER		KAPILAR			
Tek Mekanlı: X		Mekan: Dehliz		Döşeme: Mozaik		Merdiven: Taş		Giriş Cephesi		Yan Cepheleer	
Çok Mekanlı: —		Kagir		Duvar: Siva		Diş Cephe: Siva		Lento: X		Söve: —	
Dehlizli: —		—		Tavan: Siva		Çati: Kiremit		Kemer: —		Doğrama: Demir	
								Kemer: —		Doğrama: —	

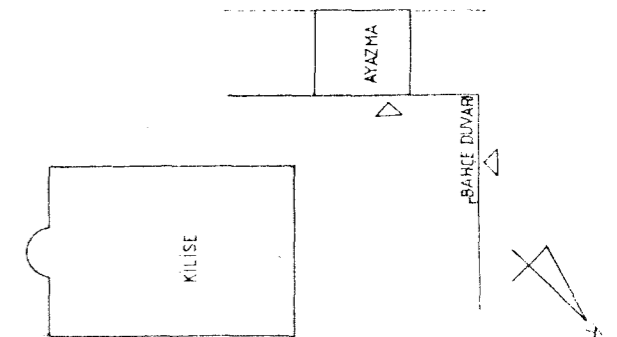
Resim: 4.2- 1 Ayia Anna Ayazması

Resim: 4.1- 1 Ayia Anna Ayazması

0 1 2 3/4

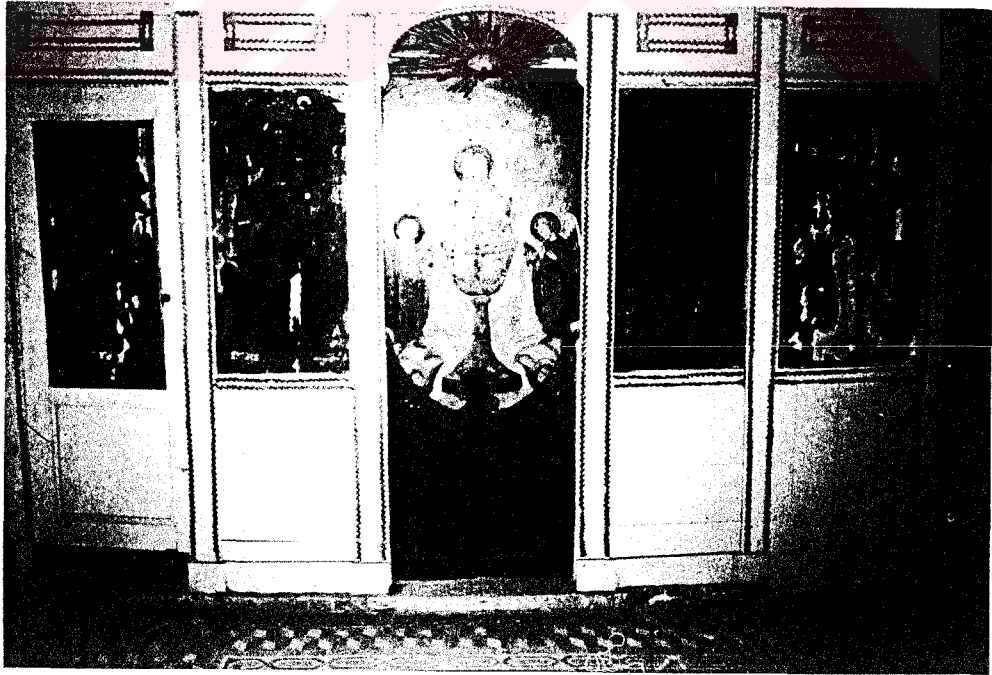

VAZİYET PLANI

GÖRÜNÜŞ

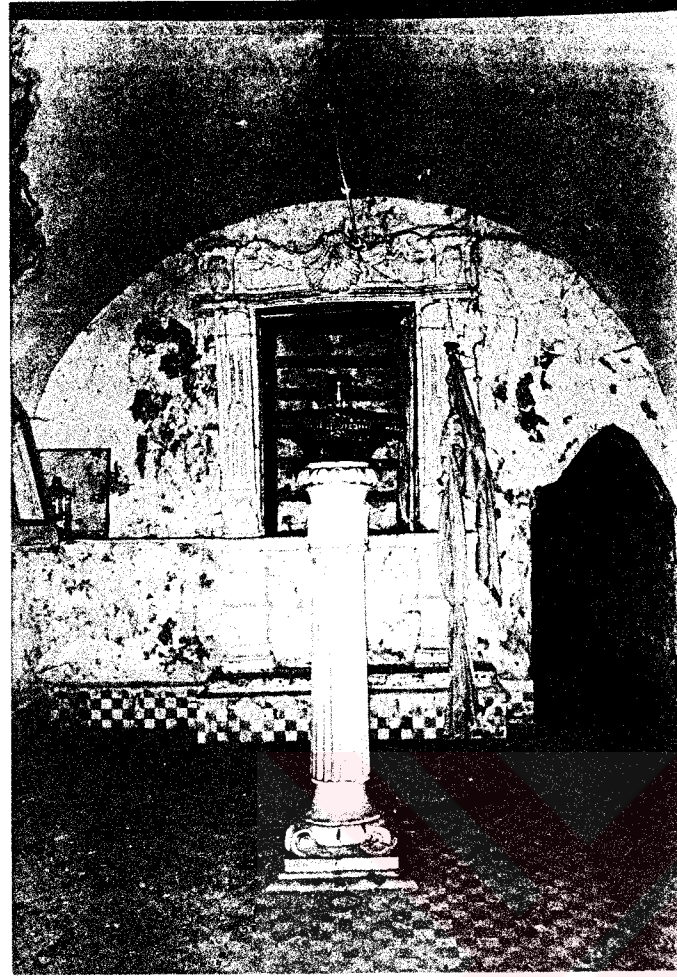
Resim: 4.3- 1 Ayia Anna Ayazması

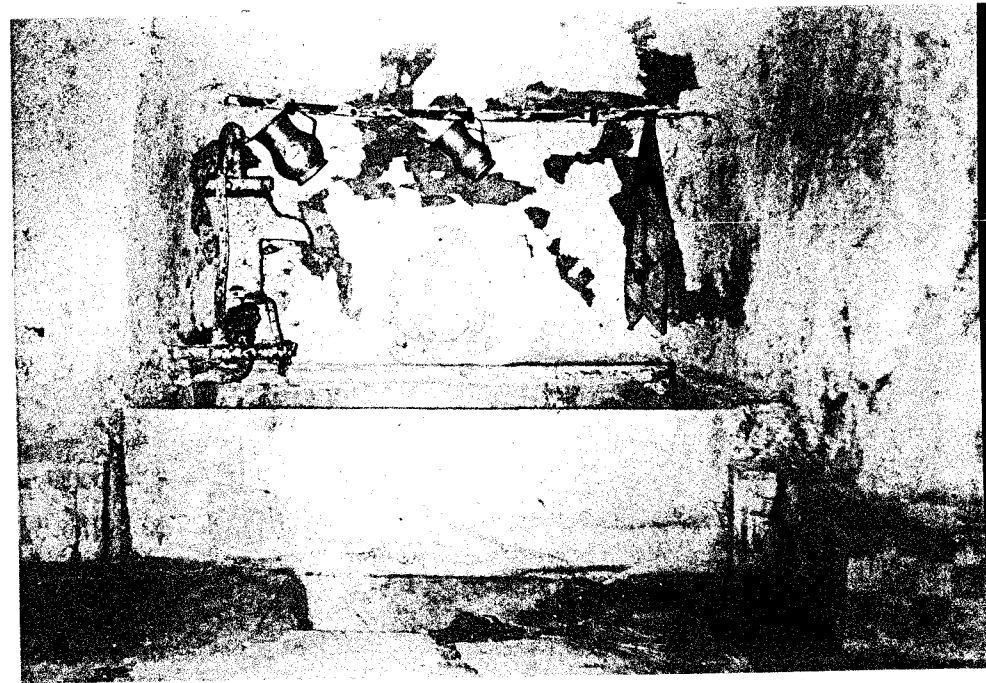
Resim: 4.4- 1 Ayia Anna Ayazması

4.1.2- 7 Ayia Kiryaki Ayazması

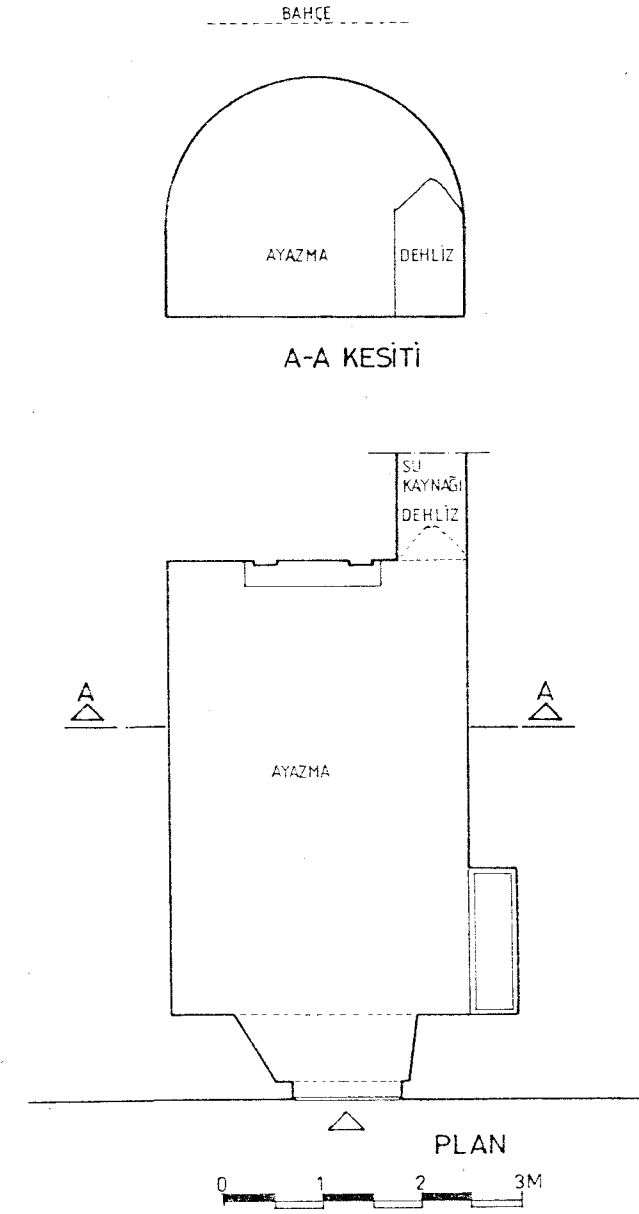
KATALOG NO: 2	AYAZMA NO: 7	AYAZMA ADI: Ayia Kiryaki	ISIM GÜNÜ: 7 Temmuz	GÖZLEM TARİHİ: 27.10.95	RESİM NO: 4.5-9
BULUNDUĞU YER: İlçe: Simit: Arnavutköy	Mah./Sok.: Elçi Sok.	No:	ZİYARET GÜNLERİ: Ziyaret Edilmiyor		
KONUMU		YÖN: TİM		SU KAYNAĞI	
DİNİ YAPı GRUBU İÇİNDE: MÜSTAKİL YAPı: X	MEZARLIKTA: X	İvi: Ori: Köti: X	Asag: Bogoz: X	Kuyu: Sarnic: Var: Yok: X	SU HAZNESİ: Var: Yok: X
Dini Yapı Grubu Adı:	Kullanılıyor: Kullanılmıyor: X	MIMARİ ÖZELLİKLER			
PLAN		PENCERELER		KAPILAR	
MALZEME:	KAPLAMA	Yan Cepheler		Giriş Kapısı	
Mekan: X	Döşeme: K. Mez. Merdiven: —	Giriş Cephesi	Yan Cepheler	Lento: X	Söve: —
Çok Mekanlı: X	Duvar: Siva	Dış Cephe: Siva	Lento: —	Söve: —	Söve: —
Dehlizli: X	Tavan: Siva	Çati: Toprak	Kemer: —	Doğrama: —	Doğrama: —
		Yan Kapılar		Kemer: —	
		Lento: —		Söve: —	
		Kemer: —		Doğrama: —	

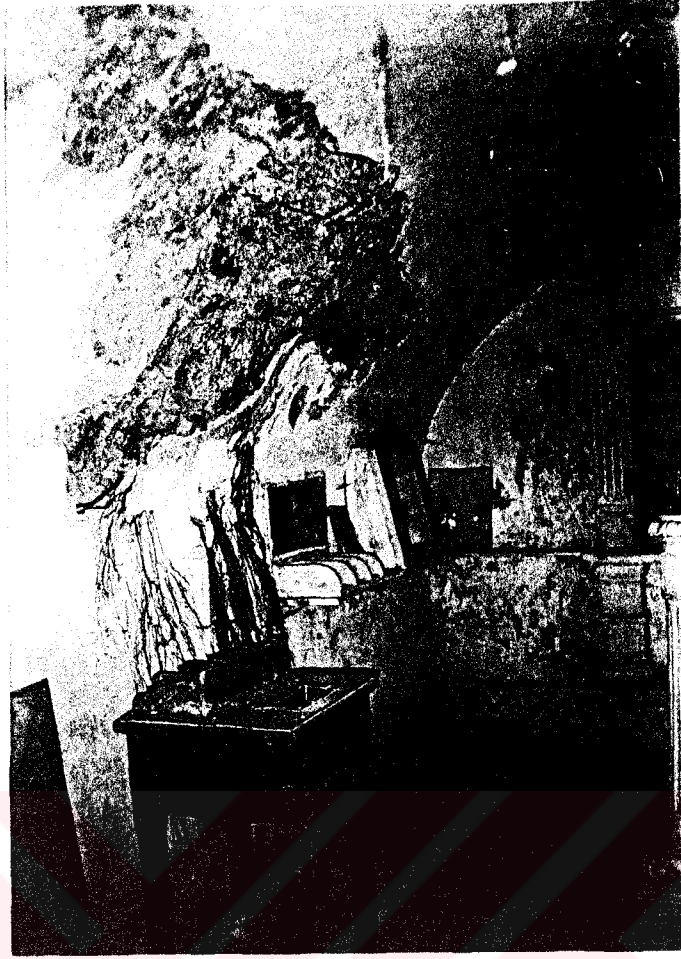

Resim: 4.5- 7 Ayia Kiryaki Ayazması

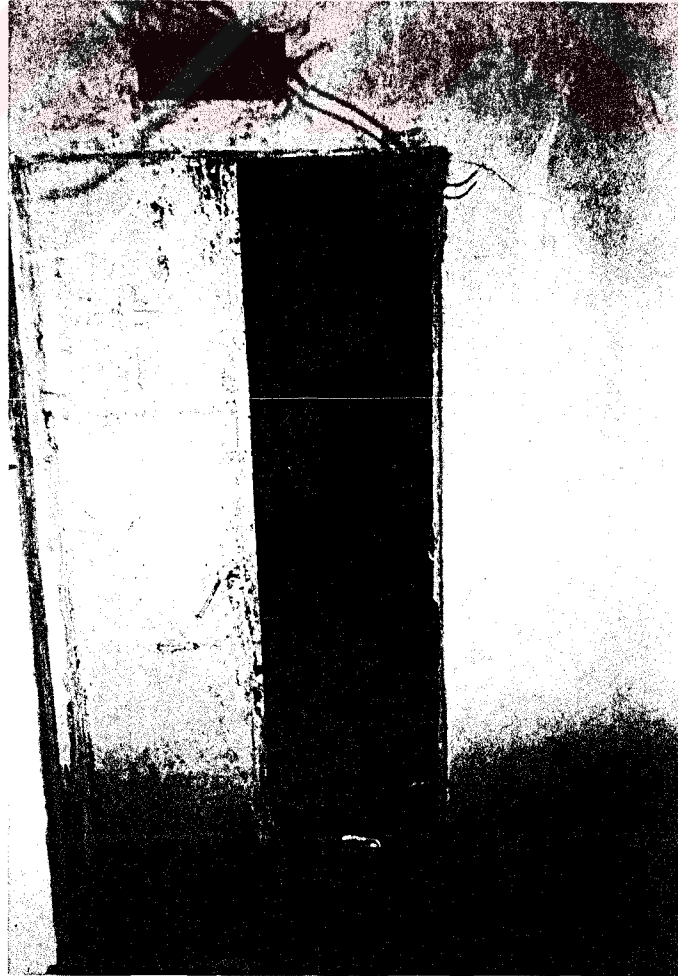

Resim: 4.6- 7 Ayia Kiryaki Ayazması

Resim: 4.7- 7 Ayia Kiryaki Ayazması

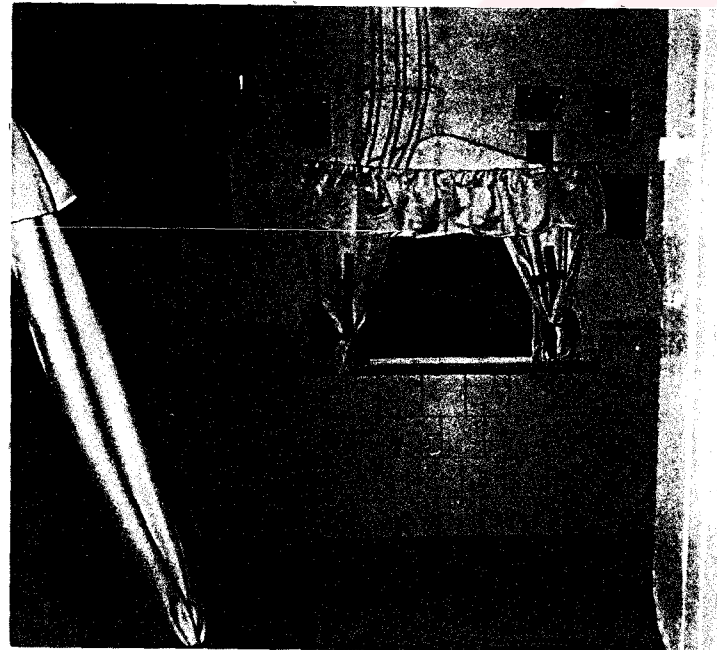
Resim: 4.8- 7 Ayia Kiryaki Ayazması

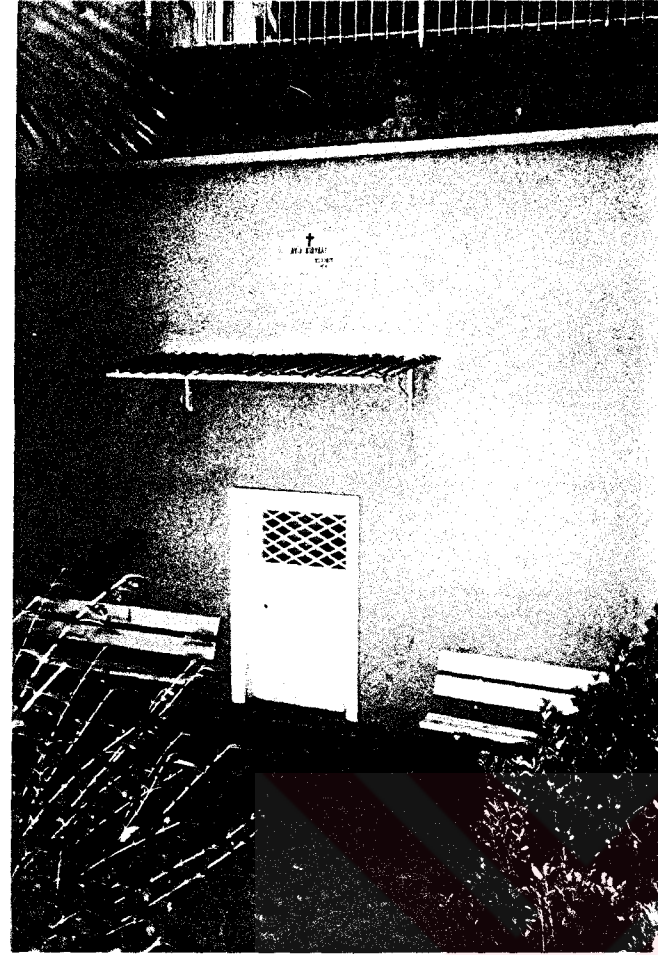
Resim: 4.9- 7 Ayia Kiryaki Ayazması

4.1.3- 8 Ayia Kiryaki Ayazması

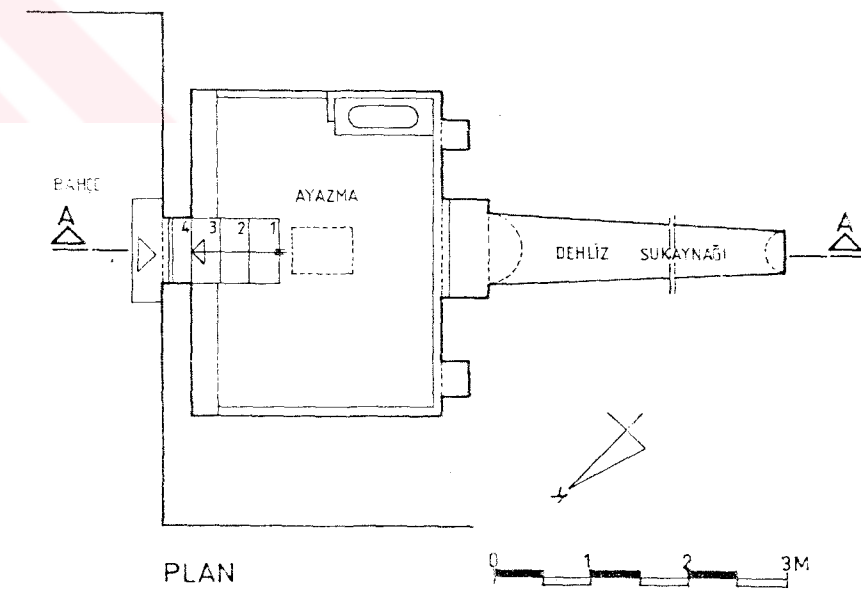
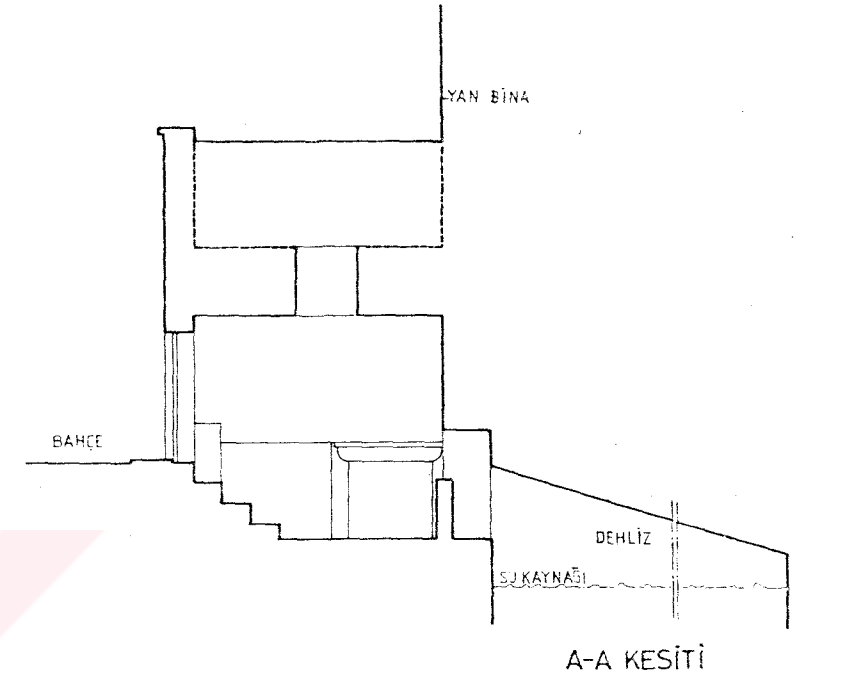
KATALOG NO: 3	AYAZMA NO: 8	AYAZMA ADI: Ayia Kiryaki	İSİM GÜNÜ: 7 Temmuz	GÖZLEM TARİHİ: 28.10.95	RESİM NO: 4.10-12
BULUNDUĞU YER/ilçe:	Semt: Kirecaburnu	Mah./Sok.: Sabit Yolu	No:	ZİYARET GÜNLERİ:	
KONUMU		BUGÜNKÜ DURUMU		SUKAYNAĞI	
DİNİ YAPI GRUBU İÇİNDE:	MÜSTAKİL YAPI: X	MEZARLIKTA:	İvi: Orta: X	Köti: —	TERAZİ
Dini Yapı Grubu Adı:	Kullanılıyor: X	Kullanılmıyor: —	Kullanılıyor: X	Kullanılmıyor: —	Var: —
PLAN		MALZEME		KAPILAR	
Tek Mekanlı: X	Mekan	Dehliz	Döşeme: K. Maz.	Merdiven:	Yan Kapılar
Çok Mekanlı:	Kağır	Kağır	Diş Cephe: Sıva	Çatı: ?	Lento: —
Dehlizli: X			Tavan: Sıva		Kemer: —
		PENCERELER		SUKAYNAĞI	
		Giriş Cephesi		Giriş Kapısı	
		Lento: —		Lento: —	
		Söve: —		Söve: —	
		Kemer: —		Kemer: —	
		Doğrama: —		Doğrama: —	

Resim: 4.11- 8 Ayia Kiryaki Ayazması

Resim: 4.10- 8 Ayia Kiryaki Ayazması

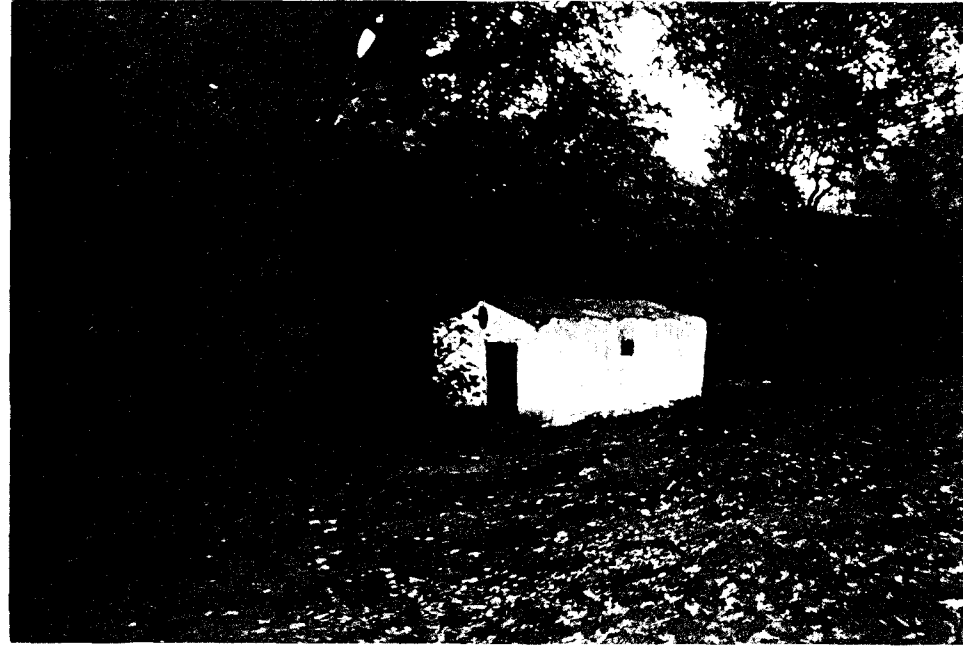

Resim: 4.12- 8 Ayia Kiryaki Ayazması

4.1.4- 11 Ayia Kiryaki Ayazması

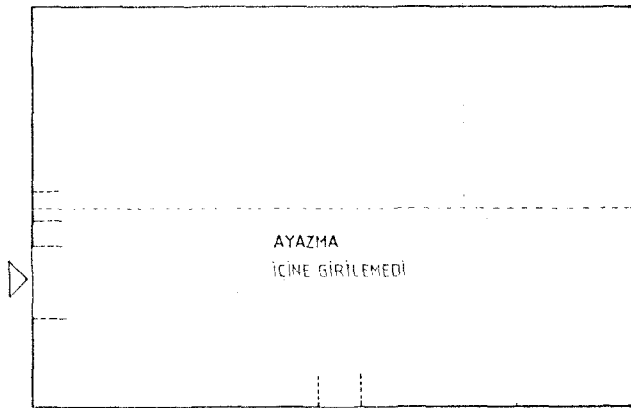
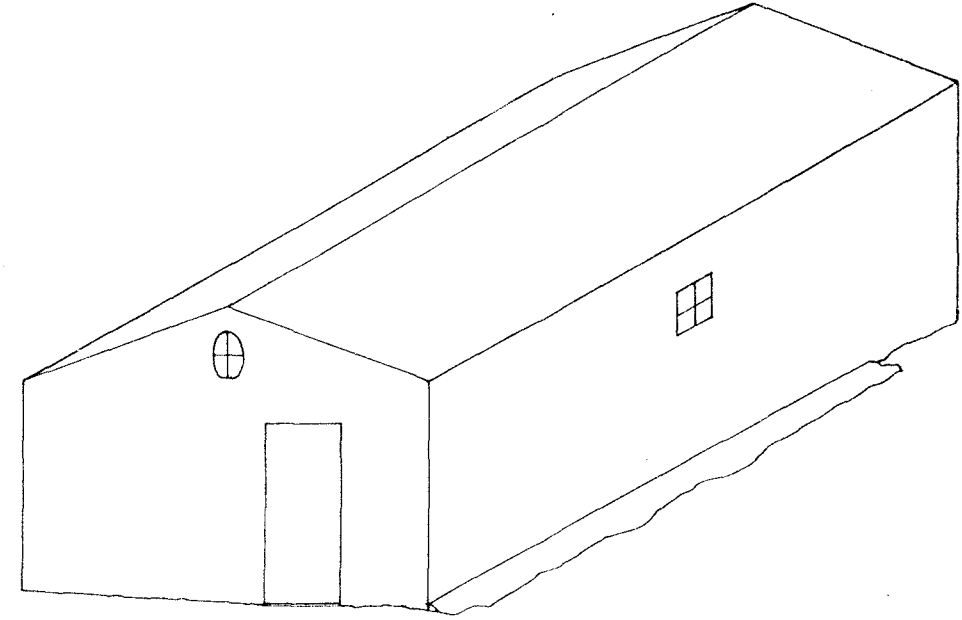
KATALOG NO: 4		AYAZMA NO: 11		AYAZMA ADI: Ayia Kiryaki		İSİM GÜNÜ: 7 Temmuz		GÖZLEM TARİHİ: 28.10.95		RESİM NO: 4.13-14	
BULUNDUĞU YER/İlçe:		Semt: Tarabuso		Mah./Sok.: Tarabuso Deresi Sob.		No:		ZİYARET GÜNLERİ: 1 sim gün			
KONUMU		BUGÜNKÜ DURUMU		YÖNE/TİM		SU KAYNAĞI		SU HAZNESİ		JERO	
DİNİ YAPI GRUBU İÇİNDE: MUSTAKİL YAPI: X		MEZARLIKTA: X		Yji: Orta: X		Kötü: X		Kuyu: X		Sarıç: Var:	
Dini Yapı Grubu Adı:		Kullanılıyor: X		Kullanılmıyor: X		Metropolitişi		Kaynak: Okumuş Su:		Yok: Yok:	
MİMARİ ÖZELLİKLER											
PLAN		MALZEME		KAPLAMA		PENCERELER		KAPILAR			
Tek Mekanlı:		Mekan: Deliz		Döşeme: ?		Merdiven: ?		Giriş Cephesi		Yan Cepheleer	
Çok Mekanlı:		Kagir		Duvar: ?		Dış Cephe: Siva		Lento: -		Söve: -	
Delizli:				Tavan: ?		Çatı: Beton		Kemer: X		Doğrama: Demir	
								Giriş Kapısı		Yan Kapılar	
								Lento: X		Söve: -	
								Kemer: -		Doğrama: Demir	
								Kemer: -		Doğrama: -	

Resim: 4.13- 11 Ayia Kiryaki Ayazması

Resim: 4.14- 11 Ayia Kiryaki Ayazması

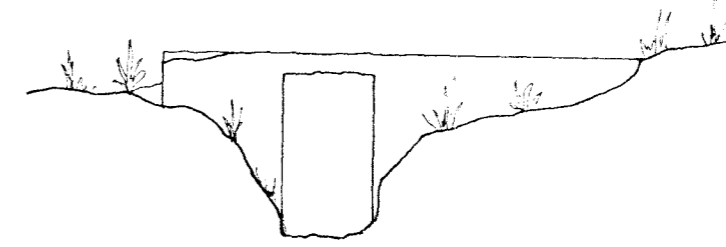
PLAN

4.1.5- 12 Ayia Marina Ayazması

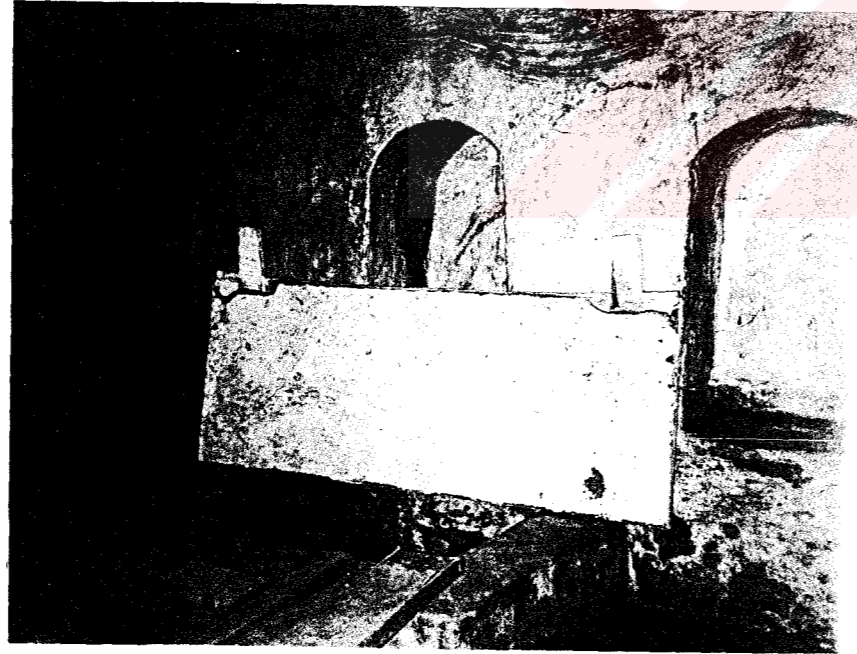
KATALOG NO: 5	AYAZMA NO: 12	AYAZMA ADI: Ayia Marina	İSİM GÜNÜ: 17 Temmuz	GÖZLEM TARİHİ: 28.10.95	RESİM NO: 4.15-16
BULUNDUĞU YER: İççe	Semt: İçinge	Mah./Sok.: İstinye	Değirmeni Sok.	No:	ZİYARET GÜNLERİ: Ziyaret Edilmiyor
KONUMU					
DİNİ YAPı GRUBU İÇİNDE: MÜSTAKİL YAPı	X	MİZARLIKTA:	İvi: Orta: Kökü: X	YÖNETİM	SU KAYNAĞI
Dini Yapı Grubu Adı: —	Kullanılıyor:	Kullanılmıyor: X	Metropolitiği	Yan Cepheler	SU KAYNAĞI
MİMARİ ÖZELLİKLER					
PLAN			PENCERELER		
Tek Mekanlı: X	Mekan	Dehliz	Döşeme: ?	Merdiven: —	Giriş Cephesi
Çok Mekanlı:	Kagir	—	Duvar: Sıva	Dış Cephe: Sıva	Lento: X
Dehlizli:	—	—	Tavan: Sıva	Çatı: Toprak	Kemer: —
KAPLAMA			KAPILAR		
Dış Cephe: —			Giriş Kapısı		
İç Cephe: —			Lento: X		
Tavan: —			Söve: —		
Zemin: —			Kemer: —		
Duvar: —			Doğrama: —		
Çatı: —			Doğrama: —		
Sıva: —			Kemer: —		
Taş: —			Doğrama: —		
Kiremit: —			Doğrama: —		
Diğer: —			Doğrama: —		

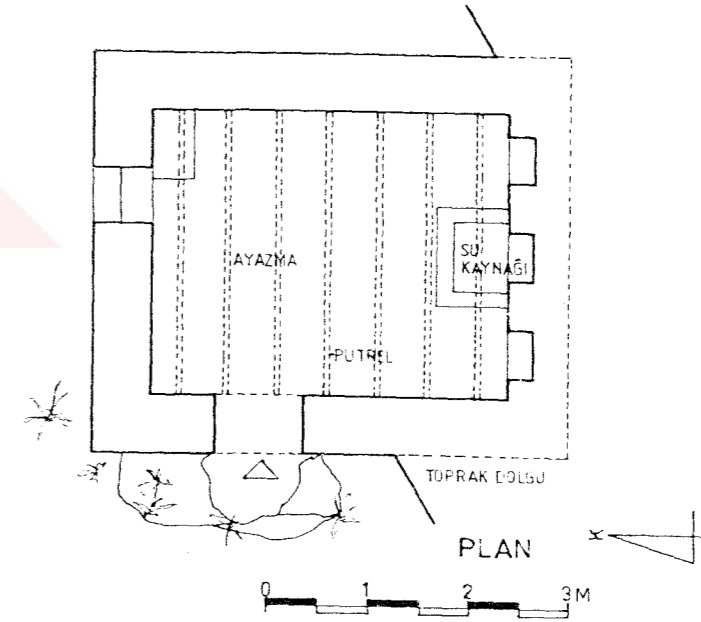
Resim: 4.15- 12 Ayia Marina Ayazması

ÖN GÖRÜNÜŞ

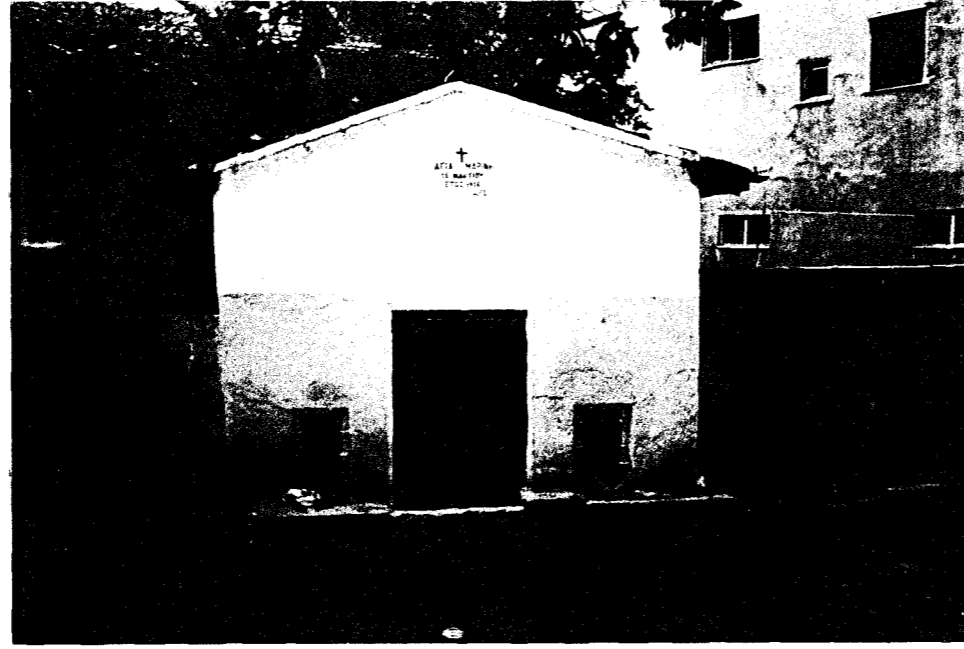

Resim: 4.16- 12 Ayia Marina Ayazması

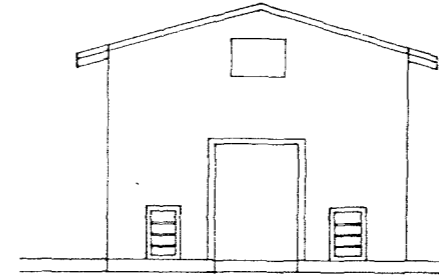

4.1.6- 13 Ayia Marina Ayazması

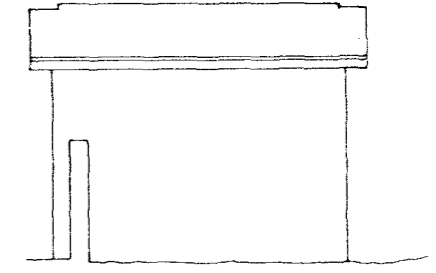
KATALOG NO: 6	AYAZMA NO: 13	AYAZMA ADI: Ayia Marina	İSİM GÜNÜ: 17 Temmuz	GÖZLEM TARİHİ: 28.10.95	RESİM NO: 4.17-18
BULUNDUĞU YER: İlçe: Sente: Tarabosya	Mah./Sok.: Kalaycı Murti Sok.	No:	ZİYARET GÜNLERİ: İstin Gözlem		
KONUMU			YÖNETİM		
DİNİ YAPI GRUBU İÇİNDE: MÜSTAKİL YAPI: X	MEZARLIKTA: İyi: Ortta: X	Kötü: Kullanılmıyor: X	Terlas: Mezarpoçu(Hiç)	SU KAYNAĞI	SULANESİ
Dini Yapı Grubu Adı: ---				Kuyu: X	Sarıç: Var:
				Kaynak: Okunmuş Su: Yok:	Yok: Yok:
MİMARİ ÖZELLİKLER					
PLAN	MALZEME	KAPLAMA	PENCERELER	KAPILAR	
Tek Mekanlı: Mekan	Deşeme: ?	Merdiven: --	Giriş Cephesi	Giriş Kapısı	Yan Kapılar
Çok Mekanlı: Kagir	Duvar: ?	Dış Cephe: Siva	Lento: X	Söve: --	Lento: --
Dehlizli: --	Tavan: ?	Çatı: Kremat	Kemer: --	Doğrama: Demir	Kemer: --
				Doğrama: Demir	Doğrama: --

Resim: 4.17- 13 Ayia Marina Ayazması

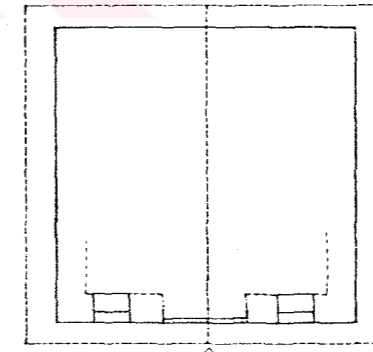
ÖN GÖRÜNÜŞ

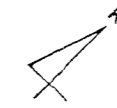
SAĞ YAN GÖRÜNÜŞ

Resim: 4.18- 13 Ayia Marina Ayazması

PLAN

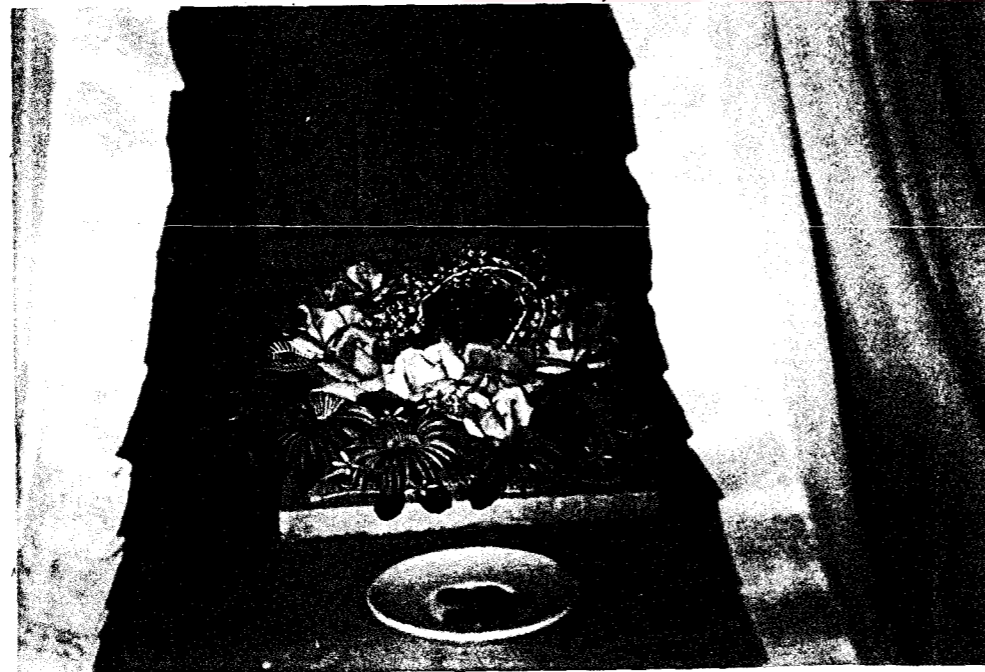

4.1.8- 17 Ayia Paraskevi Ayazması

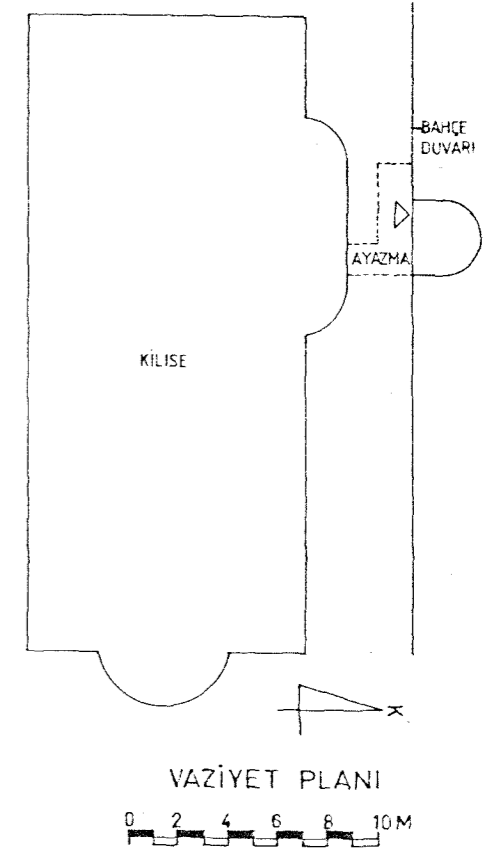
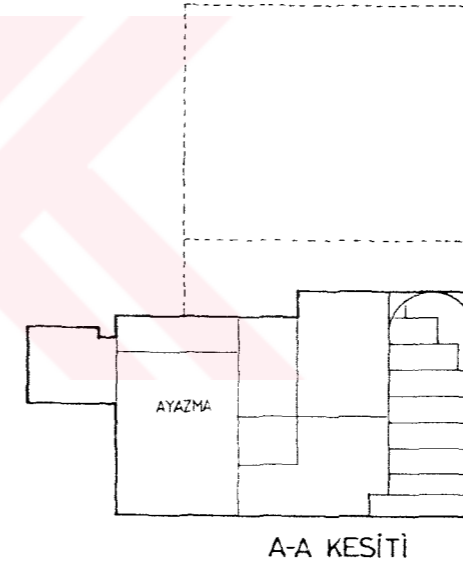
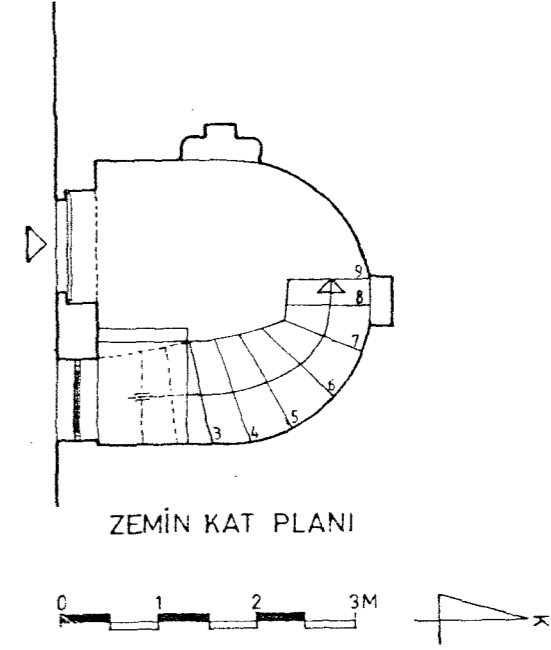
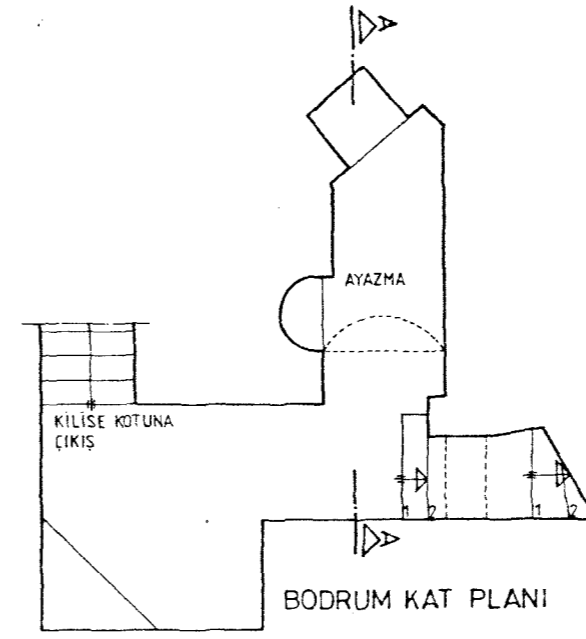
KATALOG NO: 8 AYAZMA NO:17 AYAZMA ADI: Ayia Paraskevi		İSİM GÜNÜ: 26 Temmuz		GÖZLEM TARİHİ: 29.10.95		RESİM NO: 4.21-24	
BULUNDUĞU YER: İlçe: Senger		Mah./Sok.: Danışman Sok.		No: 5		ZİYARET GÜNLERİ:	
KONUMU		BUGÜNKÜ DURUMU		YÖNETİM		SU KAYNAĞI	
DİNİ YAPILARIN İÇİNDE: X MÜSTAKİL YAPILAR: MEZARLIKTA:		İvi: X Orta: Köti:		Tertol: Metropelitlik		SU HAZNESİ	
Dini Yapı Grubu Adı: Ayia Paraskevi Kilisesi		Kullanılıyor: X Kullanılmıyor:				Var: X Var: Yok: X	
PLAN		KAPLAMA		PENCERELER		KAPILAR	
Tek Mekanlı: Mekan Dehliz		Döşeme: Alaglak Merdiven: Ağlak		Giriş Cephesi Yan Cepherler		Giriş Kapısı Yan Kapılar	
Çok Mekanlı: X Kağır		Duvar: Sement Diş Cephe: Siva		Lento: - Söve: -		Lento: - Söve: -	
Dehlizli:		Tavan: Siva Çatı: Çeprak		Kemer: X Doğrama: Ağrak		Kemer: X Doğrama: -	

Resim: 4.21- 17 Ayia Paraskevi Ayazması

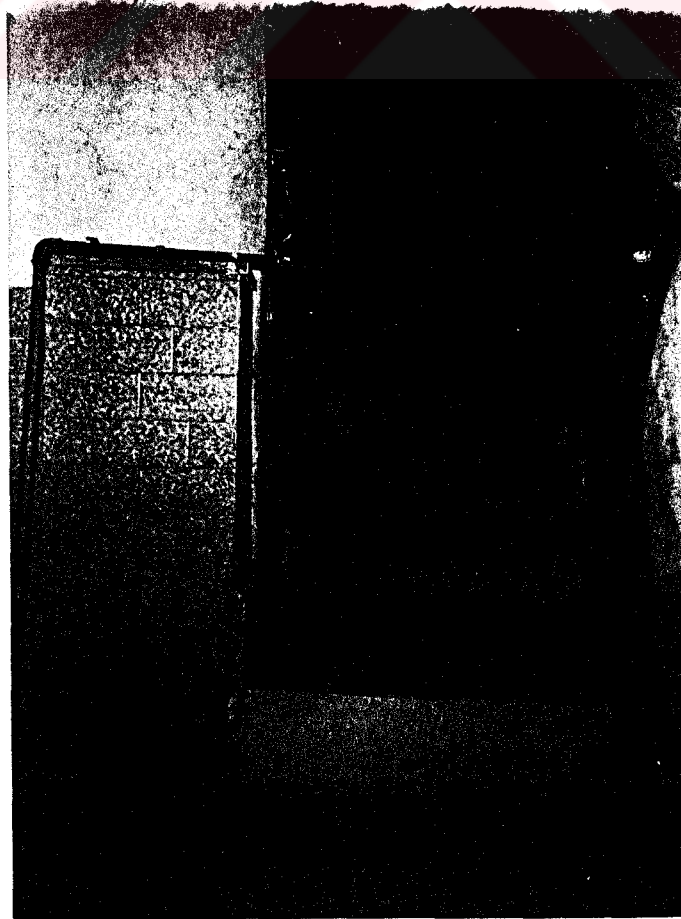

Resim: 4.22- 17 Ayia Paraskevi Ayazması

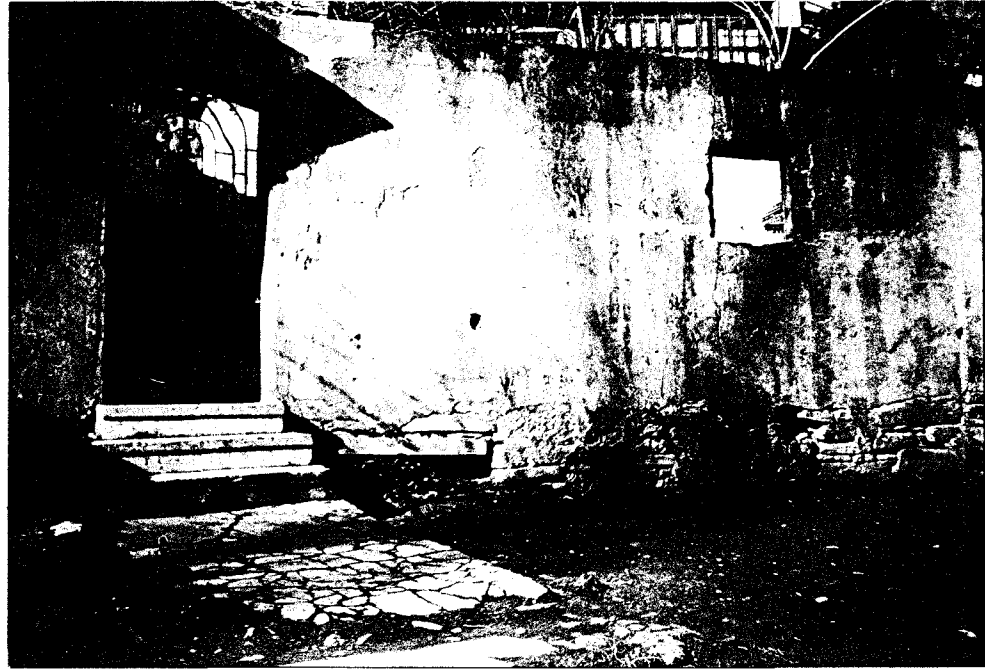
Resim: 4.23- 17 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim: 4.24- 17 Ayia Paraskevi Ayazması

4.1.9- 18 Ayia Paraskevi Ayazması

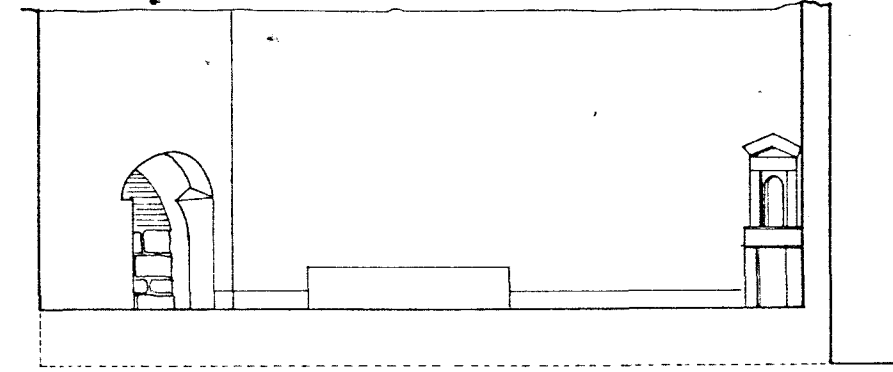
KATALOG NO: 9	AYAZMA NO: 18	AYAZMA ADI: Ayia Paraskevi	İSİM GÜNÜ: 25 Temmuz	GÖZLEM TARİHİ: 8.01.96	RESİM NO: 4.25-28
BULUNDUĞU YER: İlçe: Semt: Hasköy	Mah. / Sok.: Çitözü Bağırı, Ayazma Altı Sok. No:				
KONUMU		YÖNETİM		SU KAYNAĞI	
DİNİ YAPI GRUBU İÇİNDE: MÜSTAKİL YAPI: X	MEZARLIKTA: İyi: Orta: Kötu: X	Kurtuluş	Kuyu: Sarnıç: Kaynak: X	Okunmuş Su: Yok: X	Var: Yok: X
Dini Yapı Grubu Adı: Kulllanılıyor: Kulllanılmıyor: X	MİMARİ ÖZELLİKLER				
PLAN		PENCERELER		KAPILAR	
MALZEME	KAPLAMA	Giriş Cephesi	Yan Cephe	Giriş Kapısı	Yan Kapılar
Mekan	Döşeme: K. Merz. Merdiven: Mezanik	Lento: X	Söve: Lento: X	Söve: Lento: X	Söve: Lento: X
Dehliz	Duvar: Siva	Dış Cephe: Siva	Kemer: Kemer: X	Doğrama: Doğrama: X	Kemer: Kemer: X
Kagir	Tavan: Çati: X	Çati: X	Doğrama: Doğrama: X	Doğrama: Doğrama: X	Doğrama: Doğrama: X
Çok Mekanlı: X					
Dehlizli: X					

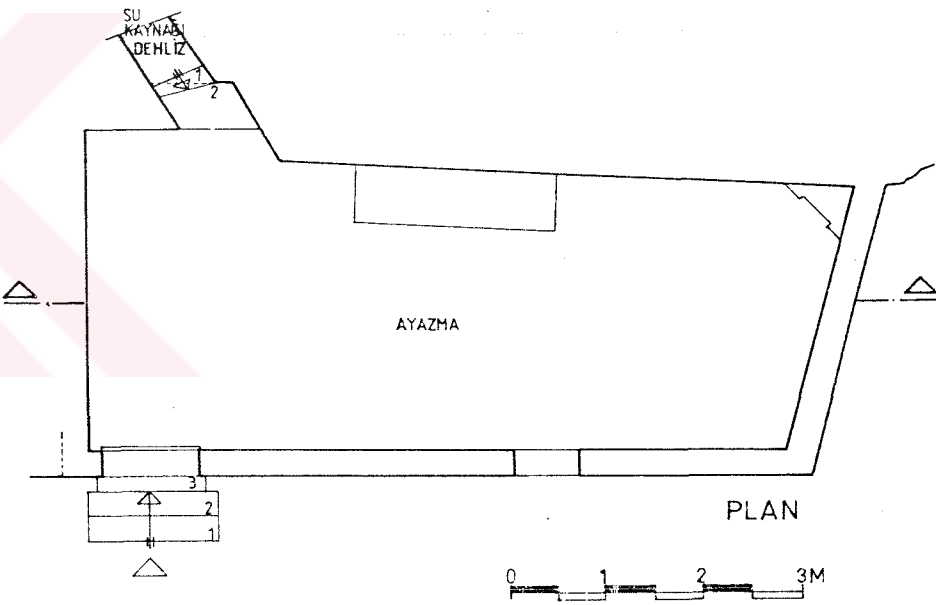
Resim: 4.25- 18 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim: 4.26- 18 Ayia Paraskevi Ayazması

A-A KESİTİ

PLAN

0 1 2 3M

Resim: 4.27- 18 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim: 4.28- 18 Ayia Paraskevi Ayazması

4.1.10- 23 Ayia Paraskevi Ayazması

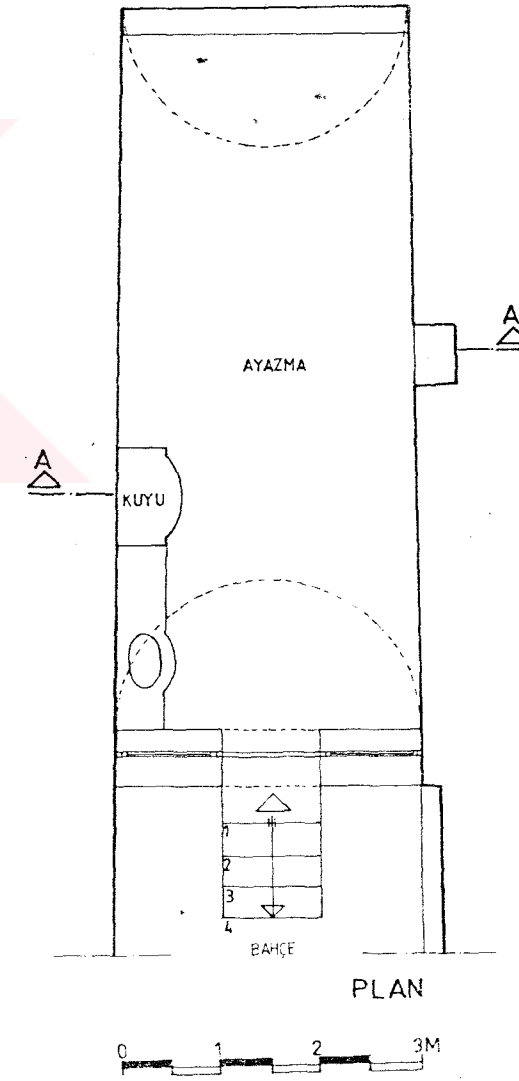
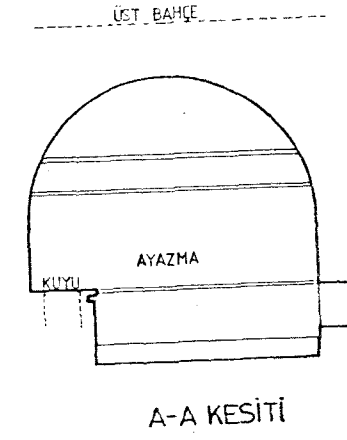
KATALOG NO:10 AYAZMA NO:23 AYAZMA ADI: Ayia Paraskevi		İSİM GÜNÜ: 26 Temmuz		GÖZLEM TARİHİ: 22.10.95		RESİM NO: 4,29-30	
BULUNDUĞU YER: İlçe: Embesli		Mah./Sok.: Doğan Sok.		No: 17		ZİYARET GÜNLERİ:	
KONUMU		BUGÜNKÜ DURUMU		SUKAYNAĞI		SUKAYNAĞI	
DİNİ YAPILARIN İÇİNDE: MUSTAKİL YAPI: X		MEZARLIKTA: X		Kıyı: X		Sarı: X	
Dini Yapı Grubu Adı: ---		Kullanılıyor: X		Kaynak: Okunmuş Su:		Var: X	
Yazma: ---		Kullanılmıyor: X		Yok: X		Yok: X	
MİMARİ ÖZELLİKLER				KAPILAR			
PLAN		KAPLAMA		PENCERELER		Yan Kapılar	
Tek Mekanlı: X		Mekân: Mekan		Döşeme: K. A. 2.		Giriş Kapısı	
Çok Mekanlı: ---		Kagir		Duvar: Siva		Lento: ---	
Dehlizli: ---		---		Tavan: Siva		Söve: ---	
				Merdiven: Bebe		Kemer: X	
				Dış Cephe: Siva		Doğrama: Akşep	
				Çatı: Tereak		Doğrama: ---	

Resim: 4.29- 23 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim: 4.30- 23 Ayia Paraskevi Ayazması

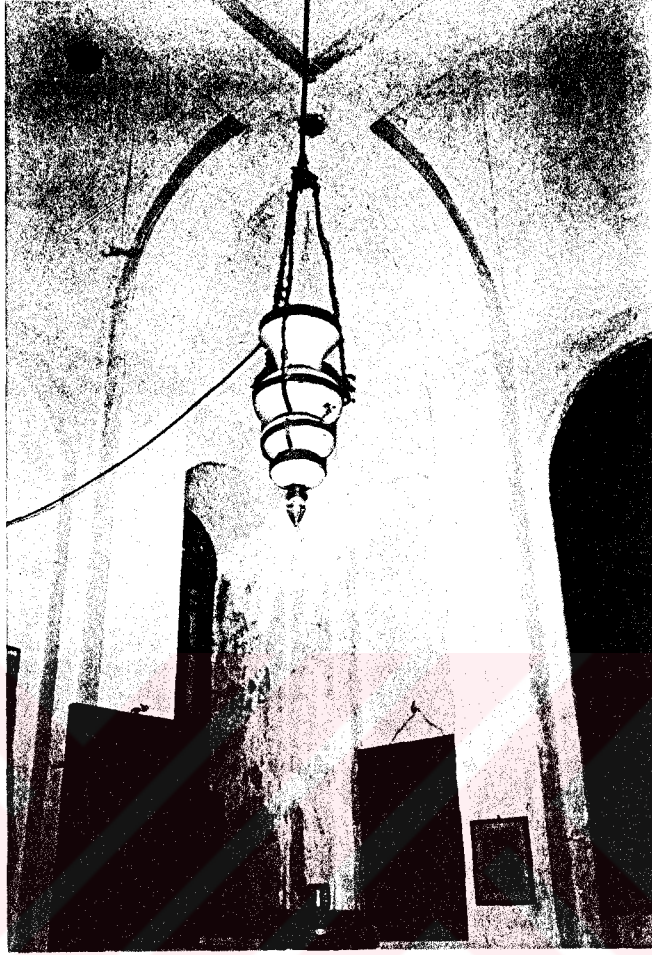

Resim: 4.33- 24 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim: 4.34- 24 Ayia Paraskevi Ayazması

Resim: 4.35- 24 Ayia Paraskevi Ayazması

4.1.12- 30 Ayias Analipseos Ayazması

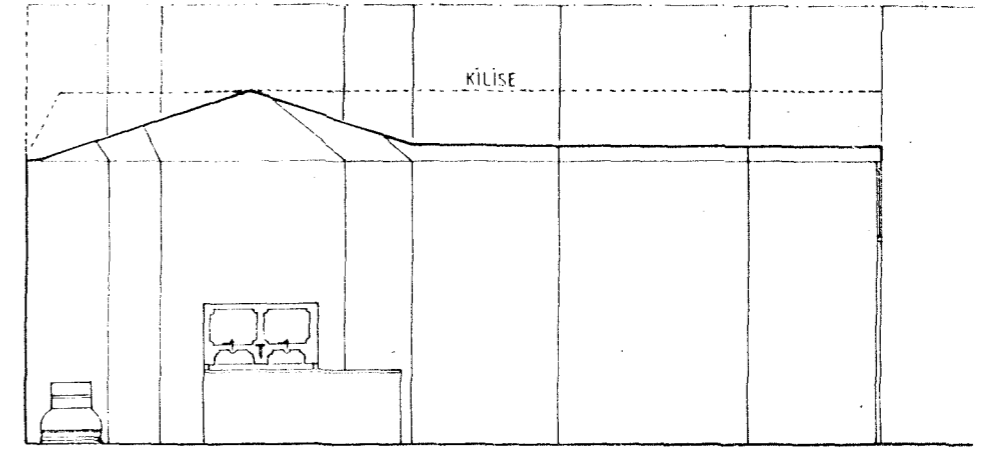
KATALOG NO:12		AYAZMA NO:30		AYAZMA ADI: Ayias Analipseos		İSİM GÜNÜ:1 Haziran		GÖZLEM TARİHİ:23.12.95		RESİM NO: 4-36-37	
BULUNDUĞU YER:İlçe: Fatih		Mah./Sok.:		Semt: Samatya		No:		ZİYARET GÜNLERİ:			
KONUMU		BUGÜNKÜ DURUMU		YÖNETİM		SU KAYNAĞI		SU HAZNESİ			
DİNİ YAPI GRUBU İÇİNDE: X MÜSTAKİL YAPI: MEZARLIKTA:		iyi: Ortai: Köti: X		Semaşa		Kuyu: X Sarniç: Var: X		Var: X			
Dini Yapı Grubu Adı: Ayias Analipseos Kilisesi		Kullanılıyor: X Kullanılmıyor: -				Kaynak: Okunmuş Str: Yok: X					
PLAN		MALZEME		KAPLAMA		PENCERELER		KAPILAR			
Tek Mekanlı: X Mekan: Deliz		Döşeme: K. Meza Merdiven: -		Dış Cephe: Çatı: ?		Giriş Cephesi: Yan Cephe: Yan Kapılar		Giriş Kapısı: Yan Kapılar			
Çok Mekanlı: Kağıt		Duvar: Sive		Lento: - Söve: -		Lento: - Söve: -		Lento: X Söve: -			
Delizli:		Tavan: Sive		Kemer: - Doğrama: -		Kemer: - Doğrama: -		Kemer: - Doğrama: Demir			

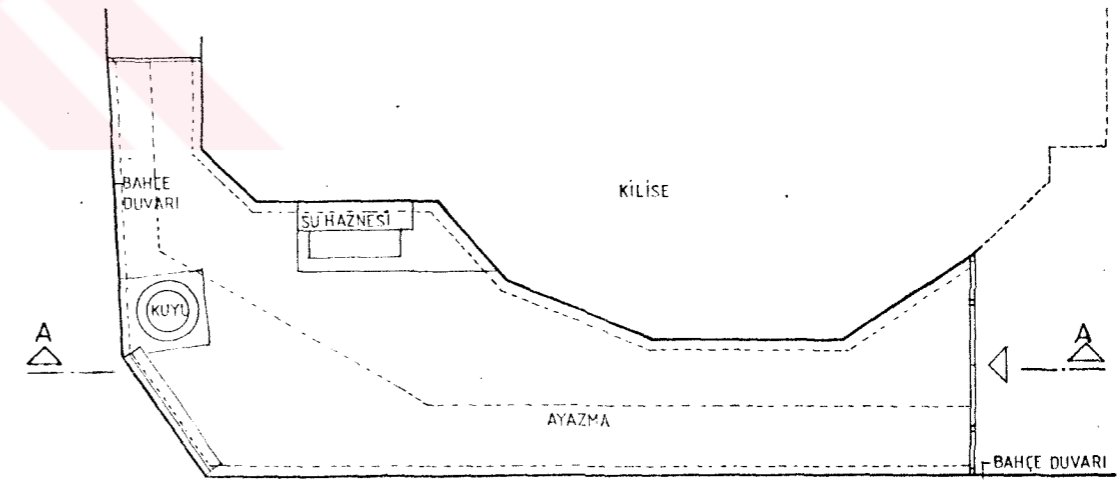
Resim: 4.36- 30 Ayias Analipseos Ayazması

Resim: 4.37- 30 Ayias Analipseos Ayazması

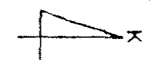

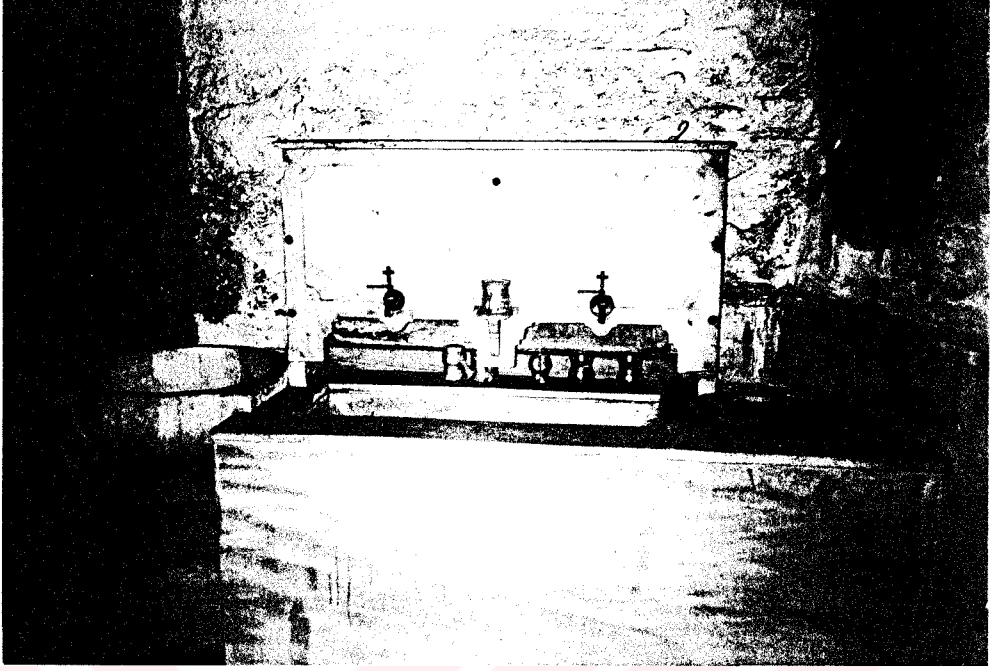
A-A KESİTİ

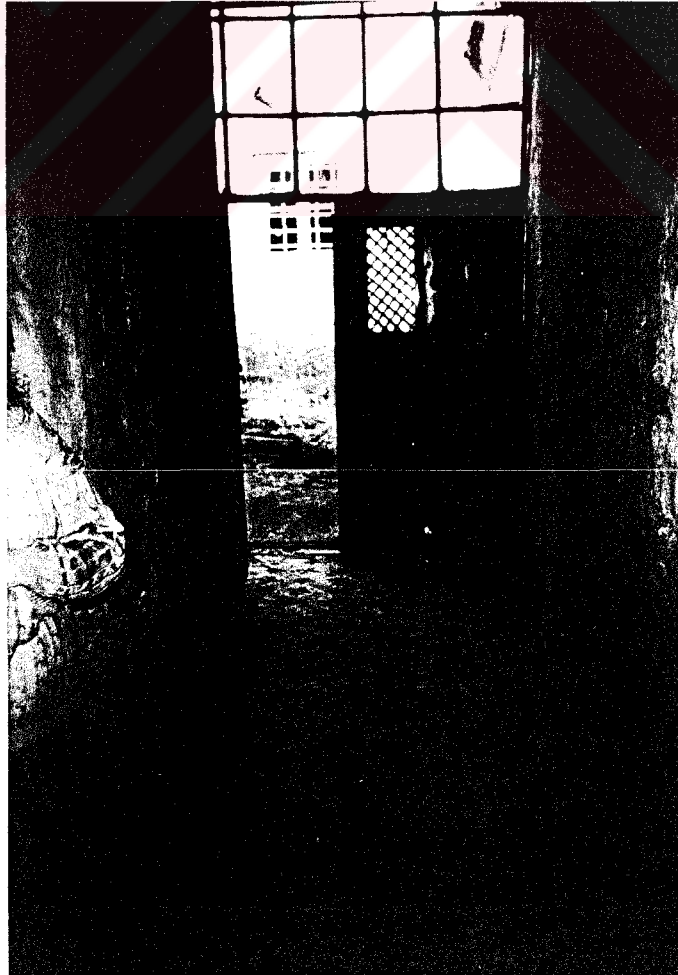
PLAN

0 1 2 3M

Resim: 4.38- 30 Ayias Analipseos Ayazması

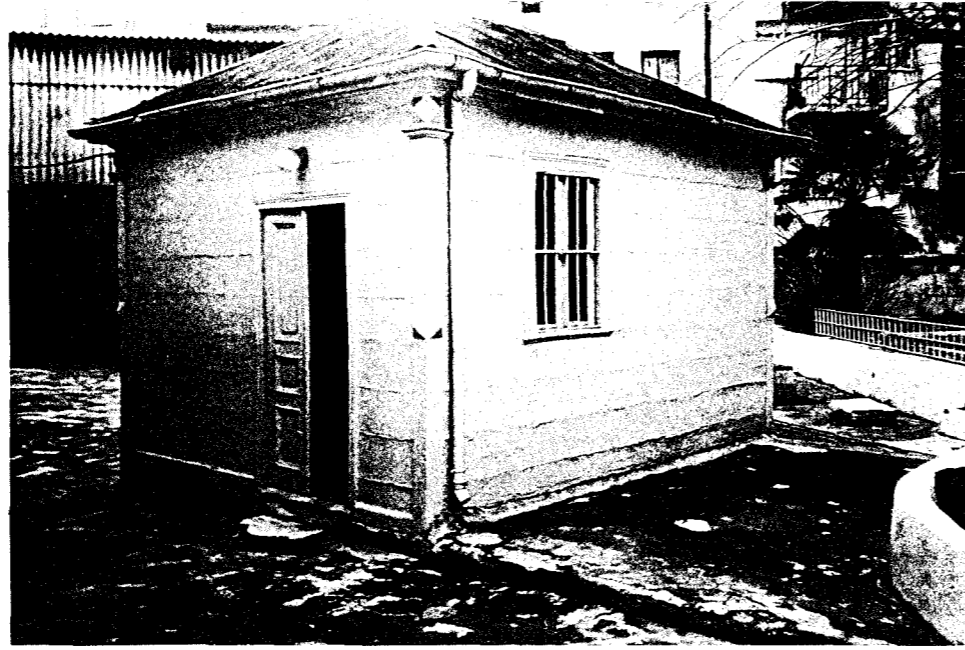
Resim: 4.39- 30 Ayias Analipseos Ayazması

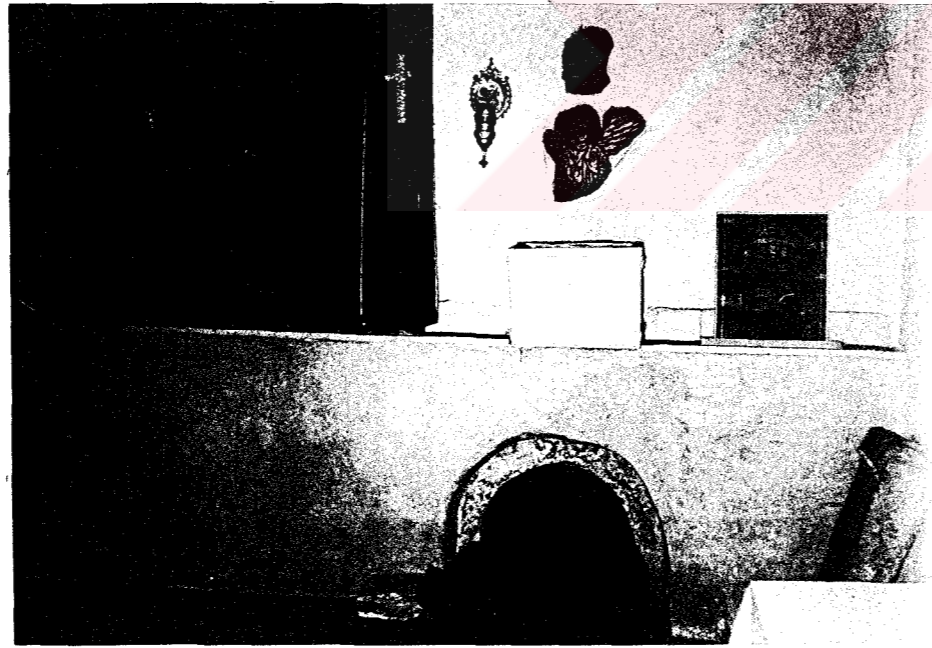
Resim: 4.40- 30 Ayias Analipseos Ayazması

4.1.13- 33 Ayion Taksiarhon Ayazması

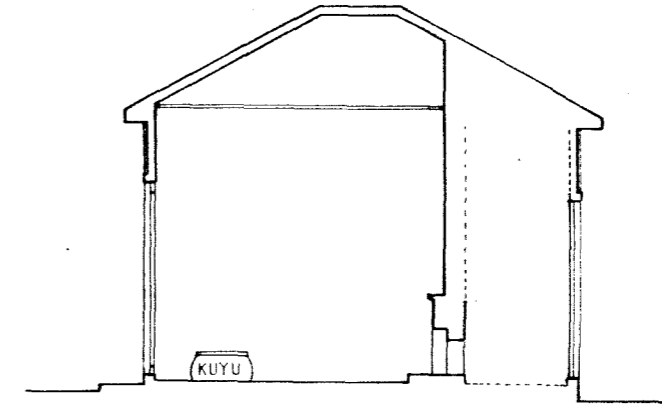
KATALOG NO:13		AYAZMA NO:33		AYAZMA ADI: Ayion Taksiarhon		İSİM GÜNÜ: 8 Kasım		GÖZLEM TARİHİ: 22.12.95		RESİM NO: 4.41 - 44									
BULUNDUĞU YER: İğçe Fevzi		Semt: Balat		Mah./Sok.: Ayvânî Sok.		No:		ZİYARET GÜNLERİ:											
KONUMU		BUGÜNKÜ DURUMU		YÖNETİM		SU KAYNAĞI		SU HAZNESİ											
DİNİ YAPILARIN İÇİNDE: X		MUSTAKİL YAPI: X		MEZARLIKTA: X		İYİ: X		ORTA: X		KÖTÜ: X		KUYU: X		SARMIÇ: X		VAR: X		YOK: X	
Dini Yapı Grubu Adı: Ayios Shtreth Kılısesi		Kullanılıyor: X		Kullanılmıyor: X		Kullanılıyor: X		Okunmuş Su: X		Yok: X		Yok: X		Yok: X		Yok: X		Yok: X	
PLAN		MALZEME		KAPLAMA		PENCERELER		KAPILAR		Yan Kapılar		Lento: X		Söve: X		Söve: X		Söve: X	
Tek Mekanlı: X		Mekan: Dehliz		Döşeme: Taş		Merdiven: -		Giriş Cephesi		Yan Cepherler		Giriş Kapısı		Lento: X		Söve: X		Söve: X	
Çok Mekanlı: X		Aşşık		Duvar: Sıva		Diş Cephe: Ahşap		Lento: X		Söve: Ahşap		Lento: X		Söve: Ahşap		Kemer: -		Doğrama: Ahşap	
Dehlizli: X		Tavan: Ahşap		Çatı: Çinko		Kemer: -		Doğrama: -		Kemer: -		Doğrama: Ahşap		Kemer: -		Doğrama: Ahşap		Kemer: -	

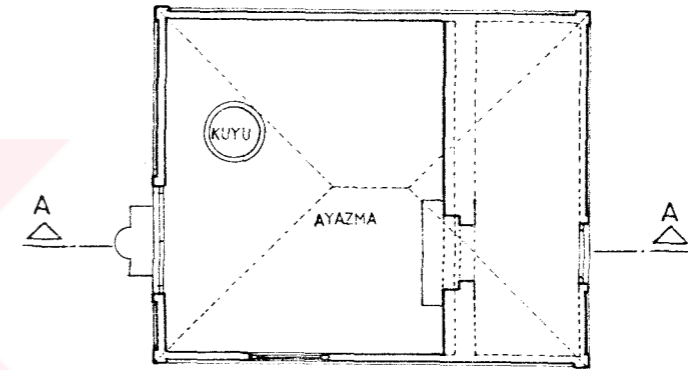
Resim: 4.41- 33 Ayion Taksiarhon Ayazması

Resim: 4.42- 33 Ayion Taksiarhon Ayazması

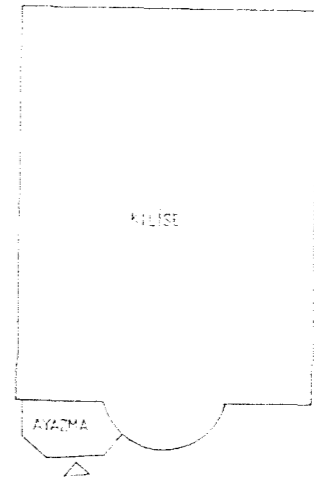

A-A KESİTİ

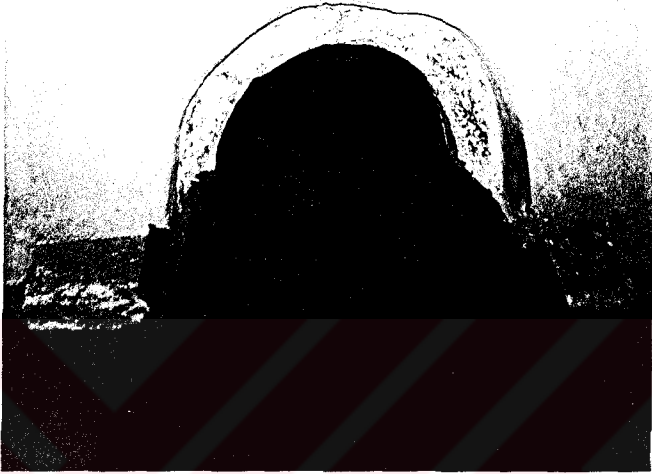
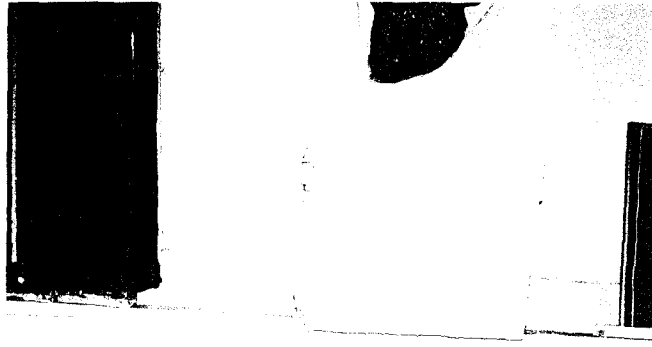

PLAN

0 1 2 3M

VAZİYET PLANI

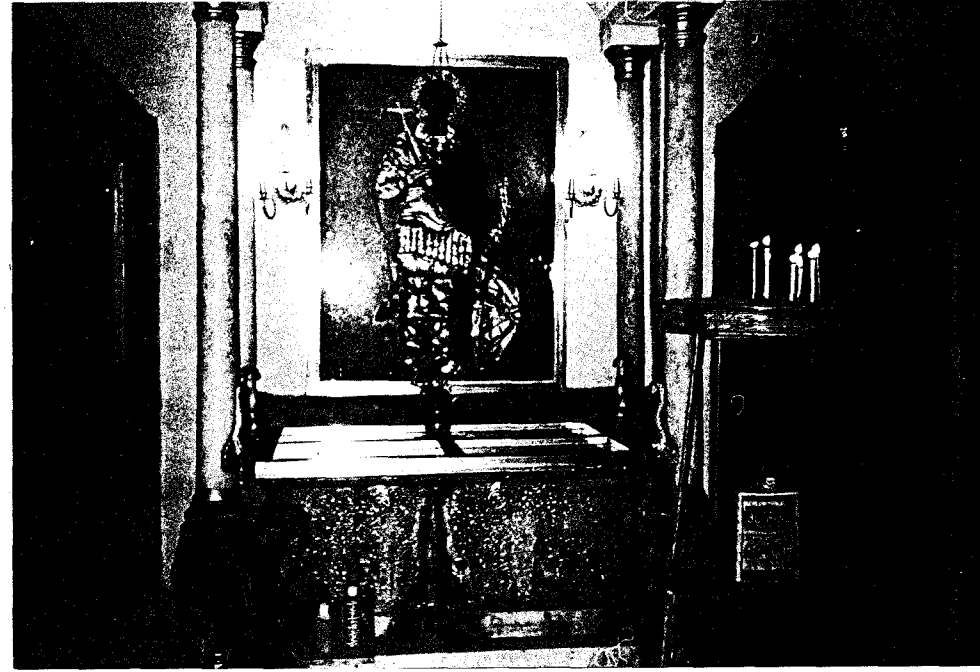
Resim: 4.43- 33 Ayion Taksiarhon Ayazması

Resim: 4.44- 33 Ayion Taksiarhon Ayazması

4.1.14- 37 Ayios Dimitrios Ayazması

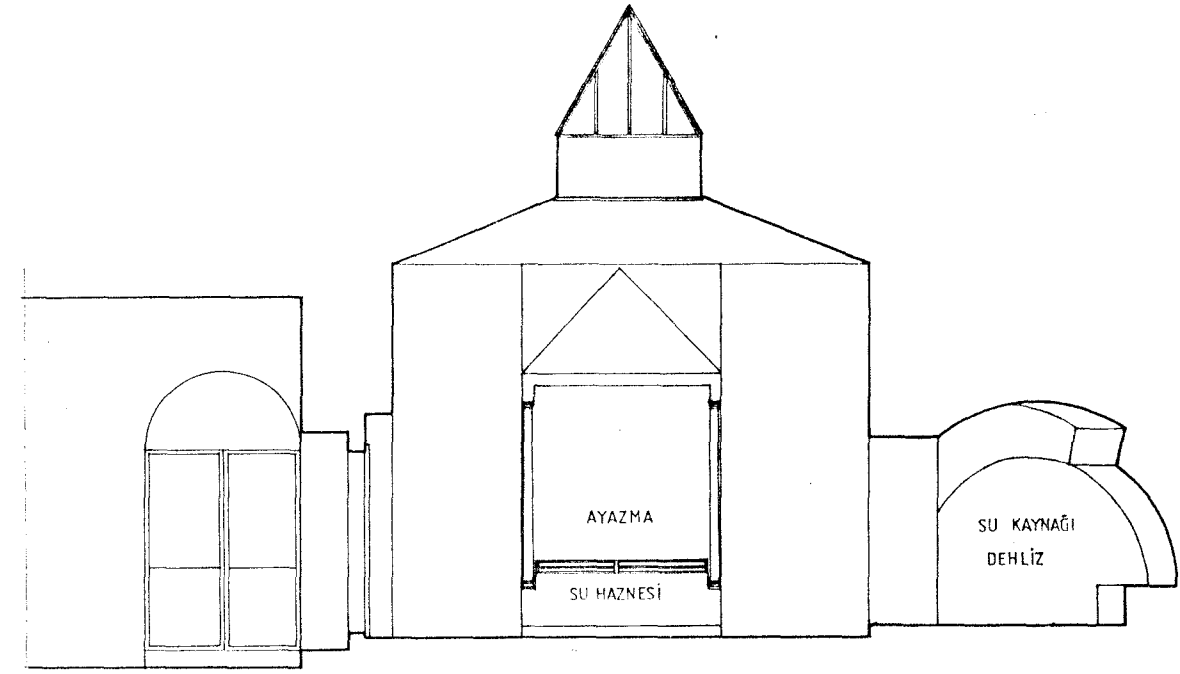
KATALOG NO:14	AYAZMA NO:37	AYAZMA ADI: Ayios Dimitrios	İSİM GÜNÜ: 26 Ekim	GÖZLEM TARİHİ: 7.01.96	RESİM NO: 4.45-56
BULUNDUĞU YER: İlçe:	Semt: Kurşunçayırı	Mah./Sok.: Ayağ. Emni. Sok.	No: 52	ZİYARET GÜNLERİ: Her gün	
KONUMU			YÖNETİM		
DİNİ YAPI GRUBU İÇİNDE: X	MÜSTAKİL YAPI: MEZARLIKTA:	İyi: X	Orta: Köti:	SU KAYNAĞI	SU HAZNESİ
Dini Yapı Grubu Adı: Ayios Dimitrios Kilisesi	Kullanılmıyor: X	Kullanılmıyor: X	Kullanılmıyor:	Kuyu: Sarnıç:	Var: X
				Kaynak: X	Okunmuş Sü: Yok:
MIMARİ ÖZELLİKLER			KAPILAR		
PLAN	MALZEME	KAPLAMA	PENCERELER	Yan Cephelet	Giriş Kapısı
Tek Mekanlı:	Mekan	Dehliz	Döşeme: Mermer	Merdiveni: -	Yan Kapılar
Çok Mekanlı: X	Kağır	Kağır	Dış Cephe: Siva	Lento: -	Söve: -
Dehlizi: X			Çatı: Kiremit	Kemer: -	Doğrama: D
			Tavan: Siva	Kemer: -	Doğrama: D
				Kemer: X	Doğrama: D
				Kemer: X	Doğrama: D

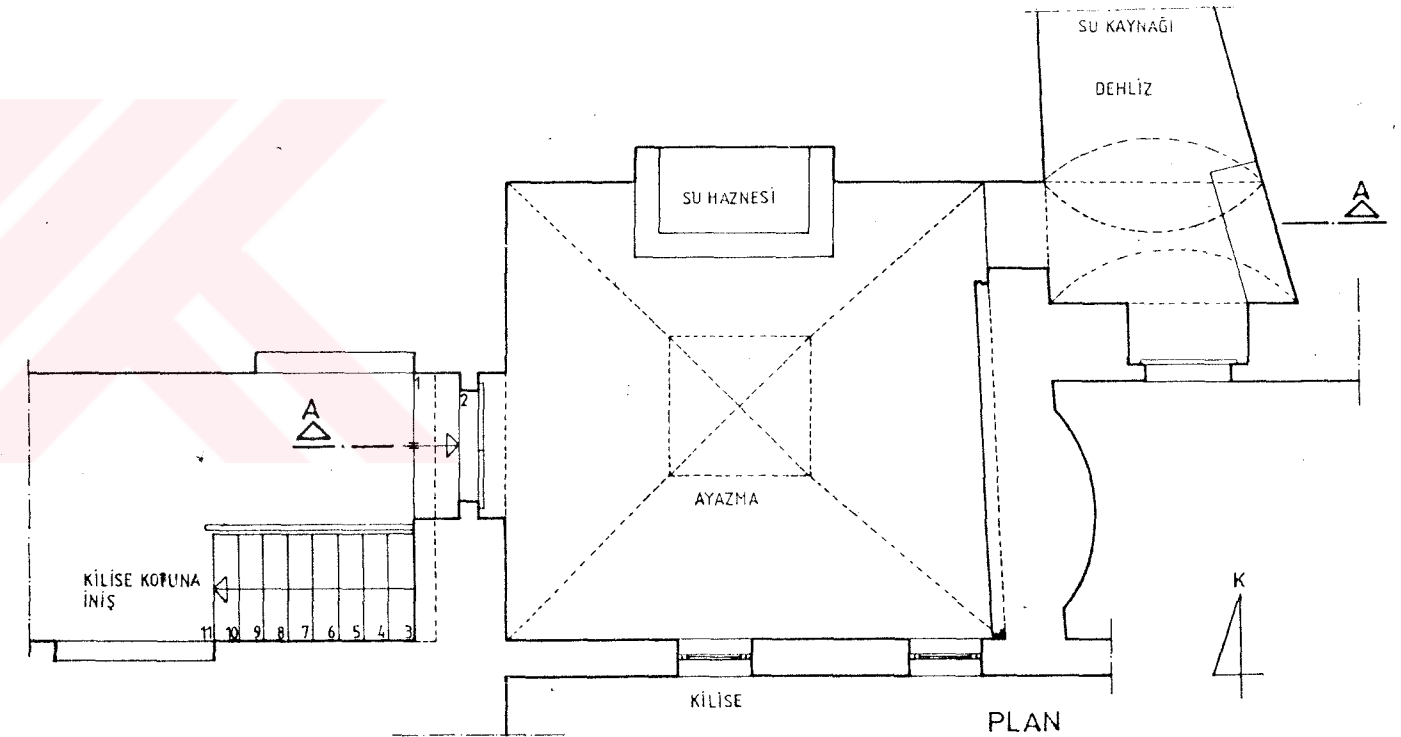
Resim: 4.45- 37 Ayios Dimitrios Ayazması

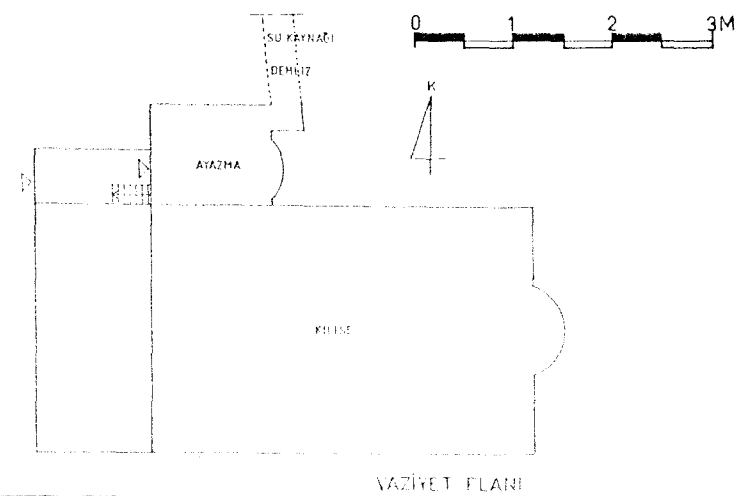
Resim: 4.46- 37 Ayios Dimitrios Ayazması

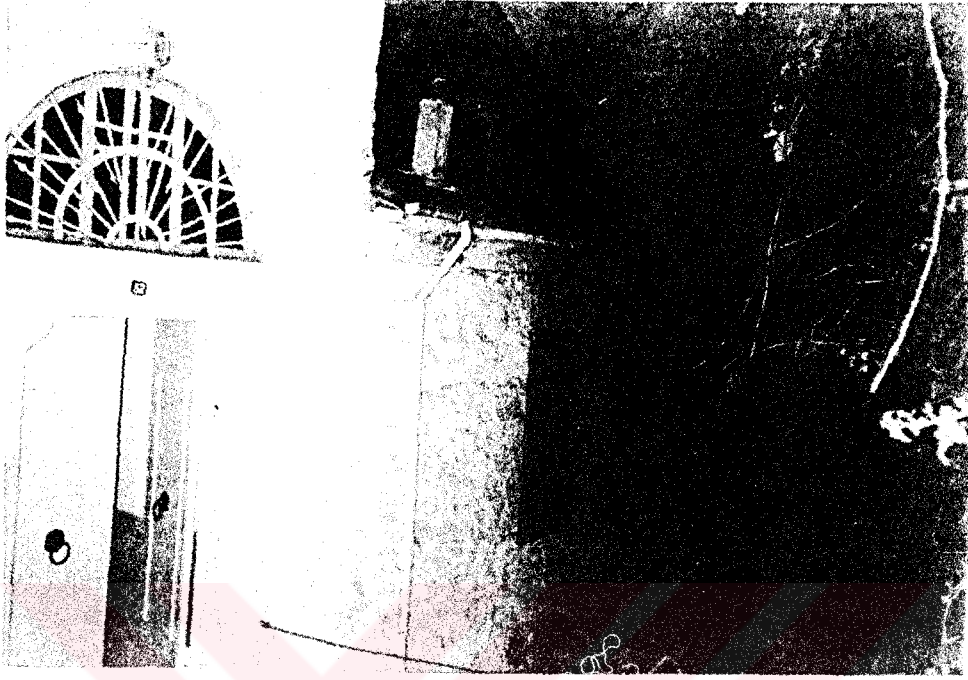
A-A KESİTİ

PLAN

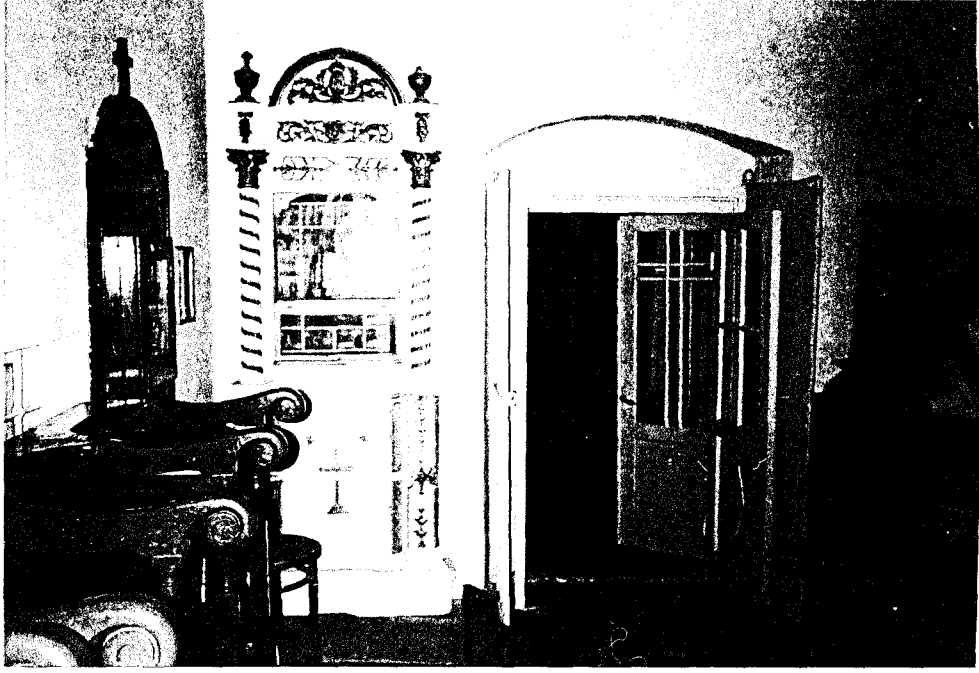
VAZİYET PLANI

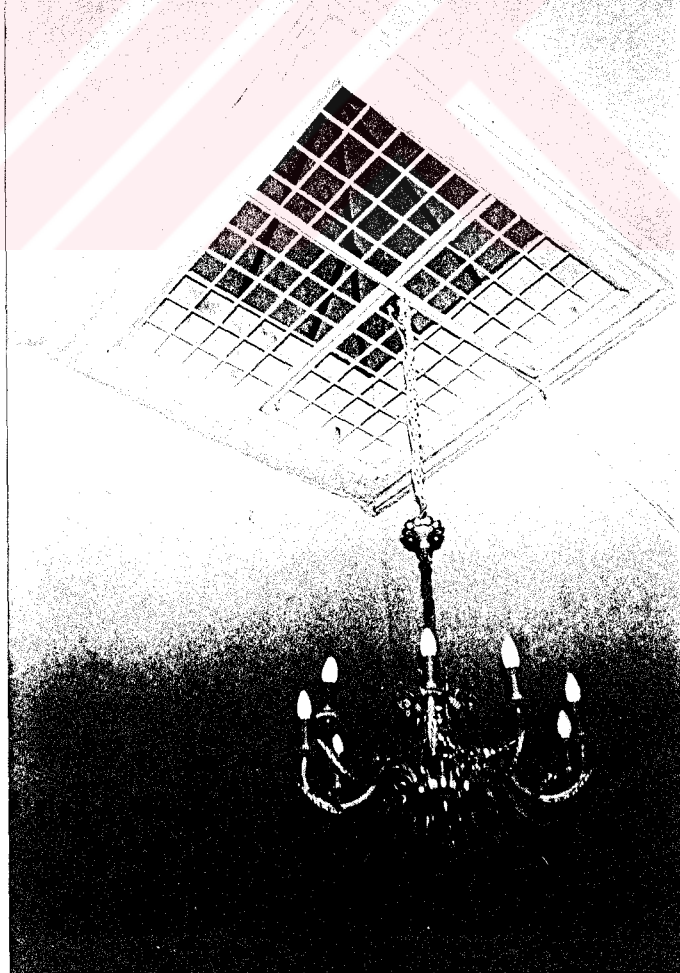
Resim: 4.47- 37 Ayios Dimitrios Ayazması

Resim: 4.48- 37 Ayios Dimitrios Ayazması

Resim: 4.49- 37 Ayios Dimitrios Ayazması

Resim: 4.50- 37 Ayios Dimitrios Ayazması

Resim: 4.51- 37 Ayios Dimitrios Ayazması

Resim: 4.52- 37 Ayios Dimitrios Ayazması

Resim: 4.53- 37 Ayios Dimitrios Ayazması

Resim: 4.54- 37 Ayios Dimitrios Ayazması

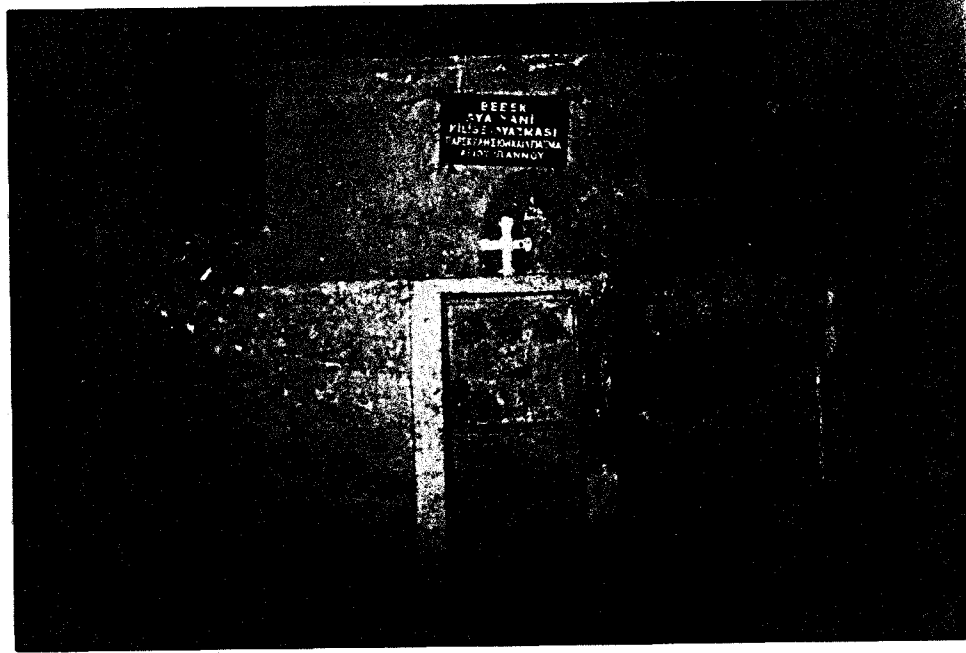

Resim: 4.55- 37 Ayios Dimitrios Ayazması

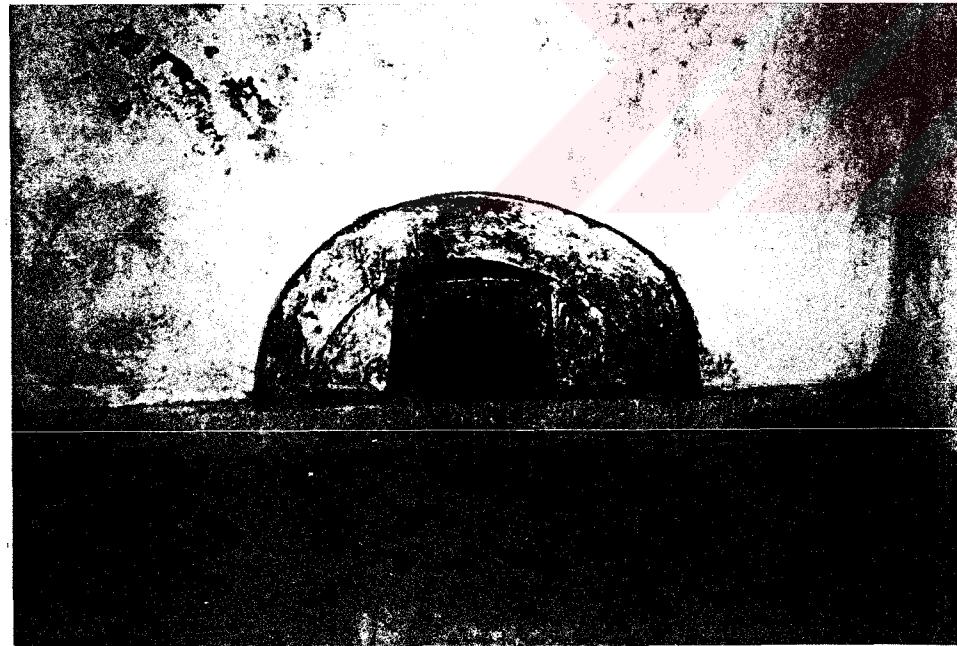

Resim: 4.56- 37 Ayios Dimitrios Ayazması

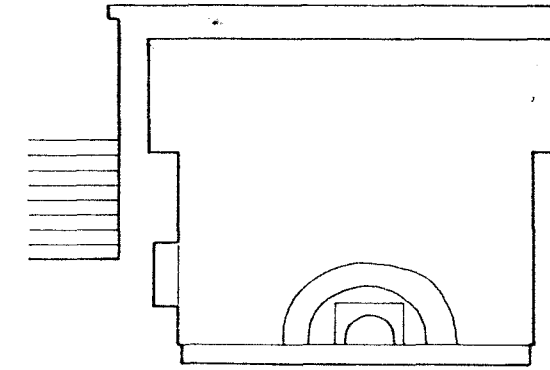
KATALOG NO:15		AYAZMA NO:45		AYAZMA ADI: Ayios Ioannis		İSİM GÜNÜ: ?		GÖZLEM TARİHİ: 15.10.96		RESİM NO: 4, 57- 60	
BULUNDUĞU YER: İtçe		Semt: Bebek		Mah./Sok.: Bebek Rum Mezarlığı		No:		ZİYARET GÜNLERİ: Ziyaret Etilmiyor			
KONUMU		BUGÜNKÜ DURUMU		YÖNETİM		SU KAYNAĞI		SU HAZNESİ		HERO	
DİNİ YAPI GRUBU İÇİNDE: MÜSTAKİL YAPI: X		İYİ: X		ORTA: X		KÖTÜ: X		KUYU: Sarmı: Var:		VAR:	
Dini Yapı Grubu Adı:		Kullanılıyor: X		Kullanılmıyor: X		Aağız Beğöz		Kaynak: X		Okunmuş Su: Yok: X	
MİMARİ ÖZELLİKLER											
PLAN		MALZEME		KAPLAMA		PENCERELER		KAPILAR			
Tek Mekanlı: X		Mekan		Dehliz		Döşeme: K. kez.		Merdiven: --		Yan Kapılar	
Çok Mekanlı:		Kağıt		Kağıt		Dış Cephe: Siva		Lento: X		Söve: --	
Dehlizli: X		Kağıt		Kağıt		Tavan: Siva		Çatı: Beton		Kemer: --	
										Doğrama: --	
										Kemer: --	
										Doğrama: --	

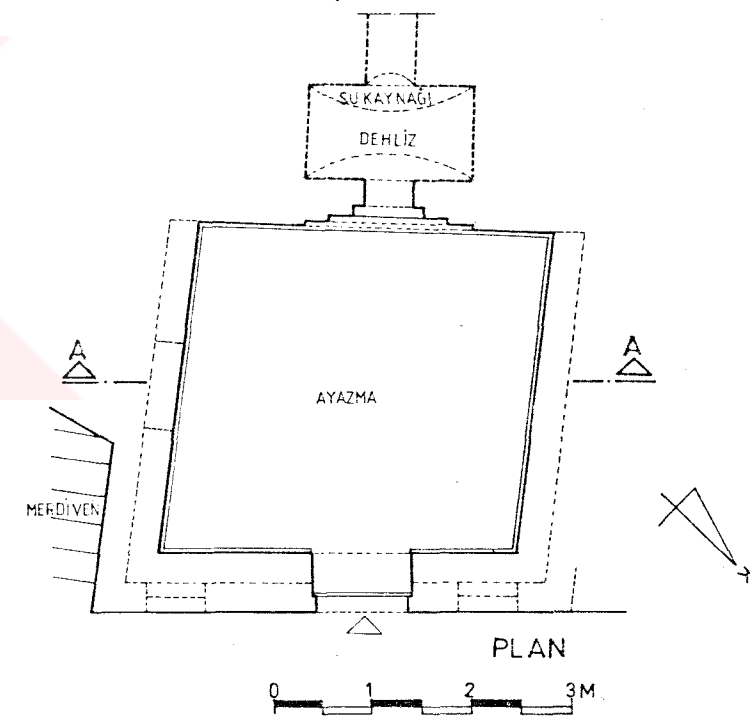
Resim: 4.57- 45 Ayios Ioannis Ayazması

Resim: 4.58- 45 Ayios Ioannis Ayazması

A-A KESİTİ

PLAN

Resim: 4.59- 45 Ayios İoannis Ayazması

Resim: 4.60- 45 Ayios İoannis Ayazması

4.1.17- 49 Ayios İoannis Ayazması

KATALOG NO:17 AYAZMA NO:49 AYAZMA ADI:Ayios İoannis İSİM GÜNÜ: ? GÖZLEM TARİHİ: 20.12.95 RESİM NO:4.63-68

BULUNDUĞU YER: İç: Sığırcı Mah./Sok.: İbni Sina Sok. No:10 ZİYARET GÜNLERİ:

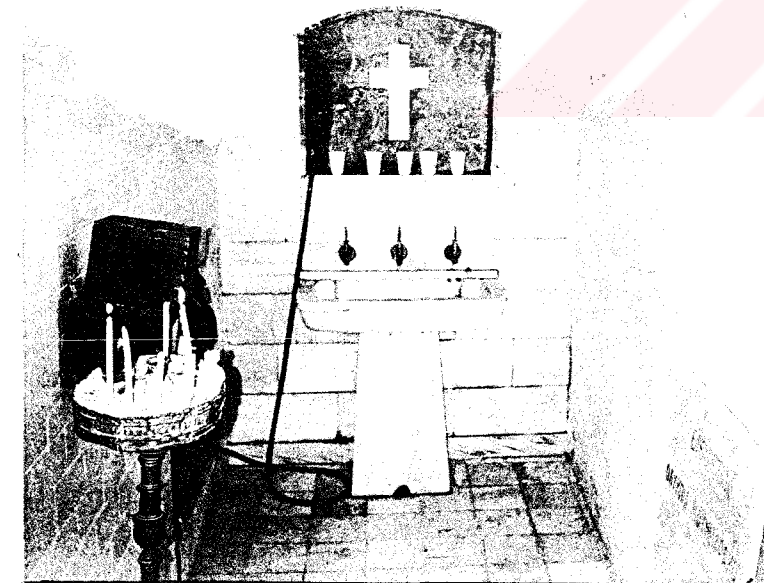
KONUMU
DİNİ YAPI GRUBU İÇİNDE: X MÜSTAKİL YAPI: MEZARLIKTA:
Dini Yapı Grubu Adı: Ayios İoannis Kilisesi

BUGÜNKÜ DURUMU
İyi: Orta: X Kötu:
Kullanılıyor: X Kullanılmıyor:

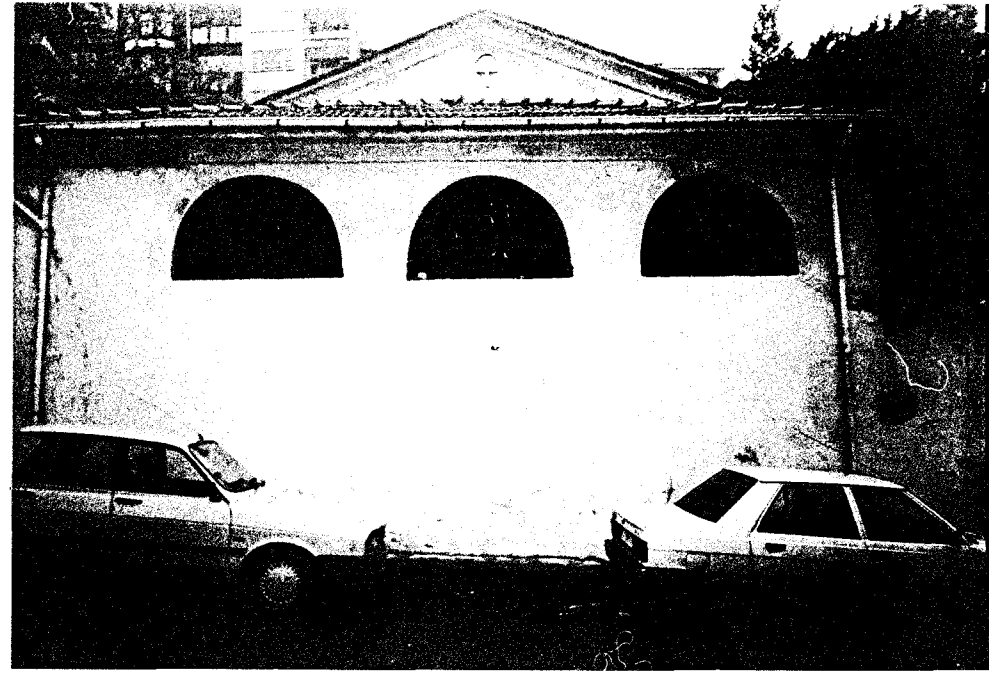
MİMARİ ÖZELLİKLER

PLAN MALZEME KAPILAMA KAPILAR
Tek Mekanlı: X Mekan Dehiz: Döşeme: Mermer/Merdiven: Mermer Yan Cepheler Giriş Kapısı Yan Kapılar
Çok Mekanlı: Kagir Kagir Duvar: Seramik/Dış Cephel: Lento: - Söve: - Lento: - Söve: -
Dehizli: X Tavan: Sıva Çatı: Kemer: - Doğrama: - Kemer: - Doğrama: -

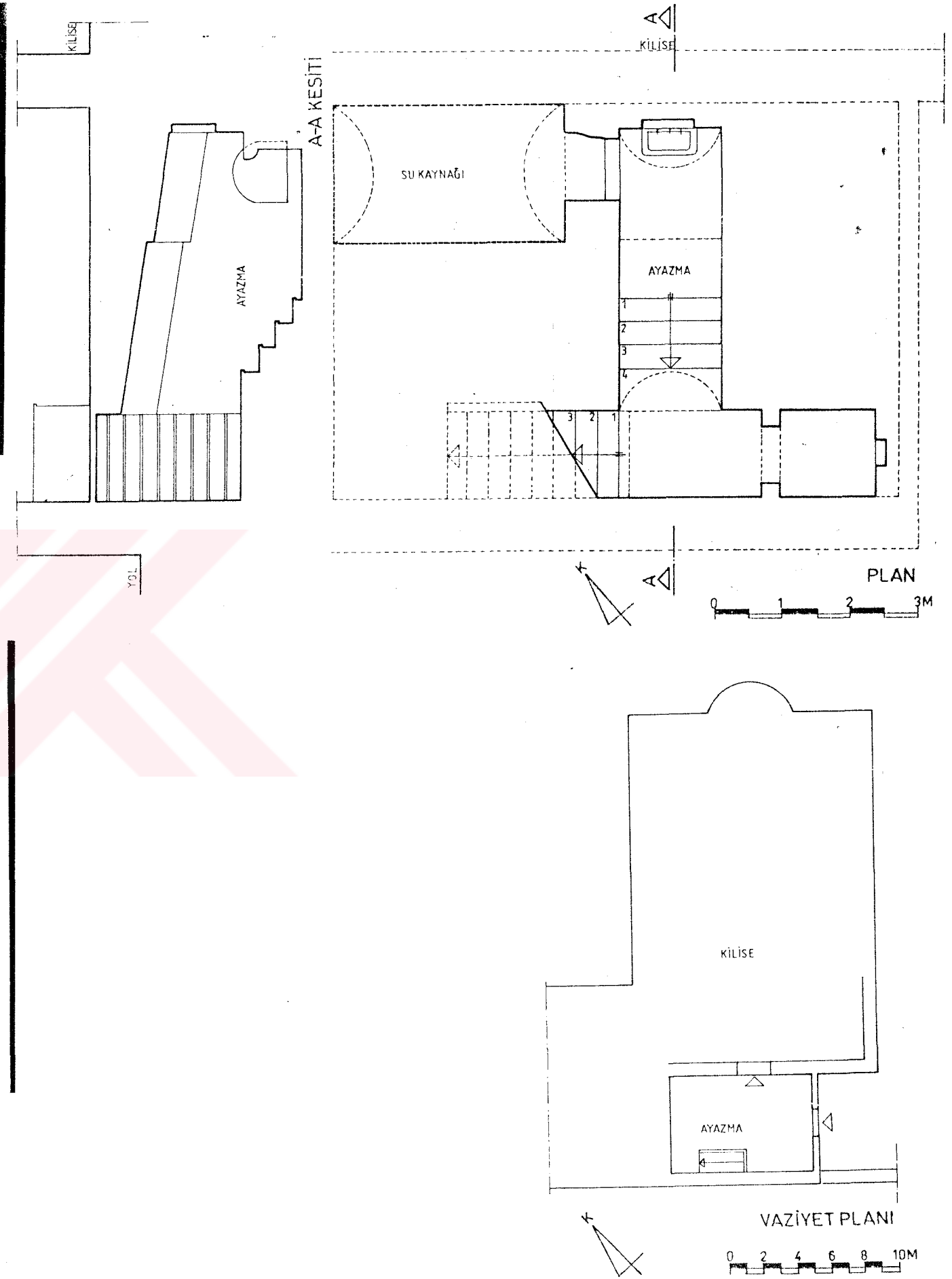
SU KAYNAĞI
Kuyu: Sarmıç: Var: X
Kaynak: X Okunmuş Su: Yok: X

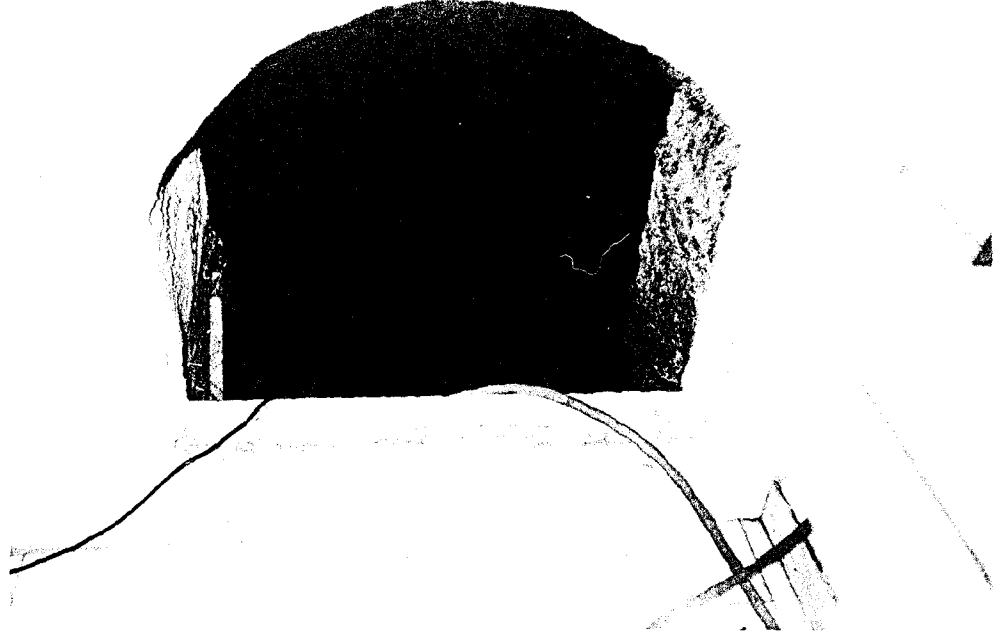

Resim: 4.64- 49 Ayios İoannis Ayazması

Resim: 4.63- 49 Ayios İoannis Ayazması

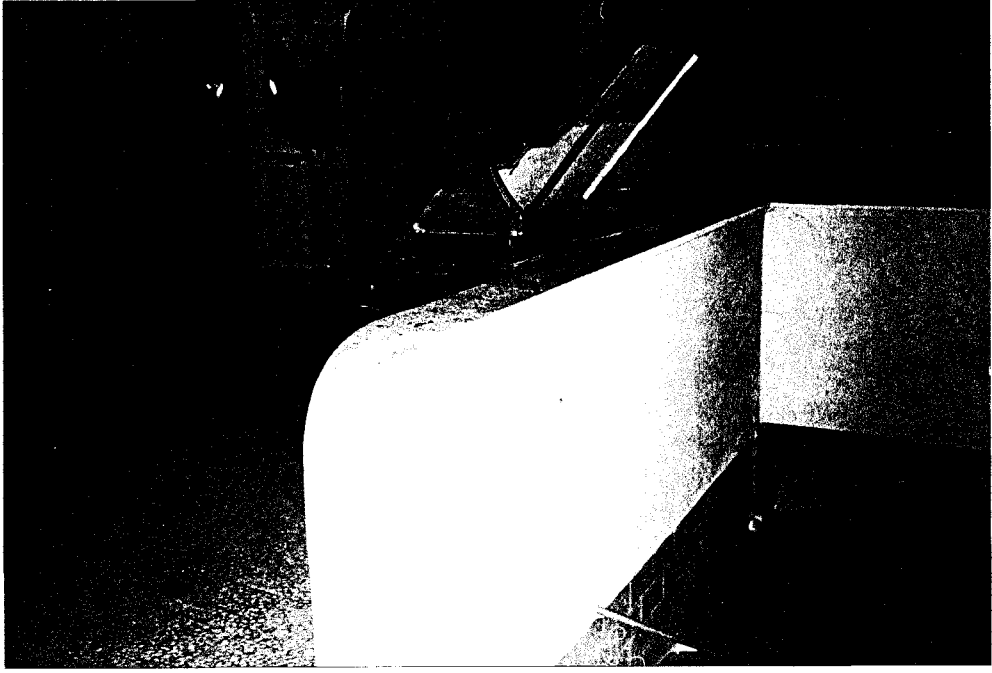

Resim: 4.65- 49 Ayios İoannis Ayazması

Resim: 4.66- 49 Ayios İoannis Ayazması

Resim: 4.67- 49 Ayios İoannis Ayazması

Resim: 4.68- 49 Ayios İoannis Ayazması

4.1.18- 59 Ayios Nikolaos Ayazması

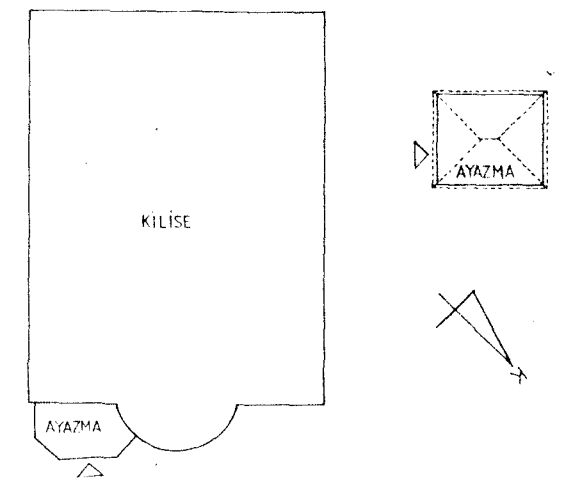
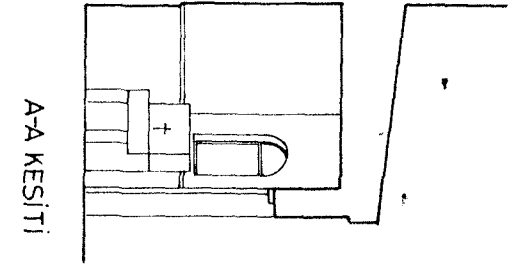
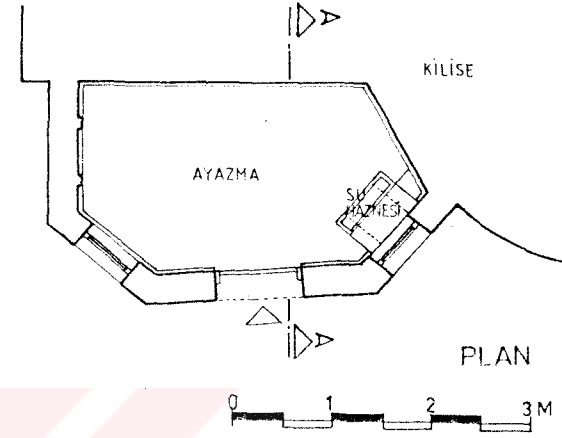
KATALOG NO:18	AYAZMA NO:59	AYAZMA ADI: Ayios Nikolaos	İSİM GÜNÜ: 6 Aralık	GÖZLEM TARİHİ: 20.12.95	RESİM NO: 4.69-70
BULUNDUĞU YER: Fatih	Semt: Balat	Mah./Sok.: Ayvaci Sok.	No:	ZİYARET GÜNLERİ:	
KONUMU		BUGÜNKÜ DURUMU			
DİNİ YAPı GRUBU İÇİNDE: X	MÜSTAKİL YAPI: MEZARLIKTA:	İyi: X	Orta:	Kötü:	
Dini Yapı Grubu Adı: Ayios Stratik Kilisesi		Kullanılıyor: X	Kullanılmıyor:		
MİMARİ ÖZELLİKLER					
PLAN		KAPLAMA		PENCERELER	
Tek Mekanlı: X	Mekan	Döşeme: K. Mozaik	Merdiveni: --	Giriş Cephesi	Yan Cephe
Çok Mekanlı:	Kağır	Duvar: Sıva	Dış Cephe: Sıva	Lento: --	Söve: Taş
Dehlizli:		Tavan: Sıva	Çatı: Beton	Kemer: X	Doğrama: Ahşap
		KAPLAMA		KAPILAR	
		Giriş Kapısı		Yan Kapılar	
		Lento: X		Söve: Taş	
		Kemer: --		Doğrama: Ahşap	
				Kemer: --	
				Doğrama: --	

Resim: 4.69- 59 Ayios Nikolaos Ayazması

Resim: 4.70- 59 Ayios Nikolaos Ayazması

VAZİYET PLANI

KATALOG NO:19 AYAZMA NO:62 AYAZMA ADI: Ayios Nikolaos İSİM GÜNÜ: 6 Aralık GÖZLEM TARİHİ: 26.11.96 RESİM NO: 4. 71-74

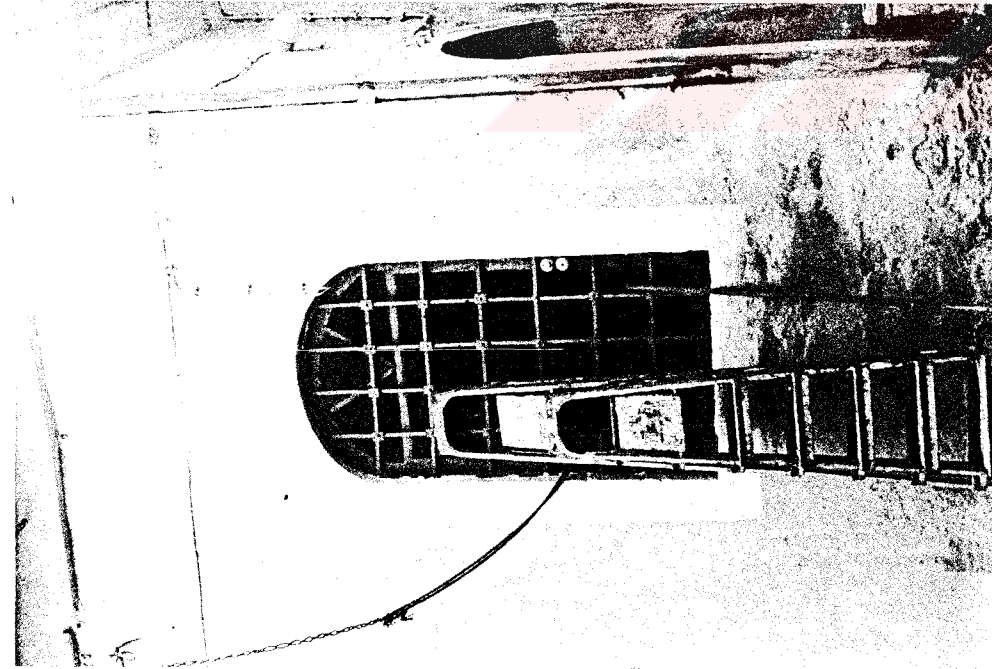
BULUNDUĞU YER: İlçe: Fatih Semti: Sarıyaş Mah./Sok.: Hacı İsmail Fevzi Sok. No: 3 ZİYARET GÜNLERİ:

KONUMU
DİNİ YAPI GRUBU İÇİNDE: X MÜSTAKİL YAPI: MEZARLIKTA:
Dini Yapı Grubu Adı: Ayios Nikolaos Kilesesi

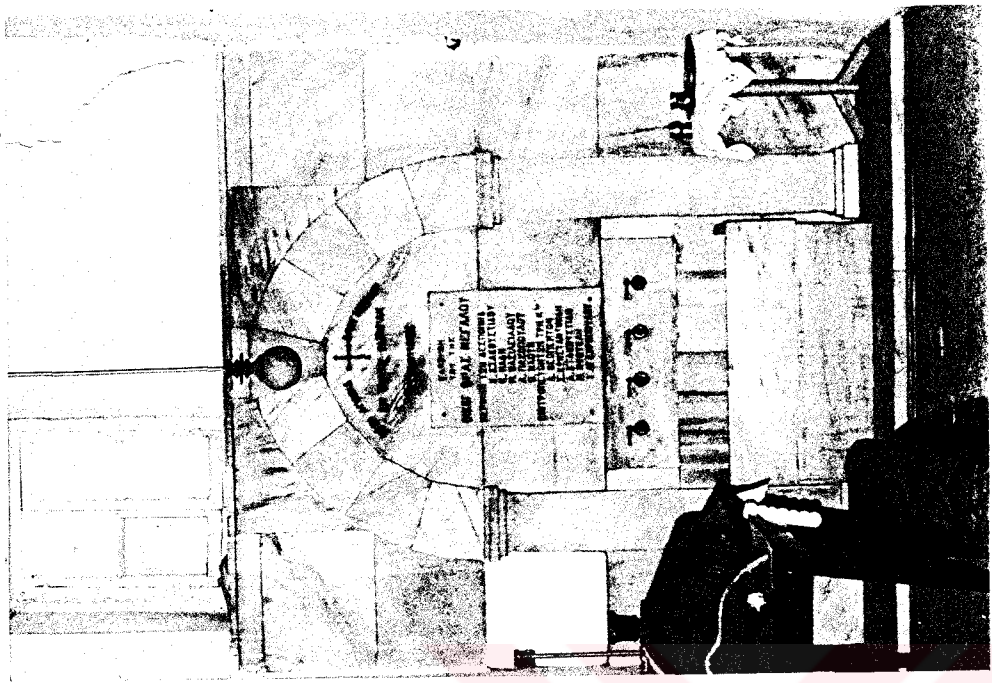
BUGÜNKÜ DURUMU
İyi: Orta: X Kötü:
Kullanılıyor: X Kullanılmıyor:

MİMARİ ÖZELLİKLER

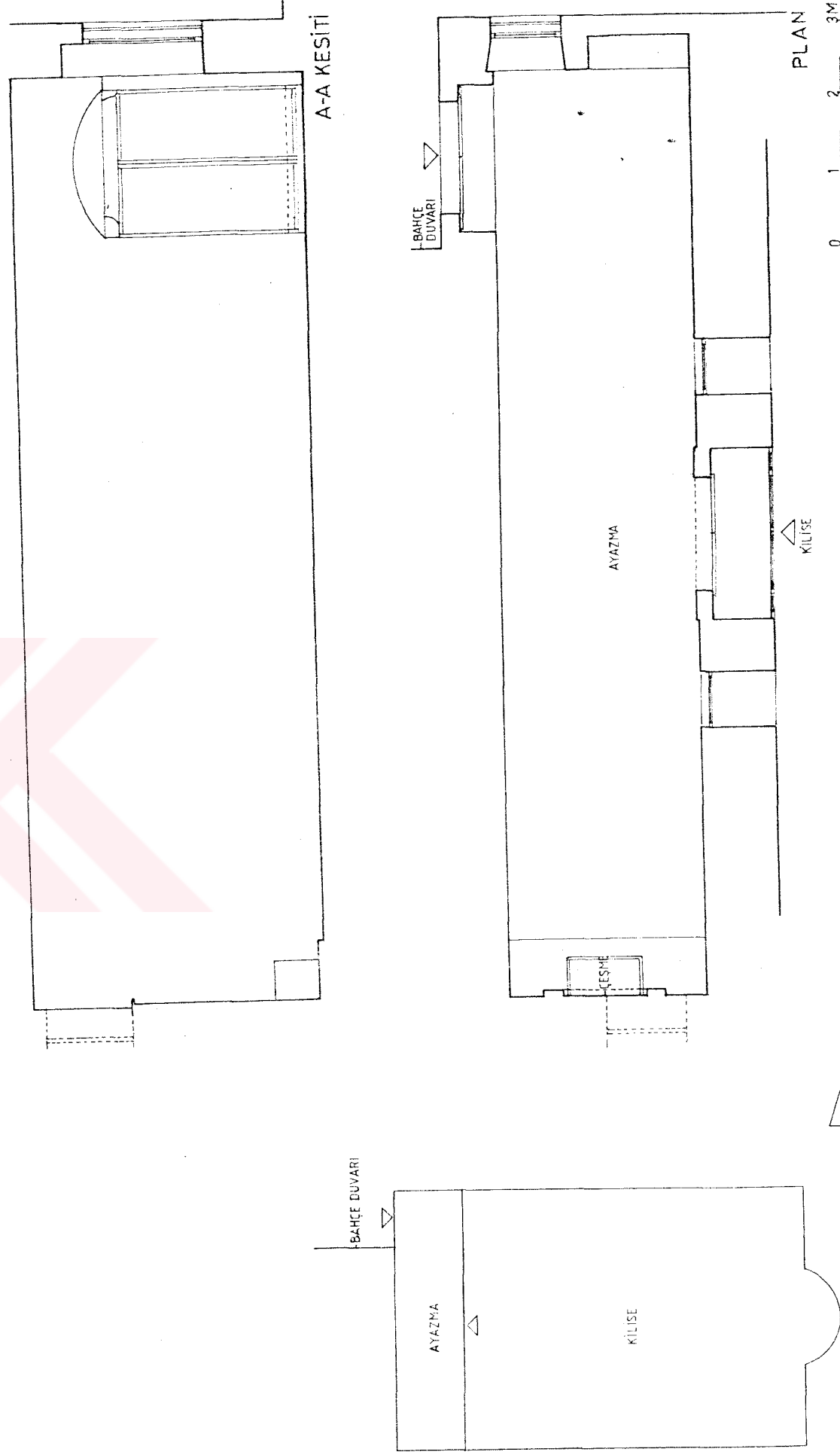
PLAN	MAİZEME	KAPLAMA	PENCERELER	Yan Cephe	Giriş Kapısı	KAPILAR
Tek Mekanlı: X	Mekan	Döşeme: Det. Merdiven: -	Giriş Cephesi	Lento: - Söve: Taş	Lento: - Söve: Taş	Yan Kapılar
Çok Mekanlı:	Kağıt	Duvar: Sıva	Söve: -	Kemer: X	Kemer: X	Doğrama: Demir
Dehlizli:		Tavan: Ahşap	Doğrama: -			Doğrama: Demir

Resim: 4.71- 62 Ayios Nikolaos Ayazması

Resim: 4.72- 62 Ayios Nikolaos Ayazması

VAZİYET PLANI

PLAN

3M

Resim: 4.73- 62 Ayios Nikolaos Ayazmasi

Resim: 4.74- 62 Ayios Nikolaos Ayazmasi

4.1.20- 63 Ayios Nikolaos Ayazması

KATALOG NO: 20 AYAZMA NO: 63 AYAZMA ADI: Ayios Nikolaos

BULUNDUĞU YER: İlçe: Faah Semit: Topkapı

İSİM GÜNÜ: 6 Aralık No: 1 ZİYARET GÜNLERİ:

Mah./Sok.: Karatay Sok. BÜGÜNKÜ DURUMU YÖNETİM No: 1

DİNİ YAPI GRUBU İÇİNDE: X MÜSTAKİL YAPI: MEZARLIKTA: İyi: X Orta: Kötü: Sametçe

Dini Yapı Grubu Adı: Ayios Nikolaos Kilisesi Kullanılıyor: X Kullanılmıyor: KAYNAĞI SU KAYNAĞI SU HAZNESİ İERO

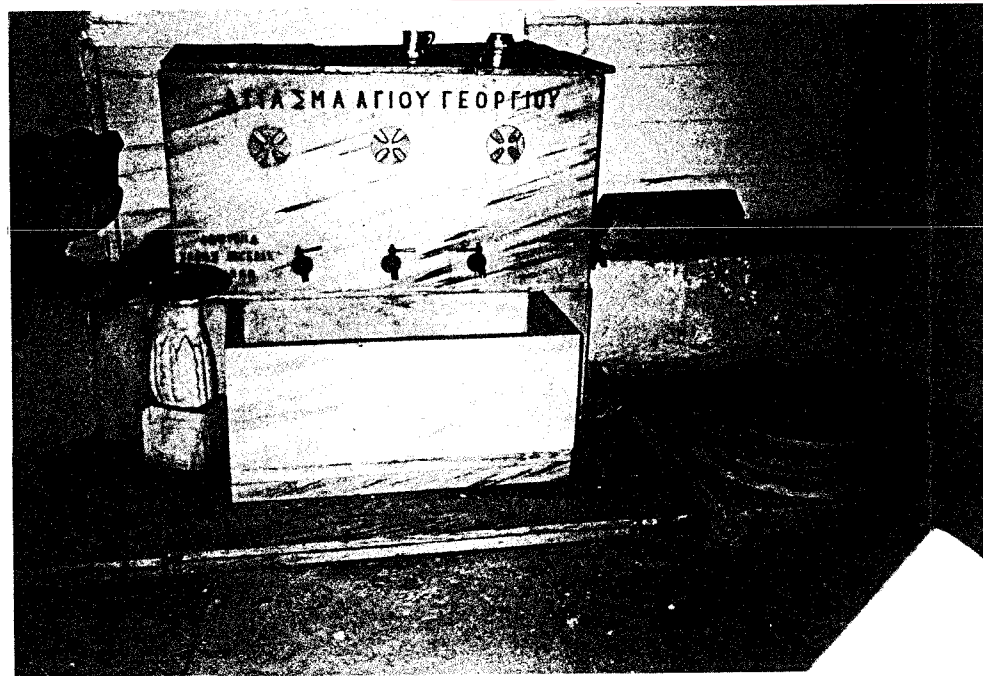
Var: X Var: X Var: X Kuyu: X Sarnıç: Kaynak: Okunmuş Su: Yok: Yok: Yok: X

MİMARİ ÖZELLİKLER

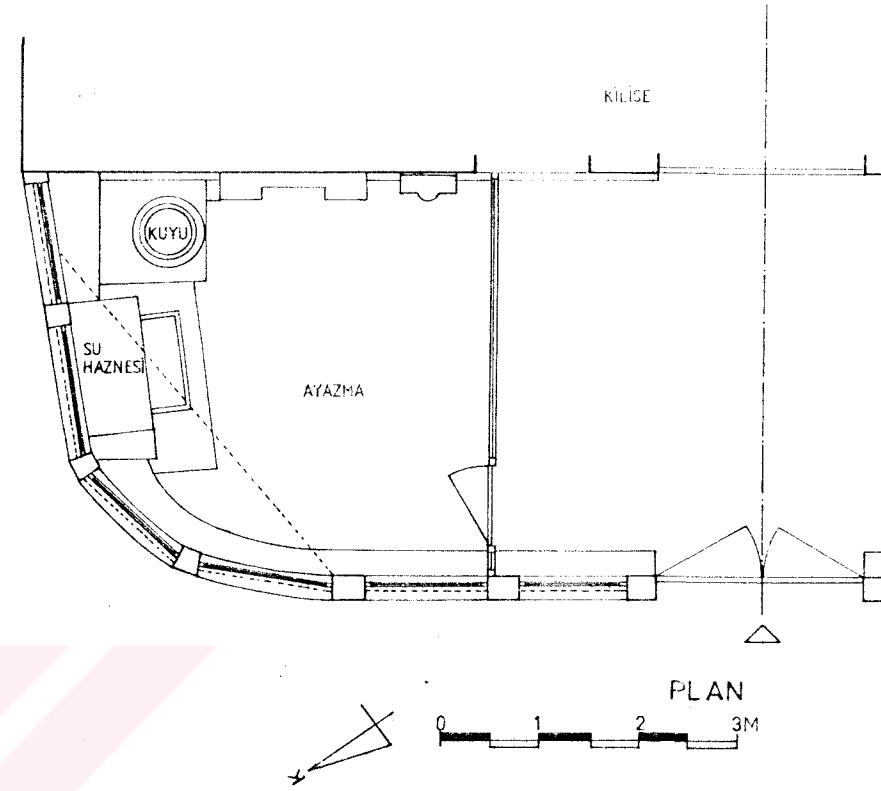
PLAN	MİMZEME	KAPLAMA	PENCERELER	KAPILAR
Tek Mekanlı: X	Mekan	Döşeme: Taş Merdiven: -	Giriş Cephesi	Giriş Kapısı
Çok Mekanlı:	Flap	Duvar: Ahşap Dış Cephe: Ahşap	Lento: X Söve: Ahşap	Lento: X Söve: Ahşap
Dehliz:		Tavan: Ahşap Çatı: Kiremit	Kemer: -	Kemer: -
				Doğrama: Ahşap
				Doğrama: Ahşap
				Doğrama: -
				Doğrama: -

Resim: 4.75- 63 Ayios Nikolaos Ayazması

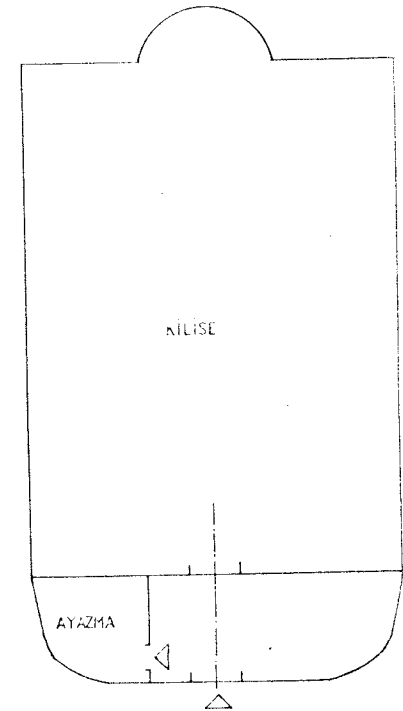

Resim: 4.76- 63 Ayios Nikolaos Ayazması

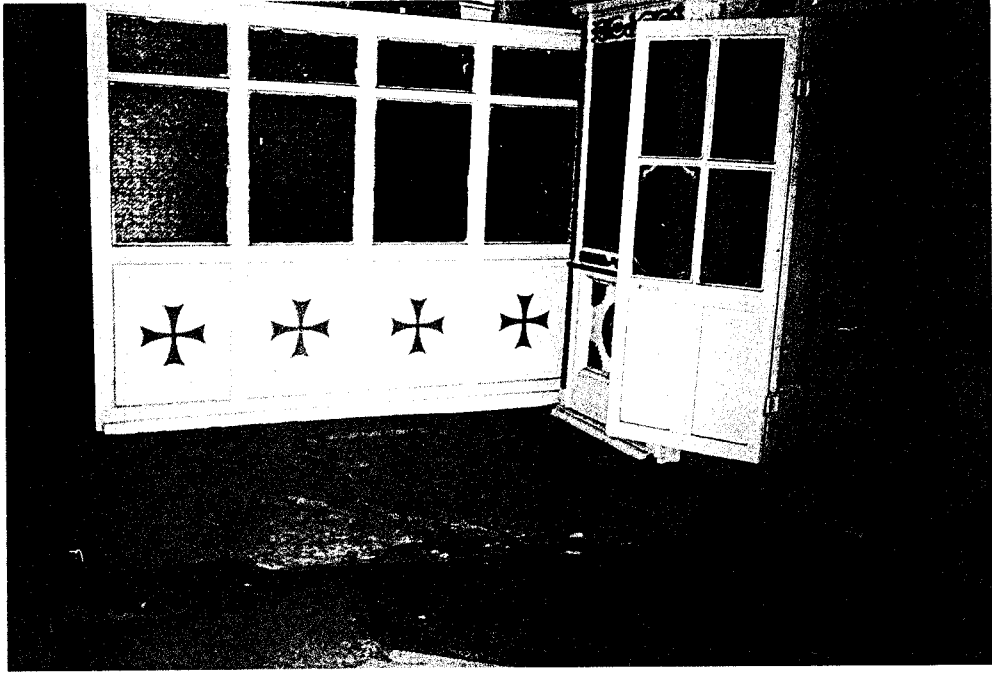

PLAN

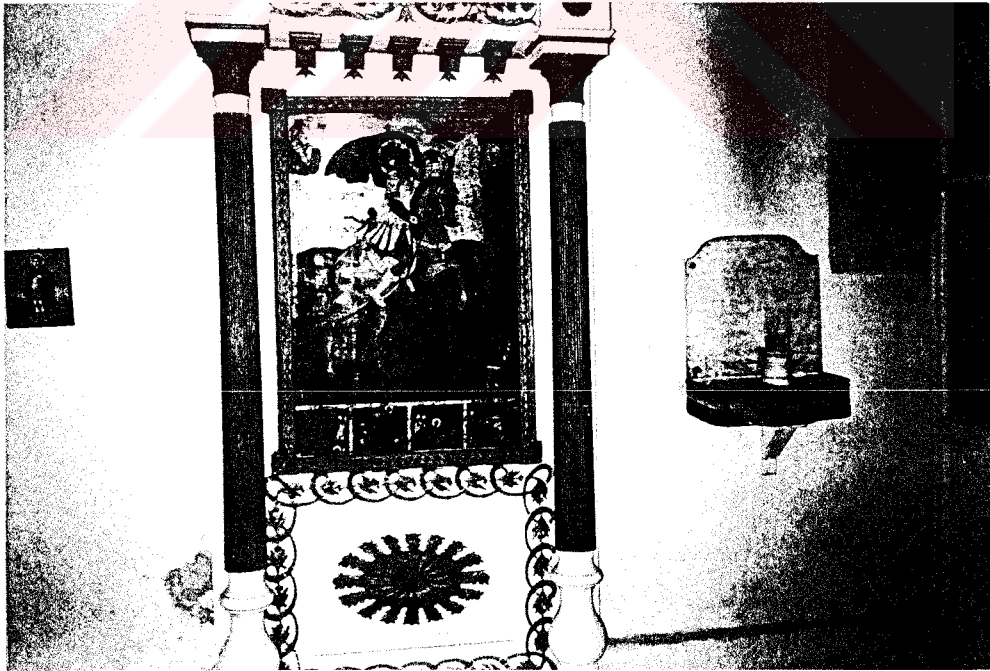
3M

VAZİYET PLANI

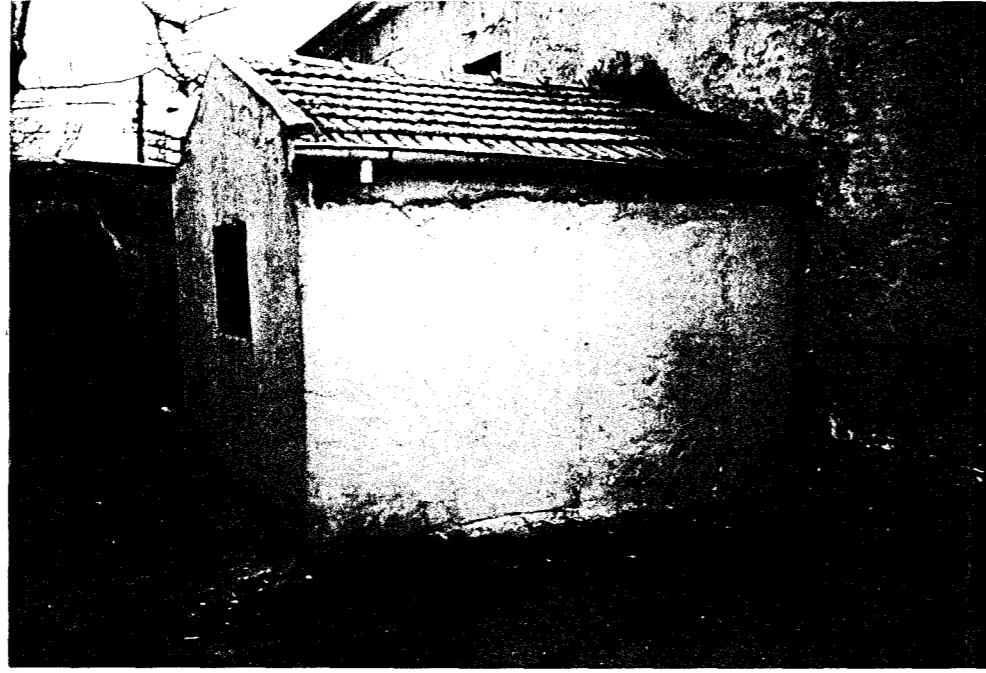
Resim: 4.77- 63 Ayios Nikolaos Ayazması

Resim: 4.78- 63 Ayios Nikolaos Ayazması

4.1.21- 67 Ayios Sebastianos Ayazması

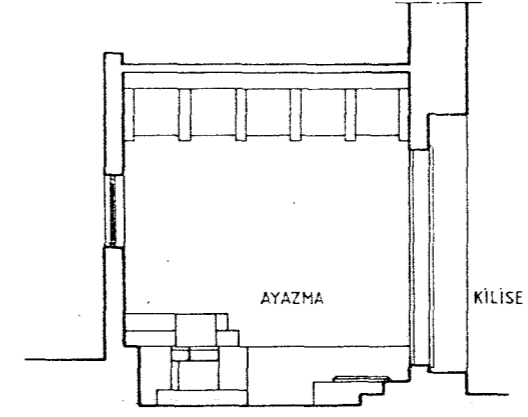
KATALOG NO: 21	AYAZMA NO: 67	AYAZMA ADI: Ayios Sebastianos	İSİM GÜNÜ: 1 Ocak	GÖZLEM TARİHİ: 20.12.95	RESİM NO: 4 79-81
BULUNDUĞU YER: İlçe: Fatih	Semt: Edirnekapı	Mah./Sok.: Prof. Neci Senses Cd.	No: 193	ZİYARET GÜNLERİ:	
KONUMU		BUGÜNKÜ DURUMU		YÖNETİM	
DİNİ YAPILAR GRUBU İÇİNDE: X		MÜSTAKİL YAPI: MEZARLIKTA:		SUKAYNAĞI	
Dini Yapı Grubu Adı: Ayios Sebastianos Kilisesi		İvi: X / Orta: / Kökü: / Kullanılıyor: X / Kullanılmıyor: /		Kuyu: X / Sarnıç: / Kaynak: / Okunmuş Su: /	
PLAN		KAPLAMA		KAPILAR	
Tek Mekanlı: X	Mekan	Döşeme: K. Mozaik	Merdiven: -	Giriş Kapısı	Yan Kapılar
Çok Mekanlı: /	Kağır	Duvar: S. Mozaik	Dış Cephe: S. Mozaik	Lento: X / Söve: -	Lento: - / Söve: -
Dehlizli: /		Tavan: Ahşap	Çatı: Kiremit	Kemer: X / Doğrama: Demir	Kemer: - / Doğrama: -

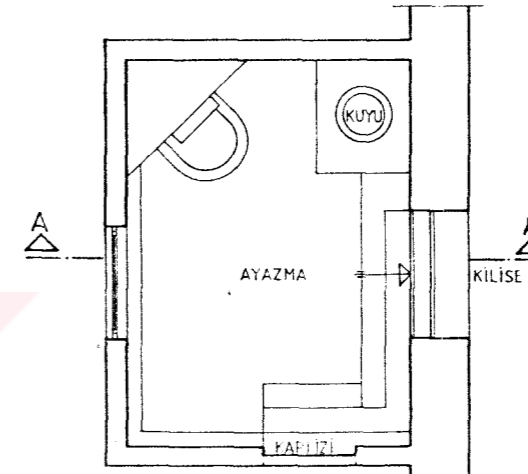
Resim: 4.79- 67 Ayios Sebastianos Ayazması

Resim: 4.80- 67 Ayios Sebastianos Ayazması

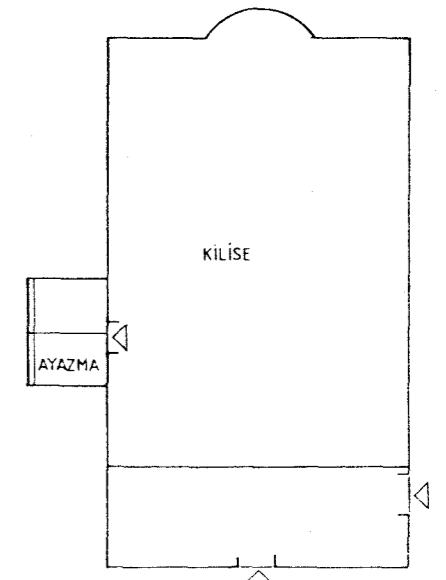

A-A KESİTİ

PLAN

0 1 2 3 M

VAZİYET PLANI

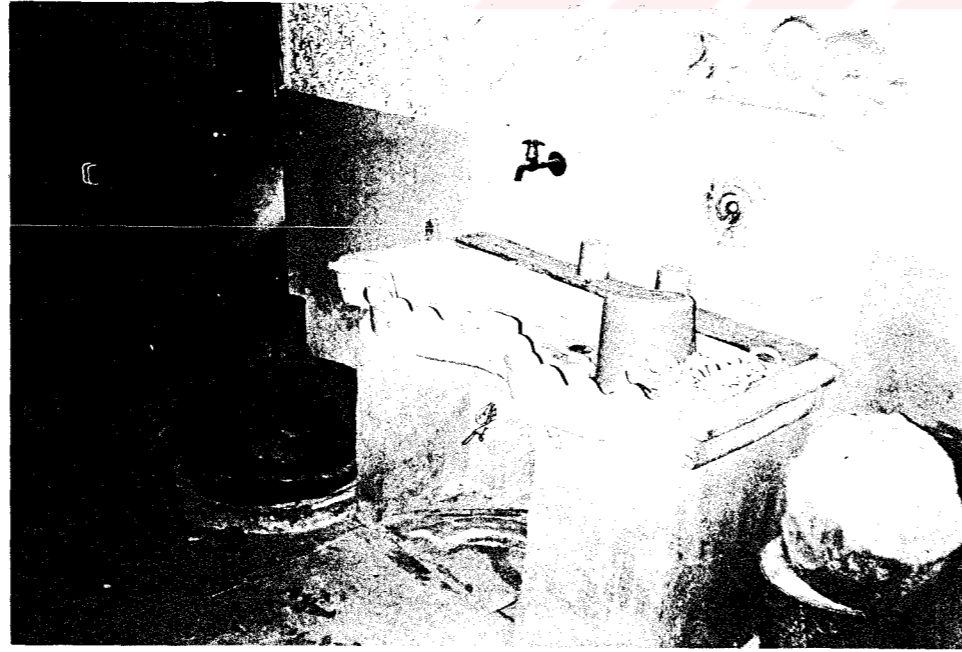
0 2 4 6 8 10 M

Resim: 4.81- 67 Ayios Sebastianos Ayazması

4.1.22- 71 Ayios Vasilios Ayazması

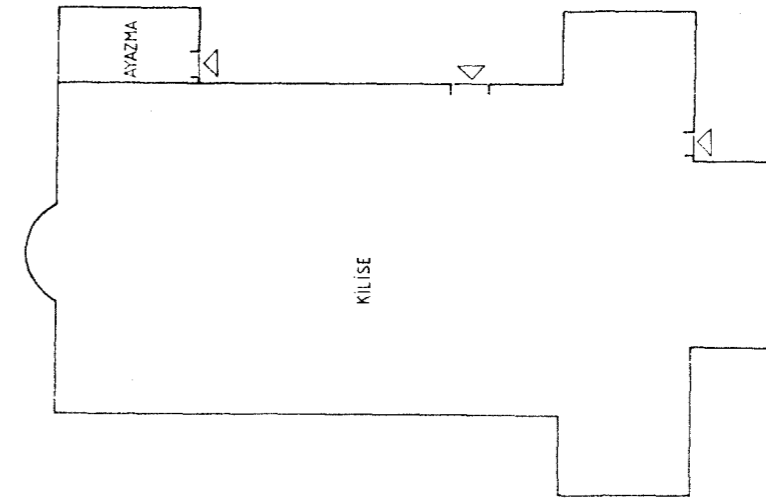
KATALOG NO: 22		AYAZMA NO: 71		AYAZMA ADI: Ayios Vasilios		İSİM GÜNÜ: 10 Ocak		GÖZLEM TARİHİ: 20.12.99		RESİM NO: 4.82-83			
BULUNDUĞU YER: İlçe: Faah		Semt: Edirnebaşı		Mah./Sok.: Hacı Gâbir Çaldıran		No: 8		ZİYARET GÜNLERİ:					
KONUMU		BUGÜNKÜ DURUMU		YÖNETİM		SU KAYNAĞI		SU HAZNESİ		İERO			
DİNİ YAPI GRUBU İÇİNDE: X		MÜSTAKİL YAPI: MEZARLIKTA:		İyi: Orta: X		Kötü: X		Kuyu: X		Sarnıç: Var:			
Dini Yapı Grubu Adı: Ayios Vasiliios Kilisesi		Kullanılıyor: X		Kullanılmıyor: X		Kullanılmıyor: X		Kaynak: Okunmuş Su: Yok: X		Yok: X			
MİMARİ ÖZELLİKLER													
PLAN		MALZEME		KAPLAMA		PENCERELER		KAPILAR					
Tek Mekanlı: X		Mekan: Dehliz		Döşeme: Taş		Merdiven: --		Giriş Cephesi		Yan Cepheleer		Giriş Kapısı	
Çok Mekanlı:		Kağır		Duvar: Sıva		Diş Cephe: Taş		Lento: X		Söve: Taş		Lento: --	
Dehlizli:		--		Tavan: Sıva		Çatı: Kiremit		Kemer: --		Doğrama: Ahşap		Kemer: --	
								Kemer: --		Doğrama: --		Doğrama: --	

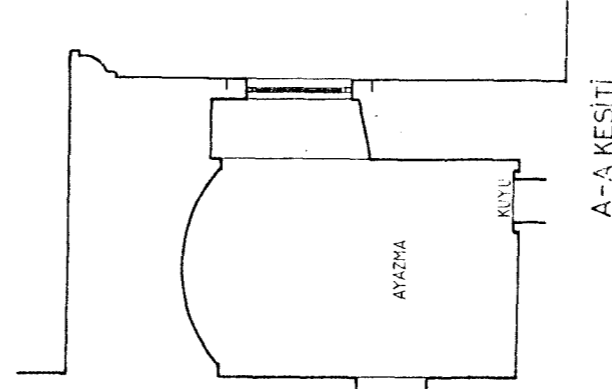
Resim: 4.83- 71 Ayios Vasilios Ayazması

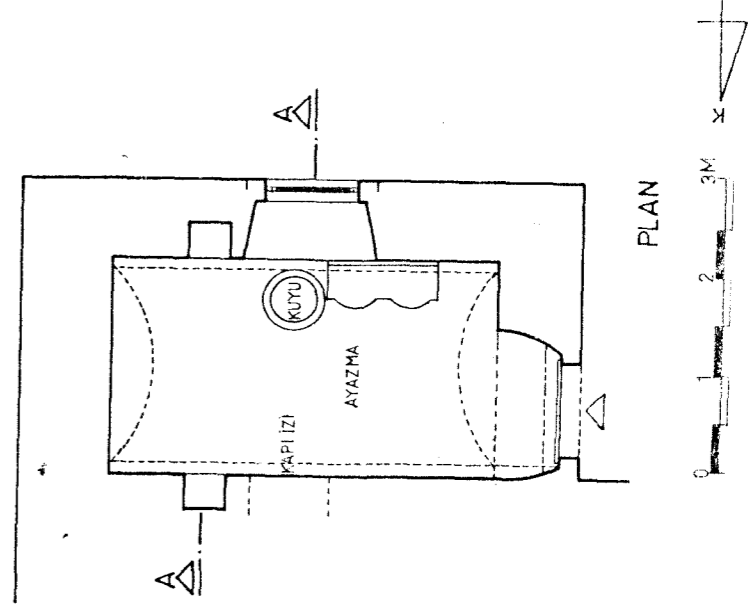
Resim: 4.82- 71 Ayios Vasilios Ayazması

VAZİYET PLANI

A-A KESİTİ

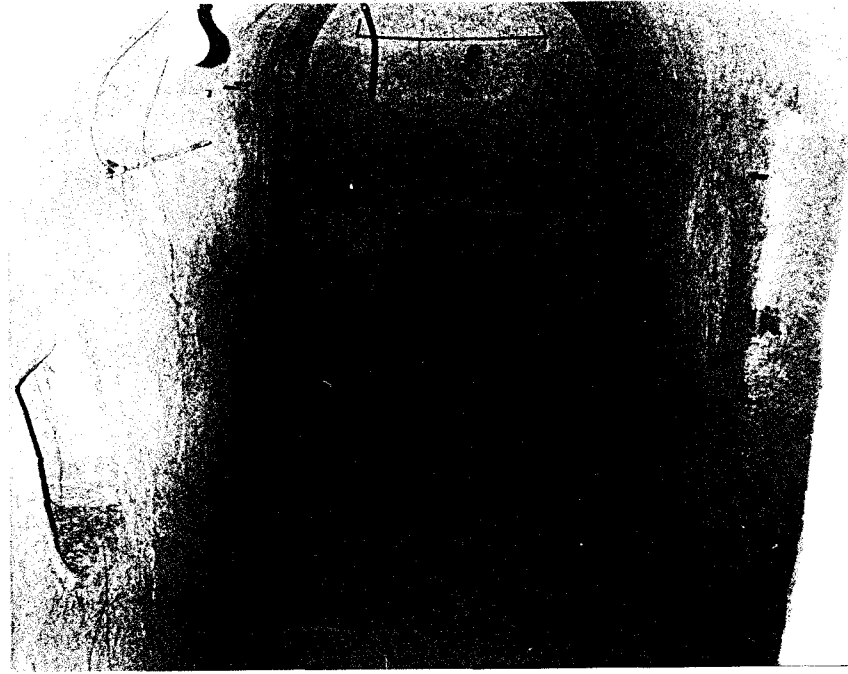

PLAN

4.1.23- 73 Ayios Yeorgios Ayazması

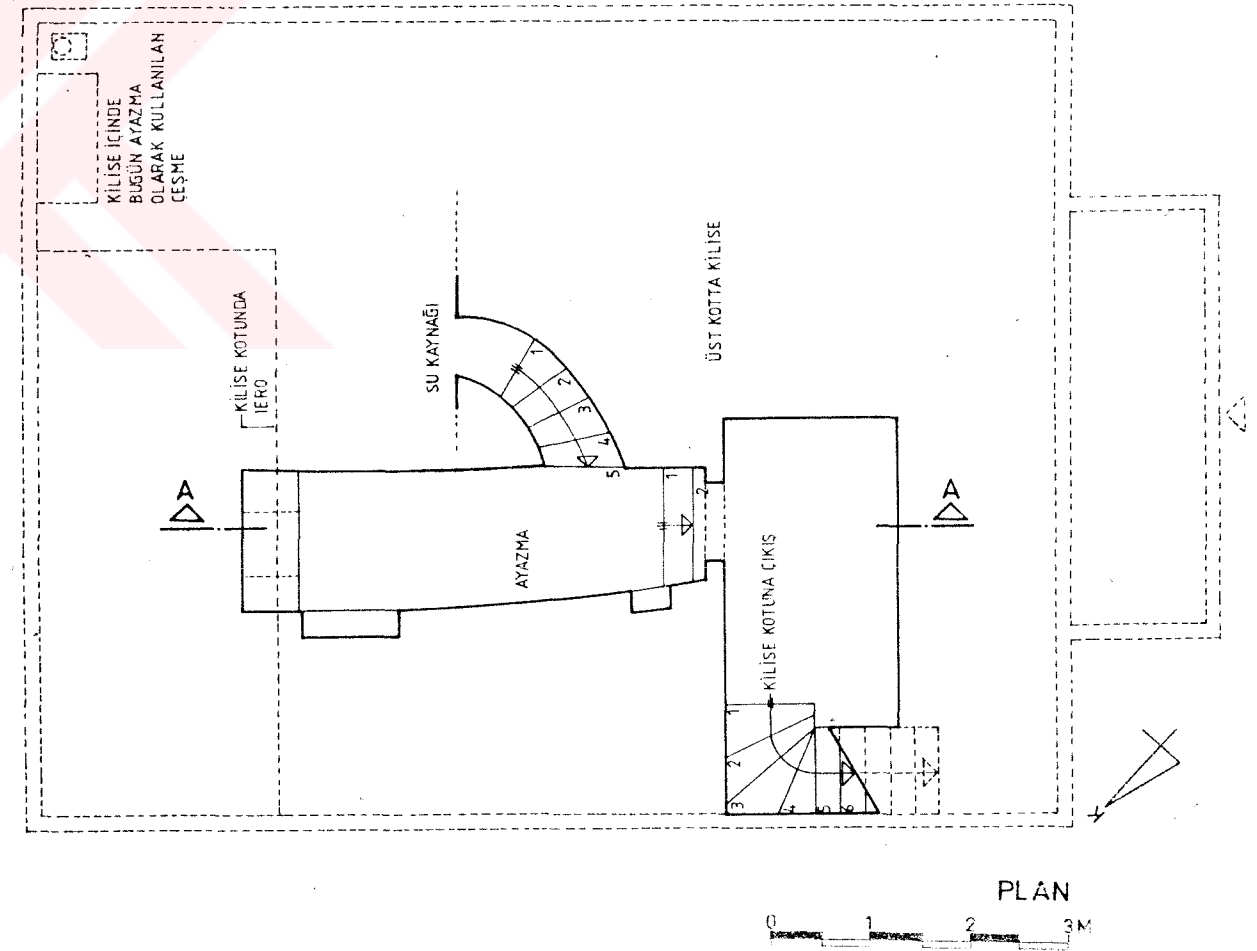
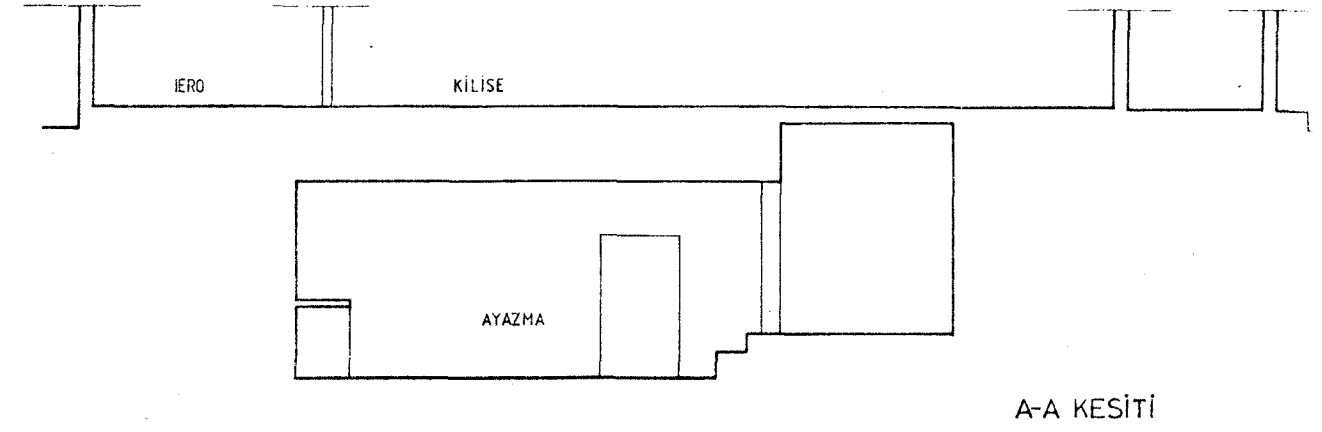
KATALOG NO: 23		AYAZMA NO: 73		AYAZMA ADI: Ayios Yeorgios		İSİM GÜNÜ: 23 Ocak		GÖZLEM TARİHİ: 11.01.96		RESİM NO: 4-84-89							
BULUNDUĞU YER: İç: Beşiktaş		Mah./Sok.: Gevirmeci Sok.		Semt: Ortaköy		No: 4/5		ZİYARET GÜNLERİ:									
KONUMU			BUGÜNKÜ DURUMU			YÖNETİMİ			SU KAYNAĞI								
DİNİ YAPI GRUBU İÇİNDE: X			MÜSTAKİL YAPI: X			İyi: X			Orta: X			Kötü: X					
Dini Yapı Grubu Adı: Ayios Yeorgios Kilisesi			Kullanılıyor: X			Kullanılmıyor: X			Kuyu: X			Sarıç: X					
									Kaynak: Okunmuş Su:			Yok: X					
MİMARİ ÖZELLİKLER																	
PLAN				MALZEME				KAPILAMA				PENCERELER					
Tek Mekanlı:		Mekan: Kâğır		Deliz: Kâğır		Döşeme: Taş		Merdiven: Taş		Giriş Cephesi: Yan Cepheler		Yan Kapılar: Yan Kapılar		Lento: -		Söve: -	
Çok Mekanlı: X		Kâğır		Kâğır		Duvar: Sıva		Dış Cephe: -		Lento: -		Söve: -		Lento: -		Söve: -	
Delizli: X		Kâğır		Kâğır		Tavan: Sıva		Çatı: -		Kemer: -		Doğrama: -		Kemer: -		Doğrama: -	

Resim: 4.84- 73 Ayios Yeorgios Ayazması

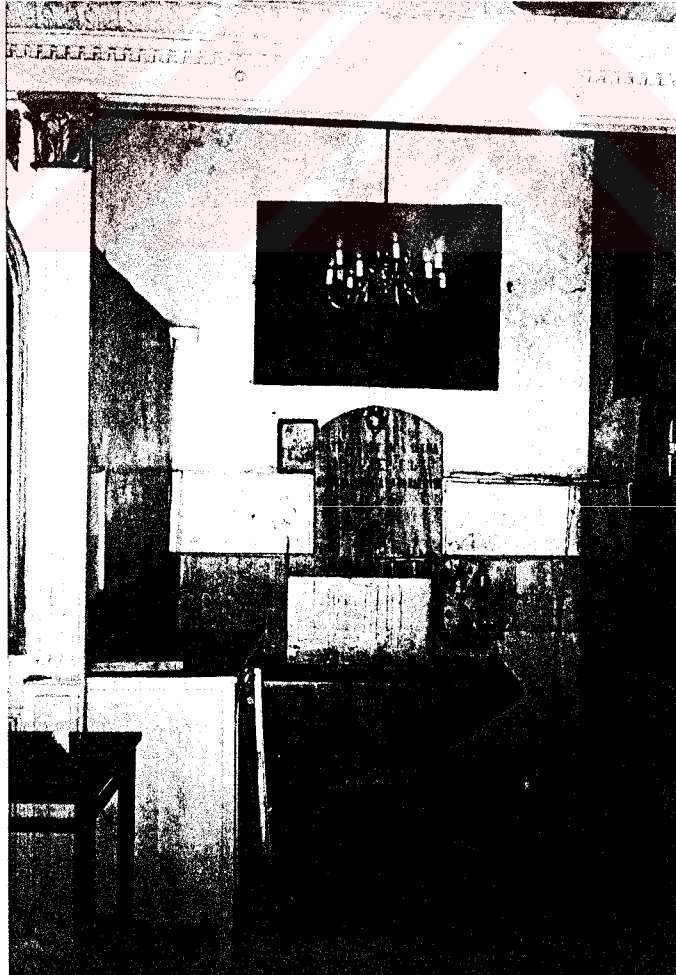

Resim: 4.85- 73 Ayios Yeorgios Ayazması

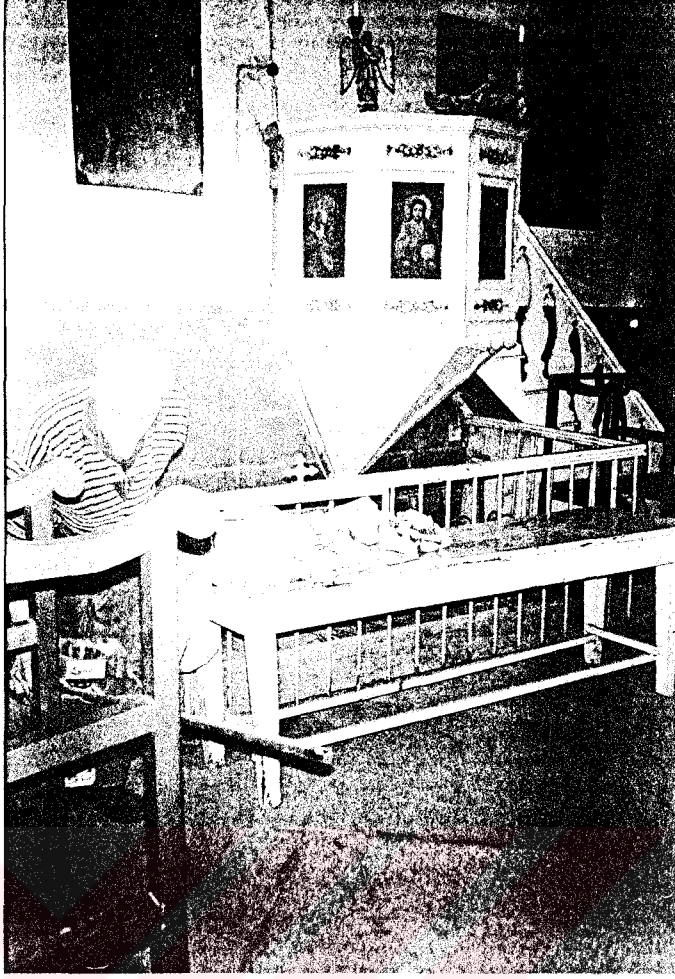

Resim: 4.86- 73 Ayios Yeorgios Ayazması

Resim: 4.87- 73 Ayios Yeorgios Ayazması

Resim: 4.88- 73 Ayios Yeorgios Ayazması

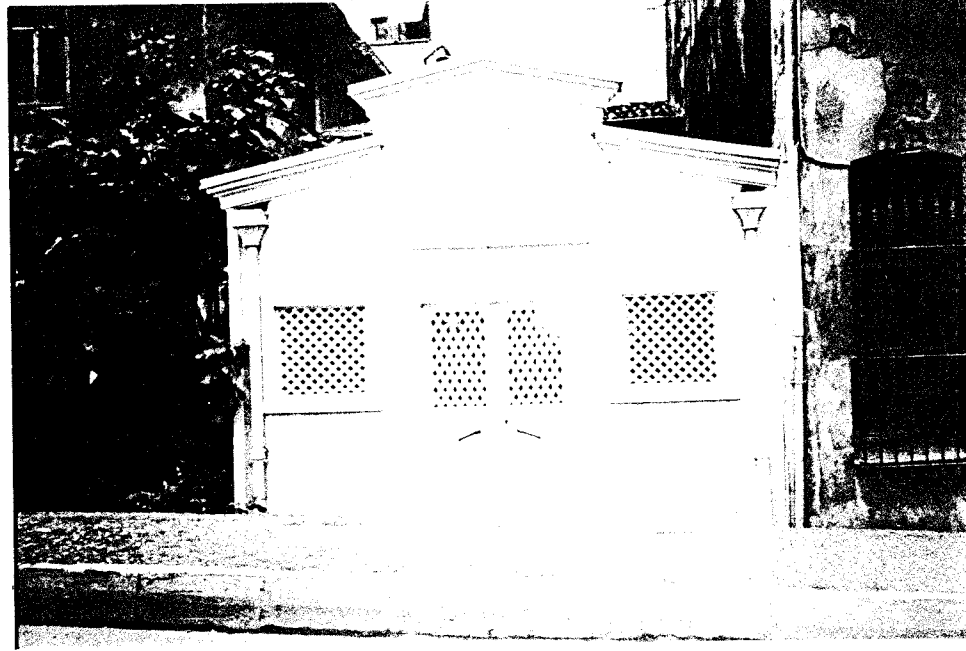

Resim: 4.89- 73 Ayios Yeorgios Ayazması

KATALOG NO: 25	AYAZMA NO 77	AYAZMA ADI: Panayia	İSİM GÜNÜ: 15 Ağustos	GÖZLEM TARİHİ: 6.05.96	RESİM NO: 4.92-93
BULUNDUĞU YER/İlçe:	Semt: Yeniköy	Mah./Sok.: Selih Ağa Sok.	No: 32	ZİYARET GÜNLERİ: Her gün ile Cuması	
KONUMU	BUGÜNKÜ DURUMU	VÖNETİM	SUKAYNAĞI	SULAVNESİ	JERO
DİNİ YAPIL GRUBU İÇİNDE:	MÜSTAKİL YAPI: X	MUZARLIKTA:	Kıyı: Sarnıç: Okunmuş Su: X	Var: Yok: X	Var: Yok: X
Dini Yapı Grubu Adı:	Kullanılıyor: X	Kullanılmıyor:	Kaynak:		

MİMARİ ÖZELLİKLER

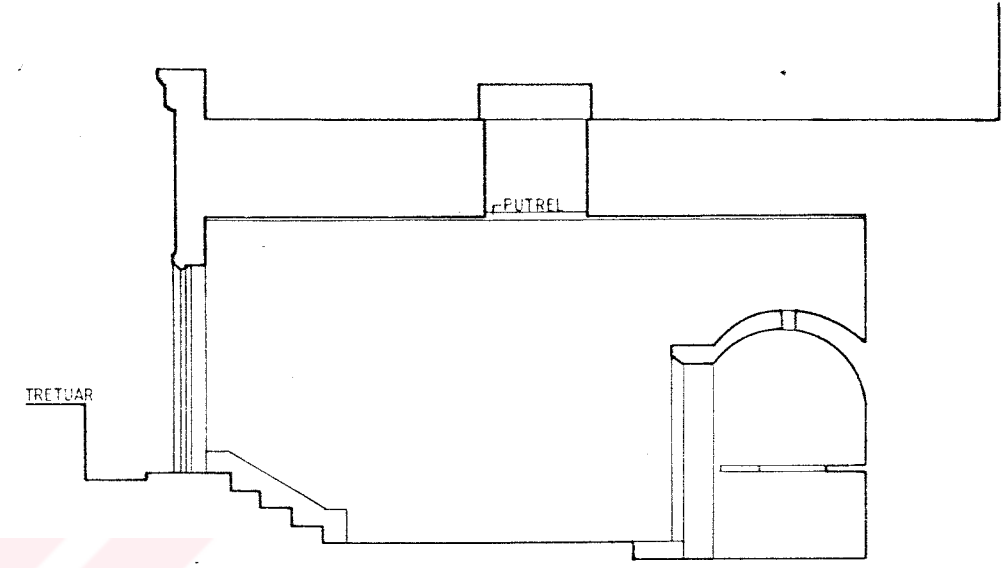
PLAN	MAUZEME	KAPLAMA	PENCERELER	YAN CEPHELER	KAPILAR
Tek Mekanlı: X	Mekan	Döşeme: K. Mozaik	Giriş Cephesi	Yan Cephe	Giriş Kapısı
Çok Mekanlı: Koşur	Deliz	Duvar: Sıva	Lento: X	Lento: -	Lento: -
Delizli:	—	Tavan: Sıva	Söve: Sıva	Söve: -	Söve: -
			Çatı: Kiremit	Kemer: -	Kemer: -
			Doğrama: Demir	Doğrama: -	Doğrama: -

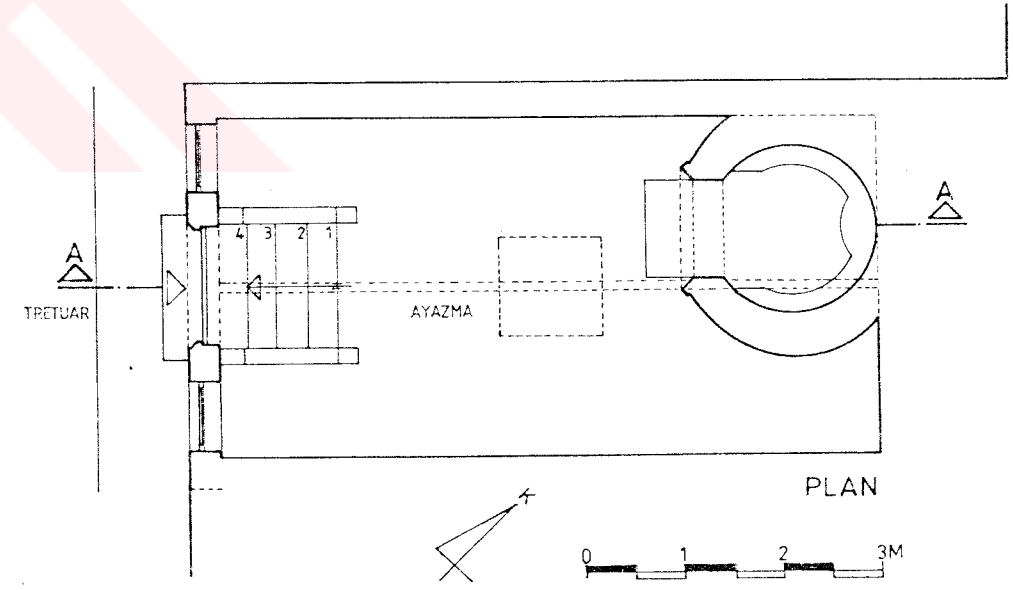
Resim: 4.92- 77 Panayia Ayazması

Resim: 4.93- 77 Panayia Ayazması

A-A KESİTİ

PLAN

0 1 2 3M

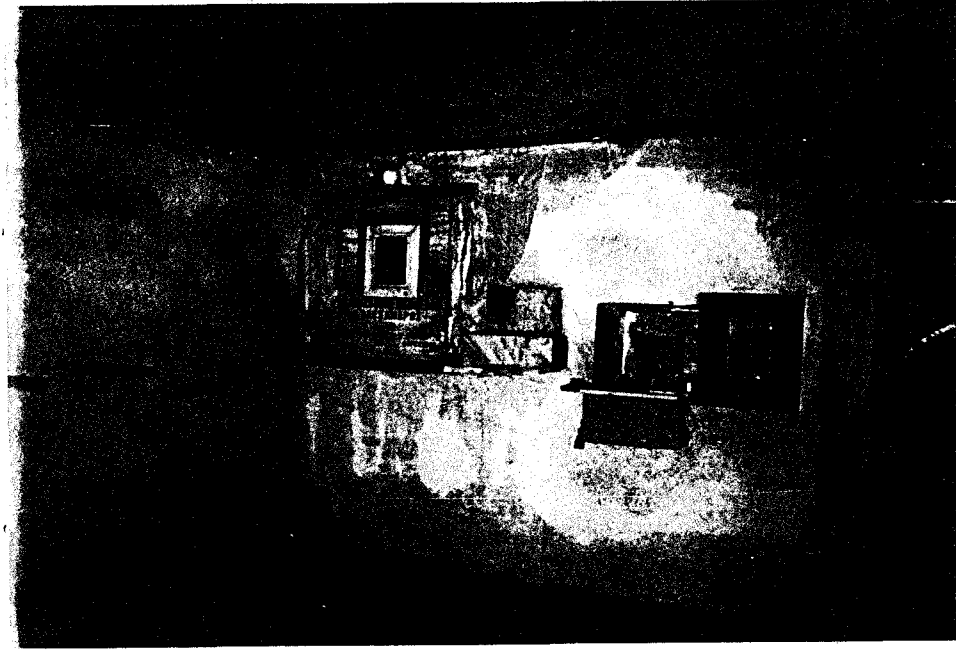

Resim: 4.96- 78 Panayia Ayazması

Resim: 4.97- 78 Panayia Ayazması

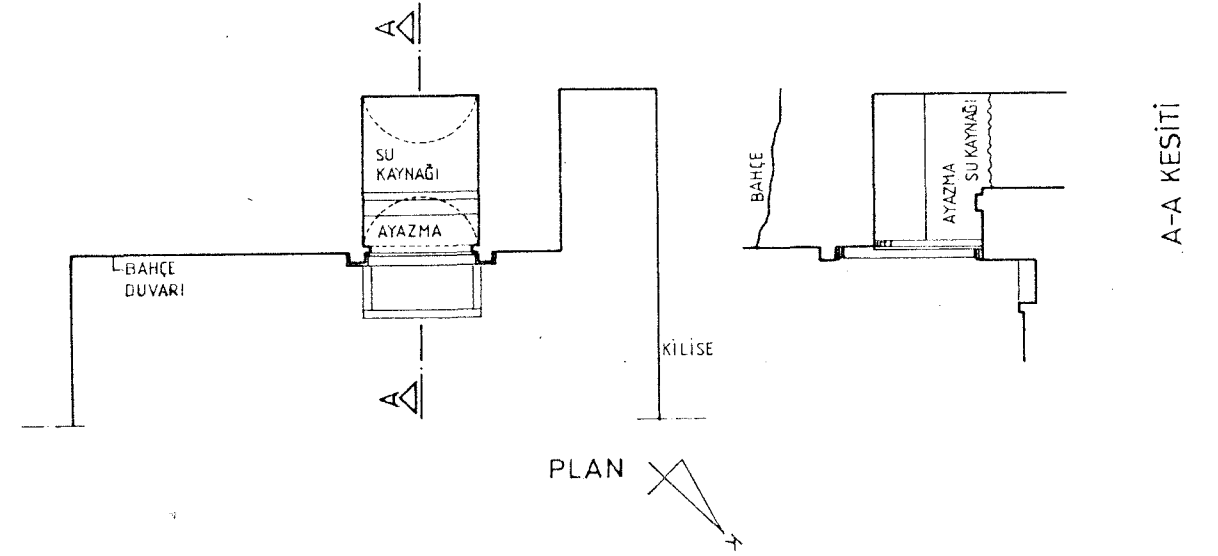
KATALOG NO:27 AYAZMA NO:81 AYAZMA ADI:Profitis İlias		İSİM GÜNÜ:20 Temmuz		GÖZLEM TARİHİ:22.10.95		RESİM NO:4.98-99	
BULUNDUĞU YER:İlçe:		Mah./Sok.: Selmanlar Ca.		No:		ZİYARET GÜNLERİ:	
Semt: Arnavutköy		KONUMU		YÖNETİM		SUKAYNAĞI	
DİNİ YAPI GRUBU İÇİNDE: X MÜSTAKİL YAPI: MEZARLIKTA:		BUGÜNKÜ DURUMU		Aşağı Boğaz		SUKAYNAĞI	
Dini Yapı Grubu Adı: Profitis İlias Kilisesi		İyi: Orta: X Kötü:		Kullanılıyor: X Kullanılmıyor:		Kuyu: Sarnıç: Var: Yok: X	
		Kullanılıyor: X Kullanılmıyor:				Kaynak: X Okunmuş Su: Yok: X	
MIMARI ÖZELLİKLER				KAPILAR			
PLAN		KAPLAMA		PENCERELER		Yan Kapılar	
Tek Mekanlı: X Mekan Dehliz		Döşeme: Taş Merdiven: —		Giriş Cephesi		Giriş Kapısı	
Çok Mekanlı: Köprü		Duvar: —		Lento: — Söve: —		Lento: — Söve: —	
Dehlizli:		Tavan: —		Kemer: — Doğrama: —		Kemer: — Doğrama: —	
		Diş Cephe: Siva					
		Çatı: Çatrak					

Resim: 4.98- 81 Profitis İlias Ayazması

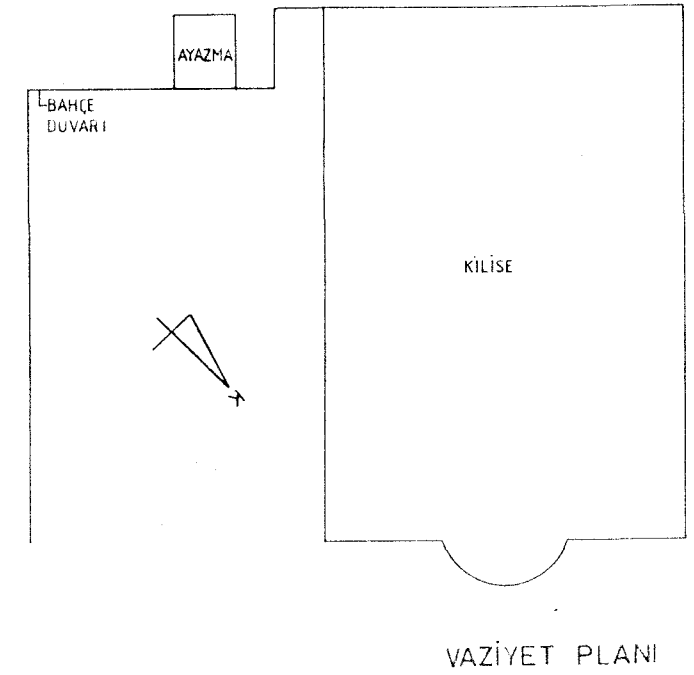
Resim: 4.99- 81 Profitis İlias Ayazması

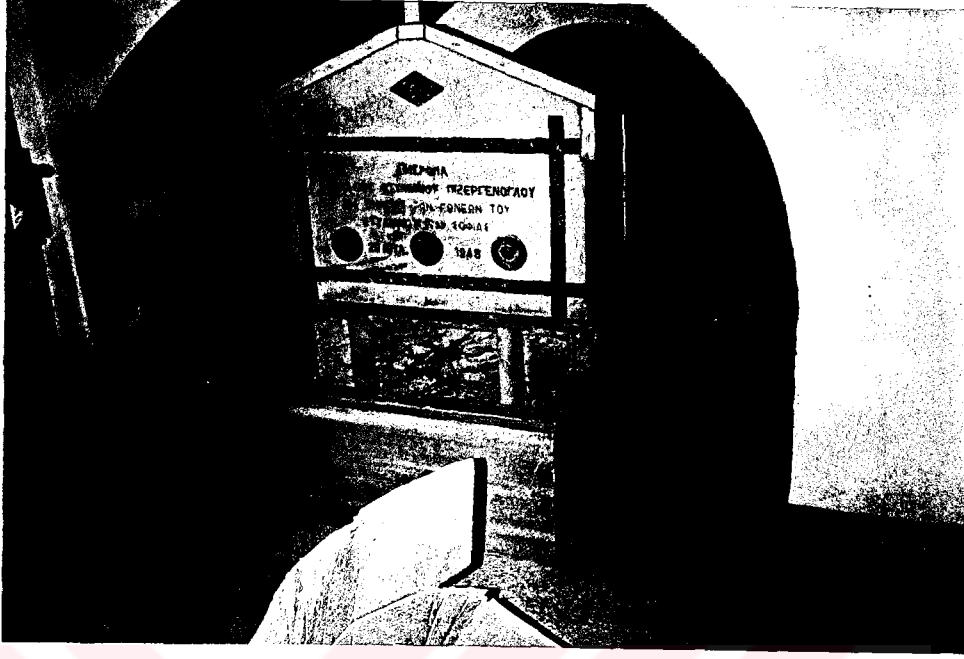
0 1 2 3 M

PLAN

A-A KESİTİ

VAZİYET PLANI

Resim: 4.102- 82 Profitis İlias Ayazması

Resim: 4.103- 82 Profitis İlias Ayazması

4.2- Kataloğun Değerlendirilmesi

Kataloğun; ayazmaların konum özelliklerine göre değerlendirildiği Tablo 4.1, bölüm 4.2'nin sonunda yer almaktadır.

4.2.1 - Ayazma Adı

Ayazmalar, genellikle bir aziz ya da bir azizenin adına ithaf edilmişlerdir. Şifa dağıtıcı ve iyileştirme gücü olduğuna inanılan ayazmalar için genellikle adına ithaf edildiği aziz ya da azizenin öldürülüş şekli, o ayazmanın iyileştirme gücü olarak değerlendirilmektedir. Mesela Ayia Paraskevi, gözleri dağlanarak öldürülmüştür; bu nedenle özellikle göz problemi olanlar, şifa bulmak amacıyla onun ayazmalarını ziyaret ederler.

İstanbul'da mevcut olduğu belirlenen 86 adet ayazmadan, katalog hazırlanan 28 adet ayazmanın aziz ve azize isimlerine göre dağılımları şu şekildedir:

Ayia Anna Ayazması (Katalog No:1):	1 Adet
Ayia Marina Ayazması (Katalog No:2,3,4):	3 Adet
Ayia Paraskevi (Katalog No:7,8,9,10,11):	5 Adet
Ayias Analipseos (Katalog No:12):	1 Adet
Ayion Taksiarhon (Katalog No:13):	1 Adet
Ayios Dimitrios (Katalog No: 14):	1 Adet
Ayios İoannis (Katalog No: 15,16,17):	3 Adet
Ayios Nikolaos (Katalog No: 18,19,20):	3 Adet
Ayios Sebastianos (Katalog No: 21):	1 Adet
Ayios Vasilios (Katalog No: 22):	1 Adet
Ayios Yeorğios (Katalog No: 23):	1 Adet
Panayia (Katalog No:24,25,26):	3 Adet
Profitis İlias (Katalog No: 27,28):	2 Adet

İsimlerin başına gelen ayia, ayios gibi kelimeler;

	Tekil	Çoğul
(Erkek)	Ayios: Aziz	Ayii : Azizler
(Dişi)	Ayia : Azize	Ayies: Azizeler
(Nesne)	Ayion: Aziz	Ayia : Aziz Nesneler

anlamına gelmektedir. Bu nedenle Panayia (Meryem) ve Profitis İlias (İlyas Peygamber) isimlerinin başına bu sıfatı almazlar.

Ayrıca bir dini yapı grubu içinde yer alan ayazmalar, içinde bulunduğu dini yapı grubunun ithaf edildiği aziz ya da azizenin adını taşımayabilir. Bu da dini yapı grubu ile ayazmanın ithaf edildiği aziz ya da azizenin farklı olmasından ileri gelmektedir.

4.2.2- İsim Günü

Her ayazmada, adına ithaf edilen aziz veya azizenin ölüm günü, o ayazmanın isim günü olarak büyük törenlerle kutlanır. Burada dini inancın ne kadar ön plana çıktığını görmekteyiz. Çünkü aziz ya da azizenin doğum günü değil ölüm günü, adının ithaf edildiği ayazmanın isim günü olarak kutlanmaktadır. Bunun da nedeni, ölümün bir son olarak değil, Tanrı'ya kavuşma inancı olarak değerlendirilmesindedir.

4.2.3 Semtlere Dağılımı

Katalog kapsamındaki ayazmaların semtlere göre dağılımlarına bakıldığında;

Fener (Katalog No:1):	1 Adet
Arnavutköy (Katalog No:2,7,27):	3 Adet
Büyükdere (Katalog No:8):	1 Adet
Tarabya (Katalog No:4,6,11,16):	4 Adet
Balat (Katalog No:13,18,28):	3 Adet
Belgratkapı (Katalog No:24):	1 Adet
İstinye (Katalog No:5):	1 Adet
Kumkapı (Katalog No:10):	1 Adet
Kireçburnu (Katalog No:3):	1 Adet
Hasköy (Katalog No:9):	1 Adet
Bebek (Katalog No:15):	1 Adet
Yeniköy(Katalog No:25):	1 Adet
Topkapı (Katalog No:20):	1 Adet
Ayvansaray (Katalog No:26):	1 Adet
Yenimahalle (Katalog No:17):	1 Adet
Ortaköy (Katalog No:23):	1 Adet

Samatya (Katalog No:12,19):	2 Adet
Kuruçeşme (Katalog No:14):	1 Adet
Edirnekapı (Katalog No:21,22):	2 Adet

olarak katalog hazırlanmıştır.

4.2.4- Konum Özellikleri

Ayazmaları konum özellikleri açısından incelediğimizde, bir dini yapı grubu içinde yer alabildiği gibi müstakil yapı şeklinde olanları da görmekteyiz. Bu nedenle ayazmalar, konum özellikleri açısından bu iki ana gruba ayrılmaktadırlar:

1- Bir Dini Yapı Grubu İçinde Yer Alan Ayazmalar

2- Müstakil Yapı Olan Ayazmalar

1- Bir Dini Yapı Grubu İçinde Yer Alan Ayazmalar : 18 Adet (Katalog No: 1, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28)

Bir dini yapı grubu içinde yer alan ayazmalar, bahçede bağımsız bir yapı olabildikleri gibi, kiliseye bitişik ya da doğrudan kilisenin içinde yer alabilmektedirler. Kilisenin içinde yer alan ayazmalar, kilisenin alt kotunda ya da kilise ile aynı kotta ayrı bir mahal veya mahaller olabildiği gibi; kilisenin içinden kullanılan ve ayrı bir mahal teşkil etmeyen doğal bir su kaynağı ya da kuyu olabilmektedir. Bu nedenle, bu gruptaki ayazmalar da kendi içinde şu alt gruplara ayrılmaktadırlar:

A) Kilise İçinde (Katalog No: 17, 20, 23, 26)

a- Kilise Kotu Altında (Katalog No:17, 23)

b- Kilise İle Aynı Kotta (Katalog No:120, 26)

B) Kilise Dışında (Katalog No: 1, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 18, 19, 21, 22, 24, 27, 28))

a- Kiliseye Bitişik (Katalog No: 12, 14, 18, 19, 21, 22)

b- Kiliseden Ayrı (Katalog No: 1, 7, 8, 11, 13, 24, 27, 28)

2- Müstakil Yapı Olan Ayazmalar: 10 Adet (Katalog No:2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 15, 16, 25)

Müstakil yapı olan ayazmaları da, ya toprak kotu altında mekanlar olarak ya da toprak kotunda yapılar olarak iki grupta görmekteyiz:

A) Toprak Kotu Altında (Katalog No: 2, 5, 10)

B) Toprak Kotunda (Katalog No: 3, 4, 6, 15, 16, 25)

Ayazmaların bir dini yapı grubu içinde yer alıp mezarlık içinde konumlananları olduğu gibi (Bkz. Katalog No: 23 Ayios Yeorgios Ayazması, Ortaköy Rum Mezarlığı içinde) müstakil yapı olup yine mezarlık içinde konumlananları da vardır (Bkz. Katalog No: 15 Ayios İoannis Ayazması, Bebek Rum Mezarlığı içinde).

Ayazmaların konumlanışlarında, kiliselerde olduğu gibi belli bir yöneliş yoktur. Ancak Iero'nun olduğu ayazmalarda Iero (apsis), kilisedeki Iero ile aynı yönde, doğuda yer alır.

4.2.5- Günümüzdeki Durumları

Ayazmalar, günümüzdeki durumları açısından incelendiğinde, yapısal olarak iyi ya da kötü durumda olsalar da bazıları kullanılmakta, bazıları ise kullanılmamaktadır.

Katalog kapsamındaki, bir dini yapı grubu içinde yer alan 18 adet ayazmanın hepsinin de (her zaman açık olmasalar da) kullanıldığı belirlenmiştir. Bunlardan;

Katalog No: 7, 8, 13, 14, 18, 20, 21, 24, 26, 28 iyi,

Katalog No: 1, 11, 17, 19, 27 orta,

Katalog No: 12, 22, 23 kötü durumdadır.

Müstakil yapı olan ayazmaların ise 4 tanesi kötü durumda olup, hiç kullanılmamaktadır (Katalog No: 2, 5, 9, 15). Olumsuz koşulları ortadan kaldırılıp bakımları yapılmadığı takdirde, bu ayazmalar da yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır.

Ayazmaların sayılarının her geçen sene azaldığı tespit edildiği gibi, mevcut olan ayazmaların da Ortodoks cemaatin azalması, sularının kirlenmesi, şahıs mülkü olmaları, bakım ve onarım gibi sorunlarla karşı karşıya oldukları belirlenmiştir..

Ayazmaların pek çoğu her gün ziyarete açık değildir. Sadece isim günü, ya da ayın düzenlendiği günler açık olan ayazmaların, sadece bu özel günler için hazırlığı ve bakımı yapılmaktadır. Genelde bütün ayazmalar için geçerli olan bu durumu yaratan en büyük faktör Ortodoks cemaatin azalmasıdır. Gerçi her dinden insan ziyaret etse de bir çok ayazmanın çok fazla ziyaretçisinin olmaması; her gün ziyarete açık tutulması durumunda, bu kadar çok sayıdaki ayazmanın bakımını yapacak kişilerin ve yapıların bakım ve onarım gibi masrafları bu olumsuz koşulları yaratmaktadır.

4.2.6- Yönetim

Çalışmanın giriş kısmında da değinilen, ayazmaların idarelerinin bağlı olduğu yönetimler çizim: 1.1'dedir. Bu yönetimler:

İstanbul Başpiskoposluğu (Merkez Yönetim);

- a) Haliç- Fener
- b) Samatya
- c) Taksim- Beyoğlu
- d) Kurtuluş- Dolapdere- Hasköy
- e) Aşağı Boğaz

BANLIYÖLER

- I- Kadıköy Metropolitliği
- II- Adalar Metropolitliği
- III- Terkos Metropolitliği

Katalog kapsamındaki ayazmaların, bağlı oldukları yönetimlere göre dağılımları:

Haliç- Fener	: Katalog No: 1, 13, 18, 21, 22, 26, 28
Aşağı Boğaz	: Katalog No: 2, 7, 14, 15, 23, 25, 27
Samatya	: Katalog No: 10, 12, 19, 20, 24
Kurtuluş	: Katalog No: 9
Terkos Metropolitliği:	Katalog No: 3, 4, 5, 6, 8, 11, 16, 17

4.2.7- Su Ögesi

Hıristiyanlık dininde Ortodokslarca, şifa verdiği kabul edilen ve bu nedenle kutsal sayılmış ya da sonradan kutsanan su kaynakları üzerine inşa edilmiş binalar olarak tanımlanan ayazmaların, bu kutsal ya da kutsanmış su kaynakları farklılıklar göstermektedir. Bunlar kuyu, kaynak, sarnıç, ya da okunmuş (kutsanmış) sudur.

Kuyu : Katalog No: 4, 6, 8, 10, 12, 13, 16, 18, 20, 21, 22, 24, 28
 Kaynak : Katalog No: 2, 3, 5, 9, 11, 14, 15, 17, 26, 27
 Sarnıç : Katalog No: 1, 7, 23
 Okunmuş (kutsanmış) Su: Katalog No: 25

Ayazmaların konum özelliklerine göre su kaynaklarını incelediğimizde, katalog numaralarına göre şu grupların içinde yer almaktadırlar:

1- Bir Dini Yapı Grubu İçinde Yer Alan Ayazmalar

	A) Kilise İçinde		B) Kilise Dışında	
	a- Kilise Kotu Altında Altında	b- Kilise İle Aynı Kotta	a- Kiliseye Bitişik	b- Kiliseden Ayrı
Kuyu		20	12, 18, 21, 22	8, 13, 24, 28
Kaynak	17	26	14	11, 27
Sarnıç	23			1, 7
Okunmuş Su				

2- Müstakil Yapı Olan Ayazmalar

	A) Toprak Kotu Altında	B) Toprak Kotunda
	Kuyu	10
Kaynak	2, 5	3, 9, 15
Sarnıç		
Okunmuş Su		25

Bunlardan Kiliseye Bitişik konumdaki Katalog No: 19 olan ayazmanın su kaynağı belirlenememiştir.

Okunmuş (kutsanmış) su kullanılan ayazmalarda, ayazmanın kendi doğal suyu yoktur. Ayazmanın ziyaret gününde, papaz bir kasedeki suyu okuyarak kutsar ve bu kutsanmış su bir haznedeki suya boşaltılarak, haznedeki tüm su kutsanmış ayazma suyu olarak kullanılır.

Ancak günümüzde; ayazmaların pek çoğunun doğal su kaynakları kirlenmiş olduğundan, ayazmanın kendi doğal su kaynağı olsa bile Okunmuş (kutsanmış) su kullanılmaktadır.

4.2.8- Plan Özellikleri

Ayazma yapıları için, konumlarından gelen farklılıklardan dolayı kesin bir plan şeması oluşturulamamakla beraber en belirgin plan özelliği dehlizli olup olmamasıdır. Ayazma mekanına açılan bu tonoz dehlizler, ayazmaların asıl su kaynağına ulaşmaktadırlar. Bazıları insanların içinde yürüyebileceği boyutlarda ve uzun olmasına karşın bazıları oldukça dar, basık ve kısadırlar. Ayrıca ayazmaların çoğu tek bir mekandan oluşurken, bazı ayazmalarda genelde ana mekana geçişi sağlayan bir geçiş mekanı da bulunabilmektedir. Bazı ayazmaların ise su kaynağı dışında ayazma yapıları yoktur (Katalog No: 27).

Ayazmaların konumlarına göre plan özelliklerini incelediğimizde, katalog numaralarına göre şu grupların içinde yer almaktadırlar:

1- Bir Dini Yapı Grubu İçinde Yer Alan Ayazmalar

	A) Kilise İçinde		B) Kilise Dışında	
	a- Kilise Kotu Altında Altında	b- Kilise İle Aynı Kotta	a- Kiliseye Bitişik	b- Kiliseden Ayrı
Dehlizli	17, 23	26	14	
Dehlizsiz		20	12,18,19,21,22	1,7,8,11,13,24,28

2- Müstakil Yapı Olan Ayazmalar

	A) Toprak Kotu Altında	B) Toprak Kotunda
Dehlizli	2	3, 9, 15
Dehlizsiz	5, 10	16, 25

Müstakil yapı olan ayazmalardan Katalog No: 4 ve 6'nın içine girilemediğinden bu tespit yapılamamıştır.

4.2.9- Taşıyıcı Sistem

Bir dini yapı grubu içinde de yer alsın, müstakil yapı da olsa; bağımsız bir yapısı olan ayazmalar genelde kagir, yağma yapılarıdır. Ancak az örnek de olsa ahşap karkas sistemde olanları vardır (Katalog No: 13, 24).

Dehlizli olan ayazmalarda, dehlizler genellikle tuğla tonoz olarak doğal toprak kotu altında ilerlemekte, ancak bazılarında yer yer doğal taş dokusu görülmektedir.

4.2.10- Kaplama Malzemeleri

4.2.10.1- Döşeme

Ayazmaların konumlarına göre döşeme malzemelerini incelediğimizde, katalog numaralarına göre şu grupların içinde yer almaktadırlar:

	1- Bir Dini Yapı Grubu İçinde Yer Alan Ayazmalar		2-Müstakil Yapı Olan Ayazmalar
	A) Kilise İçinde	B) Kilise Dışında	
Taş	20, 23	13, 22, 27	
Mermer	17, 26	11, 14	
Mozaik		1, 7, 8, 12, 18, 19, 21, 28	2, 3, 9, 10, 15, 16, 25
Beton		24	
Bilinmeyen			4, 5, 6

Kilise dışında yer alan ayazmalarda ve müstakil yapı olan ayazmalarda en çok kullanılan döşeme malzemesinin, dökme ya da karo mozaik olduğu görülmektedir. Kilisenin içinde yer alan ayazmalarda ise genelde taş ya da mermer kaplama görülmektedir.

4.2.10.2 Duvar

Ayazmaların konumlarına göre duvar malzemelerini incelediğimizde, katalog numaralarına göre şu grupların içinde yer almaktadırlar:

	1- Bir Dini Yapı Grubu İçinde Yer Alan Ayazmalar		2-Müstakil Yapı Olan Ayazmalar
	A) Kilise İçinde	B) Kilise Dışında	
Sıva	23, 26	1, 7, 11, 12, 13, 14, 18, 19, 21, 22, 24, 28	2, 3, 5, 9, 10, 15, 16, 25
Seramik	17	8	
Ahşap	20		
Bilinmeyen			4, 6

Ayazmaların duvarlarında en çok kullanılan malzeme, sıva üzeri boyadır. Farklı diğer malzemeler çok az sayıda ayazmada kullanılmıştır.

4.2.10.3- Tavan

Ayazmaların konumlarına göre tavan malzemelerini incelediğimizde, katalog numaralarına göre şu grupların içinde yer almaktadırlar:

	1- Bir Dini Yapı Grubu İçinde Yer Alan Ayazmalar		2-Müstakil Yapı Olan Ayazmalar
	A) Kilise İçinde	B) Kilise Dışında	
Sıva	17, 23, 26	1, 7, 8, 11, 12, 14, 18, 22	2, 3, 5, 10, 15, 16, 25
Ahşap	20	13, 19, 21, 24, 28	
Tavan Yok			9
Bilinmeyen			4, 6

Ayazmaların tavanlarında en çok sıva üzeri boya kullanılmaktadır. Ancak ahşap kaplama kullanılmış tavan örnekleri de mevcuttur.

4.2.10.4- Merdiven

Ayazmaların konumlarına göre merdiven malzemelerini incelediğimizde, katalog numaralarına göre şu grupların içinde yer almaktadırlar:

1- Bir Dini Yapı Grubu İçinde Yer Alan Ayazmalar		2-Müstakil Yapı Olan Ayazmalar	
A) Kilise İçinde		B) Kilise Dışında	
Mermer		11, 17	
Taş		1, 23	
Mozaik		7, 8, 28	9, 25
Beton			10
Merdiven Yok	20, 26	12, 13, 14, 18, 19, 21, 22, 24, 27	2, 3, 5, 15, 16
Bilinmeyen			4, 6

Kilise kotundan ya da yol kotundan merdivensiz ulaşılabilen ayazmalarda bulunan merdivenler için genellikle mozaik, taş ve mermer malzemeler kullanılmıştır.

4.2.10.5- Dış Cephe

Ayazmaların konumlarına göre dış cephe malzemelerini incelediğimizde, katalog numaralarına göre şu grupların içinde yer almaktadırlar:

1- Bir Dini Yapı Grubu İçinde Yer Alan Ayazmalar		2-Müstakil Yapı Olan Ayazmalar	
A) Kilise İçinde		B) Kilise Dışında	
Sıva		1, 7, 8, 11, 14, 18, 19, 21, 27, 28	2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 15, 16, 25
Ahşap	20	13, 24	

Mermer	26	
Taş		22
Camekan		12
Dış Cephe yok	17,23	

Ayazmalarda en çok kullanılan dış cephe malzemesi, içte de olduğu gibi sıvadır.

4.2.10.6- Çatı

Ayazmaların konumlarına göre çatı malzemelerini incelediğimizde, katalog numaralarına göre şu grupların içinde yer almaktadırlar:

	1- Bir Dini Yapı Grubu İçinde Yer Alan Ayazmalar		2-Müstakil Yapı Olan Ayazmalar
	A) Kilise İçinde	B) Kilise Dışında	
Kiremit	20, 26	1, 7, 11, 14, 19 21, 22, 24, 28	6, 25
Beton		18	4, 15, 16
Toprak		8, 27	2, 5,10
Çinko		13	
Kilise Çatısı	17, 23		
Bilinmeyen		12	

Toprak kotu altındaki ayazmalarda, çatı örtüsü doğal toprak tabakası; diğer ayazmalarda ise en çok kullanılan malzeme kiremittir.

4.2.11- Cephe Özellikleri

4.2.11.1- Pencereler

Ayazmaların, konumlarına göre pencere düzenlerini incelediğimizde, katalog numaralarına göre şu grupların içinde yer almaktadırlar:

		1- Bir Dini Yapı Grubu İçinde Yer Alan Ayazmalar		2-Müstakil Yapı Olan Ayazmalar
		A) Kilise İçinde	B) Kilise Dışında	
Giriş Cephesi	Kemer		8, 11, 28	4, 10
	Lento	20	1, 7, 24	6, 9, 15, 16
	Ahşap Doğr.	20	1, 7, 8, 11, 24, 28	10
	Demir Doğr.			4, 6, 15, 16, 25
	Doğrama Yok			9
	Söve Taş Ahşap	20	7, 11 24	25
Yan Cepheler	Kemer		7, 11, 18, 19, 28	
	Lento	20	13, 21, 22	4, 5
	Ahşap Doğr.	20	7, 11, 13, 18, 19, 21, 22, 28	
	Demir Doğr.			4
	Doğrama Yok			5
	Söve Taş Ahşap	20	11, 18, 19, 22 13	

Dış cephesi olan ayazmalarda pencere boşluklarını geçmede, kemer ve lento arasında fazla bir dağılım farkı yoktur. Ancak söve, çok az sayıda ayazmada kullanılmıştır. Kullanılan doğramalar ise, bir dini yapı grubu içinde yer alan ayazmalarda çoğunlukla ahşap, müstakil yapı olan ayazmalarda ise demirdir. Ayrıca müstakil yapı olan ayazmalarda, az sayıda örnek dışında yan cephelerde pencere bulunmamaktadır. Bazı ayazmalarda ise giriş cephesinde hiç pencere bulunmamaktadır.

4.2.11.2- Kapılar

Ayazmaların konumlarına göre kapı düzenlerini incelediğimizde, katalog numaralarına göre şu grupların içinde yer almaktadırlar:

		1- Bir Dini Yapı Grubu İçinde Yer Alan Ayazmalar		2-Müstakil Yapı Olan Ayazmalar
		A) Kilise İçinde	B) Kilise Dışında	
Giriş Kapısı	Kemer		8, 11, 14, 19,21, 22	10
	Lento	20	1, 7, 12, 13, 18, 24, 28	2, 3, 4, 5, 6,9, 15, 16, 25
	Ahşap Doğr.	20	13, 18, 24, 28	10
	Demir Doğr.		1, 7, 8, 11, 12, 14, 19, 21, 22	2, 3, 4, 6, 15, 16, 25
	Doğrama Yok			5, 9
	Söve Taş Ahşap	20	11, 18, 19, 22 13, 24	15, 25
Yan Kapılar	Kemer		14, 19	
	Lento		12, 13	
	Ahşap Doğr.		13	
	Demir Doğr.		12, 14, 19	
	Söve Taş Ahşap		19 13	

Dış cephesi olan ayazmalarda, pencerelerde olduğu gibi kapı boşluklarını geçmede de, kemer ve lento arasında fazla bir dağılım farkı yoktur. Söve, genelde giriş cephesi kapılarında kullanılmaktadır. Kullanılan doğrama ise çoğunlukla demirdir. Ayrıca müstakil yapı olan ayazmalarda, ayazmaya yan cephelerden başka bir giriş kapısı bulunmamaktadır. Bir dini yapı grubu içinde yer alan ayazmalarda ise, ayazmaya ikinci bir giriş çok az örnekte görülmektedir.

4.2.12- İç Mekan Özellikleri

Bir ayazmada; kutsal ya da kutsanmış su kaynağı, ayazmanın adının ithaf edildiği aziz ya da azizenin ikonası ve bir kandil , ayazmayı oluşturan ve o ayazmada ibadet için gerekli olan en temel üç öğedir. Hatta bu öğeler bulunduktan sonra, dört duvar çevrili bir yapısı

bulunmayan bir su kaynağının başı bile ayazma olarak adlandırılabilir. Buna en iyi örnek Arnavutköy'de bulunan Katalog No:27'deki Profitis İlias Ayazması'dır. Bu ayazma, aynı isimli kilisenin avlusunda, bahçe duvarının içinde bulunan tonoz bir su kaynağı, yine bahçe duvarı üzerinde yer alan Profitis İlias'ın bir ikonası ve bir niş içindeki kandilden oluşmakta, dört duvar çevrili bir ayazma yapısı bulunmamaktadır. Ancak ayazma ile ilgili gerçekleştiğine inanılan mucizelere ve ayazmanın popülaritesine bağlı olarak kiliselerdeki bir takım öğelerin bir veya bir kaçının (apsis, ikonostasis, altar, ambon vb.) ayazmayı oluşturan temel öğelere ilave edildiği ve ayazmanın küçük bir şapele dönüştüğü ayazmalar da vardır. Buna da örnek olarak Zoodohu Piği Balıklı Ayazması'nı gösterebiliriz (Bkz. Bölüm 5).

5. BÖLÜM- 86 ZODOHU PİĞİ BALIKLI AYAZMASI

5.1- Tarihçe

Silivrikapı yakınında, Meryem'e ithaf edilmiş olan, İstanbul'un en tanınmış ayazmasıdır. Asıl adı "Yaşam Bağışlayan Kaynak" anlamına gelen "Zoodohu Piği"dir. Balıklı Ayazması, Silivrikapı dışında, Merkezefendi ve Silivrikapı mezarlıkları arasından Merkezefendi'ye uzanan Kozlu- Ayazma yolu üzerindeki Balıklı dini kompleksinin içinde yer almaktadır.

Bizans döneminde şehir surları dışında ve Selymbria'ya (Silivri) yönelen yolla bağlantılı olduğundan dolayı "Porta Selymbria" diye adlandırılan kapı dışında yer alıyordu. Bu kapının 15. yy sonlarına doğru, ayazmanın adıyla "Porta Piği" diye anıldığı bilinmektedir. Ayazma, 5. yy'm ortalarında, İmparator I. Leon döneminde (457-474) inşa edilmiş olan Panayia Kilisesi'nin yakınında bulunuyordu. Şehrin dışında, havası temiz, şehir gürültüsünden uzak, yeşillik bir arazi üzerinde olan bu bölge, kilise ve ayazma yapıldıktan sonra önem kazanmıştır.

Halk ağzında yerleşmiş ve bazı metinlere geçmiş bir hikayesi vardır:

Gençliğinde son derece yoksul olan Leon, çok sıcak bir yaz günü dolaşırken, ihtiyar bir köre rastlar. İhtiyar kör Leon'dan, kendisini gölgelik bir yere götürmesini ve biraz da su bulmasını ister. Ancak Leon, çevresinde böyle bir yer ve su bulamaz. Bu sırada duyduğu ilahi bir ses, ondan körü ilerdeki bir bataklığa götürüp gözlerine çamurdan sürmesini ve kaynakla yüzlerini yıkamalarını, böylece körün gözlerinin göreceğini ve Leon'un imparator olacağını söyler. Yalnızca Leon'un duyabildiği bu sesin dediklerini yerine getiren Leon, ihtiyar körün gözleri görmeye başlayınca kendisinin de bir gün imparator olacağına inanır ve işini bırakıp orduya asker yazılır, generalliğe kadar yükselir ve bir gün askeri ihtilal kendisini imparatorluk tahtına oturtunca o çamurlu bataklığı ve sihirli kaynağı unutmaz. Çok güzel bir ayazma yaptırır ve Panayia (Meryem Ana)'nın adına ithaf eder. Meryem Ana adına ithaf edilmiş olan bu ayazmanın bir adı da "Zoodohu Piği= Hayat Bağışlayan Kaynak"dır.

İstanbul Ansiklopedisi'nde bu ayazmanın geçmişinin çok daha eskiye, Hristiyanlıktan evvel, putperestlik devrine vardığı; burasının bir Asklepion mabedi (hastane, ibadethane),

hatta İyia (sıhhat) ait bir mabed olabileceği ondördüncü asırda yaşamış tarihçi Kallistosoglu Nikoforos O Ksantopulos'un verdiği bilgiyle, bugün bile orada bir hastanenin bulunmasının, bu fikri kuvvetlendirdiği belirtilmektedir (İstanbul Ansiklopedisi, C.4:2016).

Tarihçi Prokopios'un verdiği bilgiye göre 560'da Ayazma'nın ikinci banisi Birinci Justinianos (527-565) olmuştur. Bu namılı hükümdar mesanesinden rahatsız iken ayazmanın suyu ile iyileşmiş, Ayasofya yapısından artmış malzeme ile Zoodohu Piği'yi yeniden inşa ettirerek, o civarda buluna bir kadımlar manastırına da koğuşlar köşkler ilave ettirmiştir (İstanbul Ansiklopedisi, C.4:2016).

Bizans tarihinde ayazmayla ilgili en büyük mucize, Tettalos isminde bir adama ait olanıdır. Bu kişi, tedavi olmak üzere Balıklıya gelirken yolda, Büyükçekmece dolaylarında durumu ağırlaşır, ölümden kurtulamayacağını hissedince yanındaki adamlarına naaşını ayazmaya kadar götürmelerini ve orada üç kova ayazma suyu dökmelerini vasiyet eder. Ölümü üzerine vasiyeti yerine getirilen ve naaşına üç kova ayazma suyu dökülünce tekrar hayata kavuşan Tettalos bir daha oradan ayrılmaz ve ömrünün sonuna kadar Balıklı Manastırında keşiş olarak kalır. 1833' de Balıklı Kilisesi'nin inşaatındaki kazılarda Tettalos'un mezar taşına rastlanmış ve kilisenin narteksine konmuştur. Bu mucize de bu taşın üzerinde yazılıdır.

705'de Bizans kapılarına kadar dayanan Bulgar istilasında, ayazma soyulmuş, hasara uğramıştır. İmparator İsavros'un zamanında, 26 Ekim 741'de meydana gelen büyük zelzelede de harap olmuş, 787'de İmparatoriçe İrini İ Atinea (Atina'lı İrini) tarafından tamir ve ihya edilmiştir; fakat bir asır geçmeden ikinci büyük zelzelede yine harap olmuş, 869'da kudretli bir hükümdar olan İmparator Makedonyalı Vasilios tarafından tamir edilmiştir. Bu imparatorun yaptırdığı bina, 1424 yılına kadar kullanılır durumda kalmıştır.

Tarihçi Nikita Honniatis'in naklettiğine göre, İstanbul'un latinler tarafından işgal edildiği yıllar içinde (1204-1261) yağmalanan pek çok yapıdan biri de bu ayazmadır. Paleologoslar, latinleri kovduktan sonra ayazmaya tarihi önemini iade etmişlerdir. Kent 8 Hairan 1422'de II. Murad'ın orduları tarafından kuşatıldığında, padişahın karargahını bu bölgede kurduğu bilinmektedir (İstanbul Ansiklopedisi, C.4:2017).

Fetih günlerinde meydana gelen ayazmayla bir ilgili bir başka öykü de şöyledir:

Adamın biri bu ayazmanın yakınında balık kızartırken biri ona şehrin Türkler tarafından alındığını söyler. Adam ise buna karşılık "Şu tavada kızaran balıkların canlanarak bu tavadan sıçrayacaklarına ne kadar inanırsam, bu habere de o kadar inanırım" diye cevap verir. Bu söz üzerine balıklar canlanarak, sıçrayıp tavadan çıkarlar. Bu mucizevi balıkların o günden beri ayazmada sıçradıkları söylenir.

Balıkli Ayazması İstanbul surları dışında bulunduğundan fetihten evvel Osmanlıların eline geçmiştir.

1727' de Derkos (Terkos) Metropolidi Nikodimos, bu metropolitlik sınırı dahilinde bulunan Zoodohu Piği Kilise ve Ayazması'nı ve buna bağlı şapeli ihya etmek için, III. Ahmed'den gereken izni almış ve bağış yoluyla toplanan paralarla inşaata başlanmıştır. Yapılan kazılarda "Panayia Balıklıotissa= Balıklı'nın Meryem'i adı verilen çok kıymetli bir ikon, keşiş olan kardeşine vermiş, onu İstanbul'un bütün Rum evlerinde dolaştırarak yapı için para toplatmış; hem ayazma onarılmış, hem de küçük bir kilise, keşişlerin ikameti için de dört koğuşluk bir manastır yapılmıştır.

Zoodohu Piği Ayazması, suyunda mevcut balıklar dolayısıyla, 17. asır sonları ile 18.asır başlarında, önce Müslümanlar tarafından "Balıklı" diye anılmaya başlanmış, bu isim kısa bir zaman sonra kesinleşerek Hristiyanların sözlerine de geçmiştir.

1793'de III. Sultan Selim'in bir izin fermanı ile ayazma, 15 Temmuz 1793'de başlayıp dört günde tamir edilmiştir.

1794'de, Terkos Metropolitiği'nden Patrik olan Yerasimos, metropolitlikte halefi olan Makarios'u ikna ederek ayazmayı ve etrafındaki kilise müesseselerini doğrudan patrikhaneye bağlamış ve ayazma geliri paraları, Balıklı Rum Hastanesinin masraflarına karşılık tahsis etmiştir. Alınan ayrı bir karar ile ayazmanın idaresi, kürkcüler, sakızlı çuhacılar, abacılar, cevahirciler ve hetaiciler esnaf loncaları tarafından seçilecek bir mütevelli heyetinin eline bırakılmıştır (İstanbul Ansiklopedisi, C.4:2018).

24 Mart 1821'de İstanbul'da vuku bulan hareketler esnasında Balıklı Ayazma ve Kilisesi de yıkıldı. Oniki sene sonra Birinci Konstandios'un patrikliği zamanında Balıklı'nın tekrar

onarımına izin verildi. Bu onarımdan az sonra kilise ve ayazmayı gören ünlü İngiliz ressamı Thomas Allom, çok ilgisini çeken ayazma havuzunda sıçrayan mucizevi balıkların resmini çizmiş, metin kısmını Robert Walsh'ın yazdığı kitapta bu resim oyma baskı olarak yayımlanmıştır (Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, C.2:25).

İkinci Sultan Mahmud Balıklı Ayazma ve Kilisesi'nin tamirine 1727'deki bina şekil ve planlarına göre izin vermişti, ancak temelleri için yapılan kazılarda bizans kiliselerinin izleri çıkınca rumlar padişaha tekrar müracat ederek binanın ebad ve şeklini meydana çıkan bu en eski kiliseye göre yapılmasını dilediler. Padişah rumların bu ricasını da kabul etti ve kilise bu yapı kalıntısına göre planı çizilerek inşa edildi. Aynı zamanda Balıklı Ayazma'nın mermer döşeli kapısının bulunduğu küçük zemin kilisesi de tamir edildi. Yapı 30 Aralık 1834'de sona erdi ve Patrik Konstandios oniki metropolitle beraber hazır bulunduğu açılış ayinini 2 Şubat 1835'de yaptı.

1894'teki büyük deprem ve 6-7 Eylül 1955'teki yangının da zarar verdiği ayazma son kez 1960'ta tamir edilmiştir (Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, C.2:25).

Balıklı Ayazma ve Kilisesi'nin çevresinin imarı ile de uğraşmıştır; bu arada ayazmayı ana şoseye bağlayan ve 1953'de yapılan asfalt yol da söylenebilir.

Fetihden bu yana Balıklı Ayazma'ya gelen, ayazma ile kiliseyi ziyaret eden ve ayazma suyu ile şifa niyetine yüzünü yıkan tek Osmanlı padişahı İkinci Sultan Mahmud olmuştur.

"Zoodohu Piği= Hayat Bağışlayan Kaynak" yaklaşık iki bin yıldan beri durmadan akmaktadır. Şöhreti İstanbul'un sınırlarını aşarak bütün dünyaya yayılmıştır. Zoodohu Piği Balıklı Ayazmasına gelenler sadece Ortodokslar olmayıp, farklı uluslardan farklı dinlere mensup pek çok kişi de ayazmayı ziyaret etmektedir.

5.2- Konumu

Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, Zeytinburnu ilçesi 2977 nolu ada, 1 nolu parselde; Balıklı Rum- Ermeni Mezarlıkları'nın arasında SilivrikapıYolu ile Balıklı S. Nizam Yolu'nun kesiştiği köşede, Balıklı Dini Kompleksi'nin içinde yer almaktadır.

Dini kompleksin yüksek duvarlarla çevrili avlusuna giriş kuzeyden, Silivrikapı Yolu

üzerindedir. Girişin karşısında, avlunun ortasında Panayia Kilisesi yer alır. Ayazma kiliseye, kilisenin kuzeybatı köşesinden bitişiktir.

Kilisenin kuzeybatısında, dışta bitişik olan taş merdiven, kilisedeki galeriye çıkışı ve avlunun batısına geçişi sağlamaktadır. Avlunun doğu ve kuzey batısında yönetim birimleri, batısında bazı din görevlilerinin gömülü olduğu küçük bir mezarlık vardır. Ayazmayı kuzeyden ve batıdan yönetim binaları, güneyden ise mezarlık çevrelemektedir (Çizim: 5.1).

5.3- Yapının Genel Tanımı

Zoodohu Piği Balıklı Ayazması; Balıklı Dini Kompleksi içinde, kiliseden bağımsız, dikdörtgen planlı, yığma bir yapıdır. Dört cepheden üçgen alınlıklı ve eğimli çatı üzeri marsilya kiremitle örtülüdür.

Yapı ana kütle olarak bir bodrum kat ve hem yapının kuzey cephesi avlu kotundan girişi olan, hem de bodrum kattan merdivenle ulaşılan ve depo olarak kullanılan galeri kattan oluşmaktadır (Resim: 5.8, 5.43, 5.44).

Yapının bodrum kattaki BK01 Ayazma mekanına inişini sağlayan merdivenler, ana kütleyle kuzey ve güney cephelerinden bitişiktir (Çizim: 5.2, 5.3). Ayrıca yapının doğu cephesinde, ana kütleyle eklenti şeklinde yapılmış ZK02 Papaz Odası ve ZK03 Depo bulunmaktadır (Resim: 5.1).

Yapıda BK01 Ayazma mekanının bulunduğu bodrum kata, doğu ve güney cephesinden iki ayrı giriş vardır (Resim: 5.2, 5.12). Günümüzde doğu cephesindeki giriş kapısı, ayazmanın ana giriş kapısı olarak kullanılmaktadır (Resim: 5.2).

Ayazmanın su kaynağı, BK01 Ayazma mekanının bulunduğu bodrum katta, batı beden duvarı altında, mermer çeşmenin arkasında yer alan havuzdur (Resim: 5.13, 5.14, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19, 5.20) (Çizim: 5.5).

5.3.1- Plan Özellikleri

Balıklı Ayazma, ana kütle olarak dıştan 7.55m x 12.30m boyutlarında dikdörtgen plana

sahiptir. Ancak bu kütleyle doğu cephesinde avlu kotunda, ayazma giriş kapısının hemen yanında ZK02 Papaz Odası ve ZK03 Depo eklenmiştir (Resim: 5.1).

Yapıda, BK01 Ayazma mekanının bulunduğu bodrum kat kotuna avlu kotundan, bir doğu bir de güney cephesinden iki ayrı merdivenle iniş vardır. Bu iki merdiven, genişlikleri farklı olmakla birlikte, doğu- batı aksı üzerinde yapının ana beden duvarları dışına bitişik olarak yerleştirilmişlerdir (Çizim: 5.2, 5.3).

Merdivenlerden inildiğinde BK01 Ayazma mekanına, yine doğu-batı aksı üzerinde karşılıklı simetrik olan, yapının kuzey ve güney ana beden duvarları üzerindeki kemerli geçişlerden girilir (Resim: 5.28).

BK01 Ayazma mekanına girildiğinde, doğu duvarı önünde duvar boyunca mermer bir ikonostasis yer almaktadır (Resim: 5.33, 5.34, 5.37). Batı duvarı yönünde ise ayazmanın asıl su kaynağı olan havuz ve önündeki mermer çeşme bulunmaktadır (Resim: 5.13, 5.14, 5.26). Çeşmenin sağında ve solunda yer alan mermer merdivenlerden sağdaki merdivenle ZK01 Depo mekanının bulunduğu galeri katına; soldaki merdivenle ise, merdiven sahanlığından girilen, güney duvarı üzerindeki kapıya ulaşılmaktadır (Resim: 5.13, 5.25, 5.43). Bu kapının açıldığı mekan dar, tonoz, eğrisel bir koridor olup, kullanılmamaktadır.

Çeşmeyi ve havuzun ön bölümünü kaplayan tavan, dört sütun ve sütunlar arası kemerlere oturan çapraz tonozla örtülüdür (Resim: 5.23, 5.47, 5.48). Çeşmenin arkasından kademelerle inilerek, ayazmanın su kaynağı olan havuza ulaşılmaktadır (Resim: 5.16) (Çizim: 5.5).

Havuz, yapının batı beden duvarı altında dairesel planlı olup, önde iki arkada iki olmak üzere dört sütunla desteklenmektedir (Resim: 5.16, 5.18, 5.20). Havuzun girişi sürme pencerele alüminyum doğrama ile kapatılmıştır (Resim: 5.15, 5.24). Havuzun girişinde, doğu- batı aksında karşılıklı simetrik olarak yerleştirilmiş, dikdörtgen planlı ve kemerli, iki niş yer almaktadır (Resim: 5.21, 5.22).

Mekanın doğu duvarı önünde, duvar boyunca yer alan mermer ikonostasisin arkasında, tam aksta olmayıp yapının güneydoğu tarafında yer alan yarım daire planlı İero (apsis) ve İeroyu avlu kotundan aydınlatan pencere bulunmaktadır (Resim: 5.38, 5.39) (Çizim:

5.5). Bu pencerenin sonradan açıldığı, pencerenin bulunduğu bölümün tavanından ve yapının ana kütesine sonradan eklenti olan avlu kotundaki ZK02 Papaz Odası ve ZK03 Depo'nun bulunduğu duvar üzerinde yer almasından anlaşılmaktadır (Resim: 5.39, 5.1) (Çizim: 5.5).

Iero bölümünde mermer bir altar vardır (Resim: 5.38). Yine ikonostasisin arkasında, doğu ve kuzey duvarında birer niş; güney duvarında ise ahşap kapı ile kapatılmış kullanılmayan tonoz bir hücre bulunmaktadır (Resim: 5.40).

BK01 Ayazma mekanında mermer çeşme ile doğu duvarı önündeki ikonostasis arasında kalan ana mekanın tavanı çapraz tonoz olup, Pantokrator İsa tasviri yer almaktadır. (Resim: 5.31). Bu mekanda, güney duvarı üzerinde, dikdörtgen planlı ve kemerli bir niş içinde mermer bir ikonostasis daha vardır. (Resim: 5.29, 5.30).

ZK01 Depo mekanının bulunduğu galeri kat yapının batı duvarı önünde yer alıp, yapının hem kuzey cephesi avlu kotundan girilmekte, hem de BK01 Ayazma mekanındaki mermer çeşmenin sağında yer alan mermer merdivenlerden ulaşılmaktadır (Resim: 5.8, 5.44, 5.45, 5.46).

Günümüzde Bodrum kattan, ZK01 Depo mekanının bulunduğu galeri kata çıkış demir parmaklıklı bir kapı ile kapatılmıştır (Resim: 5.41, 5.42, 5.43). ZK01 Depo mekanı, demir balkon parapeti ile bodrum kat mekanına bakmaktadır ve tavanı tonozdur (Resim: 5.45).

5.3.2- Cephe Özellikleri

5.3.2.1- Kütle Özellikleri

Yapı, BK01 Ayazma mekanı ile galeri kattaki ZK01 Depo mekanının bulunduğu dikdörtgen planlı ana bir kütle ve bu kütleyle kuzey ve güney beden duvarlarından bitişik olup, BK01 Ayazma mekanına inişi sağlayan merdivenlerden oluşmaktadır. Doğu cephesinde, bu kütleyle sonradan eklenen ZK02 Papaz Odası ve ZK03 Depo mekanları bulunmaktadır.

Doğu cephesindeki avlu kotu, yapı kuzey cephesinden başlayarak batı ve güney

cephesine doğru basamaklarla yükselmektedir (Resim: 5.2, 5.8, 5.9). Yapının güney cephesinde, yapı beden duvarına bitişik merdivenlerle bu yükseliş sürerken, diğer bir merdivenle, ayazmanın güney cephesi giriş kapısı kotuna inilmektedir (Resim: 5.10) (Çizim: 5.4, 5.10).

Doğu Cephesi

Ayazmanın günümüzde kullanılan giriş cephesidir.

Yapının doğu cephesinde, ana kütle beden duvarı üzerinde BK01 Ayazma mekanına bakan penceresi, ana kütle beden duvarına bitişik merdivenlerle BK01 Ayazma mekanına inildiği giriş kapısı; yapıya bu cepheden eklenti şeklinde olan ZK02 Papaz Odası ve ZK03 Deponun pencereleri ve ayazmanın güney beden duvarına bitişik merdivenlere bakan penceresi yer almaktadır (Resim: 5.1) (Çizim: 5.7).

ZK02 ve ZK03 no'lu mekan pencerelerinin altında bodrum kattaki İeronun içini avlu kotundan aydınlatan demir parmaklıklı pencere bulunmaktadır (Resim: 5.1, 5.38, 5.39).

Batı Cephesi

Yapının batı cephesinde, ana kütle beden duvarı üzerinde, galeri kattaki ZK01 Depo mekanına bakan penceresi ve ana kütle beden duvarına bitişik merdivenlere bakan penceresi bulunmaktadır (Resim: 5.7, 5.8) (Çizim: 5.8).

Kuzey Cephesi

Yapının kuzey cephesinde, ana kütle beden duvarı üzerinde, BK01 Ayazma mekanına bakan penceresi ile galeri kattaki ZK01 Depo mekanına giriş kapısı; ana kütle beden duvarına bitişik merdivenlere bakan penceresi ve ana kütleyle eklenti şeklinde olan ZK02 Papaz Odası'nın giriş kapısı ve penceresi bulunmaktadır.

Güney Cephesi

Ayazmanın diğer giriş cephesidir.

Yapının güney cephesinde, ana kütle beden duvarı üzerinde BK01 Ayazma mekanına bakan penceresi ve ana kütle beden duvarına bitişik merdivenlerle BK01 Ayazma mekanına inilen giriş kapısı ve bu merdivenlere bakan iki penceresi bulunmaktadır.

Yine bu cephede, yapının batı cephesi kotundan güney cephesi giriş kapısı kotuna inen merdivenler üzerinde kapalı demir bir kapı vardır (Resim: 5.9, 5.10, 5.11) (Çizim:5.10).

5.3.2.2- Kapı ve Pencere Biçimlenişi

Yapıda ana kütle üzerinde, dört cephede de birer pencere, kuzey cephesinde galeri kattaki ZK01 Depo mekanına girişi sağlayan kapı bulunmaktadır.

Doğu ve batı cephesindeki pencereler, BK01 Ayazma mekanının tavanı olan haçvari tonozun oturduğu kemerleri taşıyan ayakların aksına dolayısıyla yapının orta aksına yerleştirilmişlerdir. Kuzey ve güney cephesindeki pencereler ise yine bu ayakların aksına yerleştirilmişler, ancak batı yönündeki galeri kattan dolayı yapı orta aksına gelmemişlerdir. Kuzey cephesindeki giriş kapısı da galeri kattaki ZK01 no'lu mekanın aksına yerleştirilmiştir.

Ana kütleye girişi sağlayan merdivenler kuzey ve güney beden duvarına bitişik yerleştirilmişlerdir. Kuzey yönündeki merdivenin doğu duvarına giriş kapısı, kuzey ve batı duvarlarına ise birer pencere yerleştirilmiştir. Güney yönündeki merdivende ise güney duvarına giriş kapısı ve iki pencere, doğu duvarına ise bir pencere yerleştirilmiştir.

Ana kütleye doğu cephesinden sonradan eklenti olan ZK02 VE ZK03 no'lu mekanların girişleri bu cephe üzerinde yer almayıp kuzey ve güney duvarları üzerine yerleştirilmişlerdir. Her iki mekanın da doğu duvarı üzerine birer pencere, ayrıca ZK02 no'lu mekanın kuzey duvarına da bir pencere yerleştirilmiştir.

5.3.2.3- Çatı ve Saçak Düzeni

Yapıda, ana kütle ile kuzey cephesi ana beden duvarına bitişik olan merdivenlerin ve doğu cephesindeki eklenti mekanların çatı örtüsü marsilya kiremit kaplamadır. Güney cephesi ana beden duvarına bitişik olan merdivenlerin üzeri ise, yapının doğu

cephesinden başlayarak güney cephesine doğru yükselişin sürdüğü mermer kaplama geçişi oluşturmaktadır (Çizim: 5.4).

Ana kütle dört cepheden üçgen taş alınlıklı ve taş saçak silmelidir. Kuzey cephesindeki merdivenlerin ve doğu cephesindeki eklenti mekanların çatı örtüsü parapet duvarı arkasına gizlenmiştir. Ancak merdivenlerin üzerini kaplayan çatının saçak hizasında bir silme profili merdiven duvarının çevresini boydan boya dönmektedir. Bu ve her iki bölümün çatı planlarındaki farklılık, eklenti mekanların çatısının merdivenin çatısına sonradan birleştirildiğini göstermektedir.

5.3.3- Taşıyıcı Sistem

5.3.3.1- Temeller

Yapı hakkında tarihçesi dışında bilgi ve belgelere rastlanmadığından yapının temelleri hakkında bir fikir söylemek mümkün olmamaktadır.

5.3.3.2- Duvarlar

Dikdörtgen planlı ana kütlelerin duvarları yığma olup duvarlar içten ve dıştan sıvalı olduğundan malzemesi görülmemekle beraber, duvar kalınlığı ve üçgen taş alınlık ve taş saçak silmesinden dolayı taş olduğunu söyleyebilmekteyiz.

Duvar kalınlığı bodrum kat ve yaklaşık galeri kat hizasında farklılıklar göstermektedir. Bodrum katta duvar kalınlığı kuzey ve güney beden duvarlarında yaklaşık 1.80m, doğu duvarında ise yaklaşık 1.00m iken; zemin katı oluşturan galeri kat hizasında kuzey ve güney beden duvarları ile doğu beden duvarı 1.00m, batı beden duvarı ise 0.75m'dir. Bu inceleme ile, BK01 no'lu mekanın üzerindeki çapraz tonoz ve galeri kattaki ZK01 no'lu mekanın üzerindeki tonozu taşıyan kemerlerin oturduğu ayaklar meydana getirilmiştir (Resim: 5.32, 5.35, 5.36, 5.46).

Ana kütlelerin güney cephesinden bitişik olan merdivenin duvarları dıştan sıvasız içten sıvalı olup taş duvardır. Kuzey cephesinden bitişik olan merdivenlerin ve doğu cephesindeki eklenti mekanların duvarları ise içten ve dıştan sıvalıdır.

5.3.3.3- Döşeme

BK01 Ayazma mekanının batısında yer alan havuzun üzerinde galeri kattaki ZK01 mekanı bulunmaktadır. Havuzun üzerini ve çeşmenin ön bölümünü kaplayan tavan dört mermer sütun ve sütunlar arası kemerlere oturan çapraz tonozla örtülüdür. Tonoz örtü ahşap konstrüksiyondur. Bunu yerinde yapılan malzemenin verdiği sesten ve sütunların bu tonoz örtüyü ve üst döşemeyi taşıyamayacak kesitte olmasından söyleyebilmekteyiz. Buradan döşemenin ahşap kirişlemelerle oluşturulduğunu söyleyebiliriz.

5.3.3.4- Tavan

Ana mekandaki havuzun üst örtüsünün ahşap konstrüksiyon çapraz tonoz olduğuna döşemeler bölümünde değinmiştik. Kompleksin içinde yer alan Panayia Kilisesi'nin tavanının da, havuzun üst örtüsünün de ahşap konstrüksiyon olmasından dolayı ana kütlede tavanının da ahşap konstrüksiyon olduğunu söyleyebiliriz.

5.3.3.5- Kemerler

Ana kütlede, her cephede birer tane olan pencere boşlukları ve BK01 Ayazma mekanına girişi sağlayan kuzey ve güney beden duvarları üzerinde karşılıklı simetrik yer alan kapı boşlukları ve kuzey cephesinden ZK01 no'lu mekana girişi sağlayan kapı boşluğu basık kemerlerle geçilmiştir (Resim: 5.32, 5.35, 5.36, 5.46, 5.28, 5.44). Ana kütlede tonoz tavanları taşıyan kemerler de basık kemerlerdir (Resim:5.14, 5.32).

5.3.4- Diğer Mimari Elemanlar

5.3.4.1- Kapılar

BK01 Ayazma mekanına girilen kapı boşlukları 1.02m x 2.33m boyutlarında karşılıklı simetrik olup basık kemerlerle geçilmiştir. Her iki kapı da mermer sövelidir ve kasa ve kanat bulunmamaktadır.

Doğu cephesindeki ayazmanın günümüzde kullanılan giriş kapısı 1.12m x 1.75m boyutlarında olup dışa açılan ahşap kasalı iki kanat ve içe açılan demir iki kanatdan oluşmaktadır.

Güney cephesindeki diğer giriş kapısı ise 1.25m x 1.75m boyutlarında olup içe açılan demir iki kanat, kuzey cephesinde ZK01 no'lu mekana açılan kapı da 1.13m x 1.92m boyutlarında içe açılan demir iki kanattır.

5.3.4.2- Pencereleler

Dikdörtgen planlı ana kütlede her cephede, karşılıklı aynı aks üzerinde yer alan birer pencere bulunmaktadır. Batı ve güney cephedeki pencereler taş sövelidir (Resim: 5.7, 5.9). Yapının dış cephesi sıvalı olduğundan, diğer iki cephedeki pencerelerin söveleri görülmemektedir (Resim: 5.6, 5.8).

Güney ve kuzey cephesindeki pencerelerin dışa açılan ahşap doğramaları vardır (Resim: 5.8, 5.9). Diğer iki cephedeki pencereler ise dışa açılan demir doğramalı pencerelerdir (Resim: 5.6, 5.7). Her dört pencerede de doğramalar dışta, demir parmaklıklar ise içte yer alıp, pencere üstlerinde daire kesitli aspiratör boşlukları bulunmaktadır.

Kuzey ve güney cephesindeki pencere boşlukları karşılıklı simetriktir. Doğu cephesindeki pencere kuzey ve güney cephelerindeki pencerelerden, batı cephesindeki ZK01 Depo mekanına bakan pencere ise, diğer üç cephede yer alan pencerelerden daha kısadır (Resim: 5.7, 5.46).

Yapının kuzey ve güney cephelerinde, avlu kotundan BK01 Ayazma mekanına inişi sağlayan merdivenler ana kütleyle eklenti şeklindedirler (Çizim: 5.2, 5.3). Bu her iki cephede de merdivenleri aydınlatan pencereler mevcuttur (Resim: 5.2, 5.5, 5.8, 5.10, 5.12).

Kuzey duvarına bitişik olan merdivene bakan pencereler, dışta ahşap doğramalı, içte demir parmaklıklıdır (Resim: 5.2, 5.8). Güney duvarına bitişik olan merdivene bakan pencerelerden, doğu duvarı üzerindeki pencere ahşap doğramalı, güney duvarı üzerindeki iki pencere ise demir doğramalı olup her üç pencerede de doğramalar içte demir parmaklıklar ise dışta yer almaktadır (Resim: 5.5, 5.12).

5.3.4.3- Döşeme Kaplamaları

BK01 Ayazma mekanının bulunduğu bölüm 0.40m x 0.40m boyutlarında mermer kaplamadır. ZK01 no'lu mekanın bulunduğu galeri kat ise dökme mozaiktir. ZK02 no'lu mekan ahşap kaplama, ZK03 no'lu mekan seramik kaplamadır.

5.3.4.4- Duvar Kaplamaları

BK01 Ayazma mekanının bulunduğu bölümün duvarları yaklaşık kapı kemer hizasına kadar mermer kaplama, üst kısımları ise sıvalıdır. ZK01 mekanının bulunduğu galeri katın duvarları ise tümüyle sıvalıdır.

Yapı ana kütle olarak dıştan da saçak silmesi hizasına kadar sıvalıdır. Ana kütleyle güney cephesinden bitişik merdivenlerin güney ve doğu cephesindeki taş duvar dokusu korunmuşken, kuzey cephesinden bitişik merdivenlerin ve doğu cephesinden eklenti olan mekanların cepheleri sıvalıdır.

5.3.4.5- Tavan Kaplamaları

BK01 Ayazma mekanının tavanı sıva üstü boyama tekniğinde yıldız motifleriyle bezenmiştir ve madalyonda Pantokrator İsa tasviri bulunmaktadır (Resim: 5.31). Bu mekanda yer alan havuzun tavanı da aynı şekilde sıva üstü boyama tekniğinde yıldız motifleriyle bezenmiştir (Resim: 5.14).

Ana kütleyle kuzey ve güney cepheden bitişik olan merdivenlerin tavanı ile galeri katın tavanın da böyle bir bezeme olmayıp sadece sıva üzeri boyalıdır (Resim: 5.45).

5.3.4.6- Merdivenler

Ana kütleyle kuzey ve güney cephesinden bitişik olup BK01 Ayazma mekanına inen merdivenler tek kolludur ve her ikisi de mermer kaplamadır.

BK01 Ayazma mekanın batı yönünde yer alan havuzun sağından ve solundan çıkan merdivenler yekpare mermer basamaklardan oluşturulmuştur (Resim: 5.13). Havuzun sağındaki merdivenlerin sahanlığından ZK01 no'lu mekanın bulunduğu galeriye çıkan

merdivenler ise yekpare taş basamaklardır (Resim. 5.41, 5.43).

5.5- Koruma ve Değerlendirme

Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, Bizans döneminden günümüze kadar gelebilmiş, çok tanınan ve ziyaret edilen bir ayazmadır. Balıklı dini kompleksi içinde, küçük bir şapele dönüştürülmüş olan ayazma, diğer birçok ayazma ile kıyaslandığında oldukça bakımlı bir durumdadır. Yapının tarihçesinde, en son 1960'da tamir edildiği belirtilmekte ama bu tamiratın içeriği hakkında bir bilgi verilmemektedir (Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, C.2: 25). Ancak, yapının özgün şeklinde birtakım değişiklikler ve ilaveler yapıldığı da açıktır. Bu değişiklikler ve ilavelerin hangi dönemlerde olduğuna dair bir bilgi tespit edilememekle beraber, değişiklikler ve ilaveler ile ilgili yerinde yapılan tespitler şunlardır:

- 1- Yapının doğu cephesinde yer alan ZK02 ve ZK03 no'lu mekanlar yapıya sonradan ilave edilmiştir.
- 2- Apsiste yer alan pencere sonradan açılmıştır.
- 3- Yapının taş duvar dokusu saçak silmesi hizasına kadar sıvanmıştır. Hatta batı cephesinde üçgen alnlık da sıvalıdır.
- 4- Ayazmanın ana kütesinde her cephede birer tane olup karşılıklı simetrik yerleştirilmiş pencerelerin boyutlarında ve kullanılan doğrama malzemelerinde farklılıklar vardır.
- 5- Ayazmanın ana kütesine kuzey ve güney cepheden bitişik yerleştirilmiş merdivenlere bakan pencerelerin boyutlarında ve kullanılan doğrama malzemelerinde farklılıklar vardır.
- 6- Ayazmanın doğu duvarı boyunca yer alan mermer ikonostasisin arkasında, güney beden duvarında bulunan ve önü ahşap bir kapıyla kapatılmış olan hücrenin ne amaçla yapılmış olabileceği tespit edilememiştir.
- 7- Ayazmanın batı yönünde yer alan mermer çeşmenin solundan çıkan merdivenlerle, güney beden duvarı üzerindeki kapıya ulaşılmaktadır. Kapının açıldığı mekan dar, tonoz, eğrisel koridor şeklinde bir mekan olup içine girilemediğinden ne amaçla yapılmış

olabileceği tespit edilememiştir.

8- Galeri kattaki ZK01 no'lu mekana, BK01 no'lu mekandan çıkılan merdivenler sonradan demir bir kapı ile kapatılmış olup, ZK01 no'lu mekan depo olarak kullanılmaktadır. Bu mekanın döşeme kaplaması dökme mozaik olup, özgün döşeme kaplaması belirlenememiştir.

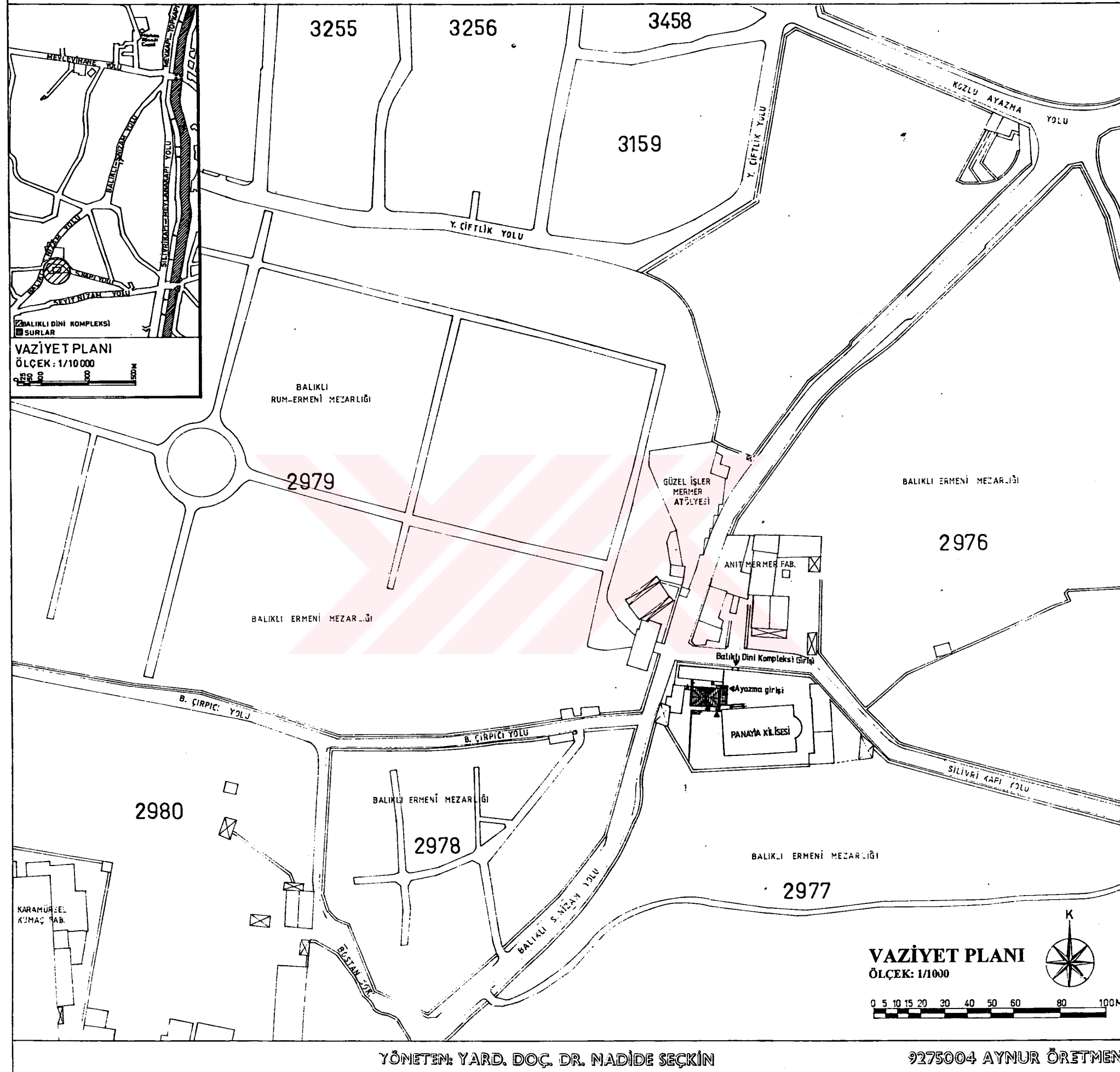
Yerinde yapılan bu tespitler sonucunda,

- 1- Yapının özgün şeklinde ZK02 ve ZK03 nolu mekanların bulunmadığı,
- 2- Apsiste pencere bulunmadığı,
- 3- Yapının dış cephesinin taş duvar dokusunda olduğu,
- 4- Ayazmanın ana kütlede yer alan pencere boyutlarının, cephedeki sıvanın kaldırılmasıyla tespit edilebileceği, doğramanın ise ahşap olacağı,
- 5- Kuzey cepheden bitişik merdivenlere bakan pencerelerle ilgili karar verilebilmesi için sıva raspası yapılması ve her iki merdivene bakan pencerelerinin de ahşap doğrama olması gerektiği,
- 6- Güney beden duvarında, doğu duvarındaki mermer ikonostasisin arkasında bulunan hücre için sıva raspası yapılması gerektiği,
- 7-Güney beden duvarında, mermer çeşmenin solundaki merdivenlerden çıkılan eğrisel koridor şeklindeki mekan için sıva raspası yapılması ve mekanın uzunluğunun tespit edilmesi gerektiği,
- 8- ZK01 no'lu mekanın BK01 no'lu mekandan çıkışta bir kapı bulunmadığı ve galeri katın BK01 Ayazma mekanı ile bir bütün olarak ibadet mekanı olarak kullanıldığı, dökme mozaik döşeme kaplamasının kaldırılarak özgün döşeme kaplamasının belirlenmesi gerektiği,

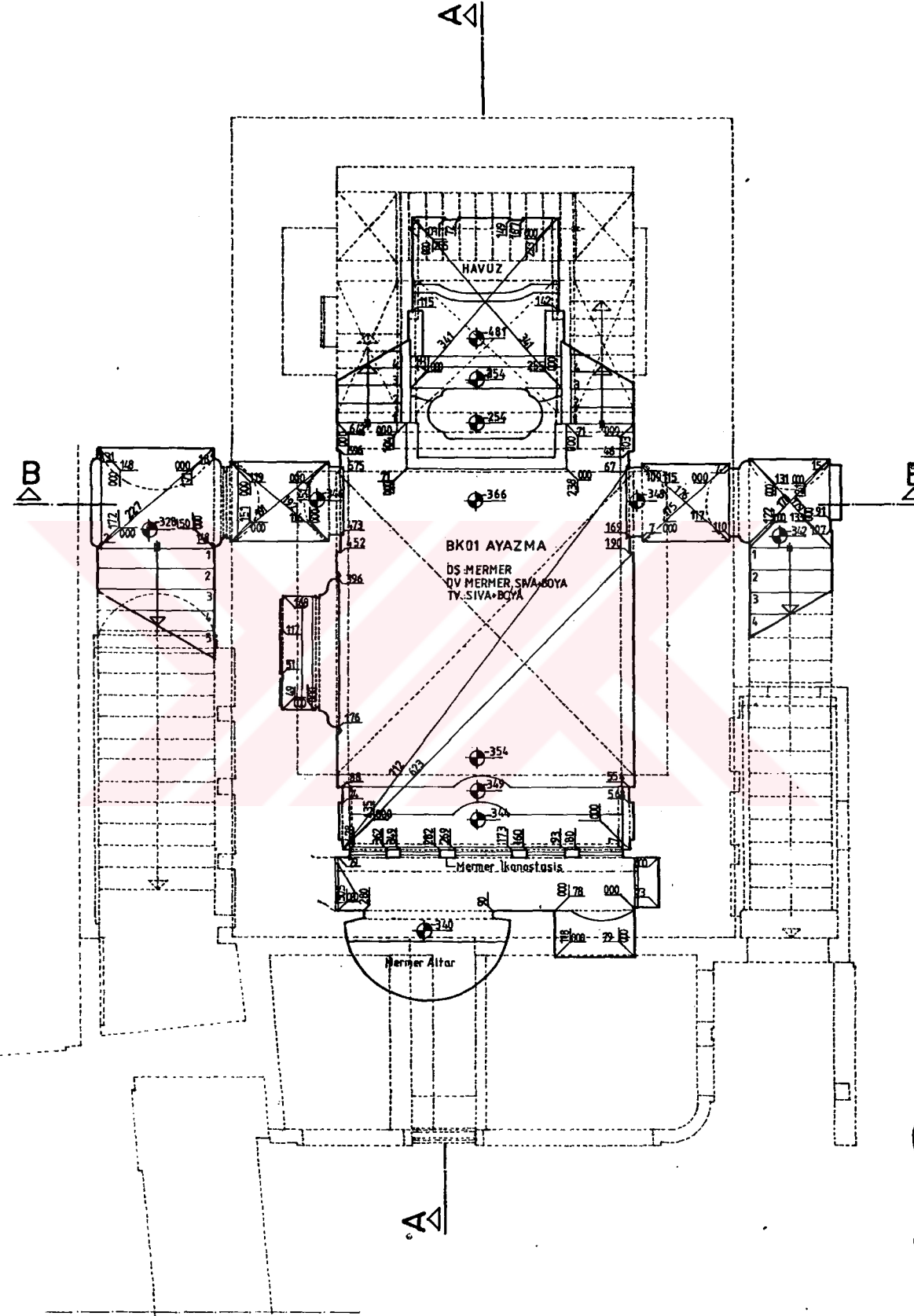
sonucuna varılmıştır (Çizim: 5.11- 18).

Yapıyla ilgili restorasyon aşamasında, yapılan ve yapılması gerekli olduğu belirtilen tespitler ışığında, değişiklikler ve ilaveler kaldırılarak, elde edilecek veriler doğrultusunda yapının özgün şekline getirilmesi uygun olacaktır. Yine bu aşamada, üçgen taş alınlık ve taş saçak silmesinde oluşan kirlilik temizlenmeli ve taş silmede oluşmuş ufak tefek kırıklar tamir edilmelidir.

RÖLÖVE

BODRUM KAT PLANI
ÖLÇEK: 1/50

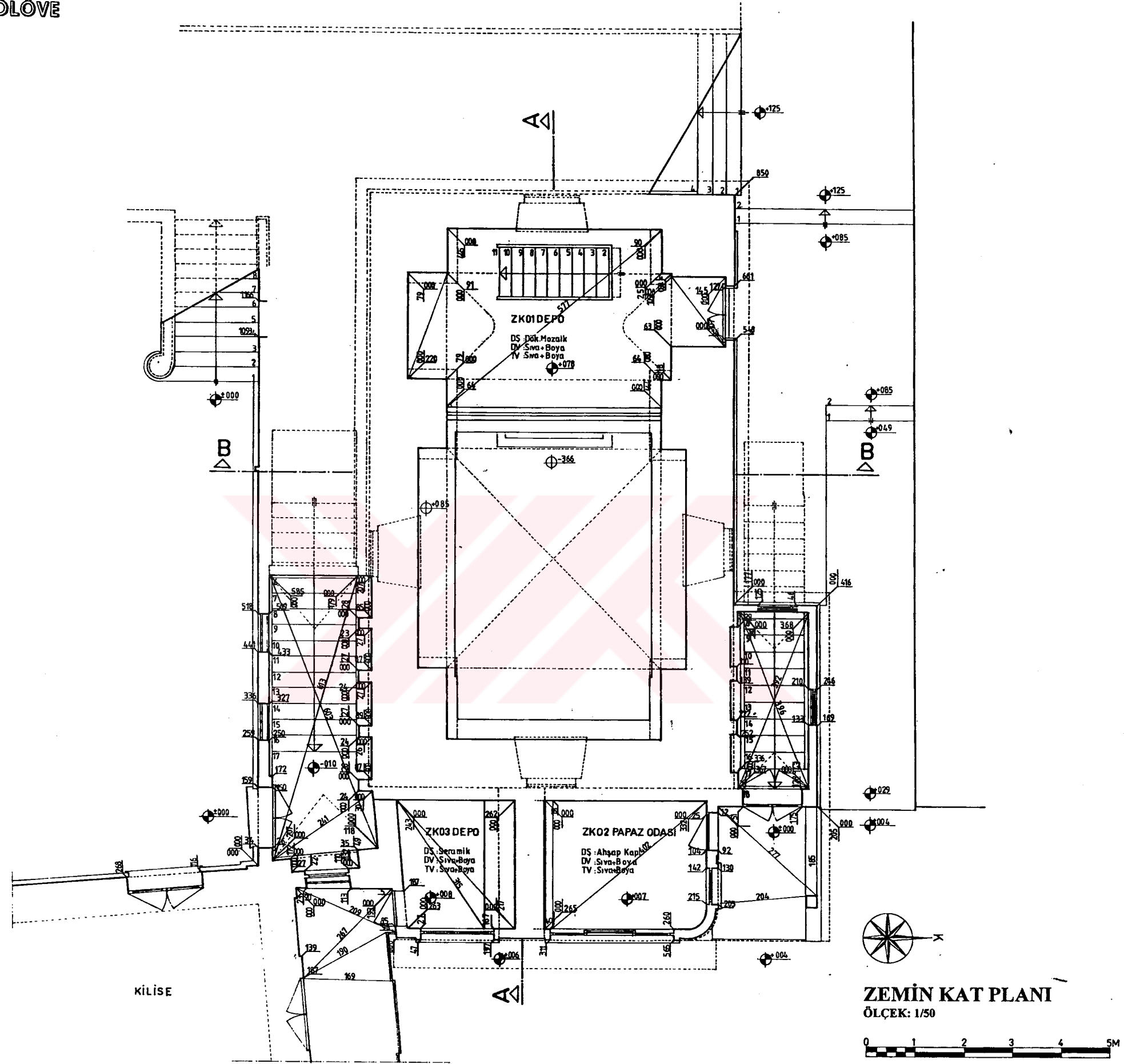

YÖNETEN: YARD. DOÇ. DR. NADİDE SEÇKİN

9275004 AYNUR ÖRETMEN

Çizim: 5.2

RÖLÖVE

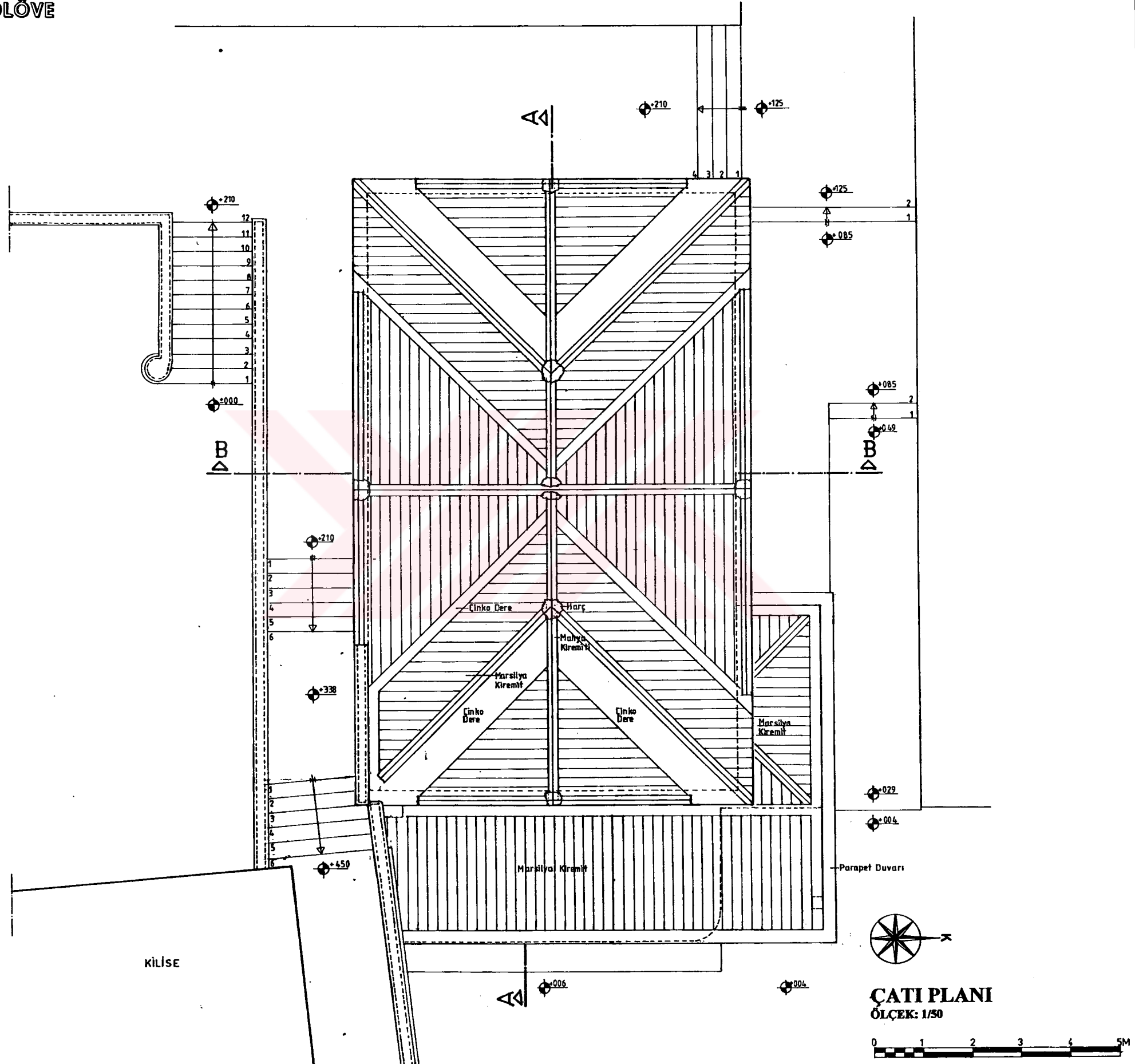

YÖNETEN: YARD. DOÇ. DR. NADİDE SEÇKİN

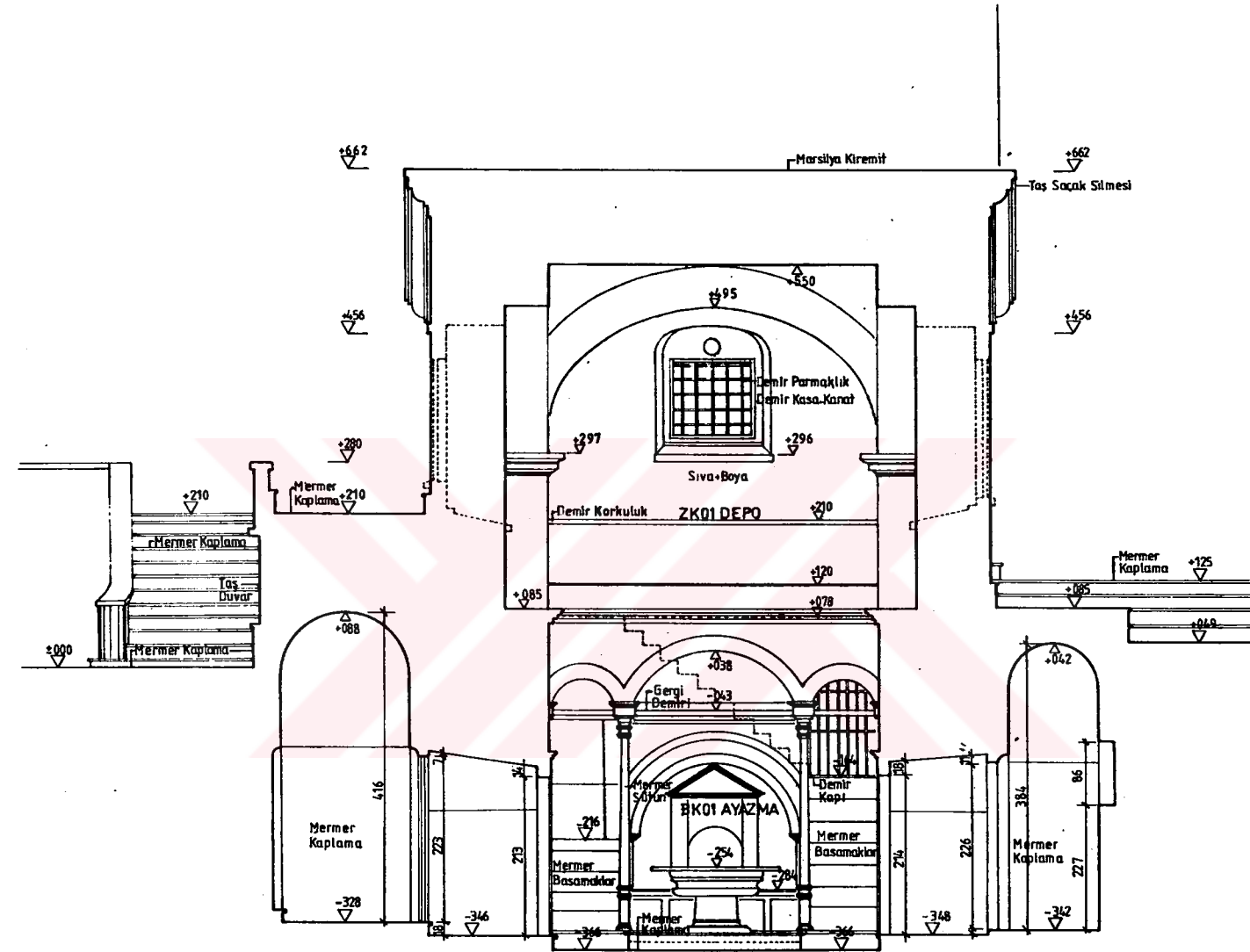
9275004 AYNUR ÖRETMEN

Çizim: 5.3

RÖLÖVE

RÖLÖVE

B-B KESİTİ
ÖLÇEK: 1/50

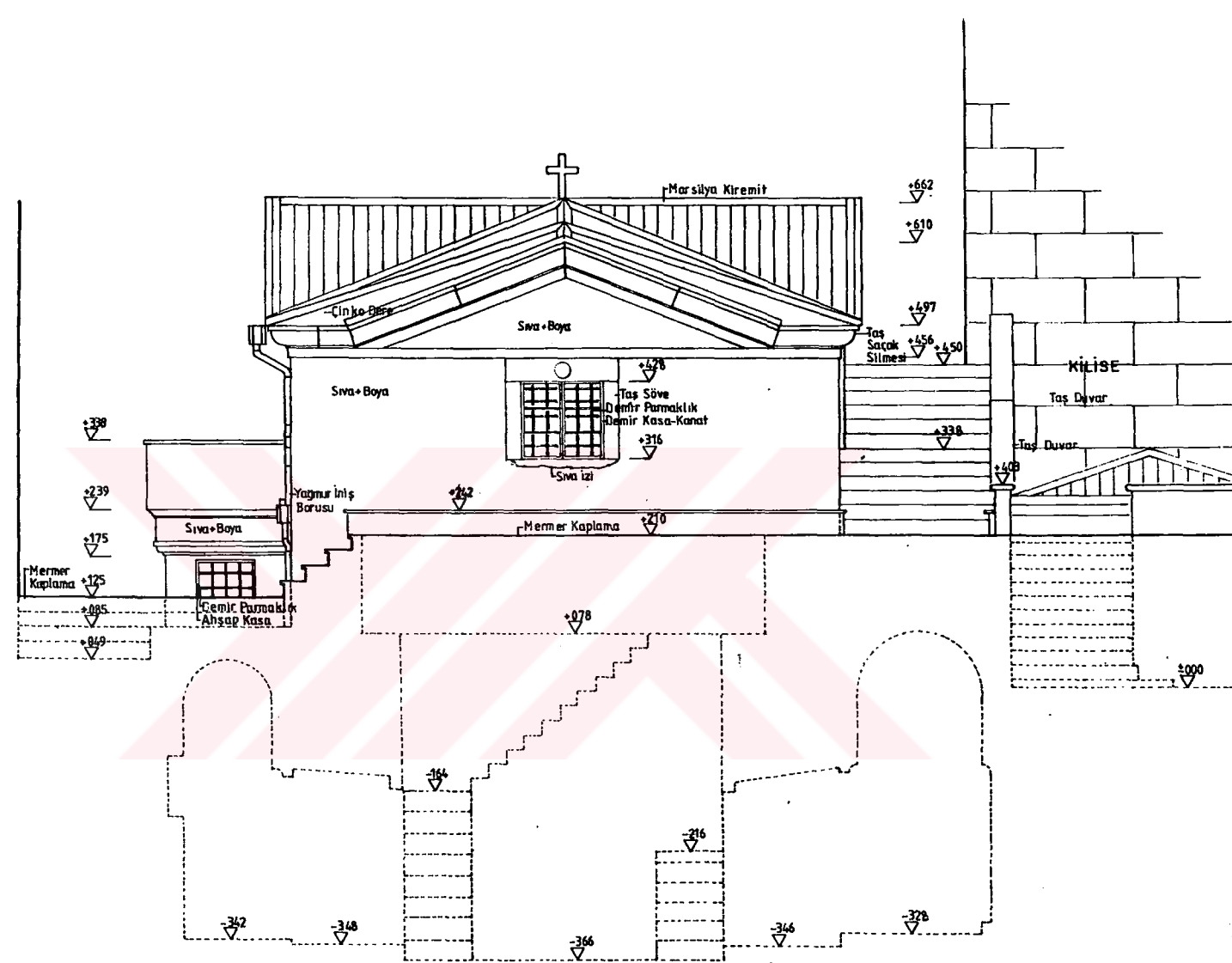

YÖNETEN: YARD. DOÇ. DR. NADİDE SEÇKİN

9275004 AYNUR ÖRETMEN

Çizim: 5.6

RÖLÖVE

BATI GÖRÜNÜŞÜ
ÖLÇEK: 1/50

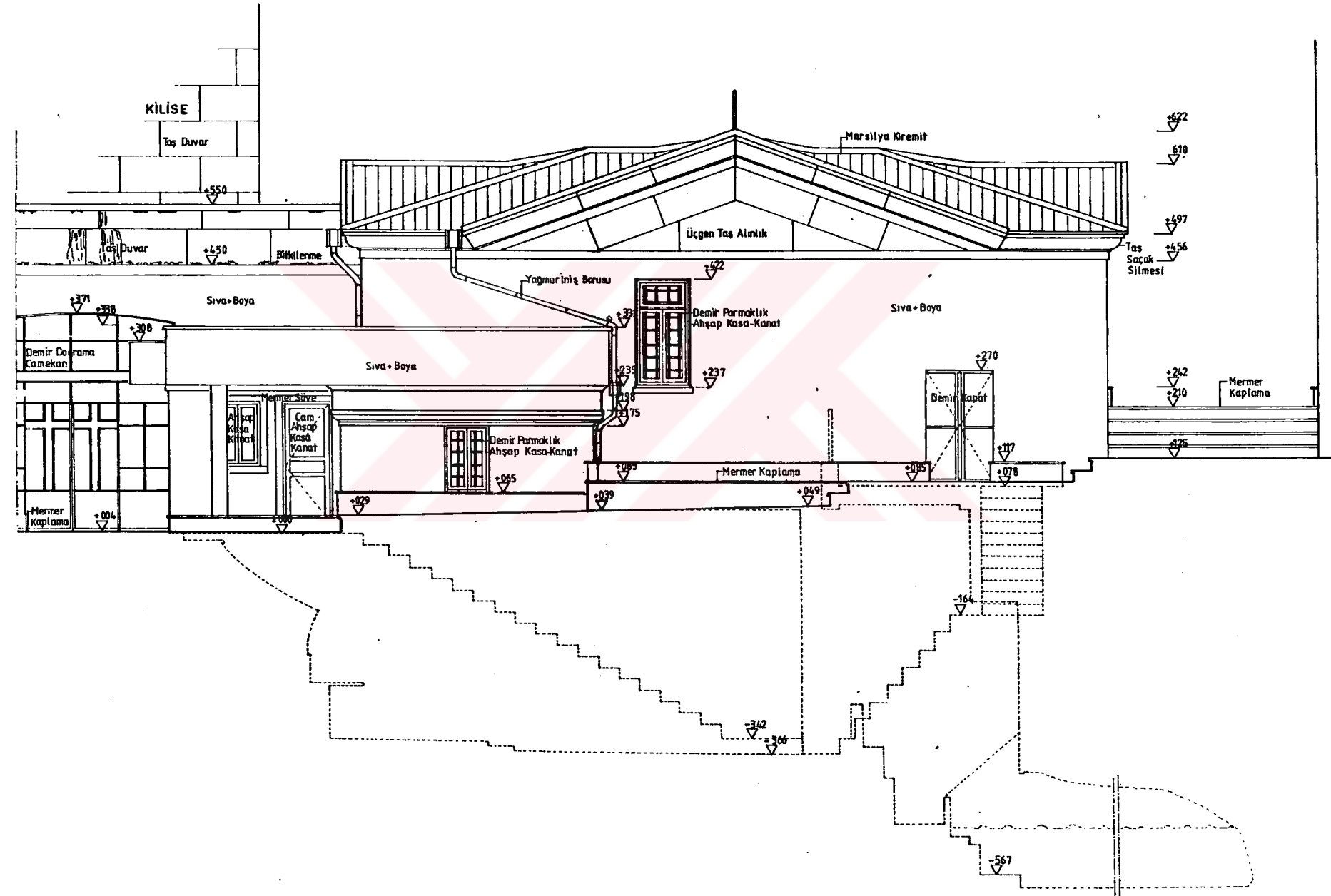

YÖNETEN: YARD. DOÇ. DR. NADİDE SEÇKİN

9275004 AYNUR ÖRETMEN

Çizim: 5.8

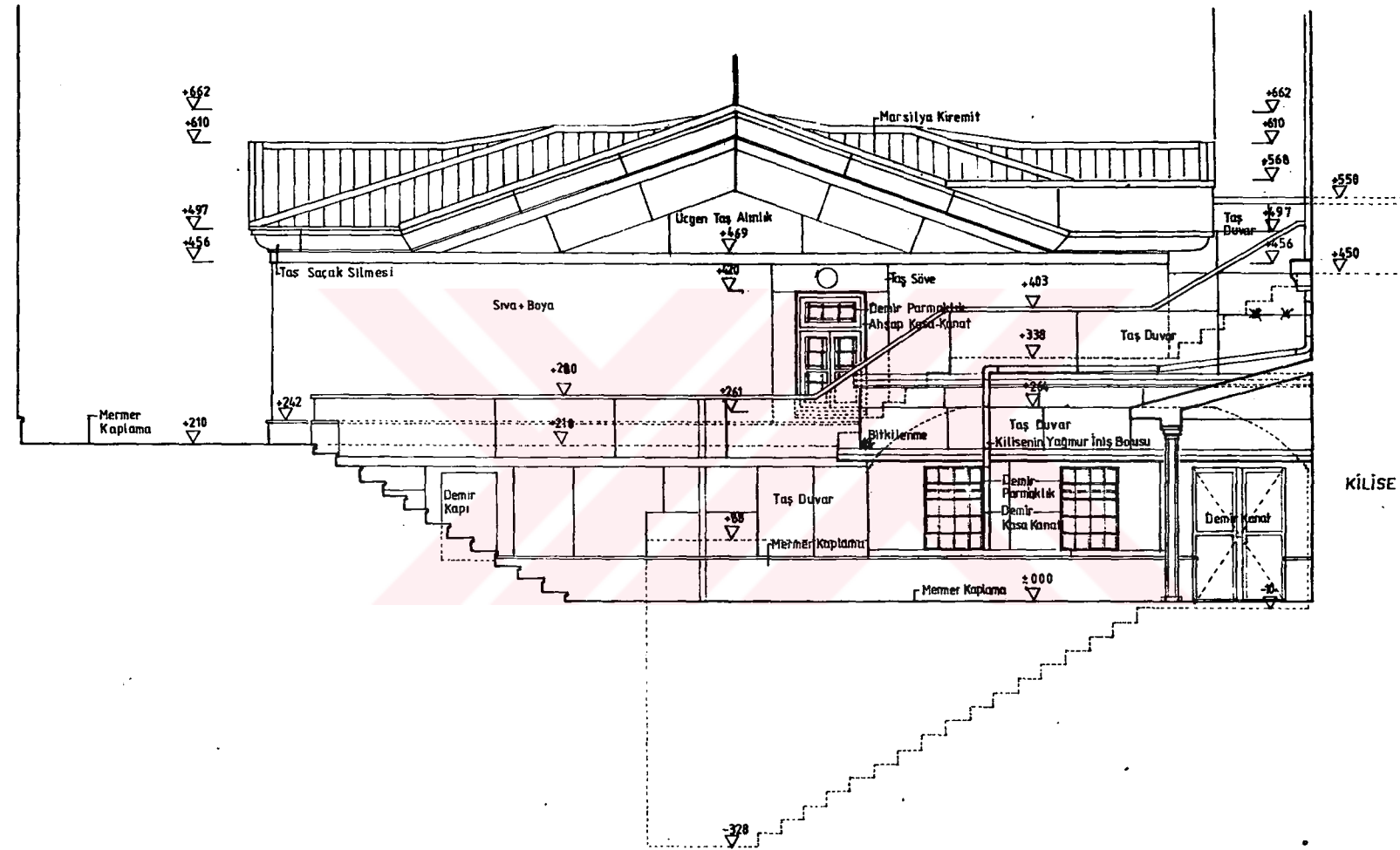
RÖLÖVE

KUZEY GÖRÜNÜŞÜ
ÖLÇEK: 1/50

RÖLÖVE

GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

ÖLÇEK: 1/50

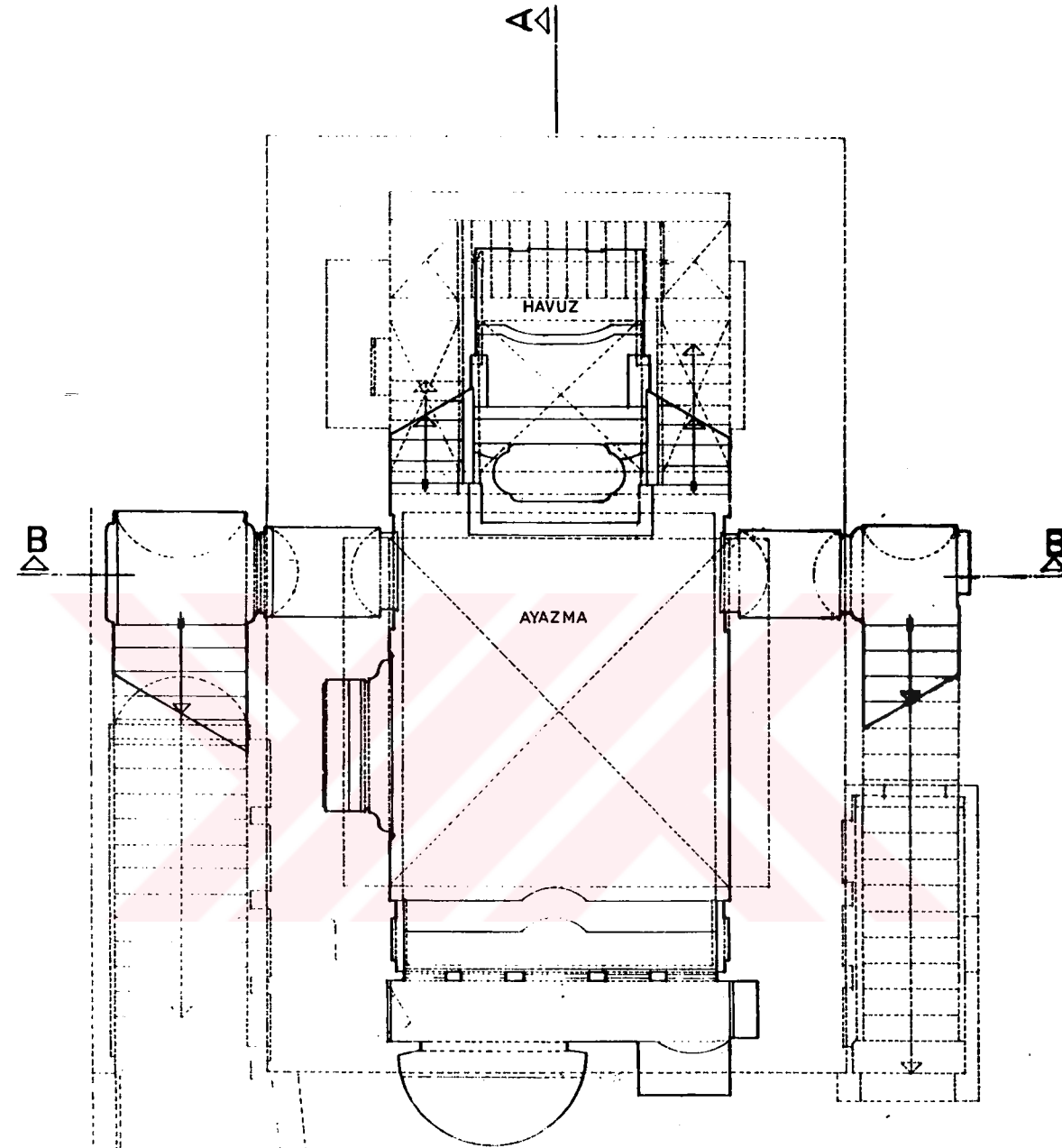

YÖNETEN: YARD. DOÇ. DR. NADİDE SEÇKİN

9275004 AYNUR ÖRETMEN

Çizim: 5.10

RESTİTÜSYON

KİLİSE

BODRUM KAT PLANI
ÖLÇEK: 1/50

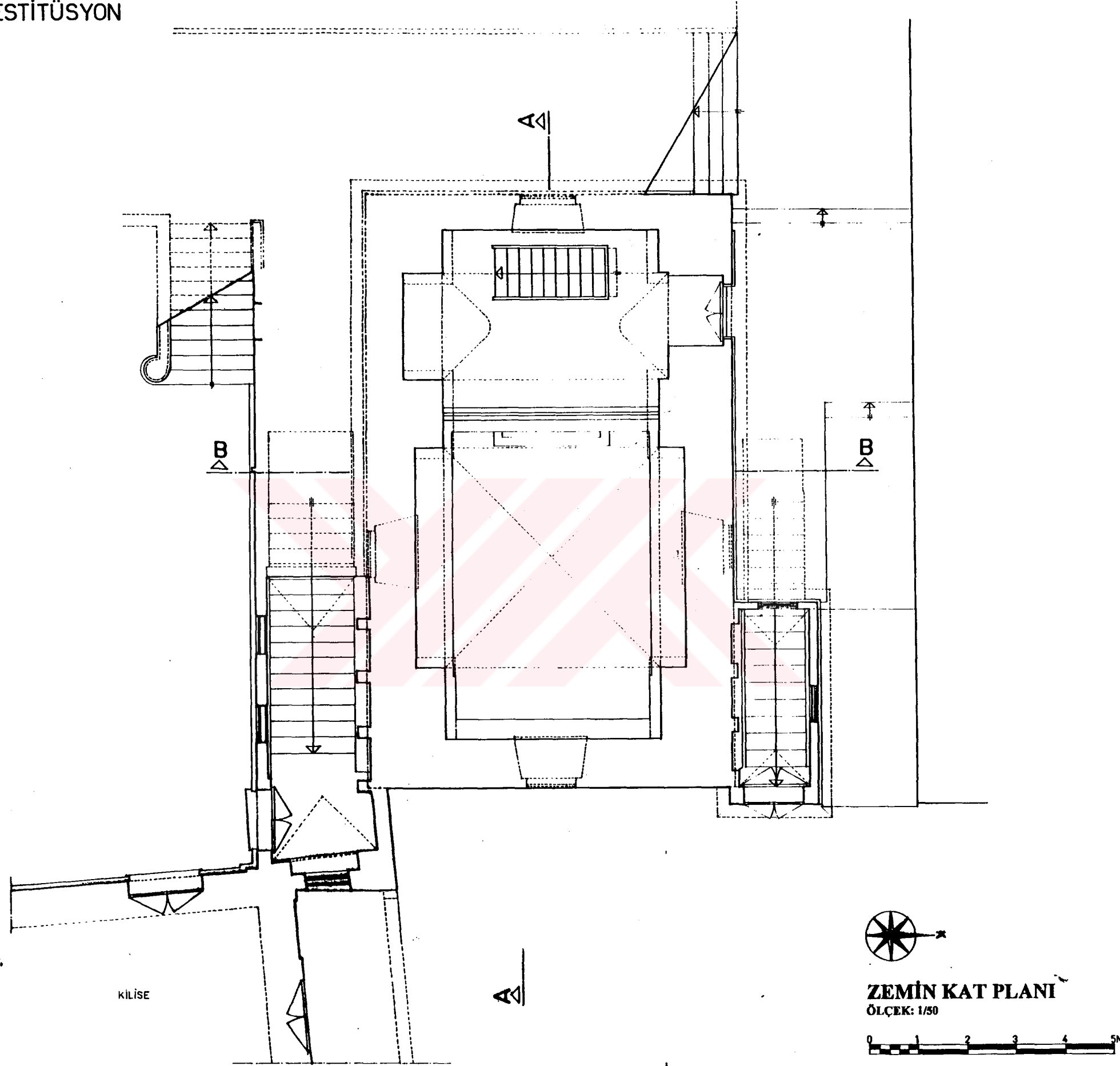

YÖNETEN: YARD. DOÇ. DR. NADİDE SEÇKİN

9275004 AYNUR ÖRETMEN

Çizim: 5.11

RESTİTÜSYON

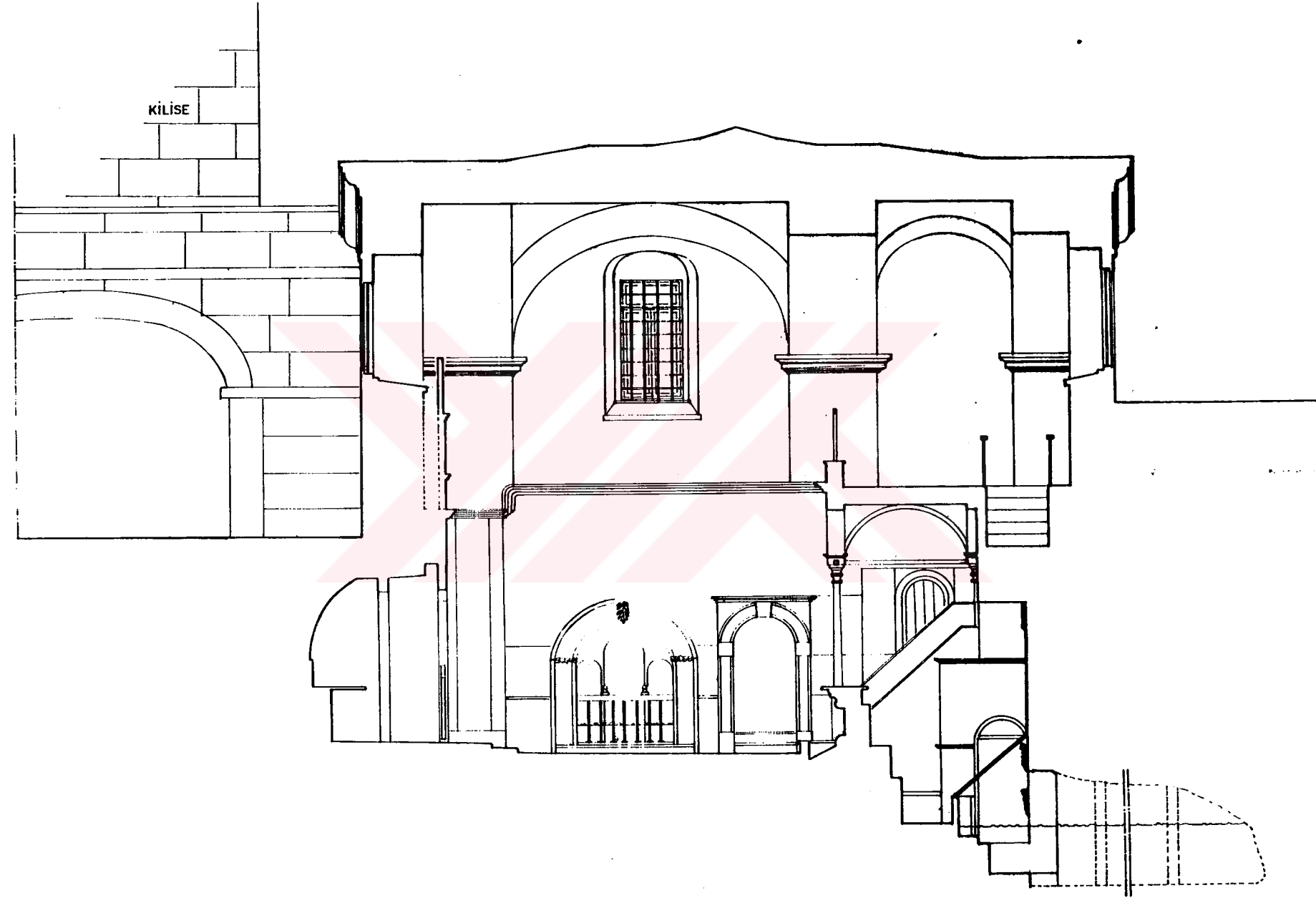

YÖNİTEN: YARD. DOÇ. DR. NADİDE SEÇKİN

9275004 AYNUR ÖRETMEN

Çizim: 5.12

RESTİTÜSYON

A-A KESİTİ
ÖLÇEK: 1/50

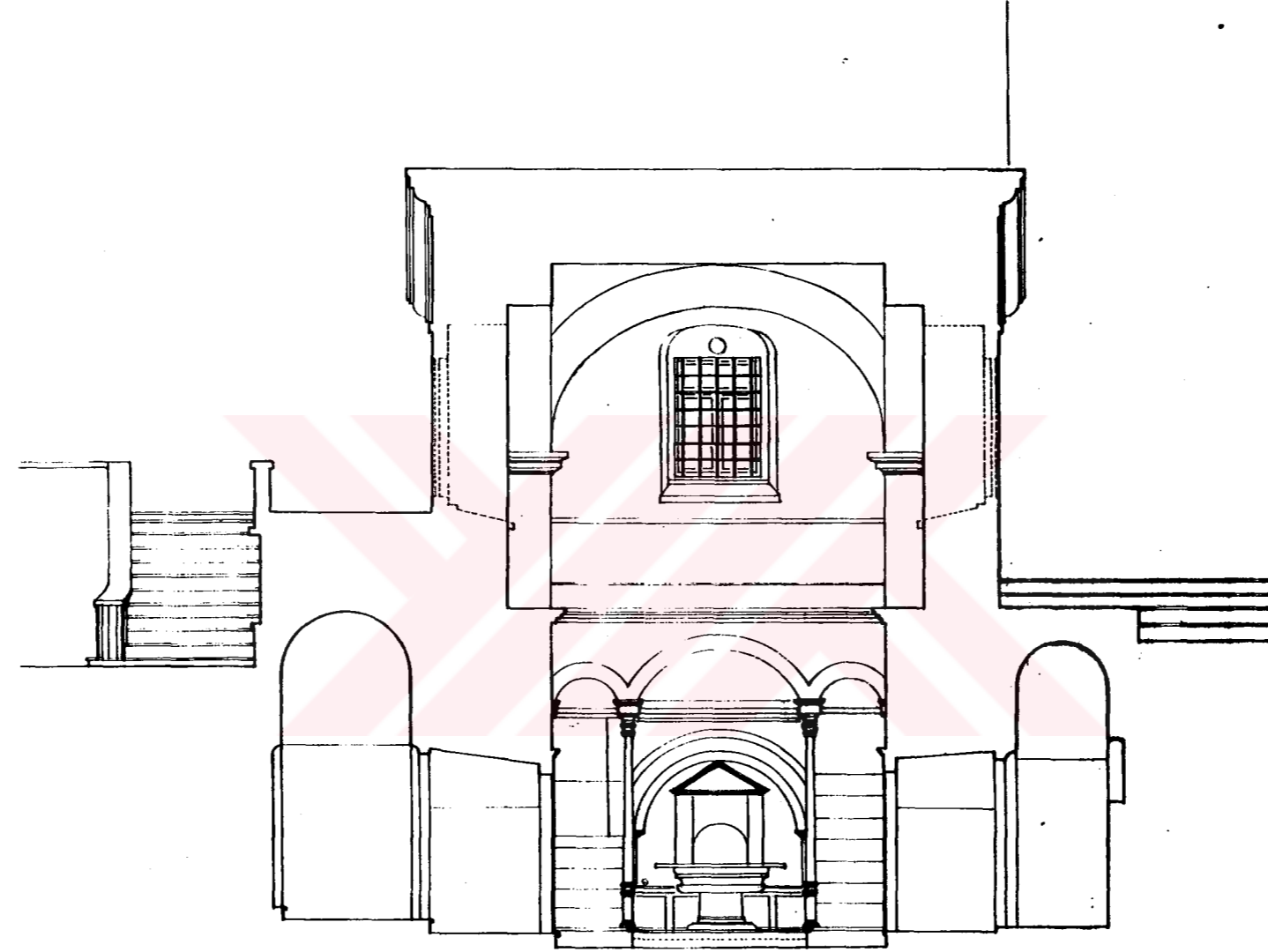

YÖNİTEN YARD. DOÇ. DR. NADİDE SEÇKİN

9273004 AYNUR ÖRİTME

Çizim: 5.13

RESTİTÜSYON

B-B KESİTİ
ÖLÇEK: 1/50

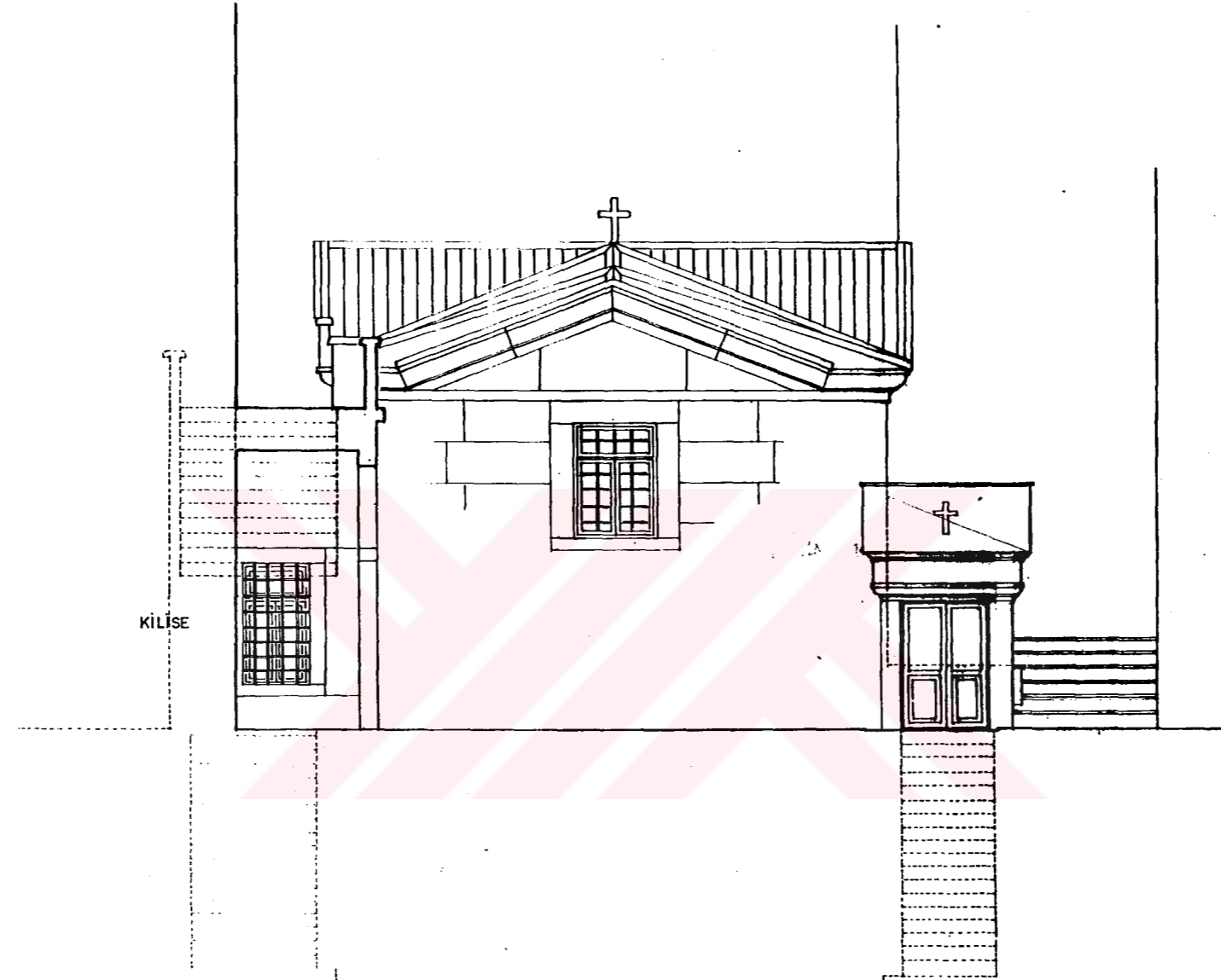

YÖNETEN: YARD. DOÇ. DR. NADİDE SEÇKİN

9275004 AYNUR ÖRİTMEN

Çizim: 5.14

RESTİTÜSYON

DOĞU GÖRÜNÜŞÜ
ÖLÇEK: 1/50

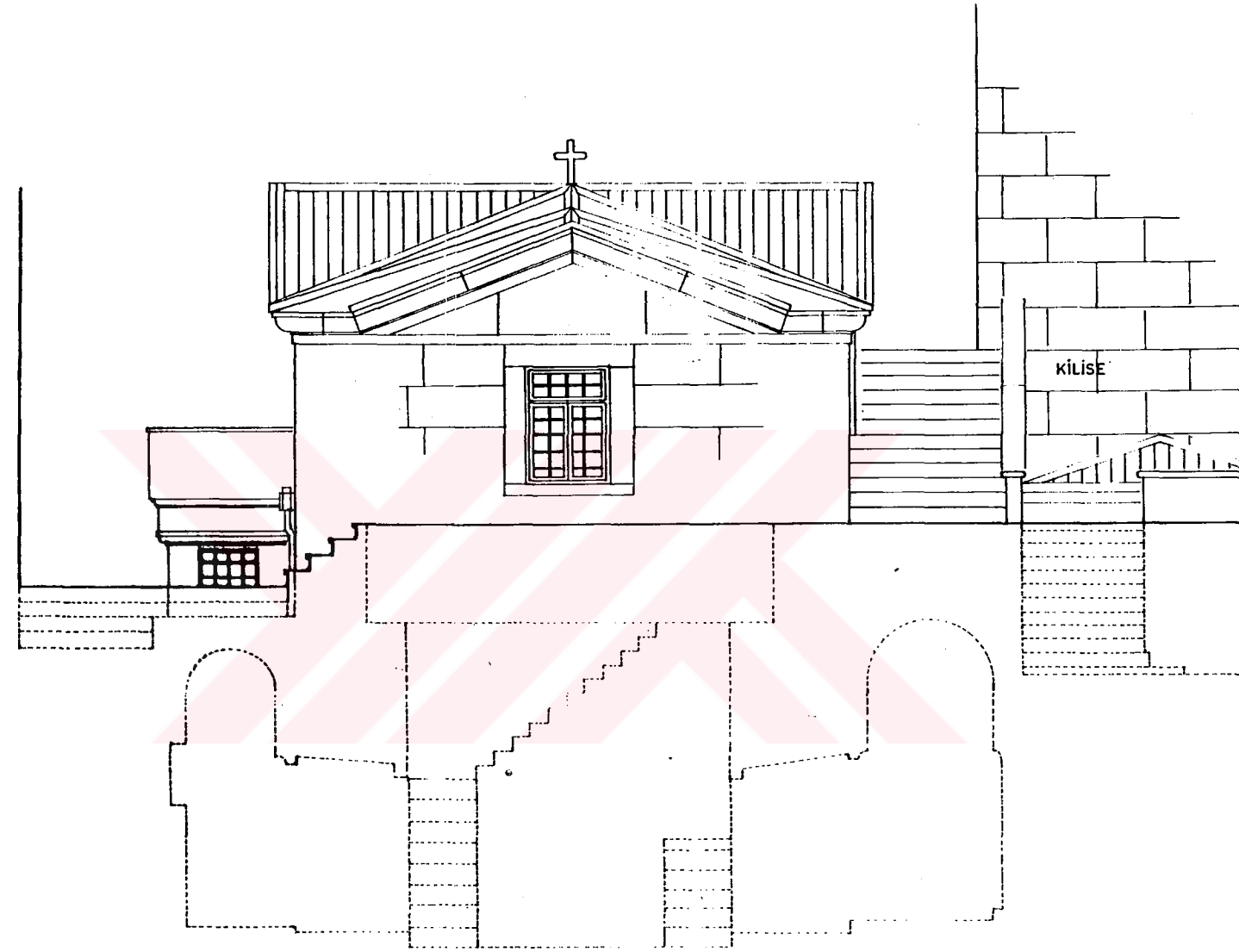

YÖNİTİN: YARD. DOÇ. DR. NADİDE SECKİN

19273004 AYNUR ÖRTHİN

Çizim: 5.15

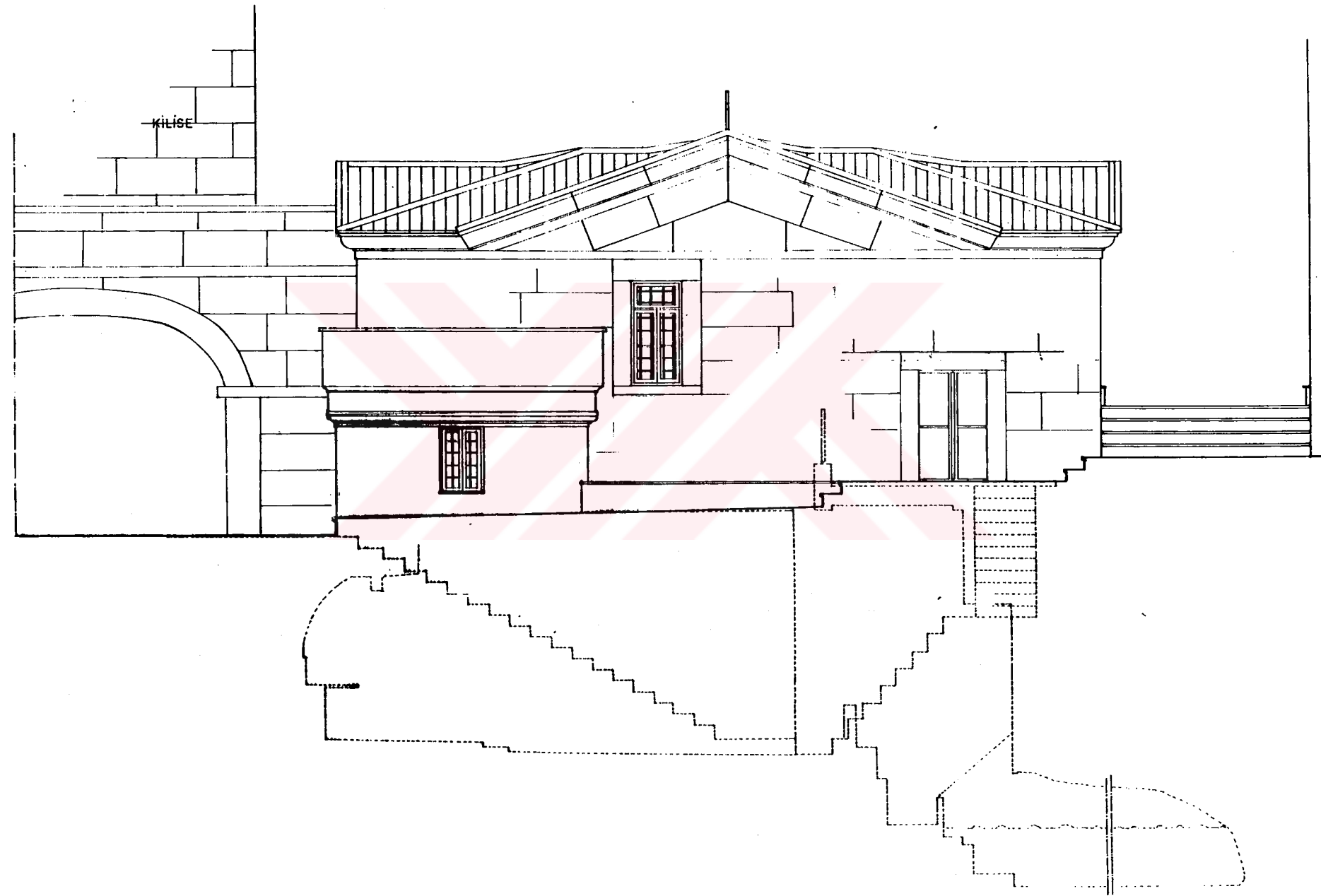
RESTİTÜSYON

BATI GÖRÜNÜŞÜ
ÖLÇEK: 1/50

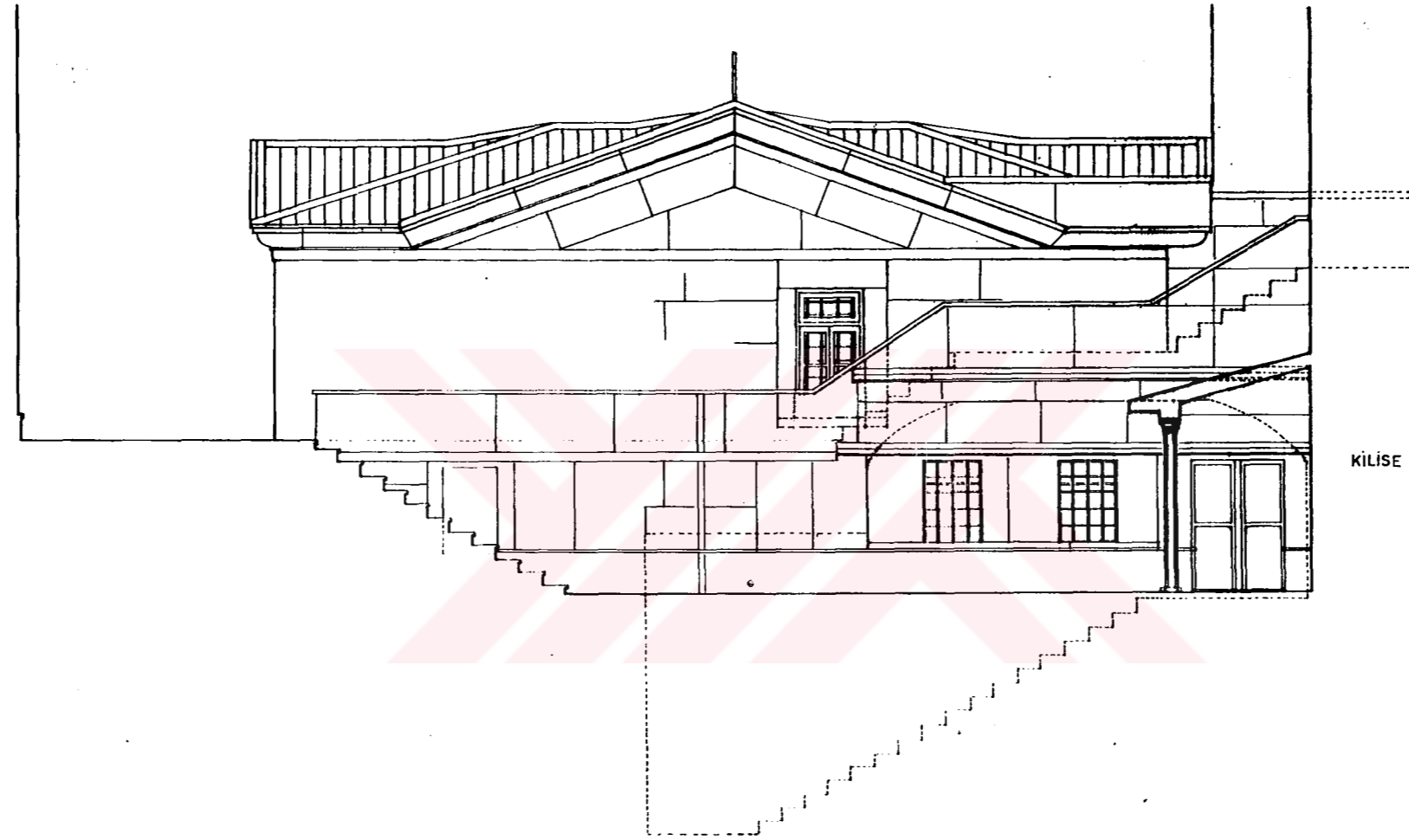
RESTİTÜSYON

KUZEY GÖRÜNÜŞÜ
ÖLÇEK: 1/50

RESTİTÜSYON

GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ
ÖLÇEK: 1/50

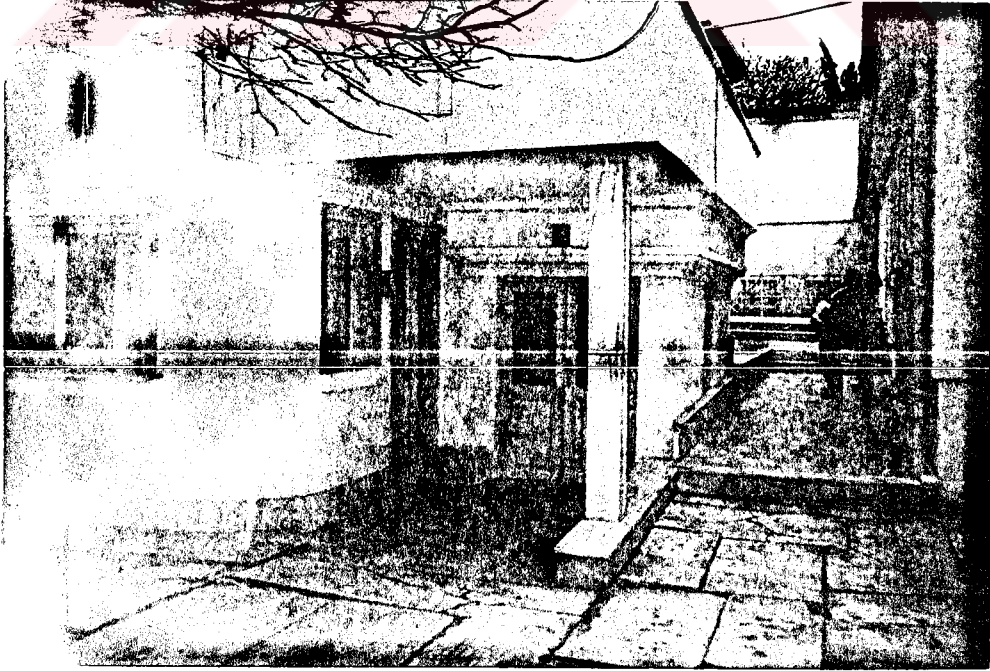
YÖNETEN: YARD. DOÇ. DR. NADİDE SEÇKİN

9275004 AYNUR ÖRETMİN

Çizim: 5.18

Resim: 5.1- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, doğu cephesi

Resim: 5.2- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, doğu cephesi ana giriş kapısı

Resim: 5.3- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması doğu cephesi ile kilise kuzey cephesi

Resim: 5.5- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, doğu cephesi

Resim: 5.6- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, doğu cephesi

Resim: 5.7- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, batı cephesi

Resim: 5.8- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, kuzey cephesi

Resim: 5.9- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, güney cephesi

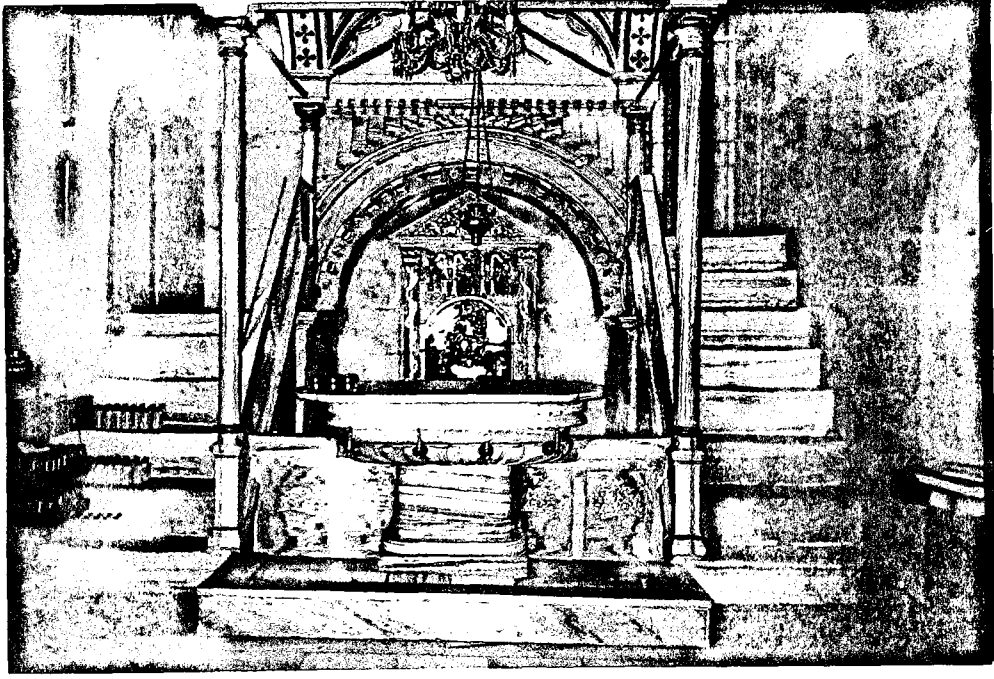
Resim: 5.10- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, güney cephesi

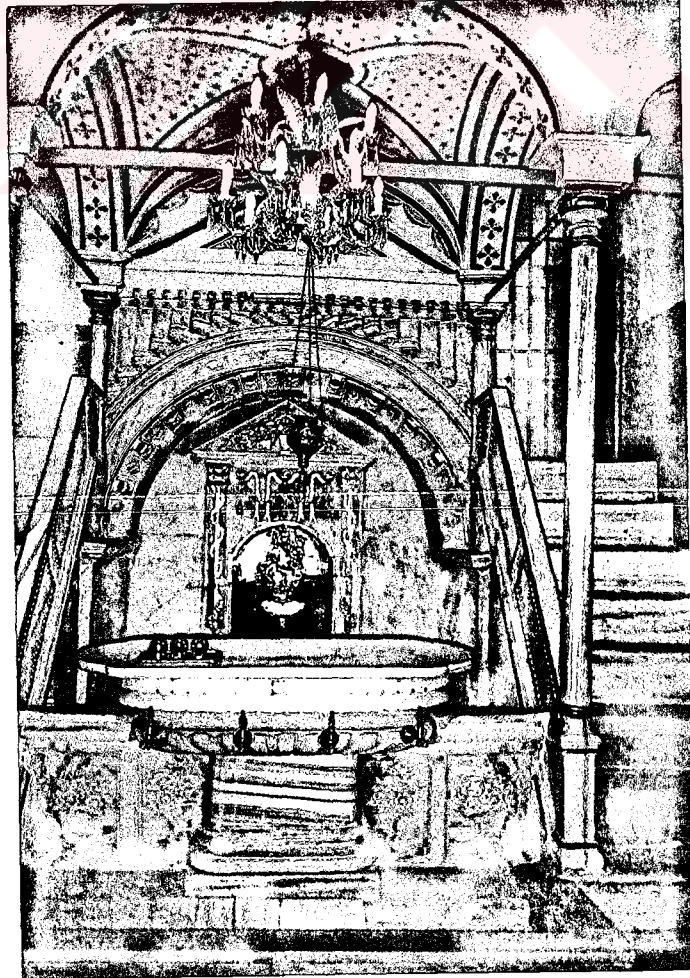
Resim: 5.11- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, güney cephesi

Resim: 5.12- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, güney cephesi ayazma giriş kapısı

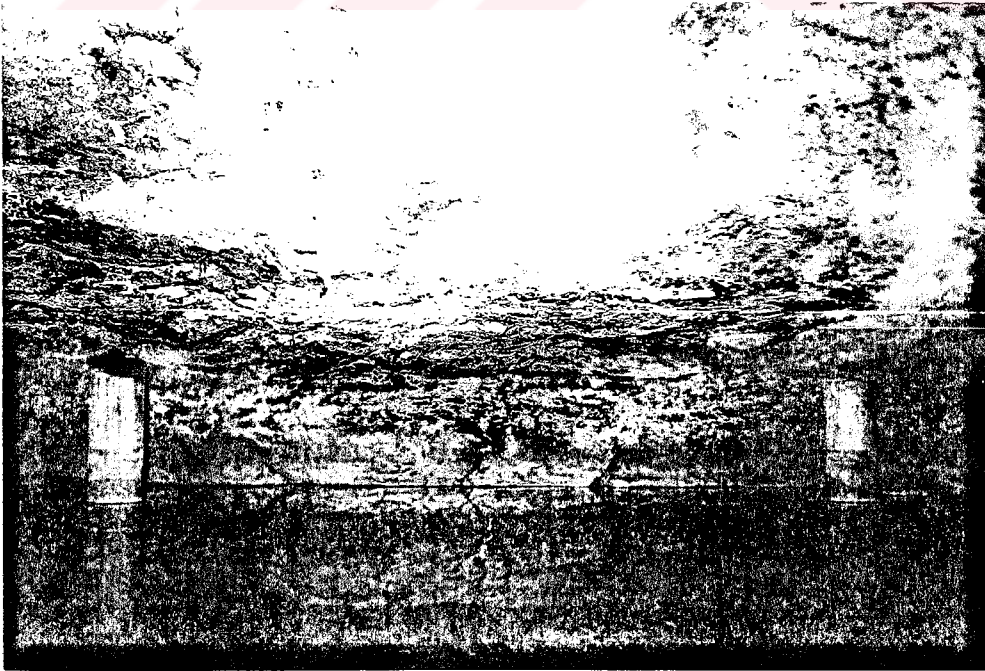
Resim: 5.13- 86 Zoodohu Pigi Balıklı Ayazması, batı duvarına bakış

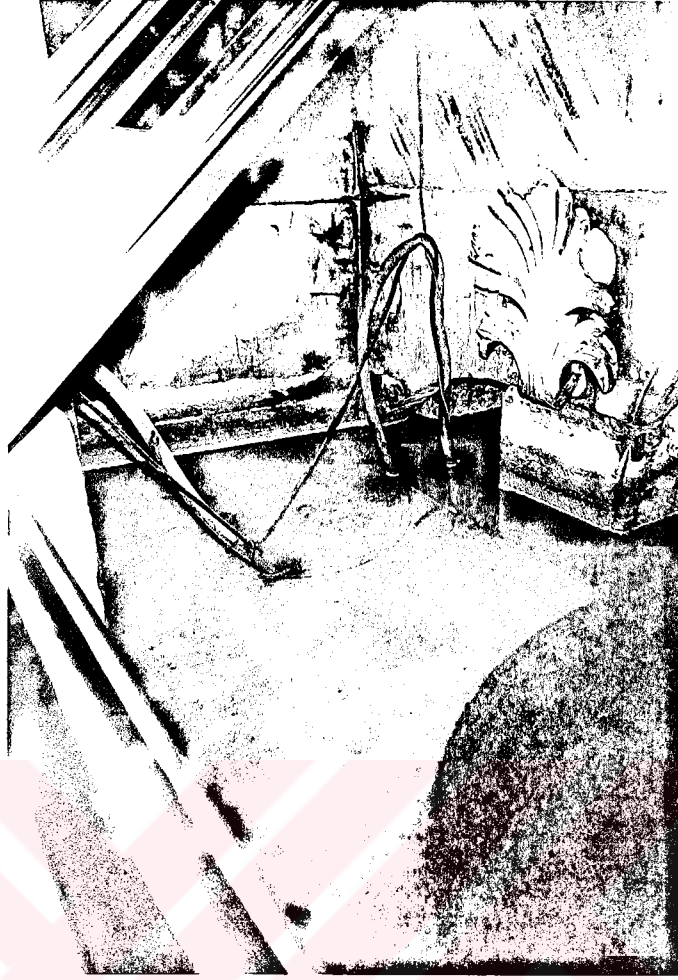
Resim: 5.14- 86 Zoodohu Pigi Balıklı Ayazması, batı duvarına bakış

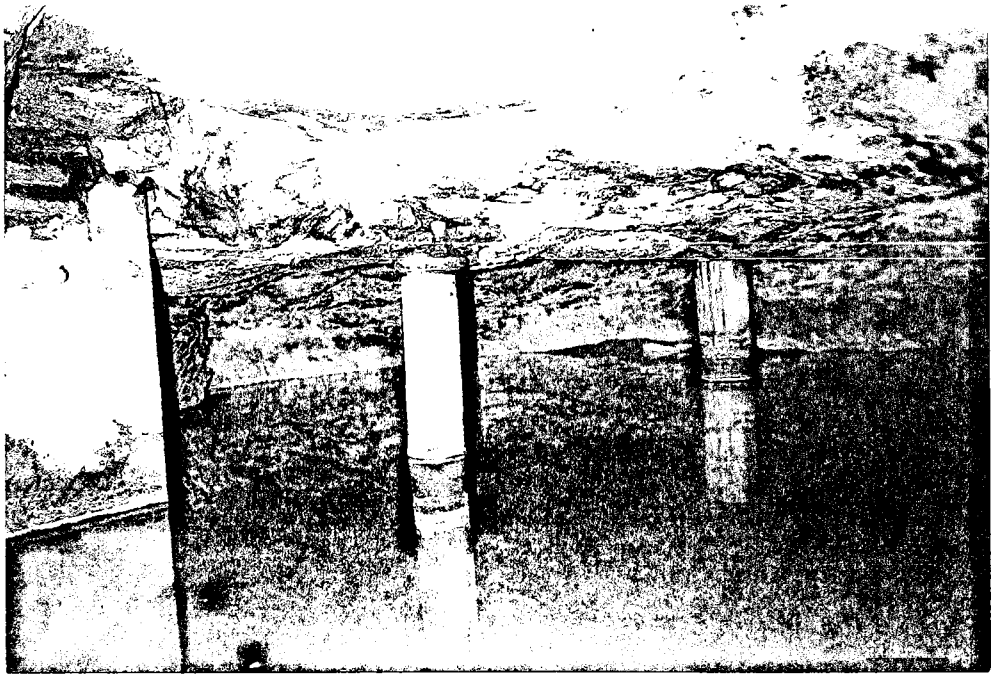
Resim: 5.15- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, batı duvarı altındaki havuz

Resim: 5.16- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, havuz iç görünüşü

Resim: 5.17- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, havuza bakış sol köşe

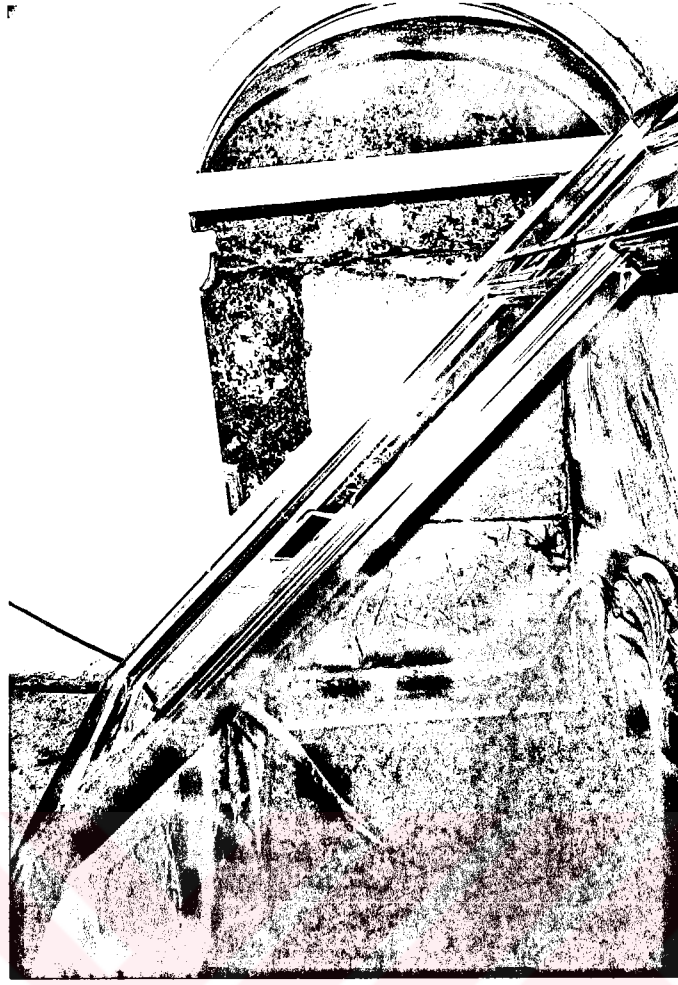
Resim: 5.18- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, havuza bakış sol iç köşe

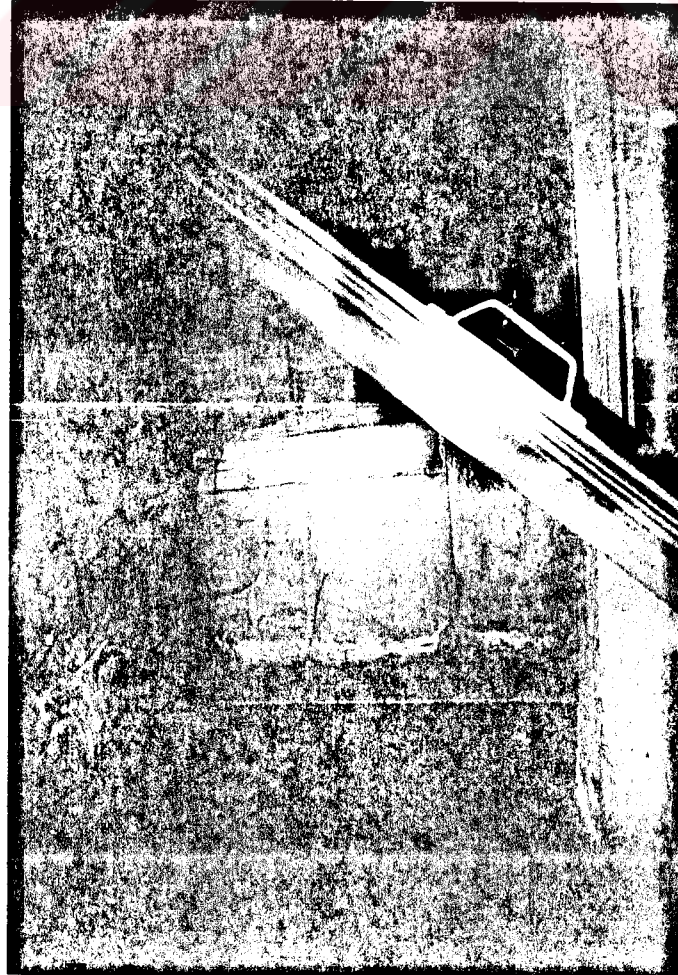
Resim: 5.19- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, havuza bakış sağ köşe

Resim: 5.20- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, havuza bakış sağ iç köşe

Resim: 5.21- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, havuza bakış sol duvar

Resim: 5.22- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, havuza bakış sol duvar

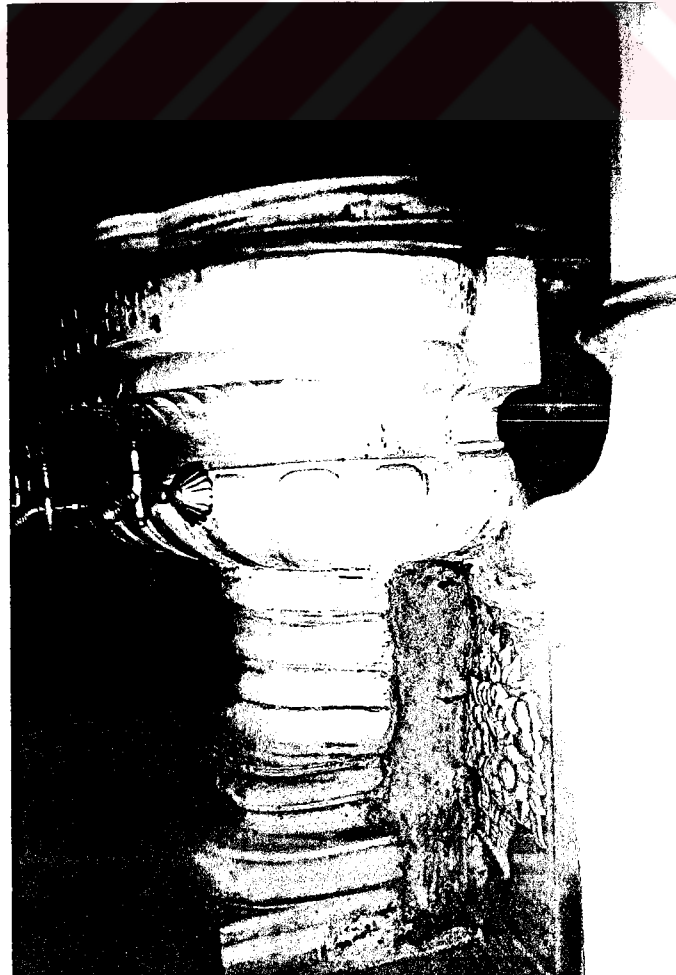

Resim: 5.23- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, havuz üstü sütunlar arası tavan

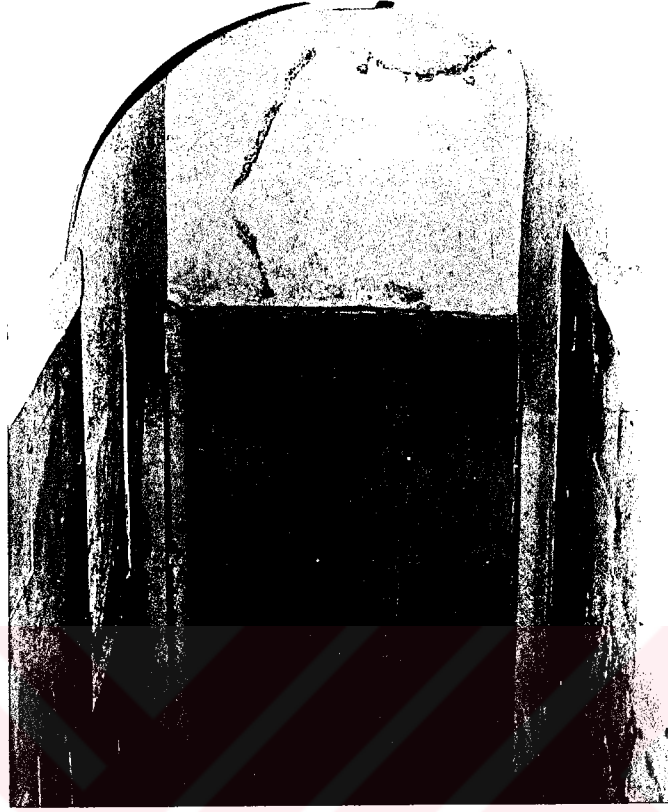

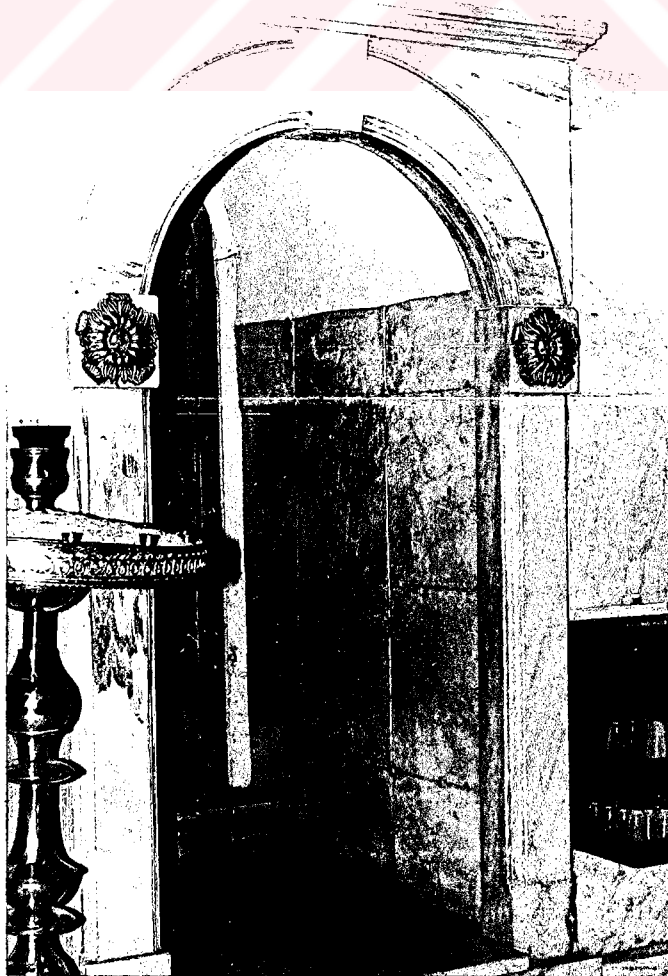
Resim: 5.25- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, havuza bakış, soldaki merdiven

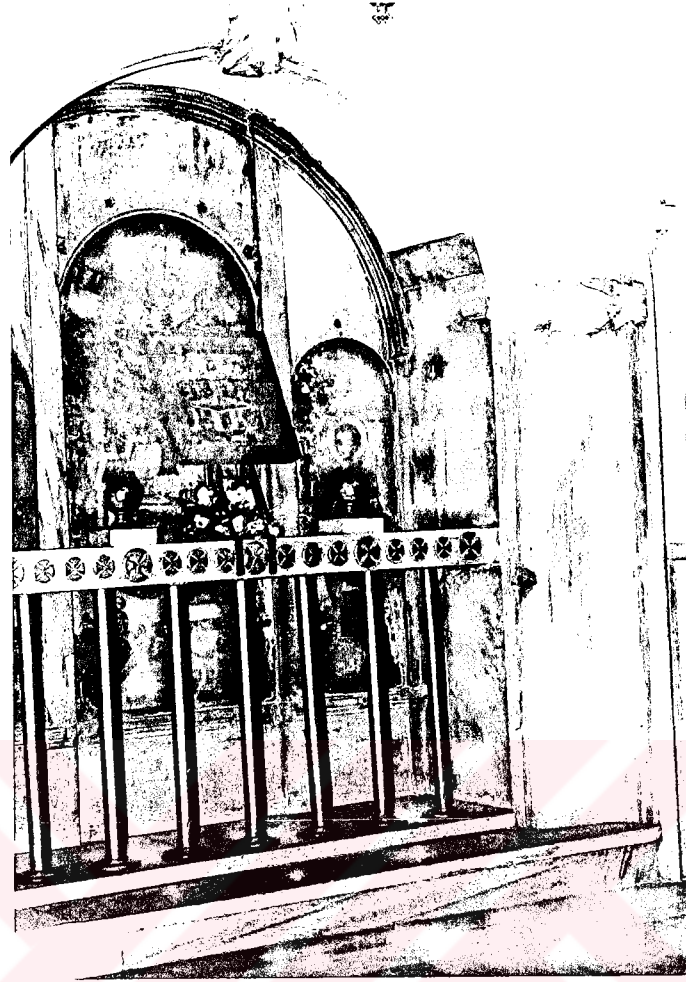

Resim: 5.26- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, mermer çeşme

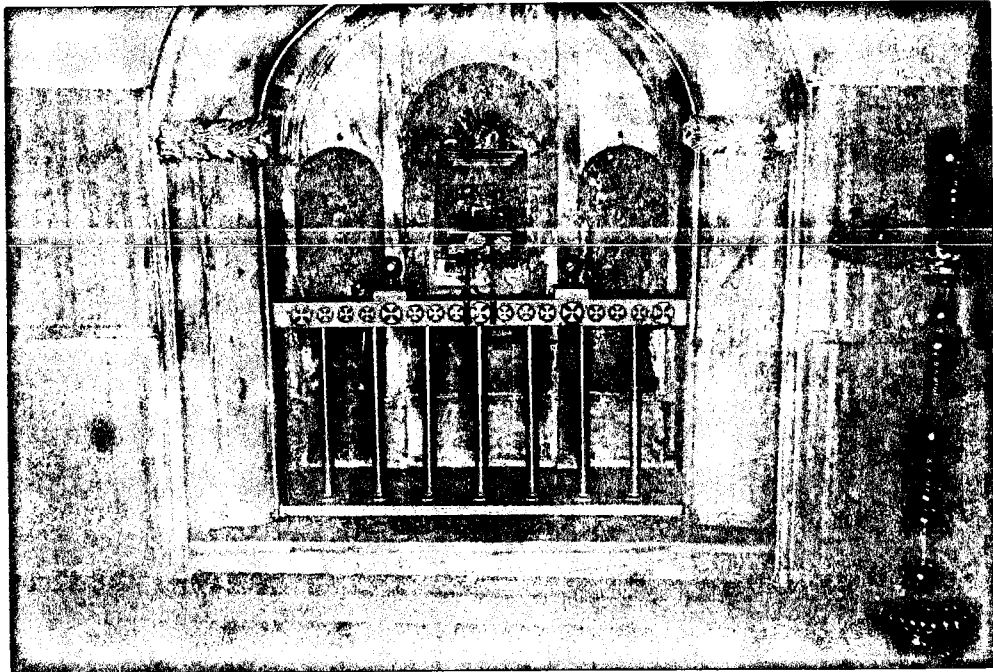

Resim: 5.27- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, güney giriş kapısından merdiven inişi

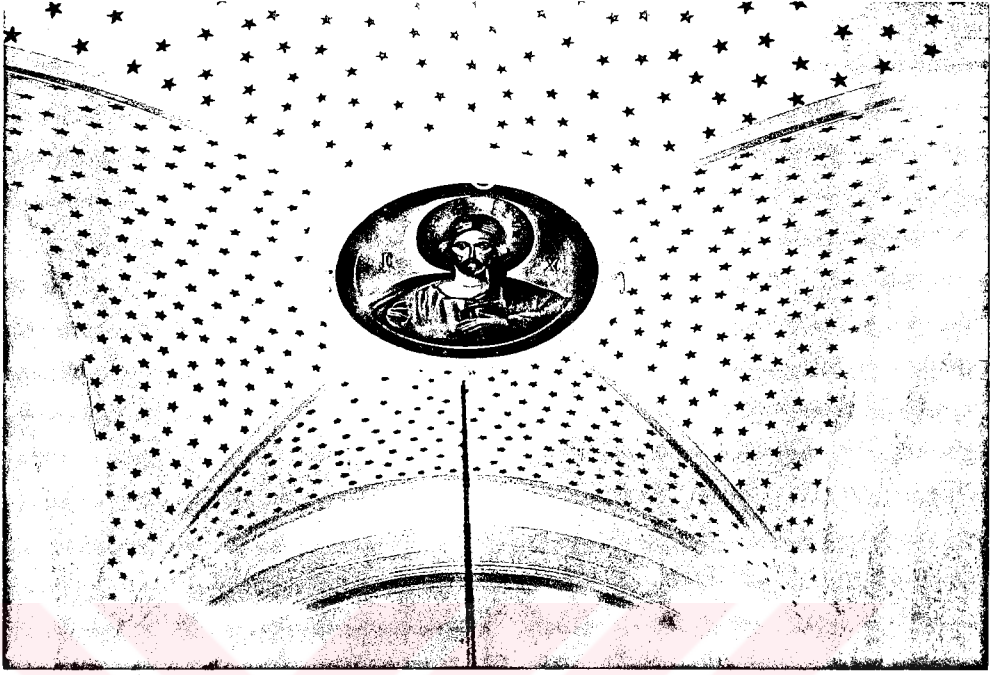

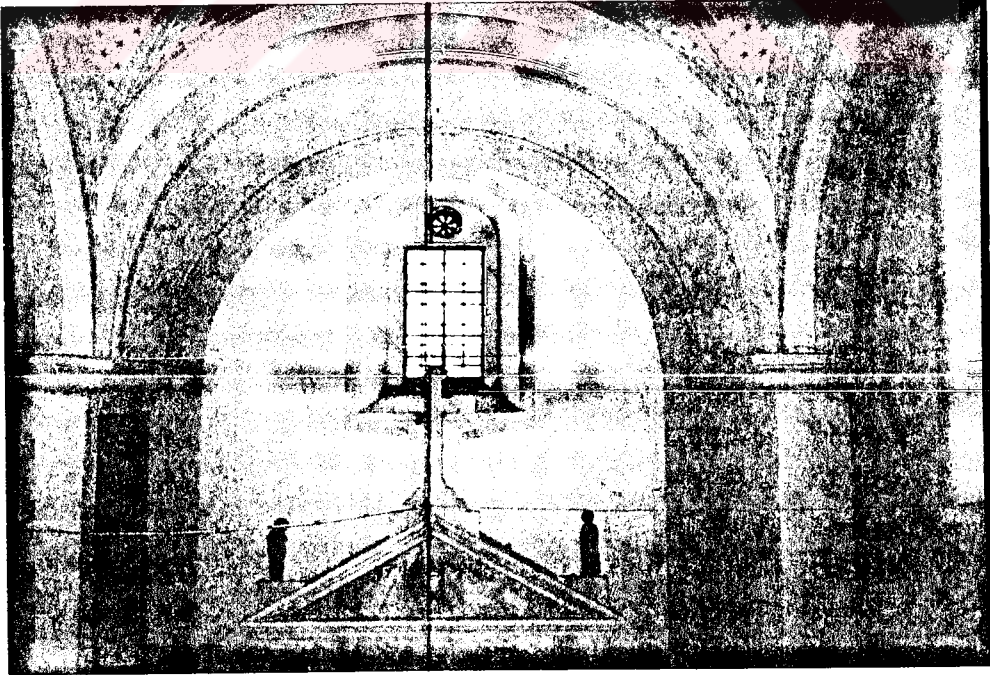
Resim: 5.29- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, güney duvarı üzerindeki ikonostasion

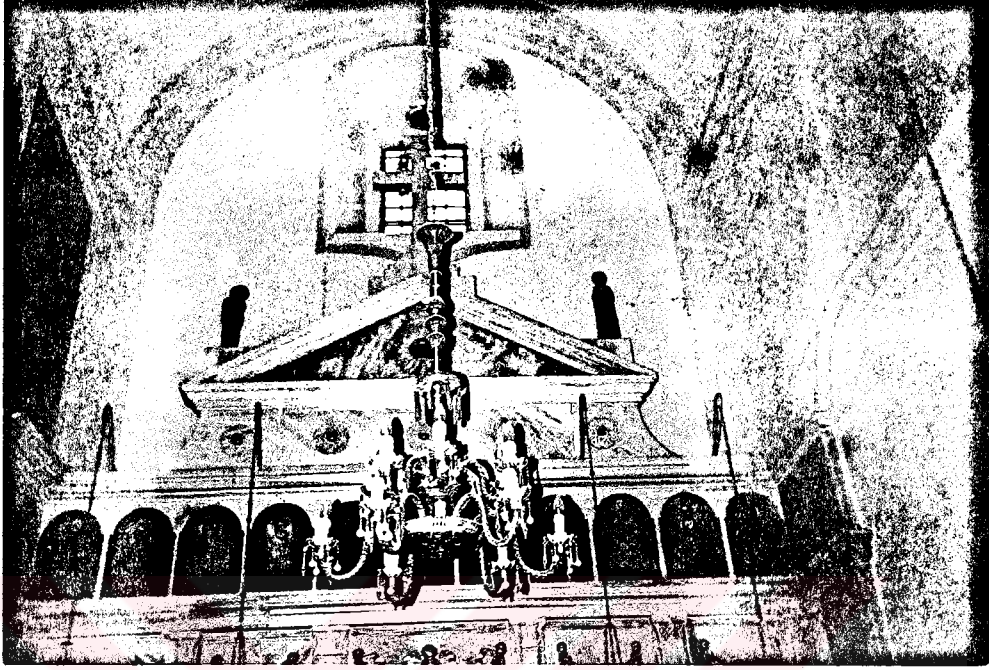
Resim: 5.30- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, güney duvarı üzerindeki ikonostasion

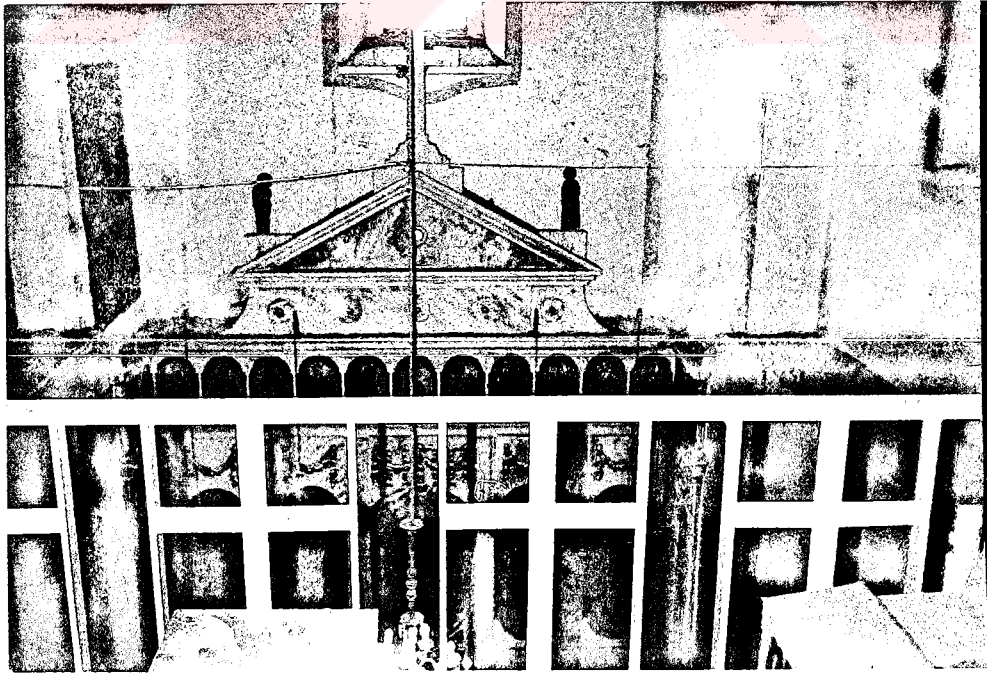
Resim: 5.31- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, ana mekan tavanı (doğu duvarına bakış)

Resim: 5.32- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, doğu duvarı

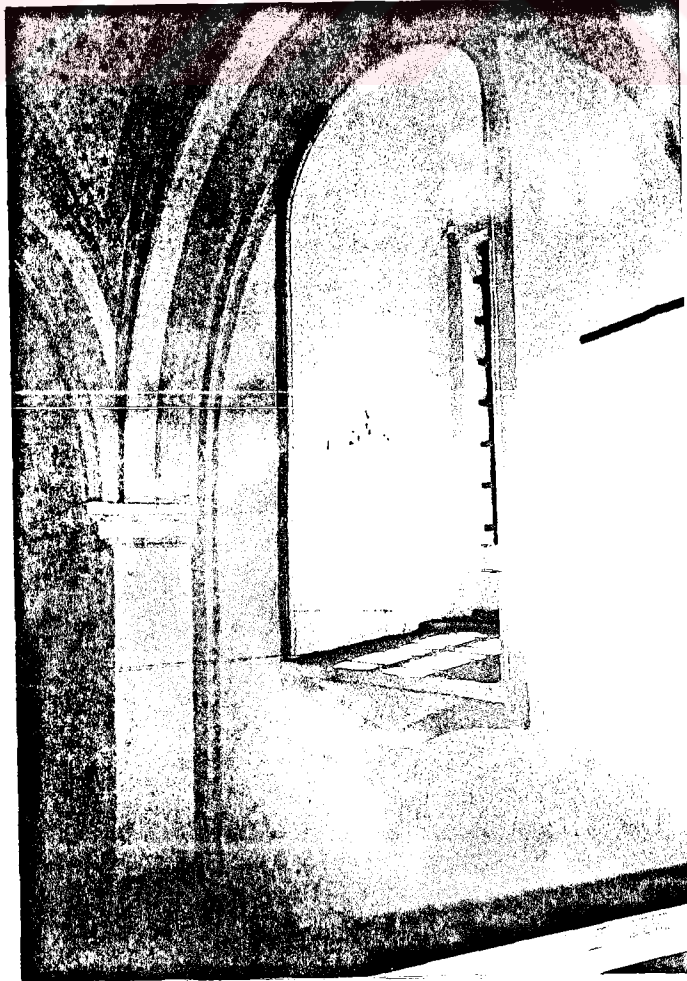
Resim: 5.33- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, doğu duvarı

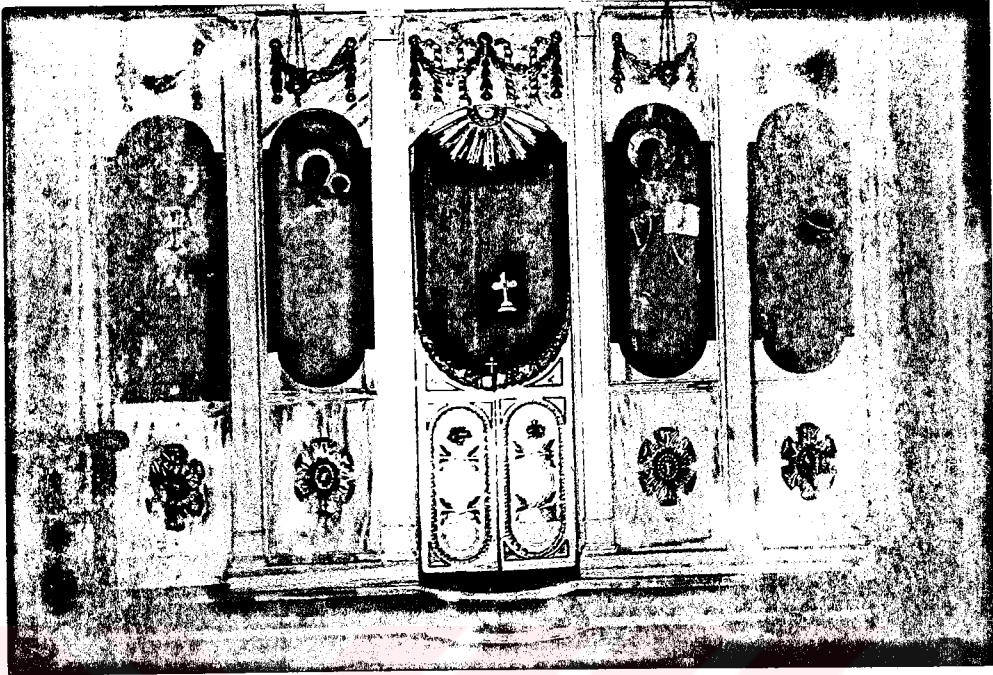

Resim: 5.34- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, doğu duvarı

Resim: 5.35- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, kuzey duvarı

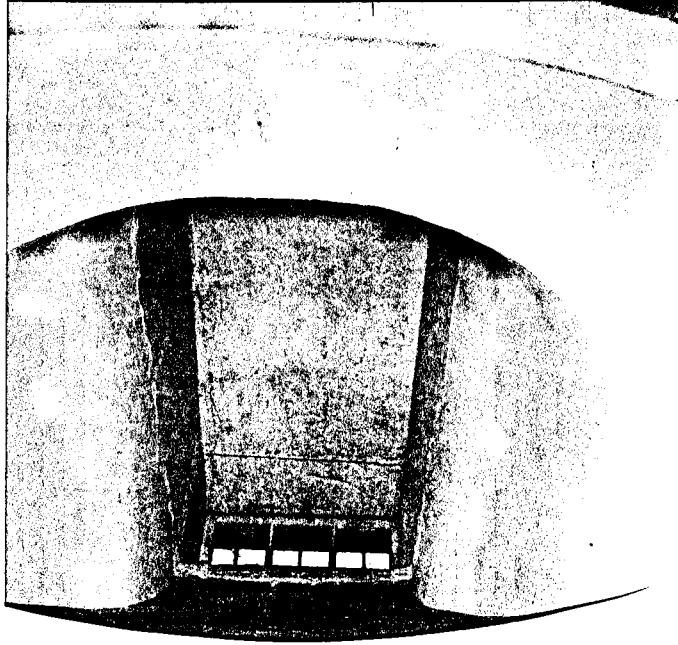

Resim: 5.37- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, Iero, doğu duvarı

Resim: 5.38- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, Iero, iç görünüş

Resim: 5.39- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, Iero, iç görünüş

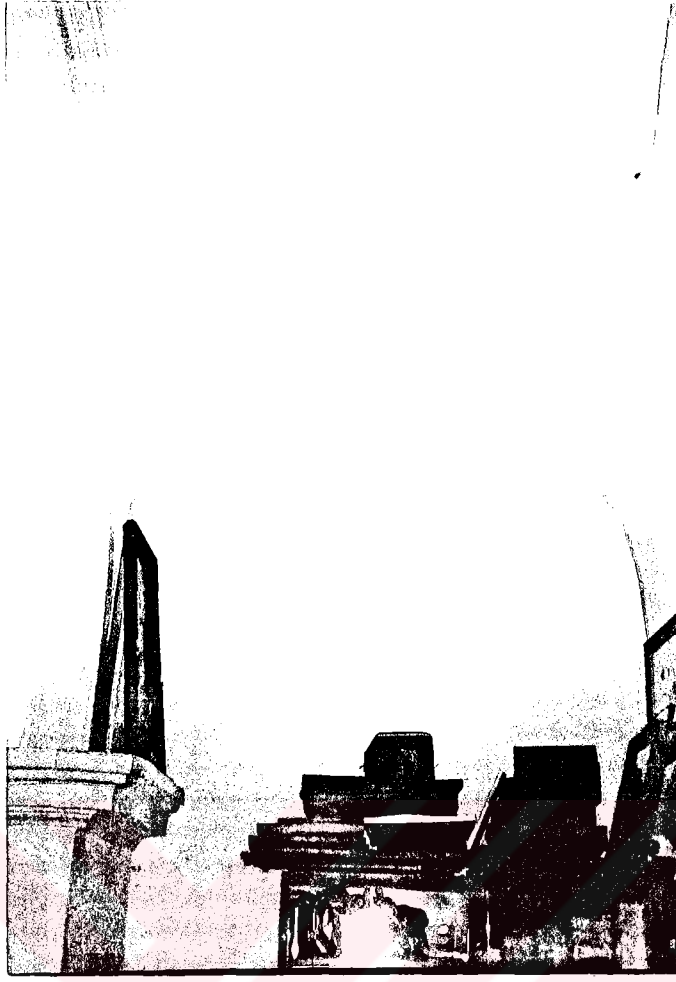

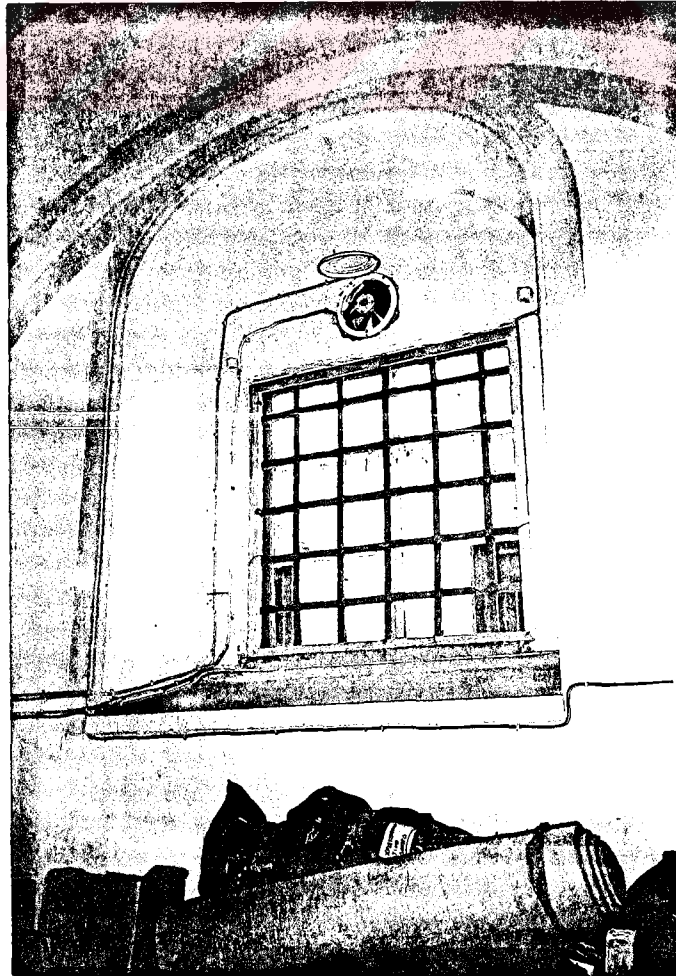
Resim: 5.41- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, zemin kattan bodrum kata iniş

Resim: 5.42- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, bodrum kata iniş, sahanlık tavan detayı

Resim: 5.45- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, zemin kat, güney duvarına bakış

Resim: 5.46- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, zemin kat, batı duvarına bakış

Resim: 5.47- 86 Zoodohu Piği Balıklı Ayazması, havuza bakış, sağ ön sütun detayı

6. BÖLÜM- SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada öncelikle, Hıristiyanlık dünyasında Ortodokslarca şifa verdiği kabul edilen ve bu nedenle kutsal sayılmış ya da sonradan kutsanan su kaynakları üzerine inşa edilmiş binalar olarak tanımlanan ayazmaların tarihsel oluşum süreci ve yayılışına değinilmiş, sonra İstanbul'daki yayılış ve dağılımları irdelenmiştir. Adalar hariç olmak üzere kaynaklardan ve yerinde yapılan tespitler sonucunda 176 adet ayazmanın, günümüzde 90 tanesinin mevcut olmadığı belirlenmiştir. Mevcut olan 86 adet ayazmanın ise bir kısmının kullanılmadığı, bir kısmının ise yok olmaya mahkum bir durumda olduğu ve hemen hepsinin de sularının içilmeyecek kadar kirlendiği tespit edilmiştir.

Tarih sürecinde kutsal su olgusuna inanış ve ayazmaların sayılarındaki artışa karşın; günümüzde bu inanış devam ettiği halde, ayazmaların sayılarının her geçen sene azaldığı görülmüştür. Günümüzde Ortodoks cemaatin azalması, sularının kirlenmesi ve şahıs mülkü olmaları gibi sorunları olan ayazmalar, her geçen sene azaldığı gibi, mevcut olan ayazmalar da bakım- onarım (ki bunun için gereken insan gücü ve para) gibi sorunlarla da karşı karşıyadırlar. Bazı ayazmaların da su kaynağının sebep olduğu rutubet ve bu kaynağın yağışlı dönemlerde yükselerek taşması nedeniyle kullanılamaması gibi sorunları gözlemlenmiştir.

Bu sorunlardan dolayı, mevcut olarak belirlenen 86 adet ayazmanın, günümüzde büyük bir kısmı her gün ziyarete açık tutulamamakta, hatta bazıları sadece sene içinde o ayazmanın isim gününde açık olmakta ve bazıları da hiç kullanılamamaktadır.

Bu sorunlarla iç içe olan ayazmalara ait tespit ve tasnif çalışmalarından sonra, 28 adet ayazma üzerinde üzerinde yapılan katalog çalışmasıyla, ayazmaların mimari özellikleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu çalışmayla ayazmaların, kutsal ya da kutsanmış su kaynağı; adının ithaf edildiği aziz ya da azizenin ikonası ve bir kandilden oluşan üç temel öge etrafında gelişip şekillendiği belirlenmiştir. Bu üç temel unsur, ayazmada ibadet için gereken temel öğeler olup, o yerin ayazma olarak adlandırılabilmesi için de yeterli gelmektedir.

Bir inancın ürünü olarak ortaya çıkmış olan ayazmalar, günümüzde de sadece Ortodoks cemaat tarafından değil müslüman halk tarafından da şifa bulmak niyetiyle ziyaret edilmektedirler. Bu nedenle olayı, sadece o dine mensup kesimin bir inancı olarak değil,

bir kültür zenginliğimiz olarak değerlendirmek gerekir. Tarihi ve kültürel değerlerin korunması ilkesiyle, gerek Bizans döneminden kalan, gerekse son yüzyıllarda ortaya çıkmış olsun, bir kültür zenginliği oluşturan ayazmaların korunması gerekmektedir. Bu da öncelikle onların sorunlarının çözümlenmesini gerektirmektedir. Bunlar da;

1- Şahıs mülkü içinde yer alanların, bunun getirdiği sorunlarının çözümlenmesi,

2- Su kaynaklarındaki kirlilik problemlerinin çözümlenmesi,

3- Rutubet sorunlarının çözümlenmesi,

4-Daha sık ziyarete açık tutulabilmeleri için gereken eleman, bakım- onarım gibi sorunlarının çözümlenmesi.

Çalışmalar sırasında gözlemlenen bir önemli nokta da; Ortodoks cemaatinden kişilerin de, bir çok ayazmanın varlığından haberdar olmadığıdır. Bu da, çalışmanın başında da belirttiğimiz gibi, bu konuda bu güne kadar kapsamlı ve güncelleştirilmiş bir çalışmanın yapılmamasından kaynaklanmaktadır. Bu çalışmayla; her geçen gün azalan bu kültür zenginliğimize ışık tutarak, bu konuda yapılacak her tür ayrıntılı çalışmaya bir kaynak oluşturabildiğimi ümit ederim.

KAYNAKLAR

1. Acemoğlu, Niko. *İstanbul Ayazmaları*, Atina, 1990.
2. Arseven, Celal. *Eski Galata ve Binaları*, İstanbul, 1989.
3. Bayrı, Halit M. "İstanbul İlinde Yer Adları -Bentler, Su Kemerleri, Ayazmalar, Kaynaklar", *Türk Folklor Araştırmaları*, Sayı:45, Nisan 1953, s.715-718.
4. Berger, Albrecht. "Hodegetria Manastırı ve Ayazması", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, cilt:4, İstanbul, 1994, s.82.
5. Çelebi, Evliya. *Evliya Çelebi Seyahatnamesi I-II*, İstanbul, 1969.
6. Çolakidis, Maria. *Boğaziçi'nin Anadolu Yakasındaki Kilise ve Ayazmaları*, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 1984.
7. Göktürk, Hakkı. "Ayia, Ayii, Ayios", *İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt:3, İstanbul, 1961, s.1537.
 "Ayia Ekaterini Ayazması", *İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt:3, İstanbul, 1961, s. 1538.
 "Ayia Evdokia Ayazması", *İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt:3, İstanbul, 1961, s. 1538-1539.
 "Ayia Kiryaki Ayazması", *İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt:3, İstanbul, 1961, s. 1540.
 "Ayia Kiryaki Ayazması", *İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt:3, İstanbul, 1961, s. 1540-1541.
 "Ayia Kiryaki Ayazması", *İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt:3, İstanbul, 1961, s. 1541.
 "Ayia Marina Ayazması", *İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt:3, İstanbul, 1961, s. 1542.
 "Ayia Marina Ayazması", *İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt:3, İstanbul, 1961, s. 1542.
 "Ayia Paraskevi Ayazması", *İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt:3, İstanbul, 1961, s. 1543.
 "Ayii Apostoli Ayazması", *İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt:3, İstanbul, 1961, s. 1555.
 "Ayios Eftimios Ayazması", *İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt:3, İstanbul, 1961, s. 1565-1566.
 "Balıklı (Zoodohos Pığı) Ayazması ve Rum Ortodoks Kilisesi", *İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt:5, İstanbul, 1961, s.2019-2020.
8. Incicyan , P. G. *18. Asırda İstanbul, İstanbul Enstitüsü Yayınları*, İstanbul, 1976.

9. Janin, R.. *Constantinople Byzantine*, Paris, 1964.
10. Karaca, Zafer. *İstanbul'da 1453 Sonrası İnşa Edilen Kiliseler*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 1992.
11. Karakaya, Enis. "Ayazmalar", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, cilt:1, İstanbul, 1994, s.472-474.
 "Balıklı Ayazma", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, cilt:2, İstanbul, 1994, s.24-25.
 "Kumluca Ayazması", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, cilt:7, İstanbul, 1994, s.2.
 "Studios Sarnıcı ve Ayazması", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, cilt:7, İstanbul, 1994, s.46-47.
12. Kömürcüyan, E.Ç. *17. Asırda İstanbul*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1952.
13. Koçu, R. Ekrem. *İstanbul Ansiklopedisi*, İstanbul, 1961.
14. Mamboury, Ernest. *Istanbul Touristique*, İstanbul, 1951.
15. Sarris, Neoklis. "Balıklı (Zoodohos Piği) Ayazması ve Rum Ortodoks Kilisesi", *İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt:5, İstanbul, 1961, s.2016-2019.
16. Tolga Osman. "Ayia Paraskevi Rum Ortodoks Kilisesi", *İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt:3, İstanbul, 1961, s.1549.

ÖZGEÇMİŞ

Soyadı :ÖRETMEN

Adı :Aynur

Doğum Yeri :İstanbul

Doğum Tarihi :30.08.1970

Mezun Olduğu Okullar: Mihrimah Sultan İlkokulu-1981
Karagümrük İlköğretim Okulu-1984
İnönü Endüstri Meslek Lisesi-Kimya Bölümü-1987
Y.Ü.Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü-1991

Yüksek Lisans : Y.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü -Mimarlık Anabilim Dalı
Rölöve ve Restorasyon Proramı

